

Tomus. ~~13~~ 21

Homiliae totius anni.

Foliación: 1 - 101.

Dicunt nonnulli quod die iudicii appropinquante: non solum flumina
et mare. sed et riuus et fontes. uixta quantitates suas magnas uoces
emittent. in tantum suum ostendentes in tantum. ut omnibus mag
num pauorem faciunt. Arescentibus hominibus pro timore reparatione.
que superueniet universo orbi. Tunc homo arescat. quoniam a fide in
tatis recedit. Nam uirtutes celorum mouebuntur. Hinc uirtutes
celorum sunt angeli. et archangeli. throni. et dominationes. principatus
et potestates. que commoueri dicuntur. quia cum domino ad iudicium ueni
entur: etiam aliaque elementa tremebunt. non quia de se timeant. sed
ut timore iudicii hostentur. Et tunc uidebunt filium hominis ueni
entem: cum potestate magna et magestate. In potestate mag
na et magestate sunt dominum uisuri: qui in humilitate positum
audire contempserunt. Post predictam helemithorum turbationem. pi
et ad consolationem sermone inquit dicens. Hinc etiam in
cipientibus respiciat et leuate capita uestra quoniam aduentum domini
appropinquat. Leuate capita uestra id est exylate corda uestra.
quia dum sumus in mundo. prope est redemptio quoniam quiescit. Hinc
caput pro mente ponitur: quia sicut caput cetera membra regit:
ita mens ad bona opera homines regit. Hinc caput leuate est de
aduentu iudicis eterni gaude. sed ne mens uestra ad intellige
dum dubia remaneat: similitudinem de rebus uisibilibus dedit
dicens. Videte ficulneas et ros arbores. cum producant iam ex
se fructum: scitis quia prope est estis. de si ducet. Si ex fructu ar
boris uicina estis dominum scitis. ita et ex percussione mundi prope
regnum dei esse cognoscitis. Bene regnum dei estati comparatur: quia
tunc omnia nubila transiens. et sol id est deus nobis demonstrabitur. ut
uideatur deus deorum in syon. Et bene persens uita hyemum paratur: quia
sicut in hyeme sunt arbores ex folijs nudate. et in uictus amitt
unt. ita ut pene mortue uideantur: ita sancti uiri mortificant
corpora sua. et quasi mortui esse uidentur: tunc arbores in estate
habent fructus et folia ita sancti pro universalis iudicium fructu iu
sticie replebuntur. per hanc ficulneam populus iudeorum intelligitur qui
floruerunt id est qui sunt credituri ante finem mundi per predicationem

2

helye ihenoc. vnde paulus ait. Cū plenitudo gentium intro-
terit: tūc oīs isrl' saluus fiet. Et dñs alibi. Ecce ego mitto in-
bis heliā testatē dicens. Qui quāret corda patrū in filios. et
incredulōs ad prudenciā docet. Am̄ dico vob. nō p̄t̄bit gena-
cio hec donec oīa fiēt. hīs genatio ē gen' iudē. ut certe ge-
n' humanū. In reb' humanis. nil transibilis ē q̄m sermo
nil durabit q̄m celū ita s; nō est hic intelligēdū trā-
sire celum ita transibunt. id est mutabūt' i me h' s; et
ūba dei semp' erūt. Transire aliquādo accipit' p̄ mutare i
me h'. ut in per' aliquādo p̄dēcē s; hie p̄ me h'. mutare
accipit'. hie aer; ita intelligunt' que nūc inq̄tatib' s; pol-
luta. s; igne celesti purgabunt'. ita mutabūt'. vnde dic-
tū est. tantū ignis sup' trā p̄ualebit. q̄ntū aq; diluuij in-
undauer'. Et itē. dies dñi sic fut'. ut i nocte ueniet. Et dñs
p̄ p̄ph'am. Ecce ego creo celū nouū ita nouā. Et itē in
apochalypsin. ecce noua facio omīa. **Dea. ij. s. mathm.**

In illo tpe. Cum audisset iohes in uinctis opa d. n. mites
duos de discipulis suis. ait illi. Tu es q̄ uentur' es an aliū
expectam'. Querit' iohes q̄re discipulos quasi ignorās eū
ad ihm misit. s; hec questio facile soluit'. Hōnat nāq; di-
cipulos suos erga dñm morbo inuidie laborare. uide misit
eos ad ihm. ut uidentes signa et mirabilia ab eo fieri i eum
credēnt. que frequē a suo magro id; a iohē nūciatū au-
dierāt. Vel alit' iohes discipulos ad intēdendū dñm mi-
sit. dicens. Tu es qui uentur' es an aliū expectam'. Quia
iohes positus in uinctis id; in carce herodis. in quo p̄ ea ca-
put p̄didit. q̄muis dñm uerū et nouat. inatū ex uigine
atq; p̄ humano genē uerū esse. nondū tam p̄fecte nouat.
utrum p̄ semetipm eēt descenditur' d's ad inferos an an-
g'm an aliam creaturā eēt missus. ut eos q̄ i iuste ibi erāt
m̄t' missi liberet. Et hui' uers' qui ē. tu es q̄ uentur' es an
aliū expectam'. sic questio. Ergo q̄ in carne posit'. ab hero-
de truncatur' ita ad inferos descenditur'. nūcia in uerū te de-

beati nunciare inferis. qui te nunciavit superis. An nō dicit
ut filij dei mortem gustet ut ad tantū misterium pagendū ē
alijs missus? Et idē nō dicit. tu es qui uenisti. s; tu es qui
uentur' es. Et respondens ih̄s ait illis. Ista responsio dei ad
p̄mū sensū pertinet. ⁊ ad eorū cogitationes. qui eū interrogabāt
p̄mū loquens de signis ⁊ miraculis. de si dicat d̄s. Confida
te magna que facio. ⁊ in mundum cessate. Euntē inq̄
renūciate ioh̄i que audistis ⁊ uidistis. Ex his signis alia di
scipuli ioh̄is uiderūt. alia audierūt. Vt idē dicit. renūciate ioh̄i
que uidistis ⁊ audistis. hic sc̄s ioh̄es significat legē uicē
in cordib; uideat. Duo discipuli sūt p̄ph̄e scribe ⁊ pharisei.
quos lex misit ad interrogandū d̄m dicens. Si tu es xp̄s dic
nob' palam. V' respondēs ait. Ite dicite ioh̄i. i. in lege que
audistis ⁊ uidistis. Ceci uident q̄a illi qui in tenebris. ⁊ um
bra mortis erāt. purgato oculo m̄tis d̄m aspiciunt q̄ ait.
Ego sū lux mundi. Claudi ambulāt. q̄a illi q̄ in prauis cogi
tationib' erāt. ⁊ inuidata aīa nō mala interrogant. s; ⁊ ab
alijs interrogata equanimē ferūt. ita implet' in eis. beati qui
p̄secutionem patiunt'. Sordi audiūt q̄ illi qui p̄mitus
uēbum dei audire dedignabant'. in purgato corde ⁊ corpore.
audire esurūt. ⁊ ope impleri sicut. Mortui resurgūt.
q̄ illi qui in peccis ⁊ uicis mortui iacebāt ut uirtutib;
exurgant ⁊ media alijs impendant. Pauperes euēlizantur.
q̄ illi qui erāt pauperes uirtutib'. ⁊ diuites diuitiis. sūt
in diuites uentib'. ⁊ pauperes diuitiis. Et beatus ē q̄ non
fuit scandalizat' in me. i. in morte m̄a. Tunc uideri q̄
d̄m scandalizat' fuerūt quando uidentes signa ⁊ mira
cula. d̄m ligauerūt. flagellauerūt ⁊ crucifixerūt. Ubi dicit
qui nō fuit scandalizat' in me. Adiectionē sue passionis
humilitatemq; aptis uocib' p̄dicauit. de si dicat. Mag
na q̄d̄m facio. s; tam p̄m nō dedigno. Illis at' abeuntib'
cepit ih̄s dicere ad turbas de ioh̄e. Quid existis in desertū
uide. arundinē uento agitatā. hanc questionē de ioh̄e

nō dixit ih̄s affirmando s; negando: q̄a sc̄s ioh̄es nō erat
 arundo. i. nō fragilis. nec calam⁹ erat. Arundo tres natū
 h̄t. p̄ma ē q̄a in aquis & humidis locis nascit. s; signifi
 cat luxuriosos. Secūda q̄a foris ē pulchra. int⁹ uacua. p̄ hoc
 uō significat ypocritas. qui simulacris uirtutib⁹ foris pulchri
 apparent. int⁹ uō a bono op̄e s; uacui. Tercia uō q̄a a q̄cū
 q̄a una tangitur. in alia parte inclinat. Ergo uirtus carna
 liū significat que leuiter flectunt. quat nō sunt sc̄s ioh̄es. s;
 quid existis uidere: hōiē mōllib⁹ uestitū. Ecce q̄ mōllib⁹
 uestiunt in domib⁹ regū s; h; tam̄ dixit negando q̄ sc̄s
 ioh̄es non erat uestitus mōllib⁹ uestib⁹ s; pilis cameloz.
 Si p̄xim nō eēt in pulchris uestib⁹. neq̄qm̄ dñs ioh̄em de ue
 stitu sui asperitate laudasset. Qui mōllib⁹ uestiunt in domib⁹
 regū s;. ac si dicat. Ueniq; existentes in congregatiōe
 hōiū p̄t̄ sup̄bia se mōllib⁹ induit. nō ad celoz regna p̄ue
 niūt. Unusq; doctor mollia uestimenta induit. q̄ndo pecc
 res nō increpando corrigit. s; adulando patet. s; sc̄s ioh̄es
 mōllib⁹ nō erat uestit⁹ q̄ndo ait herodi. nō lic; t̄ h̄re uxo
 rem fr̄is tui. s; quid existis uidere. A p̄ham. Ecce dico uob
 plusq̄m p̄ham. Vere ioh̄es erat p̄pha plusq̄m p̄pha. q̄
 p̄duxit dñm eē uenturū. idigno demonstrauit. Et p̄qm̄ nega
 uit eū eē arundinē & mōllib⁹ nō uestitū. q̄d sic hostendit di
 cens. h̄c est de q̄ scriptū ē. parare dño uia p̄fectā. Ioh̄es
 uia dño p̄parauit. q̄ndo iutes hōiū p̄dicando instruit. ipe
 uirtutia hostendit. i humana coḡa p̄ habitumū abluat. Re
 cte s; de ioh̄e dñi. Ecce ego mitto anḡlū m̄m̄ ante faciē meā.
 qui p̄parabit uia an̄t faciē tuā. Anḡl̄s grece m̄ici d̄r̄ lati
 ne q̄d nom̄ agrue uenit ioh̄i qui sup̄nū nunciū nunciante
 rat. Magn⁹ q̄dm̄ fuit q̄ dñm nunciāu. uō anḡl̄s uocantur.
 Ergo quicūq; anḡl̄s. ut sacerdos. ut leuita. t̄ laic⁹ fidelit̄ dñi
 amiciauit. anḡl̄s uocabit.

Dea. iij. scdm̄ ioh̄em.

T H illo t̄p̄e. Miserit̄ uideri ab h̄t̄im̄is sacerdotib⁹ uenire
 ad ioh̄em. ut interrogarēt eū. Tu es is. q̄d miserit̄ uideri

ad iohem: q̄a scientes dñm eē uenturū. iohem illū eē puta-
bant. Quia nom̄ eius. i. iohis ab anglo nunciatū fuit. tū ei
natiuitate uox pat̄. i. zacharie soluta ē. nec nō magne absti-
nencie erat. nouamq; doctrinā docebat. atq; ānunciāns dñi
nom̄. in aqua baptizabat. Illū ḡ interrogauer̄. Tu q̄s es? Et ḡ
stus ē q̄ dixit se non eē dñm: nō negauit q̄a dixit q̄d em̄. Con-
fess̄ est se non eē xp̄m. non negauit se di p̄conem eē. ubi dixit.
Ego uox clamantis in deserto: pare dño plebem p̄fectā. Confe-
ss̄ ē se non eē sponsū: nō negauit se eē sponsi amicu. Confess̄ ē
se nō eē ūbū: n̄ negauit se eē uocē. Confess̄ ē se nō eē dñm: nō ne-
gauit se eē seruū. Et q̄ xp̄m se eē negauit: aliā legati q̄stionē
sibi fecer̄. dicentes. Quid ḡ baptizas si tu n̄ es x̄. neq; helyas.
neq; p̄ph̄a? De helya namq; putabāt q̄ p̄ph̄a dixit eum eē
uenturū dicens. Ecce mitto helyam testatē qui gūter corda pat̄
in filios. uinculos ad p̄uidenciā docet. hic fit q̄stio q̄ iohes
erat helyas: ut dñs ait. Ipse p̄bit in sp̄u r̄tute helye. tūm re-
spondit nō sū. Que ualde ḡnna fore uident̄. idest ip̄e: n̄ sum.
s; in ioh̄e nō s; ḡna. Quia helyas erat in sp̄u: helyas nō erat i p̄so-
na. Quāuis iohes i helyas diuisi erāt in p̄sonis. unū erāt i m̄te.
Ut namq; duo. dei p̄cones fuer̄. helyas deserta. iohes h̄emū
pecūc. helyas se pellicia zona cinxit. iohes se pilis cameloz in-
duit. helyas aq̄s iordans p̄lho diuisit: iohes circa fluenti ior-
dans baptizauit. helyas. xl. dieb; ieiunauit. iohes locustas i
mel siluestre manducau. helyas achab i ezabel p̄secutiones
sustinuit. iohes ab herode i herodiade truncat̄ capite fuit.
Et ut helyas aduentū dñi p̄ueniet. q̄no dñs uiuos i mortuos
iudicare uenit. ita q̄ sc̄s iohes aduentū natiuitatis dñi p̄uenit.
q̄no dñs mūdū redimie uenit. Abnegat se eē p̄ph̄a: q̄ uouat se
eē p̄ph̄am. ut q̄ uouat ampli; uentū p̄ph̄izat? Quis em̄ es si tu
nō es xp̄s. neq; helyas. neq; p̄ph̄a? Et respondit iohes dicens. Ego
uox clamantis in deserto parate uia dñi r̄ctas facite semitas ei.
Et ūe iohes em̄ uox. q̄ ūbū. id; di filii p̄dicabat. De q̄ iohes
eugl̄sta ait. In p̄ncipio erāt ūbū. i ūbū erāt ap̄ dñm. id; erāt

5

ubi. Desertum dicitur derelictum. Hic significat populum iudeorum qui dereliquit dominum. id est eum. In hoc deserto iohannes uiam parabat quoniam in desertis hominum predicabat dicens. Dirigite uiam domini. sic dixit ysaias propheta. Tunc uia domini ad eorum diriguntur. quando libenti animo. humiliter precepta domini audimus. uel cum ea audita bono opere adimplemus. Precepta domini sunt precepta eius. quibus boni homines ad dominum ueniunt. id est ad eos. Quia euangelista per mundum hanc questionem nouit esse factam. subiungit dicens. Et qui missi fuerant. erant ex pharisaeis. de hiis dicitur. hi qui se diuidunt ab alijs. superbia atque inuidia. magis uidentur iohanni quam bonis operibus ut eum insequantur. Et interrogauerunt eum. Quid dicitis de te ipso ut responsum deum. hiis qui miserunt uos. de hiis dicent. Cuius auctoritas est. ut audeas noua docere. et inaudita predicare. et in aqua baptizare. cum non sis christus. neque helias. neque propheta. Quibus respondens ait. Ego baptizo in aqua. in medio autem uerum sciret quem uos nescitis. de hiis dicitur. humana corpora aqua exteriori abluit. sed tunc peccata non dimittit. Et tunc huiusmodi baptismum non erant uacuum sed dignum. quod ordo poscebat quod sicut dominum iohannes ueritate percipere ita baptisimo perueniret. hic in medio est christus qui mundo erat. et mundum per quem factus est. et in. e. n. e. ipse est qui per me uentus est. qui ante me factus est. cuius non sum dignus solue. e. e. e. de hiis dicitur. Qui per me conceptus est. et natus. et per me incipit predicare. atque baptizare. Ante est factus id est per lat. Corrigia calciamita est ligata in ministerij. id est obscuritas in ministerij. ut quoniam dominus mortem nostram carnis assumpsit. qui per calciamita diuinitatis ad nos uenit. Calciamita de mortuis animalibus fuit. sed significat christum. immortalitate. et per quem calciamita sumus ab eius diuinitate. Cuius dei conceptionem que est inuisibilis. et inuicibilis que est inuisibilis. nemo penetrare potest. Due bethanie erant. una in latere montis. aut longe ab iherosolymis. in qua dominus lazarus suscitauit. Altera trans iordanem in qua huiusmodi fuit. et dicunt iohannem trans iordanem baptizasse. propter habundantiam aquarum. que ibi magna erant. Iordanis interpretatur descensio baptizatorum quia qui uenit ad baptismum per descendit. filius abeli. filius iux. filius discordie. filius gehenne. Sed postea fit per baptismum

filij dei. filij pacis. filij reconciliatorum. Bethama interpretatur
domus obediencie. q̄ significat obediētes dō. q̄s baptizabat
iohēs. ut idē baptizabat in locum obediencie. ut hōstēderet
nob̄ p̄ obedienciā posse uenire ad uitā etnā. p̄mte dño nro
ih̄u x̄ cui ē honor & gl̄a in sc̄la sc̄lor̄ am̄. **Gl̄a ulis dñi. or̄.**

Cum eēt desponsata mat̄ ih̄u maria ioseph an̄ qm̄ cō
ueniret inuenta ē habēs in utero de sp̄u sc̄o. Idē sc̄a ma
ria a ioseph desponsata fuit. q̄m̄ h̄ sac̄m̄tū diab̄lo
oclarēt. nulle maligni fraudes adūs desponsatā uirginē iue
nire nō possēt. & idē desponsata ut ioseph curā ager. de nato
puero & de matre ei⁹. fugiens in egyptū. ut inde deuiso ue
niens. Et idē desponsata ne uideri p̄t̄ adultū eam lapida
rent. Inuenta ē habens in utero de sp̄u sc̄o. Cui ē inuenta & a
q̄ inuenta. p̄m̄ ab anglis custodientib⁹ ei⁹. deinde a ioseph
bō iuro & iusto. ioseph at̄ uir ei⁹ cū eēt iust⁹. noluit eam
traducē. s; uoluit occulte dimitte eā. Virū appellauit p̄t̄ pri
uitatē iudeor̄. ne q̄t̄ uirginē seuerēt. Iusti dñi qz iust⁹ erat
in uerbo & in facto & in imagine. & etiā in cōsuetudine. iudeo noluit eā
traducē. s; uoluit eā occulte dimitte. Ac si dicat. noluit eam
accipere. noluit eam male difamare s; uoluit eā occulte dimit
te. hinc fit q̄stio. si ioseph suspicatonē in ea habebat. q̄modo
iust⁹ erat? sin at̄. q̄re uoluit eā dimitte? Audi sensū h̄ orō
nis. iust⁹ erat. Et illa imactata. s; idē ei dimitte uolebat.
qm̄ uirtutē misterij. & q̄dā sac̄m̄tū in eadē cognoscebat.
cui appropinquare se indignū extimabat. idē humilias q̄rebat
se longe facē. dicens se eē indignū sc̄itatis tamē quicō
ne. hec at̄ eo cogitante apparuit ei angl⁹ dñi. at̄ si dicat.
ait angl⁹ dñi quid dubitas ioseph? Quare imprudentē co
gitas? Ds est qui geniat. ungo que genuit. hui⁹ q; gena
tionis es minister. inō largitor. p̄t̄a custodi. fer̄ curā.
uita de huic q̄ nascit. & huic que geniat. Si dicit̄ t̄ uxor.
nō t̄ tam̄ uxor est. s; dei unigenita. electa mat̄. ioseph n̄
tantū sc̄dm̄ carnem. s; sc̄dm̄ sp̄m̄ erat filij dā idē filij dei.

Paret t̄ filiū. uocabis nom̄ ei' ih̄m. Ac si dicat. Vingo pariet. s; tu nō eris dignus ut imponas sibi nom̄. s; uocabis nom̄ ei' ih̄m. idest saluatore. Et idō dēm ē. ip̄e saluū faciet ppl̄m suū a peccis eoz qm̄ uenit eos lib̄are. hoc at̄ totū factū ē ut adimplēt̄ qd̄ dēm ē p̄ p̄ham. Ac si dicat. p̄ unigeniti d̄scensionē totū factū est de d̄m̄ incarnatione. r̄annūciatōne. r̄ de angli d̄stinatione ad uirginē. de d̄sponsatione. r̄ castitate. Et h̄ totū factū est. ad totius m̄di salutē. hic dicitur ecce admirantes. ih̄ p̄t̄ dei magnitudinē r̄ fortitudinē. ad destructionē morsū serpentū. paret filiū. ad hoc. ut gen̄ humanū erigat̄. r̄ uocet̄ hemanuel. i. nob̄cū d̄s. qd̄ nom̄ nō uocet̄ nisi iust. Ab̄rae tribus horis temp̄is p̄ anglicā speciem apparuit. r̄ nob̄ xxx annis intra. iacob totidē uicib' p̄ anglin cum luctaret cū eo. Nob̄ apparuit p̄ p̄dicationē p̄phaz r̄ ap̄loz. r̄ sc̄i sui corp̄is r̄ sanguis sacramtū. r̄ p̄ gl̄ose crucis signactm̄. p̄ ista ḡ om̄ia nob̄cū d̄s. r̄ ad nos r̄ in nob̄. ut ip̄e ait. Ego ip̄e uobiscū d̄s. usq; ad consumationē sc̄i. **In p̄ma missa. V.**

In illo t̄p̄e. Erat edictū a cesare augusto. ut describer̄ uniūs orbis. Ideo mundus nascitō d̄no describit̄. q̄a ille apparebat in carne qui electos suos erit sc̄ptur' in eternitate. vnde de reprobis p̄ p̄ham d̄r. Deleant̄ de libro uiuentiū. r̄ cū iustis nō scribant. Bethleem dom' panis int̄p̄tat̄. ip̄e fili' dei erat panis uiu'. Qui d̄s nō in domo patētum. s; in uia nascit̄. ut hostender p̄ humanitatē qm̄ assūpserat. q̄ in alieno nascit̄. Alieni dico. nō sc̄dm̄ potestatem. s; sc̄dm̄ naturā. Nam de potestate sua dēm ē. In ip̄a uenit. i. s. e. n. e. In nat̄a sua an̄ t̄p̄a nat' ē. in t̄ra uenit ex t̄p̄e. Alieni est ubi descendit p̄ manēs d̄s. vnde d̄r p̄ p̄ham. Om̄is caro fenu'. fenu' n̄r̄m̄ iūit in frum̄tū. qui de semet ip̄o ait. Nisi granū frum̄ti cadens in t̄ra mortuū fuit. ip̄m solū manet. A ip̄s natus an̄ p̄ sepe reclinat. ut sc̄a animalia id̄ fideles carnis sue frum̄to reficēt. Vigilantib' apparuit ut p̄ hoc hostender qd̄ fideles pastores. id̄ ep̄i r̄ sacerdores. ut alij fide

les qui supra gregem uigilant. id est supra xanos. et ore angloꝝ
rex natus annūciat. que uoce angloꝝ chori genuit. et gaudē
tas clamat. glā in excelsis dō tm tra pax hoībꝫ bone uolūtatē
hoc est qđ dicit. Illi hoīes habent pacem bonā. q̄ bonā hnt uo
lūtatē. et semp̄ desiderant beneficia. nulli se bone uolūtatē. q̄ cu
stoduit p̄cepta dei. et qui nō faciūt alijs. qđ sibi fieri uolunt.
habeant q̄ fr̄es h̄mī bonā uolūtatē. ut pacem dñi habe
reant.

Licet q̄ bona opant. et alijs bona nūciant. incedem
accipiet sempiterna. et cum angli in perpetuum exultabūt. p̄ ad
uuantē qui cū patre et spū scō uiuit. **Ad matutinas. oratio.**

LIBER generationis ihu x̄. filij dō. filij abraham. et ita.
Matth̄s euāgelista hebreus ex hebreis natus. et a xp̄o de
num̄o peccōꝝ uocatus. scripsit suū euāgelium in iudea hebreo ser
mone. Postea eccl̄a crescēte p̄ uniuersas partes mūdi quōsum
est euāgelium illud a sc̄is patribꝫ de hebreo in greco. de greco in
latino. oratio nāq; euāgelista sup̄ ceteros euāgelistas natiuitatem
et narrat humanā quōdo dixit. Liber generationis ihu x̄. Quæstio ē in
hilo qm̄ sc̄s euāgelista potuit narrare generationē ihu x̄. cū p̄p̄ta
dicat. Generationem eius q̄s enarrabit. S; p̄p̄ta nō dixit de hu
mana. s; de diuina generationē qm̄ nullus hō scire potest. In il
lo loco ubi euāgelista dicit. Liber generationis ihu x̄. de illa generationē
dicit que est humana. qm̄ xp̄s suscepit. de uirgine maria. It̄
hebreo sermone latine saluator dicit. et xp̄s greco sermone. la
tine dicit unctus. De quo in psalmo. Unxit te d̄s d̄s tuus oleo
lenticie. xp̄s ē unctus oleo lenticie. q̄a nullā pecc̄i maculam ha
buit. Filij dō. filij abraham. ante qm̄ cōmemoraret alios q̄a
certe ad istos duos p̄tulerat d̄s pat̄ incarnationē filij sui. Ab
brahe dictū sunt. in semine tuo benedicent̄ d̄s t̄b̄ t̄re. Ad d̄d̄ fuit
dictū. De fructu uentris tui ponā fr̄ se. tuā. Judas genuit pha
res. et zaram de thamar. In ista generationē x̄ n̄ n̄nant̄ alie mu
lieres. nisi ille quas oīs script̄a uitupat. sic raab m̄et̄. et r̄ach.
et thamar. Ita thamar fuit m̄r̄ iude filij iacob. Cū at̄ eēt
uidua in domo socii sui. uestiuit se uestimenta m̄etricis. et d̄ce

pit socerū suū. quō ibat ad tondendū pecora. & fecit eū gēi
 vere secū. & de ipō gēcubitu. facta ē gēuda de duob⁹ filijs. un⁹
 notat phares. & alē zaram. ab isto phares s̄ postea appellati
 pharisei. hinc fr̄es uidete quāta fecit d̄s p̄ nob. nō solū dignat⁹
 est nasci p̄ p̄cōrib⁹. s; & de peccatib⁹ nāt⁹ ē. Dñs n̄r uenit i hē
 mūdū ad leuatā capiendū. i. diabolu. & dicit quāda lineā de gēna
 tōne sua ab unciō mūdi. & ligauit. i. semetipm̄ in capite lineē ip̄s.
 Solet enī piscator hamū in capite lineē pone. un̄ comprehendē po
 sse pisces. Sic dñs n̄r ih̄s x̄ in sumitate ista⁹ gēnatiōis quā
 math̄s narrat semetipm̄ posuit. Iste ham⁹ un̄ fuit leua
 tan. i. diabli. magnū foram̄ fec̄ ei in maxilla. & ē gelus⁹ super
 montē dñi & suffocauit eū dē sp̄entē. i. diabli. Ut electi q̄ ab eo
 tenebant⁹ captiui. possent exire. Certe diabls̄ uidens xp̄m
 ē hōiēm. uoluit ip̄m p̄ montē deglutire. sicuti erit solit⁹ alios
 hōiēs deuorare. s; dñs comprehendit eum. & maxillā ei⁹ p̄forauit.
 & inde os suos electos abstruxit. & eos de penis inferni lib̄auit. h̄c
 dñs n̄r p̄ mediā suā dignet⁹ nos de potestate diabli lib̄are. &
 cum anglis suis nos gaudē faciat. **Et cū. ad lucem. s̄ Luchā.**

In illo t̄p̄e. Pastores loquebant⁹ ad inuicē dicitē. Transiam⁹
 usq; bethleēm & iudeam⁹ h̄ ubū qd̄ factū ē. qd̄ dñs hostendit
 nob. Ista pastores loquentes de deo. & custodientes greges ou
 um in tenebris. significauit doctores q̄sq; & tractores fidelium
 am̄az. Nox in qua uigilias custodiebāt sup gregē. picula temp
 tatiōis indicat. a quib⁹ sc̄i doctores se semp suosq; subiectos cus
 todunt. hoc qd̄ pastores loquebant⁹ de deo. ub̄ hostendit qd̄ sc̄p
 debem⁹ de eo loqui illud qd̄ in d̄ sentim⁹. Et ut illi fecer̄. debent
 tr̄sire usq; bethleēm. id; ē. i. iudeam⁹ abiectis concupiscentijs car
 nali⁹ & toto m̄tis desidio usq; bethleēm. id; ad domū patris dei
 uiu. id; usq; ad ih̄m t̄m celestē. ut illū quē in p̄sēpio uidere
 uagientē in folio patris inuēim⁹ inde regnātē. Illi ubū dei oculis
 uiderē. & in oculis m̄tis gl̄bare debem⁹. Festinātes uerū. &
 inuener̄ mariā & ioseph & infantē positū in p̄sēpio. Inuener̄
 dñm. hōiēm natū. & ministrōs ei⁹. i. anglos. & nos festinē uide

illū in diuinitate patris. et in sua maiestate fulgentē. Viden-
tes autē cognouerūt de uerbo quod dēum erat illud sermo uerbum. Et nos filii
debemus filium dei uide. percipientes pia fide dēum esse uerbum. Quod
cū audierūt mirati sūt. et de his quae dēum erat a pastoribus ad quos. ipsi pa-
stores nō celauerūt. nos filii nō celemus multa et mirabilia dei.
Maria autē obseruabat omnia uerba haec. et in corde suo. Id est secreta dei
que nouerat. nemini diuulgare uolebat. Sed tacita mente sedu-
la scrutabatur. id est quod ait quod factus in corde suo. que acta uidebat.
et quae loquebatur uidebat. namque se orati de uerbo dei. et uidebat dēum
exiisse in nazareth de spiritu sancto. et se peperisse in bethleem. et
genuē se ante partum. et post partum. et uidebat dēum positum in praesepe.
Legit. cognouit uos possessorem suum. et asinus praesepe dēum sui.
et legit ecce uirgo accipiet. et multa alia que nō sūt hic scripta. Et re-
uēsi sūt pastores glorificantes et laudantes dēum in omnibus que audierunt
et uidebant sic dēum esse ad illos. et nos filii uerbi ad dēum. debemus eum
laudare et glorificare. et deprecari in omnibus que sūt nobis necesse ante quae
fiat. Haec in qua dēus natus est. significat obscuritatem illam in
qua ibant omnes qui de his seculo exierunt. et tres misse significat in tempora.
tempus ante legem. et tempus sub lege. et tempus gratiae.

AD OYSSAM MAIOREM. SEDM IOHEM.

In principio erat uerbum. Et uerbum erat apud deum. et deus erat uerbum. Sed iohannes
etiam hinc eos hinc euglium scripsit. ut fideles suam fidem uide uenerunt
ret. hereticorum falsa dogmata destruerent. Quod rogat a multis
fidelibus post negant se facturum. si fieret ab eis idum uerbum
um. et uigine uide possit de deo tractare. fuerit hereticus qui dicitur. Si
ergo christus natus est. erit tempus quando ille uenit. errorem quod eugli-
sta id est scilicet iohannes destruxit cum ait. In principio erat uerbum. in
deum in principio cepit. sed dixit in principio erat. Ergo ostendit
nullum tempus naturam eius ante uenisse sed quoniam ante omnia tempora semper est.
sic quod in euglio ait. Ego in principio qui et uerbum. Item sicut alii
heretici qui negant tres personas trinitatis dicentes. patet quando
uult esse patet. quoniam uult esse filius. quoniam uult esse spiritus sanctus. Quorum dicitur
nate errorem. cum ait scilicet iohannes. Et uerbum erat apud deum. Si enim

alt' apud altū erat: manifestū ē. qđ alia ē psona pat' & alia
filiū. alia sps scī. iuxta fallaciā illoz aliquo pat' mutāt' in filio.
aliquo in spū scō. & filio aliquo in patre. aut in spū scō. aut sps scs
aliquo in patre aut in filio. S; pat' semp ē pat'. & filio semp ē filio.
& sps scs. semp ē sps scs. Itē fuer' alij heretici qđ xpm hōiem tantum
credent. dñm uō negarēt. qđ error destruit' cū subiūgit. & d's erit
ūbū. Congrua ratiōne coetū' pat' filio dī. qđ sic nos intiorē cor
dis nri uolūtate p' ūbū pat' fecim'. ita d's pat' p' filium cūcta qđ
uident' opat' ē teste psalmista qđ ait. Verbo dñi celi firmati s'.
Item fuer' alij heretici. qui xpm dñm eē credent. s; ex maria exordi
um sup'ssisse putarēt. Et hōz error expūnt' cū subiūgit. h' erat
m. p. a. d. hostendēs illū nō ex tēp'e incrementū sup'ssisse. s; semp
in coetno substantia cū patre eē. Item fuer' alij. qđ quedā a deo.
quedā ap' uoce tenebrar' scā allererēt. Thos destruit' cū ait.
Omnia p' xpm scā s'. & in ipō scm ē nich. Sive enī subsistūt. p' xpm
scā s'. Sic scriptū est. qđ manet in etnū creatū oīa simul. Nō que
dam bona & quedā mala. s; oīa bona ualde. iuxta h' qđ scriptū
ē. & uidit d's cūcta qđ fecit. & erat ualde bona. Ap't p' xpm. h'
dicebat qđ uidebat' illū eē creatura. S; p' xpm qđ subsistendi
natura in h'e. & nō ē a dō creatū. s; a diabolo iuentū. Fuer' alij
qđ diuine nature substantia subtilis qm debent p' scrutāre.
unigenitū filiū in diuinitatis forma a deo eē factū. & nō a
patre genitū dicent. Quoz errorē sculcat' cū ait. Oīa p' xpm
scā s'. Si enī p' xpm omnia scā s'. ip'e nō ē fact' qui oīa fec'. Et
idō nō est creatura s; creator. nō factum s; factor. i' eq'itate
patris credndū ē. sic ip'e ait. ego & pat' unū sum'. Qđ scm
ē in ipō. u. ē. & u. e. l. hōiū. Et qđ alia creaturā ratiōnalē. alia
iratiōnalē. ratiōnabilis dēi sapientia creatū. ne putaret' ei
uolūtate eē. ut subito uellet' facē alia creaturā. qm nō in
etnā sua dispositiōne fecit. & rem necessariā euang'ista subiū
git dicens. Qđ scm est in ipō uita ē. de si dicat' qđ qđ ē factū.
ante qm eēt scm: erat in eo uita idest uiuens in illo. idest
tam illa que uiuūt quā illa que nō uiuūt. de si dicat. Oīa

quecūq; s̄ facta ante quā erāt. facta erūt q̄ uiuētia in eo idest
in etna cōsīdatione eoz. sicuti domus uiuit. cuius arbores adhuc
uiuūt. ex quib' q̄poni debeat. S; ne estimatos oēm creaturā in
h̄ sc̄to uitā h̄re. ut illuminatā eē cū subdit. Et uita erat lux
hoiū. Et uē uiuēt hō ē lux. qz ē uiuēt hō senciēs r̄discer-
nēt. Rationabil' ē fact' ad ymaginē dei. uō dī hō illumina-
tus eē. Sic peccora q̄muis existūt. uiuūt. senciūt. tam n̄ dis-
cernūt. nec s̄ r̄ationabilia. uō uita illoz nō dī eē lux. Et
arbores tānū uiuūt. q̄ nō ē lux uita illoz. Lapides. tra. r̄h̄
similia tānū existūt. q̄ n̄ s̄ lux. S; ut hoies nullā excusationē
de sua ignorantia carnalit' uiuētēs h̄ant. recte subinfertur.
Et lux in tenebris lucet. ut. e. n. e. h̄ lux x̄ps ē. r̄ tenebre s̄
hoies. i. homicidē. adulti. raptōres. r̄ h̄ similes. Lux i tenebris
lucet. qz q̄muis unq' hoies n̄ uideāt lucem. i. x̄pm. tam opa
eoz mala uident' a luce. i. a x̄po. cui' oculis nuda r̄apta s̄ oīa.
ut ait psalmista. Vult' at dñi sc̄p facientes mala. Vbi ḡn. Si
cecus ponit' ad solem sic ip̄e nō lum̄ solis uidit. s; circūfunditur
ab ip̄o. sic p̄dicti hoies nō uident. x̄pm. s; uident' ab ip̄o. Et idō
qz d̄s eos uidet. lux in tenebris lucet. ut lux. i. r̄ationabilitas
r̄ discretio. i. sapiētia p̄ q̄m nos discernim' bonū a malo. r̄
malū a bono. lucet in tenebris. qz q̄muis malū faciāt. r̄ bo-
nū uident. tam cognoscūt malū eē qd̄ faciūt. Verā lucem
id̄ dñm. nos q̄ sum' tenebre q̄phendim' uind' aut. Et tene-
bre eam n̄ q̄phendit. Neq; tales diuina pietas despicit. qz
uō dei lucem iefabilem humana mens in tenebris posita
subito uenientē sustinē n̄ potat. ne in tenebris remanēt.
q̄ lux uentā i mūdo p̄misi hōiē magni m̄ti. idest iohē
b̄tam uelut lucernā an̄ solem. tum an̄ uas ferū. p̄ cui' testi-
monū r̄p̄dicationē. ad uident' lucē uenturā. lapidea mēs
p̄pararet. ut cognoscēt d̄s r̄ hō. Si enī subito lux nob' appare-
ret. magis excecārem' quā illuminārem'. S; paulatī p̄ p̄t-
archas r̄ p̄phas. suū aduentū n̄b̄ auiciatū. De q̄b' iste fuit.
de q̄ subditur. fuit hō miss' a d̄. e. n. e. i. In p̄mo libo uirt'

obediencie. iohis bte in illo comdat. cu dr. fuit h. m. a do
 c. n. e. i. Non eni a semet ipso. a sua psumptione n uenit. Ille
 a seipso uenit q psumptiue in eo qd docet sua glam querit.
 Unde de pseudo pphis dictu e. Ipi uenietat. ino mitaba
 eos. Loquebant cu n popum illis. Et qd uocant. h sequit.
 Cui nom erat iohes. ad qd at missu sit a do: manifestat cu
 subdit. hie uenit i testimoniu: ut testimoniu pibet de lu
 mine. u. o. c. p. i. Et qre testimoniu pibet d lumine. declara
 tur cu inferz. Ut os credet p illu. i. p iohem i dm. Ho erat
 ille lux. Lux alia q illuminat. i n illuminat. ab illo. alia q
 illuminat. s; hec q illuminat in illuminat ab alio: remo
 uet a sco iohis. Talis est lux dei que illuminat in illuminat
 ab alio. i que n accipit numeru nec icludit. nec augmtu
 n detmtu. n defectu patit. s; semp equs pmanet cui si appa
 tur luces homi. tam mynores qm maiores: tanq tenebre co
 putabunt. Nam inia iusticia si illis iusticie appare: iniusticia
 reputabitur. dñs e lux. ut ipse ait. Ergo su lux mundi. q seqt
 me n ambulat in tenebris. s; habebit lum uite. Quat erit is
 te iohes de quo dñs alibi dic. ille erat lucna ardens. i lucet. s;
 no e iohes lux s; equatio ue lucis q illuminat. i a nullo illu
 minat. de q subdit. Erat lux ua q. i. l. h. u. i. h. e. m. ac si dicat.
 xps illuminat oem hoem q illuminat. siue natali igemio. seu
 diuina sapientia. unde dñm e. Ois sapientia a dno do e. cuius
 utraq natura. i. humana: ex qm tpe nat? loco nichil appa
 ruit. osequent eu glissa desctur dñs. In mudo erat. i mud? p
 qm. f. e. i. m. e. n. e. He putes q sic erat i mudo. ut fin. celi.
 luna. stelle. arbores. peccora. i hoies ait. tam cu cognouer. Et
 mud? p qm fact e. ac si dicat i mudo e ut artifex. i reges h
 qd fec. i mud? eu n cognou. i. amatores mundi n cognouer
 suu saluatoze. In ipa uenit. i. in mudo uenit. que p diuinita
 tem fecit. i un q p humanitate apparuit. Quidu fecit p diu
 nitate: in mudo erat p humanitate. Et su eu n receper. Id est
 hoies q creatur ut iudeos qs elegat. i qb? sue cogitons reue

launt archani. Multi at̄ receper̄ eū. de q̄b̄ euanglīsta sequi
ter infinnuat dīcīs. Quot q̄t̄ at̄ receper̄ eū. d. e. p. f. d. i. f. f.
hū q̄. c. i. n. ei. ac si dicat. dedit eis potestātē bene opem
di. ubenadiendi. ut p̄ hoc fiant filij dei. Qui n̄ ex sanguib̄
neq; ex uoluptate carnis neq; ex uolūtate uiri s; ex do
nati s̄. Ex sanguib̄ patris matris. nascunt̄ hoīes. ac si di
cat. q̄ nō ex origine patris matris neq; ex uoluptate uiri.
idest patris trem. neq; ex uoluptate carnis. i. matris. s; ex
deo nati sūt. id; grā dei r̄ ex aq̄ r̄ spū sc̄o. Vñ dēm ē. n̄ q̄ rena
tus fuit ex aq̄ r̄ spū sc̄o. nō pot̄ intrare ī regnū dī. h̄ caro po
nit̄ p̄ uerore. q̄ q̄no fīna facta fuit ex adē costa. aut. hoc n̄c
os de ossib̄ meis r̄ caro d̄ carne mā. Et ap̄ls. nemo carnē
suā odio habeat. id; uerore. Et ubi caro sc̄m ē r̄ habitauit
tib. ac si dicat. Et d̄s h̄o fact̄ ē. nec ubi desinit ēē q̄ fuit.
ne homo p̄didit ēē q̄ nat̄ ē. uñ ubi caro sc̄m ē. ut possi
m̄ dīcē. uñ dū glām ei glām unigeniti a patre. i. glā
x. q̄m an̄ incarnationē hoīes uide n̄ pot̄ant. Post eī incarna
cionē uider̄ aspicientes humanitatē. miraculis fulgēre.
r̄ intelligentes diuinitatē. ut latitatē. ut uider̄ glām
dei. q̄ p̄ resurrectionē sp̄s sc̄i eodē discipulos obumbrare.
atq; replere dignat̄ ē. cū p̄ hūc unigenitū dei cognosce
rēt ēē filiū. r̄ ex matre p̄mogenitū dī. Nam q̄ p̄ eū at̄
sit nat̄ ex uirgine. s; q̄ an̄ enim nullus ē nat̄. q̄d at̄ sub uir
gine. plenū grā r̄ uirtutis. Data ē sibi grā a patre. ut ex q̄
h̄o ēē inciper̄ p̄fect̄ ēēt d̄s. p̄fectus r̄ homo. nec eandem
grām accepit ad m̄surā. ut ēēt tantū p̄uī h̄o. r̄ plenū grā
foret. sic aut ap̄ls. In quo habitat om̄s plenitudo diuini
tatis corp̄alit̄. r̄ ioh̄es b̄ba. de plenitudine ei nos accepim̄
grām p̄ grā. Et psalmista. Vñxit te d̄s d̄s tū oleo lencie
p̄ q̄s̄tib̄ tuis. Virtute q̄ plenus fuit. sic q̄e in euanglīo ait.
Ego sum uia. r̄ uirtas. r̄ uita. Vñ in exemplo. uirtas in p̄
misso. et uita in p̄mo. Quod p̄mū ubi p̄tare dignet̄ d̄s
ē d̄s n̄r. q̄m uiuit r̄ r̄. **In circūcisione dñi. s̄ Lucā.**

In illo tpe. Postquam impleti sunt dies octo ut circumcidere
 tur puer: uocatum est nomen eius ihs. Abraham pater fuit
 circumcisus. Quippe augmentatum fuit sibi nomen. Abrahā
 idest pater excelsus. Abrahā. i. pater multarum gentium. uenit
 nomen uxorū suarum sine augmentatum. ut que antea dicebat
 sarra. i. pnceps domus. ut pnceps scilicet filiarum. quia pmi
 uenta est circumcisio. ob fidem mutū habere. Sedo ut
 istem ppls qui ex turpe habere descendet: p h sig
 ni a ceteris nationibus discerneret. Tercio ut p h sig
 ni mortuus in bello recognosceret. et sepulture traderet.
 Quarto: ut p h castitas pmaneret: designaret. Nam tūc
 hostendebat. qd talis ex eod ppls nasceretur. q castitatis
 amator esset. Dñs nō idō circumcisus est: ut aliquo modi
 gō expiari. s; ut circumcisio e; niam pfigureret cir
 cūcisionē. Unde apłs ait. Dico enim xpm dñm ministrū
 fuisse circumcisionis ppter ueritatem dei: ad confirmādas p
 missiones patris. Tūc circumcidim; qñdo mortalitatem
 abicim;. Qd uocatum est ab anglo. p qm in uō occupetur:
 tunc uocatum fuit qñdo gabriel angls ad mariā ue
 nit. in tñti ab anglo pdictū ē: s; etiā a patribus et
 apłis. non solum a patribus et apłis: s; etiā ab ipso
 deo patre ante oīa scēta psciti. et pdestinati ē. ut dei fili
 ueniens in mūdū: ihs appellaret. Ihs hebraice. latine
 saluator dñi: ut sic a xpo xpianu: ita et a saluatore saluati
 dicent. Isaac usus. ut gaudium impetrat. Ergo significat
 xpm q gaudium in futo suis electis dari pmitte dicens.
 Iterū at uidebo nos et g. c. u. et g. u. n. tollet aut. nos at
 nō in solū mēbru unū circumcidi debem; s; in oīb; qz
 nich; pdest circumcisio carnis. si deest circumcisio mēt. Vñ
 idm p pphiam nos amonet dicens. Circūcidite corda uīra
 et in corpa uīra. Et uem. Circūcidim; dño. et auferre
 p uera cordū uīra. in tñti mīora circumcidi debem; s;
 etiā extiora. idest circumcidim; oculos ab illicito uisu. Cir

cumcidam⁹ ames. ne audiat uerba de ditionis. s; semp sint
intente ad audiendu uerbu dei. Circucidam⁹ olfatu. ne adore
m⁹ unde p̄modu i gusto peccem⁹. Circucidam⁹ man⁹ pedes.
i i cor nrm. q; ut ait dñs: de corde exeunt male cogitiones. ad
ultia. blasfemia. furta. falsa testimonia. ihsimilia. **Dea p̄ ule**
Dñi. luchi.
Tullo p̄re: Erat ioseph maria mat̄ dñi iudices. **Dñi. luchi.**
sup his que dicebant̄ de illo. Audierat atq; nouit dñi genitrix
se dignem⁹ accepisse ipepisse. imagos ab oriente uenisse. rei
munia obtulisse iadorasse. iasymeone benedictu eē. iabā
na. p̄phatū. uide hec ihsimilia audientes iudices. maria
i ioseph mirabant̄. Ioseph maria sinagogū i iherosolimis signifi
cant. que admirabant̄ de his que de puero dicebant̄ sic sc̄ptū ē.
omnib⁹ os de his que p̄cedunt de ore dei. Et b̄ndix̄ illis simeon
i dix̄ ad maria mat̄ ei⁹. Ecce posit⁹ ē h̄ i. r. u. r. m. i. i. i. i. i.
Licet sc̄s iustus sit simeon. tam̄ sua benedictio n̄ p̄fuit dñs
a q̄o is sapientia p̄cedit. s; b̄ndix̄ eū. i. b̄ndix̄ de eo. bene amī
ciani. b̄ne locut⁹ fuit. atq; b̄ne p̄phatū. Ecce h̄ posit⁹ ē in ru
uā. in resurrectionē multoz i ihs̄. x̄pi in ruuā posit⁹ fuit
alijs. alijs in resurrectionē. In ruuā nāq; fuit illis q̄i eū cre
de otempser̄. sic ip̄e ait. si n̄ uenisse i cui es locut⁹ nō fuisset.
p̄m nō habent. In resurrectionē enī fuit illis. qui i eū cre
dider̄. de quib⁹ ip̄e ait. Ego sū resurrecto i uita. q̄ credit i
me i h̄ m. fuit i uita. Et in signū cui ḡt̄. signū ē ēdicit̄.
uer illū sc̄e crucis intelligi. x̄ crucifix⁹. ḡp̄no iugum. i
partus uia car. q̄m x̄ assumpsit i uita sc̄o fuit. s; signa q̄o
id; p̄dicationi quoz ḡt̄. a iudeis i a multis paganijs. Et
tuā ip̄i aīnā p̄transibit gladi⁹. ut reuelēt̄ ex multis cordib⁹
cogitiones. de si dicat. O maria dei genitrix dolor p̄manebit
in corde tuo. in ip̄e passionis filij tui. Que licet n̄ dubita
ret illū t̄cia die resurrecturū. tam̄ uident̄ illū ḡphendi.
flagellan. crucifigi. i male a mulierib⁹ t̄tari. i sine magno
doloze uide potat que sua carne natū nouit. Et aīnā iosep
gladi⁹ p̄ntielat. idest diuina seruit⁹. i uolentibus labor. ut

omnia illa p̄nsabit gladii. i. gladii h̄. qd̄ ē ubi ē dei. Erat
 anna p̄phissa filia fannel. hec uidua significat sc̄a eccl̄a
 que in p̄senti uita uidua effecta. cotidie aduentū dñi expec
 tat. Et bene filia fannel fuisse d̄r. q̄ p̄hanuel facies dei int̄
 p̄tatur. q̄ eccl̄a facie illi q̄s d̄r. De tribu aser fuisse
 d̄r. q̄ aser beatus int̄p̄tatur. q̄ in numero duodeci patribus i octa
 uoloco ponit. Nam eccl̄a in uniuersale resurrectione. uitā etnā
 q̄secuturā ē q̄s d̄r. Et h̄ uidua erat usq; ad annos octuaginta
 quatuor. uixit ē uero suo anno. dñi. aūgustate sua. septē annis
 quib; quiesca fuit. illud q̄s p̄figat quo dñs n̄r mūdo uisibi
 lis apparuit. cui apl̄s q̄s d̄r. unde r̄sponsum se notare uo
 luit dicens. n̄ possunt ieiunare filij sponsi. q̄ndiu cū illis est
 sponsus. Et h̄ uidua. e. usq; ad. a. o. iij. lam sup̄ p̄h̄c u
 dua eccl̄am diximus p̄figari. h̄ ē uidua illa. de qua psalmi
 sta ait. uidua ei b̄ndices b̄ndicta. Pulchre annos octoginta quatuor
 uixit d̄r. septies n̄q; duodene duca. octoginta quatuor faci
 unt. Septenarij n̄q; numerus. ad p̄sente uita p̄tin; . q̄ p̄. dñi.
 dies uoluit. Octonarij numerus ad futurā resurrectionē. Duo
 denarij at ad. xii. apl̄os q̄a p̄ p̄dicationē apl̄oz in p̄senti uita
 resurrectionē cognouimus r̄sistim. q̄ septem r̄duodem multi
 plicati. octogenarij numerus splent. Que n̄ discedebat d̄ tēplo
 ieiunijs r̄obsecrōnib; fuit d̄ die r̄nocte. h̄c anne deuocio ubi
 ab euangl̄ista q̄ndat. Que cū ēt maritata. tam maluit i casti
 tate d̄ seruire. quā amplexib; uiri p̄tari. tanta d̄ deuocōe
 anna famulabat. ut tanto de ea euangl̄ista dicit. q̄ n̄ discede
 bat de templo i. e. r̄o. h̄c ē de illis uiduis. de quib; idē dicit.
 q̄ uē uidua ē r̄desolata. sp̄abit in dñō. Et idē magis uoluit
 d̄ in castitate ieiunijs seruire. q̄m uiro se quingē. p̄t h̄
 q̄ apl̄s ait. sine int̄missione orate. i oib; ḡis agite. Et hec
 q̄a hora sup̄ueniens. q̄s d̄r dñō. Nato q̄p̄ dñō. nulla etiā.
 nulliq; sexus defuit. que nō ei testimoniu p̄bet. Dignū q̄p̄
 se fuit. ut q̄ p̄ oīū redēptione ueniat. ita ab omib; testimo
 niū p̄peret. Lam enī p̄ph̄at ugo. p̄ph̄at copulata quingē.

Simone senex parit. Puer at crescit et confortatur. Crescit
at confortare ad humanitatem pertinet. quia creatus in humanitate.
cui nihil augetur ut minuitur in diuinitate. si enim uerum corpus
habuisset: nequaquam crescere et confortare diceretur. Plenus sapientia.
si enim permittit humana etas in aetate hominis anni. xii. annis
perfecte sapientia repleri. Ergo dominus anni duodecimum repleri
dicitur: ut omnia eius opera mirabiliter ostenderentur. Mirabiliter
enim conceptus fuit: in aetate ac sapientia repletus: et gratia dei erit cum
eo. Magna enim gratia consecutus est. quia tantam gratiam a domino percipit:
ut quod uisibilis mundo apparuit: uerumque homo uerumque fieret et

Die epiphie dñi. secundum matthiam. Lds.

Cum natus esset ihesus in bethleem iude in diebus herodis
regis. ecce. m. ab. o. u. i. dicentes. ubi est qui natus est rex iu-
deorum. Et ait. In ista lectione fratres karissimi quoniam mattheus euangelista
aperte scribit: audistis quod rex iudeorum turbatus est. quoniam rex eternus
dignatus est nasci. Et ideo turbatus est herodes: quia timebat reg-
ni perdere quod ei fraude adquisierat. Locus uero ubi dominus natus
est: uocatur bethleem. id est domus panis quod cotidie reficit mentes
hominum. Vnde magi qui uenerunt ab oriente primi inueniunt iherosolimam
id est iherusalem que ciuitas ipsius pumicie erat. ut ibi audiret
a iudeis locum natiuitatis eius: sed tam cum eis non permiserit. Cum
autem per ciuitatem clamauerit ubi esset natus rex iudeorum. subito
ipsi iudei in libris suis locum natiuitatis eius ostenderunt. Sed in
iudeis miser permanserunt in sua stulticia. et ceciderunt in tenebris.
forsitan aliquis uult scire quod fuerit magi isti. aut de qua gente
uenerunt: qui tam solliciti dominum natum ad adorandum que-
sierunt. Quidam doctores fuerunt. qui dixerunt eos aduenisse de am-
bia propter illam prophetiam quoniam dicitur. Reges tharsis et insu-
m. o. re. alij fuerunt qui dixerunt eos aduenisse de regione
persarum. alij qui dixerunt eos aduenisse de regione ba-
laam prophete. qui statim ut uiderunt nouam stellam in celo esse ortam.
intellexerunt nouum regem in terris esse natum. Et tunc ceperunt recordari
prophetie balaam qui dicit. Orietur stella ex iacob: et exur-

11

get hō de isrl. Audiens at herodes rex turbat⁹ ē. 1019. 1.
ē illo. herodes qui fraudulentē tenebat regnū iudeoz.
statim ut audiū regē iudeoz ēē natū. tūc fuit iorde. ti
mens p̄dere regnū qđ iuste adq̄sierat. hō intelligebat
miser qđ dñs nr̄ n̄ ueniat i hūc mūdū. ut t̄renū regnū
tollēt. vnde qđi sapiens ait. hostis herodes impie. xpm̄
uenire qđ times. Non arripit mortalia. q̄ regna dat cele
stia. S; idō uenit ut daret regnū et̄nū illis q̄ meū credent.
Statim ut audiū dñm natū. mundebar ei. Certe oīs hō
semp̄ illud t̄met p̄dere. qđ iuste adq̄sū. i herodes t̄me
bat regnū p̄de. qđ iuste ip̄ iudias adq̄sierat. Non solum
herodes rex turbat⁹ ē. s; iōis iherl̄ina cū illo. Alij turba
bant p̄t̄ iuidiā. sic herodes. Alij p̄t̄ timorē. sic iudei qui
timebat̄ ne aliq̄m occasionē habent ex parte herodis.
aut ex parte romanorū si aliū regem inq̄rerēt. Alij p̄ so
lo gaudio turbabant̄. sic fuit simeon senex. Tanna u
dua. i helisabeth. i multi alij fideles dñi. q̄ p̄ h̄m̄ sc̄m̄ ui
cūā natiuitatē dñi cognouerūt. Et cōgregans oīs p̄ncipes
sacerdotū i scribe. sc̄s̄c̄tabat̄ ab eis ū. x̄ nascē. Et postq̄m
herodes audiū magos clamare natiuitatē noui regis.
statim interrogat̄ sacerdotes i magos sc̄pt̄az. ut sibi di
cēt̄ quo loco debet x̄ nasci. Illi at̄ q̄ legunt̄ uelēbat̄.
r̄p̄dēt̄ id̄m̄ ei. In bethleem iude. Sic enī sc̄ptū ē p̄ p̄ph̄ā.
Et tu bethleem tra iuda. neq̄q̄. m. el. i. p̄. uida. Ex te ei
eriet dux q̄. r. p. m. isrl. Hanc enī p̄ph̄iam dixit dñs p̄ mi
cheā p̄ph̄am. quasi dicit. O tu bethleem q̄ es minor i tra
iude. nō eris minima q̄ ex te eriet dux q̄. r. p. m. i. tunc
herodes clam uocatis magis diligūt. d. ab. e. t. stelle q̄ ap
paruit eis. Postq̄m herodes cognouit natiuitatē x̄. statim mi
ser cepit cogitare qualit̄ possit̄ eū occidē. Et uocauit magos
clam. i. occulte. i diligūt q̄ sunt̄ tēp̄ stelle q̄ apparuit eis.
i mites illos in bethleem dux. Itē uincunt̄ diligūt̄ de
puō. i ē un̄ erūt̄. r. m. ū. i ego. u. a. eū. herodes p̄mitte

bat se adorare eū: quē occide disponebat. Certe illi q̄ fieri
corde dñi querit sic herodes: nūq̄m ment' eū inenire. et
cū audisset regem: abierit. Et ecce stella q̄m iudant i ori
ente ancedebat. e. usq; dū. u. staret ū erat. p. videntes at
.s. m. gausis. s. g. m. u. p. stellā uo que magos p̄cedebat.
grāam dei intelligē possum'. et p̄ herodem diablin. Quādo
aliqs p̄ uā rectam uadit. semp grā dei an eū p̄cedit. et
q̄no dimitit uā bonā. istudet in seruicio diabli. grā di
stān ab eo recedit. Certe bene possum' crede. qd̄ q̄no mag
uitraver' ad hōdem. statim stella reliq̄t eos. Et intrantes do
mū iuener' p. e. m. mat' ei'. et p̄dntes. a. e. et ap̄t' thesa
uris suis. o. ei. m. aur'. th'. unū. In hoc qd̄ magi aurū
dño obtuler'z. uim regem eē hostendē. In h' qd̄ th'us. i. ioc
sū obtuler'z. uerū dñm eē demonstrauer'. In hoc qd̄ mirā ob
tuler'z. significauer' eū mortale eē hōiem. Hos ḡ hōm fr̄s
offeram' dño aurū. i. e. mūdū ut credam' eū in oī loco
regnare. Offeram' th'us. i. credam' eū uerū dñm eē. Offeram'
nū unū. i. nō dubitem' eū p̄t nos accepisse mortale car
nem. Et r̄slo accepto in sompni' ue rediret ad hōdem. p̄ aliā
uā reuēsi s̄ in regione suā. Angl's at dñm admonuit eos in
sompni' ne rediret ad hōdem iudens illis iudias. Magnū
exemplū fr̄s hōm isti magi nō reliq̄r'. q̄ndo palā uā in re
gione suā redierit. Certe regio nra paradisi eē. et ab illa regio
ne supbiendo. inobediendo. peccati sum'. S; si ad eam redire de
sidam'. necesse est ut p̄ penitentiā et obedienciā et bonā opacio
nē redeam'. Hos tam fr̄s hōm an oculos nros culpas q̄s fecim'
ponam'. iudiciū dei terribile cogitem'. in uident' q̄sciencas
nras cū lacrimis. ut ad regionē uā. i. ad gaudiū sempiternū
leni uenire ualeam'. Qd̄ ip̄e nō p̄tate dignet'. et inuit' et reg.

In illo t̄p̄e. uidit iohes ih̄m **In oct̄is epiphie. S' iohem.**
ueniēte ad se. et ait. Ecce agn' dei ecce q̄ tollit peccā mūdi. Dñs
nō tam dignatus est humanā formā sume. s; et dignat' est
habtzari a suo seruo. i. a iohē b̄tā. ut suo baptisimo nos sc̄ifi

caret. ut hostender fidelib⁹ p^oca sua n^o posse d^omyce. n^o unda
 baptisimatis fuerit abluti. sic ipe ait. nisi q^os tenat⁹ fuerit ex
 aq^o sp^u sco n^o pot⁹ itare in regnu^o dei. Et uenit ad discipulos dicens.
 Ite docete o^os gentes baptizates i^o no^oe. p. 14. 15. s. Et ait ioh^oe.
 ecce agnus dei ecce q^o tollit p^oca mundi. Ac si dicat. Ecce agnus
 int⁹ iustos. iustus int⁹ p^ocozes. innocens int⁹ impios. q^o carne de
 carne ade⁹ traxit. ut ait. Nulla contagione p^oca ex origine ade
 sup⁹hit. Tut ait pet⁹. p^oca n^o fecit. n^o iuent⁹ e⁹ dolus in ore eius.
 Ipe e⁹ p^o me uenit⁹ e⁹. qui an^o me factus e⁹. Ac si dicat. p^o me
 ceptus e⁹. p^o me natus e⁹. p^o me baptizatus. p^odicatus. imo
 ritus. uideo recte subiugit. q^o p^o me erat. ideo nesciebam eu^o.
 Quare g^o nesciebam eu^o. Qu^o alijs demonstrauit dicens. ecce
 agnus dei. Ad q^o dicitur e⁹. q^o ad comparatione⁹ q^o eu^o in baptis
 mo agnouit. q^o nich^o e⁹ hoc. q^o an^o eu^o agnouit. Ac si dicat.
 Ego nouiam eu^o tam potere. tam excellere. s^o ut manifestet⁹
 in ist⁹. ueni ego in aqua baptizans. huc ioh^oes miss⁹ e⁹ a deo.
 ut testimoniu⁹ p^obet de lumine. ideo testimoniu⁹ p^obiuent.
 audiam. Na uidit unq^o sp^um descendere de celo imansit sup⁹
 eu^o. Sup⁹ xpm sp^us apparuit in spe columbe. q^o mutis imansue
 tus erat. ut ipe ait. Ego su⁹ mutis. imhumilis corde. In discipulos i
 igne apparuit. ut hostender q^o habebat in se rubigine⁹ p^oca q^o
 consumet. Columba. vii. sp^us hab⁹. P^oma q^o gregati uolat. sup⁹
 aq^os residet. p^o accipit. felle amaritudinis caret. no^o cu^o uolito la
 cerat. n^o cu^o unguib⁹ se defendit. s^o cu^o alis. nul⁹ uniu⁹ comedit.
 p^o cantu gemitu h^o impetis iudicare sol⁹. Et ita si uolum⁹
 h^ore in nob⁹ sp^um. sim⁹ gregati i^o uno amore. i^o uno sp^u honori
 ficem⁹ dm. im scil⁹ scriptis delectem. imbra n^ora mortificem.
 idest fornicatione. i^o ductu. imul⁹ similia. Et no^o reddam⁹ malu⁹
 p^o malo. idest fleam⁹ p^ognatione⁹ n^ora. imipem. imfortitudine i^o xpo p^o
 nam⁹. q^o e⁹ uera p^oca. Sup⁹ que uidis sp^um ascendere idescende
 rem. p^o q^om uidit. testimoniu⁹ p^obiens ait. ego uidi. Erubescat g^o
 iudeus qui dicit. xpm femine e⁹ natu⁹. no^o e⁹ arbor bona. Ac si
 dicat. mali hoies n^o faciunt fructu⁹ bonu⁹. neq⁹ bonu⁹ malu⁹. q^ondu

ſ bonu. ut quidam ſunt mali. Fructus e bona opa. Vnaqueque arbor
que non facit fructum bonum. excidetur: in ignem mittetur. Ac ſi di
cat. ſic ex radice arboris procedit fructus: ita ex intentione co
rdis opa procedunt. Et ſic ex fructu arboris diſcitur. cuius
ſaporis ut genus ſit: ita ex operibus ſuis homo probatur. Vnde
dominus alibi ait. A fructibus eorum agnoſcatis eos. Et item. Quasi
intencio: tale erit opus tuum. Nemo potest colligere de ſpinis uinea.
aut de tribulis ficus. Hinc per ſpinas et tribulos que sunt pleni aculeis.
que sunt amarissime uirtutes. que habent saporem dulcedinis: et odorem
ſuauiſſimis. illi homines figurantur. que sunt uicioſi et carnalia et terrena
ſapunt. que non ſuaues parum. nec habentes dulcedinem carita
tis. nec ſuauiſſimam memoriam eterne. quorum opera manifeſtauit
paulus cum ait. Manifeſta autem sunt opera carnis. Que ſunt: Fornicatio
nes. adulteria. et hiis ſimilia. Hinc per uirtutem et ſicut illi intelliguntur: qui
dulcedinem caritatis erga proximos habent. et ſuauiſſimam memo
riam eterne uite retinent. et ſuaues ſe alijs hoſtendant. quia fructus
aut ut ait apſt. Fructus autem ſpiritus e. caritas. gaudium. pax. et hiis
ſimilia. Spine et tribuli habent heticos ſignificant. que cum referunt quosdam
uirtutes ſententias. que ſpine et tribuli acculeantur sunt. in quibus
ſi queſieris fructum caritatis. ut pacis. ſpinas diſſenſionis
et diſcordie inuenies. et ita non dicentur: ſed eruentur. Quia quoniam
docent mala. tamen multociens melleſcent bona. ut magis decipi
ant. que deſepe capiunt ſicuti ſpina fert uirtutem in qua creſcit bo
rus. ſed non uenit ex radice eius. ita heticus non dicitur. mala autem reli
quenda. Vnde dominus e. attendite a falſis prophetis que u. ad. u.
i. u. omniu. mitterentur autem sunt lupi rapaces. hoſtendentes que ſunt
bone arbores. aut que ſunt fructus earum: aduigentes autem. Bonus
homo de bono theſauro proferit bona. Theſaurus cordis e intencio
nis. Theſaurus: id eſt poſſeſſio auri. Theſi enim graecorum: poſſeſſio
dicitur latine. Bonus homo de bono theſauro proferit bona. id eſt ex
bona intentione cordis proferit bonum. Et mali malum. Et ha
bundancia cordis oſloquitur: hinc ſit queſtio. que dicatur ex ha
bundancia cordis. cum ſalomon dicit. ſimulatores ore decipiunt

amicum suum. S; qmuis fallam? atq; fallam ab alijs: tam ex
 abundantia cordis mri os loqr. S; iuxta vitam solet accide. ut
 h; qd hoi latet inti? in corde. extis pferat in sermone. Va
 p extiorem hoiem. intior dinoscit: ut qda sapiens ait.
 Aspect' oculoz mris dencui. uncess; hoiem notificat. Et
 paul' dicit. Qui iuocant nom dñi salu' erit. uocare dñe
 dñe: ad fructu bone opationis p'inet. Non uo face que p'
 cepit dñs. magis ad quimacia r rebellionē p'inet: qm ad fru
 ctus bone arboris. Unde de falsis ofessorib' ait apls. Confi
 tent' se nosse dñm. factus at negat. Et dñs ait. Epls h' labijs
 me honorat. cor at cor longe ē a me. Dñs q mōs sermo
 nes adimplebit salu' erit. hic ostendit qd tñ sermones
 dñi audire nō p'dest: n' ope adimpleat. Q'a auditores legi
 nō iusti s; apd dñm. s; factores. Vñ ioh'es ait. Beat' qui legit.
 r q' audit. aduixit. r seruat ea que i ea scpta s. Simit' ē hoi
 q' h'edificat domū n' ex lapidib' q'dratis. homo iste. xpl ē
 q' h'edificat domū. scilic; ecclām. nō ex lapidib' materialib;
 s; ex spūlib' amab' scōz. hō iste in altū fodit. i. in p'fūdū.
 qz iungit electoz in radice hūilitatis firmat. de q' dcm ē. h
 dñs h'edificauit domū. i. manū laborauer' q' h'edificat eā.
 Et posuit fūdamta sup' petra. i. sc' seipm. ut ea q' sup'ponū
 tur sint firmata r stabila r inconcussa p' maneat. Vñ recte
 subiūgit. In inundatione at dñi. hic inundatio iper' p'secu
 tionis. r strepit' temptationū intelligit. qz sc'i uiri intra
 ecclām p'secutionē pauoz sustinet extis i corpe. Extrepitū
 tēptationis imūdoz spūū inti? in corde. s; n' possit ea mouē
 qz oia p'secutores pacienciā portat. Et oia tēptationis for
 mudine equo fundamto recte subiūgit. Fundata enī erit
 sup' firmam petra. i. xpm. Ad h'eam; huic petre in celesti
 h'edificatione. si digni uolum; iueniri que ē iherlm. i.
 uisio pacis. Ad qm uisionē nos puenire faciat ih's q' dñs. n.
 H illo tpe. Cum factus ē **Dea p'ma p' epiphā. Lucā.**
 ih's annoz duodecim ascendenti' illi scdm q' uetudinem

diei festi. 12. Notandum est autem quod tales parentes elige uoluit
qui observatores legis erant. quod non ueniat solue legem sed ad
implere. De christo factus. quod ille qui fecerat fuit factus in formam
serui. et fuit factus humanitatis participans qui fecerat cuncta in for
ma diuinitatis. Et bene in templo per etatem. xii. annorum as
cendisse dicitur. quod ascendit in ecclesiam per predicacionem. xii. apostolorum.
ut cognicionem suam mundo inuocaret. Et duodenarius nume
rus perfectus est in perfectis partibus diuiditur. id est in quatuor quatuor.
et quatuor in tribus. Duodenarius numerus est perfectus. ut per nume
rum apostolorum. et per menses. et per horas. Tres pertinent ad sanctam tri
nitatem. patris. filii. et spiritus sancti. Quatuor uero ad gratiam noui testa
menti que in libris quatuor euangelistarum scribitur. Quia ergo per predicacionem
apostolorum fidem sancte et ueritatis inuocant. et gratiam noui testamenti co
gnouimus. tunc in etate. xii. annorum in templo uenisse dicitur. Et
dicitur parentes secundum consuetudinem diei festi. Consummatisque
diebus cum rediret. remansit ihesus puer in iherosolymis. tunc cog
nouerunt parentes eius. hoc dicitur quoniam puer remansit solus. cum in tan
tum a parentibus diligere. sed non fuit secundum ex uoluntate parentum. sed
ex precepto diuino multo. et consuetudine iudeorum. et erat mos
quod seorsum ascenderent filii. seorsum ueni. fuerit uero cum quibus
ue uellent usque ad duodecimum annum licentiam habebant. et secundum
hanc consuetudinem remansit puer ihesus in iherosolymis. tunc cognouerunt
parentes. quod ioseph amabat eum esse cum maria. et maria cum io
seph. sed per quoniam cognouerunt. tunc inueniunt. et querunt eum in cognita
tos mos. In quantum autem eum diligunt. manifestat eum subdit. Et
non inuenimus. et querunt eum in iherosolymis. Post idem inuenit fuit.
quod tunc est contra salutem. aut legem. et sub lege. et sub gratia. Et duo dominus
abscondit fuit. quod non aut legem. sed sub lege. mundo inuisibilis
apparuit. Recte per idem in templo inuenit. quod illis inuisione
digni non inueniunt. qui fidem sancte inuocant recto corde non obtinent.
Et idem inuenit dicitur. quod in futuro gratiam illis uidebunt. qui tres uita
tes principales habuerunt. spem. fidem. et caritatem. Magna est
humilitas domini. quia in templo residens. doctores interrogat. qui

anglos in celo docet. in quo facto ma supbia confudit: q ante
 uolumy doce qm discere. s; pmi est dicndu. p'es docendū. Et
 dixit mat' eius ad eu. fili qd fecisti ub' sic. Ego ipat' tuus
 dolentes querebam' te. ij e' estimandū qd mat' exaspauit. s;
 que p' triduu' querebat anxia dolore. causa facti blande
 ac benigne respicit dicens. Fili qd fecisti ub' sic. Ego ipat'
 tu' dolentes querebam' te. Patre uo ioseph appellat. no
 uer' patre. s; famulin' p' blasphemiam iudeoz. Vqz patre
 tel' ei' humanitate' su' attendentes. ut eoz mtes ad celsi
 tudine' sue diuinitatis contempladi p'moueret: recte respic
 dit dicens. Et qd e' qd me querebas. nesciebas q' i' his q'
 pat' mei s' oportet m' ee'. Cu' eni' dicit h' hostendit se ali
 um patre h're. scilicet; dm patre op'ate. in cui' honore
 templū illud a salomone fuer' h'edificatū. u' hoc demo
 strat se alui patm. eadem potestate h're. qm h'e ipat'.
 sic ip'e ait. Ego ipat' unū sum. Et u'e. Oia pat' nra s' una
 sua. Et ip'i n' intellexerit q' dicebat. In h' loco due nate dm
 gndant. idest diuina atq; humana. qz q' h' d'ns cu' pa
 rentib' ascendit in iherlm. s; q' d's in templo residet. Ita
 que n' intelligunt ip'dit. Quasi h'o cu' parentib' nazareth
 descendit. tull' subicit. ut eoz mtes p'mouet ad sua g're.
 planda diuinitate. dant' ub' exemplū qm parentib' sub
 iecti ee' debent. si a uate t'mite u' deualumy. Et mat' ei' g'e
 ruabat oia u'ba h'. g'ens i' cord' suo. Q'eqd audierat. u'idat.
 r' qm' fuer' ap'ostolub' requisit'. r' a magis adorac'. r' a simeone
 p'ph'ac'. r' ab anna benedict'. oia h' in corde suo g' seruabat. Et
 illis p'ficiabat etate r' g'ia. corā d'o. r' o'i p'p'o. Sic etas p'tinet
 ad orpy. ita q'q; sapientia p'tinet ad ania. Et sic p' ierem'
 ta q'oz crescit orpy. ita p' augm'ta sapientie p'ficiat ania.
 Q' eni' orpy r' ania m'nb' red'm'e uenit. uerū orpy r' uiam aia
 p' ub' assup'it. Qd' uo ait. r' g'ia dei erat cu' illo. magnam
 g'iam demonstrat eu' habuisse. un' ioh'es ait. Et u'idm' gla
 ei'. glam q' unigeniti a patre. **Da. ii. p' epiph'ia. ioh'em.**

In illo q̄re. Nuptie facte sunt in chana galilee. uocat ma-
ter ihu ibi. Uocatus est et ihs et discipuli eius ad nuptias.
¶ Et. Quociescuq; fr̄es h̄m̄ legit̄ d̄m̄ uenisse ad nu-
ptias. ut ad quinu. n̄ debem̄ exstimare qd̄ facit p̄pter
delectac̄nē gule. sic faceret̄ senbe p̄tharisei q̄ dicebat̄
eū abrosuū et ramicū publicanorū. s; debem̄ crede ue-
nisse p̄ lucēdis amab̄. Certe sic p̄uides piscator et sapiens
uenator tendit retea sua i illo loco ubi multa pisces. aut
multe aues uenire solent. ut aliq̄s ex eis capiat. q̄no
multa aggregat̄. ita d̄m̄ ad quinu. ut ad nuptias uenire
uoluit. ut retea sue p̄dicac̄onis ibi tenderet. Nuptie iste.
quicōnē sponsi et sponse designat̄. huc ḡ nuptie. signi-
ficat̄ sponsi. i. xp̄i. et sponse. j. ecclē quicōnē. tūc d̄m̄ ei
ad nuptias uenit q̄ndo in uicō uirginis. n̄e humanitati
suā diuinitatē quic̄xit. in uicō uisibil̄ apparuit. retea
s̄ copulauit. n̄ habentē maclāam aut rugā. aut aliq̄m
huius modi contagionē. Nō p̄t̄ ḡgluue uentis d̄m̄ ad nu-
ptias uenisse estimare debem̄. s; ut multa aggregant̄
tur. et aliq̄d p̄ p̄dicac̄nē lucraret̄. Celebratores harū
nuptiarū. apl̄i s̄c̄. De q̄b̄ in euglio iudas ait. Nō possit
filius sponsi ieiunare q̄ndū cū illis ē sponsus. Et subiūges
ait. Et die uera nuptie facte s̄. q̄ in t̄m̄ temp̄ ḡm̄ mū-
do uisibil̄ apparuit. retea s̄ copulauit. In his nuptiis
t̄m̄o q̄sq; fidel̄ recumbit. q̄nto firmit̄ d̄m̄. et ei p̄cepta
custodit. Bene in chana galilee fcē fuisse d̄m̄. Chana q̄re
uicus celi m̄p̄tat̄. Chana q̄re galilee. significat illos q̄
zelo rectitudinis accensi t̄m̄suḡnt ad melī. de t̄m̄s
ad celestia. de amore mūdi ad amorē dei. Illi tales cum
d̄m̄o in his nuptiis recubuit. Et erat mater ihu ibi. huc
mater ihu sinagoga ītelligit̄. que cū ex ortu uis p̄thariz.
xp̄m uenturuū cognouit. q̄i int̄ uterū ḡnda fuit. et uicō
locū. et temp̄. et ordinē natiuitatis hostendit. q̄i xp̄m n̄
p̄p̄t̄. et uocat̄ est ihs ad nuptias. q̄ aduenit̄ et longe

a patre eius dicitur fuit. Quia mater eius reuelante
 spiritu sancto cognouit iam tempore instare. quoniam per miracula mundi
 manifestaretur. ad uirtute miraculorum. cuius uocat dicitur. Vnum
 non habuit. sed quia ultra humanam naturam erat. hoc quod ab eo require-
 bat. mox eam ad humilitatem prouocat dicitur. Quod in re
 est mulier. de si dicit. Quod mee diuinitati ad tuam humi-
 litatem hoc quod a me requisit non a te accipi. sed a patre. hoc enim
 estimandum est. quod dominus exaspauit matrem. quod patres uult
 honorari. sed quia tempus non diu ueniat. unum subdit. Hodum ue-
 nit hora mea. id est non hora facta. sed hora passionis. quando scilicet
 ei hostenderet. quod ex ea assumpserat. que tunc impleta est. quoniam
 postquam in cruce ait. mulier ecce filius tuus. de si dicit. hoc quod a te
 accipi. potest pati. crucifigi. in ore. miraculum facere non potest.
 Mulierem matrem appellat. non propter corruptionem carnis. sed sexus
 discretionem. quia usus scripturarum est tam uirginem quam tuberas. mu-
 lieres appellare. unde dicitur de prima matre. In edificium
 dominus costam quam tulit de adam in muliere. Veniente domino
 ad nuptias unum defecit. id est lex uidorum una sine fecerit
 tudinis amittit. quia abente herede in istis populo precepta
 tu. lex spiritalis non intelligebat. nec in iusta intelligebat. Et
 dixit mater eius ad eum. Vnum non habuit. sed uox sinagoge
 que est mater eius. ut iam patrem eam ad miracula christi prouocat. Dixit
 autem ministrus. Quodcumque dixerit uobis facite. Et quia mater. id est sin-
 agoga per spiritum sanctum cognouit iam tempus instare. quando uirtus
 miraculorum mundo manifestaretur. secunda de eius media in-
 ministris precepit dicitur. omnia quecumque dixerit uobis facite. Erant autem
 ibi lapidee ydrice sex posite secundum purificationem uidorum ca-
 pientes singule metretas binas uel ternas. ydrice sunt uasa
 aqua. truce uocabulo ex greca ethimologia. quia gre-
 ce ydor. latine aqua dicitur. Et hic ydrice pedana sanctorum intelliguntur.
 quia scientia scripturarum repleti. quasi spirituales ydrice de fonte sa-
 lutari salutarem tibi auxilium ministrant. Et bene lapidee
 fuisse dicitur. quia pedana sanctorum firmiter et fortiora sunt quam tempta

intra diabli. illi lapidi adherentes q̄ ē ap̄t. Pulcre at̄ sc̄dm pu
rificatōne uidoꝝ posites. q̄ lex t̄m̄ amoyse data ē iudeis.
Sex fuisse d̄nr. q̄ sex s̄ erates h̄ sc̄i. P̄ma ab adam. usq; ad
noe. Seda a noe. usq; ad abraam. T̄cia ab abraam. usq; ad
da. Q̄rta a da. usq; ad t̄nsinḡtōne babiloꝝ. Q̄nta a t̄ns
inḡtōne babilonis. usq; ad aduētū d̄ni. Sexta ab aduen
tu d̄ni. usq; ad finem m̄udi. In his n̄ defuer̄ sc̄i. q̄ uelut
sp̄ales ydrie aqua sapientie repleti. sp̄ale n̄b̄ auctū tribu
er̄t. p̄ adam habem̄ xp̄m. p̄ soporem ade. dormitōne &
in cruce. & p̄ euam q̄ fuit ex late ade formata. & eccl̄am q̄ ex
late & ē formata. Et hic fuit n̄b̄ p̄ma ydria. q̄ exemplo
illi cauere debem̄. ne d̄ni p̄ceptū infringam̄. Vt abel & cha
i fuer̄t sc̄i n̄b̄ p̄ma ydria que m̄fecit chaī. Q̄a q̄squis
audiens q̄ d̄ns maledix̄ chaī q̄ m̄fec̄ fr̄em. timeat effun
dere sanḡne innocentē. ne forte et̄na maledictione d̄p̄net̄
ut chaī. p̄ chaī uo habem̄ uideos q̄ xp̄m m̄fec̄. & p̄
sanḡnem abel q̄ clamat de ira. habem̄ sanḡne p̄phaz. m̄m̄.
clamancū. & idicencū. uindicta sanḡne n̄m̄ d̄s n̄r. p̄ m̄de
dictionē ire. maledictionē uideoꝝ. Seda ydria fuit noe. qui
centū annis op̄osuit archā. & in ferecentesimo anno īgress̄
ē in archā. & archā habem̄ eccl̄ā. & p̄ noe recordatōne archē.
.i. xp̄m q̄ ē rector eccl̄e. & p̄ coruū q̄ ē miss̄. & n̄ ē reus.
hereticos. & p̄ columbā. unctōne sp̄s sc̄i. T̄cia ydria fuit ab
braā q̄ uoluit macrare p̄ deo filiu suū. & quo imolat̄ arie.
p̄ abraā. habem̄ d̄ni pat̄r. p̄ ysaac d̄i filiu. & p̄ imolatōne
ysaac. passionē xp̄i. p̄ hoc q̄ aries imolat̄. & ysaac libat̄
est. q̄ humanitas sic passā. & diuinitas ip̄passibilis p̄mar̄.
Quarta ydria fuit da. q̄ fuit uir misericors. & humilis.
ac benignus. & fuit pass̄ p̄secutōne a saul. Et q̄muis m̄t̄oc̄er̄
eū cepisset. tam̄ noluit eū m̄t̄ic̄. & uo regnū saul ē dissi
patū. da n̄o sublimatū. & saul q̄ da est p̄secut̄. habem̄
uideos. qui xp̄m s̄ p̄secuti. & p̄ da q̄ ē manu fortis. d̄m̄
xp̄m. de q̄ sc̄ptū est. D̄ns fortis. & potens. d̄ns potens ī p̄ho.

p̄ regnū saul qđ est dissipatū. regnū iudeorū qđ p̄t̄ p̄c̄a
 eorū destructū est. p̄ regnū dō qđ est sublimatū. regnū x̄.
 cui' regnū n̄ erit finis. Omnia ydria fuit ezechiel. qñ p̄t̄
 dño peccauit. r̄ qñdo duxit nabuchodonosor rex sūrorū
 in captiuitatē in babiloniā. r̄ fuit ibi. lxx. ānis. r̄ postea
 p̄ ih̄m magnū sacerdotem reducit in iherl̄m. q̄ etiā templū
 dñi hēdificauit. p̄ templū dñi habem' eccl̄iam. r̄ p̄ nabuchodo
 nosor diablit̄m. r̄ p̄ babiloniā que ḡfusio int̄p̄tat: infernū.
 p̄ ih̄m sacerdotem q̄ p̄t̄m de captiuitate redemit. ih̄m ap̄m
 q̄ gen' humanū de diaboli potestate eripuit. Sexta ydria
 fuit dei filius. q̄ nat' in p̄sepe reclinat'. r̄ p̄ānis in olue. octa
 uo die circūcis'. r̄ q̄dragesimo die i templo p̄sentat'. Et h̄
 sexta ydria fuit purior r̄ mūdior alijs. de qua n̄ solū ab
 lumē: s; etiā saturari possumus. **Da. iij. p̄ eph̄a. oracū.**

In illo t̄p̄e. Cum descendiss; ih̄s de monte: secute s̄ eū tur
 be multe. Et ecce leprosi ueniēs: adorabat eū dicens.
 Dñe si uis: potes me mūdare. Et r̄l. Sp̄ualit̄ fr̄es h̄m
 mons iste unde dñs descendit: significat celū unde dñs
 p̄ salute n̄ra dignat' ē descendē in hūc mūdū. Et turbe
 multe que secute s̄ dñm in ualle: significat ḡtes q̄ credi
 derūt in eū p̄ q̄m uenit i mūdū. Certe an̄ q̄m dñs de celo
 descendet: nulli p̄t̄s adorabat dñm: n̄ t̄m p̄t̄s iudeorū.
 S; postq̄m ip̄e dignat' ē hō fieri. magna pars p̄t̄i cepert
 crede in eum. Et ecce leprosi ueniēs: adorabat eū dicens.
 Dñe si uis. p̄. m̄. m. In h̄ loco possumus agnosce qđ iste leprosus
 n̄ habuit paruā fidem q̄lo uolūtate dñi r̄q̄siuit. Et extē
 dens ih̄s manu tenit eū dicens. Uolo mūdare. P̄fecti mūda
 ta ē lepra ei. Bene dñs uolo uerbo leprosi mūdare ponere si
 uellet. s; dignat' ē n̄b̄ hostende humilitatis exempli. ne
 despiciam' n̄r̄s p̄t̄m p̄t̄ aliquā infirmitate. Iste leprosus
 significat gen' humanū. Lepra significat p̄c̄m. Certe q̄lo
 p̄t̄m hō p̄ceptū dñi in paradiso ḡtemp̄sit. tūc in lepra p̄c̄i
 cecidit. r̄ sic lepra totū corp' sordidū facit r̄ rugatū. ita p̄c̄

caru facit amā sordidā. S; p̄qm̄ dñs de mote descendit. id;
p̄qm̄ in carne apparuit. cognouit humanū gen' se esse
pollutū & plenu lepra peccati. hoc qđ dñs dixit uolo mūdare.
nō est unguendū. S; p̄ e' dicendū uolo. postea mūdare.
Tantu ualeat qđ si dicit. uolo ut sis mūdus. Quo dñs dixit
leproso mūdare. p̄cepit ut semp' eēt mūdus. Et dixit illi
ih̄s. Vide. nemini dixit. S; uade hostende te sacerdoti. et
offer munus qđ p̄cepit moyses i testimoniu illi. Idō mi
sit dñs leprosu ad sacerdotē. ut sciam' qđ p̄p̄oz si uult
ut dñs dimittat sibi peccata: manifestare se debet sacerdoti p̄
penitentiā. Et idō misit leprosu ad sacerdotē. ut p̄ uoc
aret sacerdotem ad suā credulitatē. & ne leproso gradi
etoz eēt legis. ut honoraret sacerdotē. Cui at introisset
ih̄s capharnaui: accessit ad eū centurio. rogans eū & di
cens. Dñe puer n̄r iacet in domo paralytic'. & male tor
quet'. Postqm̄ dñs curauit leprosu: uenit capharnaui
que ē uilla piscosa. Erat ibi qdam centurio q' uenit ad
eum. & rogabat eū p̄ suo seruo q' euit paralytic': ut sa
naret eū. & ait illi ih̄s. Ego ueniā & curabo eū. In h' s̄co
h̄m̄ s̄cs q̄fundit supbia n̄ra qz plus q̄lidam' i h̄m̄ib' dig
nitatem qm̄ natura hoīs. Illos quos uidem' eē potentes.
& uicem' & honoram'. & q̄s uidem' paupes. negligim'
& despiciim'. S; filij dei q' de celo ad t̄ra dignat' est descē
dere. fuit paratus ire ad seruum centurionis. ut hos
tender ubi humilitatē dilige. & fuge supbia. & ip̄dñs
centurio ait. Dñe nō sum dignus ut intres sub tectū
meū. S; t̄n̄ dñs uerbo sanabit' puer n̄r. Centurio in
h' loco magnā fidem & unanimā humilitatē h̄re dī.
maguam fidem habuit. qz ante quā p̄dicatus fuisset.
credidit qđ dñs suo solo uerbo potuisset reddē sanita
tem seruo suo. & p̄fectā humilitatē habuit. qz qm̄
dñs dicit ei ego ueniā & curabo eū. ip̄se manifestauit
se nō eē dignū ut dñs sub tectū e' intraret. Nam rogo

homo sum sub potestate constitutus? hinc sub me ualites.
 & dico huic uade: & uadit. & alio ueni: & uenit. & seruo
 mo fac h: & facit. In h' loco cognouit centurio dnm uim
 uerū eē dnm. & credidit eū h'c potestate infirmitatis
 & sanitatis q̄no dixit. Ergo q̄ sum constitutus hō sub potesta
 te regis. alios sub m'a potestate habeo hoīes. & si dixero
 alicui ut uadat ad aliquā partem statim uadit. & si dixero
 alicui ut ueniat ad me: statim uenit. & si dixero suo mo
 fac h: & facit. Quid magis tu q̄es potēs d's omniū: & habes
 i potestate infirmitatē & sanitatē: si dixis infirmitati
 ut recedat: statim recedet. & si dixis sanitati ut ueniat:
 statim ueniet. Ergo credo qd n̄ ē necē ut tu corpali' ue
 uas ad domū mei. q̄a solo u'bo potes curare o's hoīes.
 Audies at̄ ih̄s mutat' ē. & sequētib' se dixit. dnm dico uobi
 n̄ inueni tantā fidē i isrl'. Postq̄m at̄ dñs audiū humili
 tatē centurionis: statim laudauit fidē ei' & dixit. Am̄ dico
 ubi: n̄. i. t. f. i. isrl'. i. in p̄to iudeoz q̄b' am̄cio ubi uite.
 quā multo centurione q̄ gentilis ē sine lege. Dico at̄ ubi
 qd̄ mlti ab oriente & occidente ueniēt. & uincubēt cum
 abraā & ysaae & iacob i regno celoz. In h' loco p̄ orientē
 & occidentē possum' itelligē q̄tuor partes mundi de q̄b'
 dñs electos suos p̄ p̄dicationē ap̄toz cōgregauit. Q̄d̄ dicit.
 Multi ueniūt de potestate diaboli ad fidē. & habitabūt
 cū fidelib' in regno dei. S; illi q̄ sūt filij regni hui'. i. iudi
 qui sūt filij h' mundi. & q̄ plus amant mundū quā dnm. & h'ci
 ent in tenebras infernales. ubi tormenta sustinebūt q̄
 n̄ habebūt finē. Et dixit ih̄s centurioni. Vade & sic credi
 disti sine t' & sanat' ē puer illi' nulla hora. Credo q̄ debent
 q̄ p̄t fidem q̄m centurio iste habuit: reddita ē sanita
 puero. Certe fr̄s hōm̄ seut recēde debent. q̄ fides ē ma
 gna uirtus: & si fidē rectā habuerim: tūc potim' placē dō. &

In illo t̄p̄e. Postquā impleti **In p̄ficatione s̄ marie. mathi.**
 s̄ dies purgationis marie sedm̄ legem moȳsi. ualere

ihm in iherlm ut sissent eu dno sic scriptu e in lege dñi. Quia omne
masculinu adapiens uulua scin dno uocabit. Et Reliqua.
Dns nr ih̄s x̄ hostendit ub̄ in h̄ loco cū q̄nto studio r̄q̄nta
solicitudine debem̄ eī p̄cepta obseruare q̄nto ip̄e dignat̄
ē obseruare p̄cepta q̄ dedit p̄ seruū suū moysen. Ille enī i
ueti lege p̄cepit ut om̄s pueri masculi octaua die circūcider̄.
Et p̄ xxviii. dies p̄sentarēt̄ in templū cū sua oblatōe sic
scriptu est in lege dñi. Quia oē masculinu adapiens uulua scin
dno uocabit. Ex illo t̄p̄e q̄ misit dñs anḡlm̄ p̄uenientē i egi
ptū. t̄p̄e occidit p̄mogenita egypti. scilicet de hoīb̄ r̄ de bestijs
r̄ filij isrl̄ fuer̄ lib̄ati de seruitute egyptioꝝ. p̄cepit d̄s ut offe
rer̄ filij isrl̄ p̄mogenita sua egypti de oīb̄ bestijs. Et ut di
rent hostiam scdm̄ qd̄ scriptu ē in lege dñi par. t. aut. ij. p.
colūbari In h̄ loco ḡstare debem̄ humilitate dñi nr̄ ih̄u x̄
q̄ dignat̄ ē p̄ n̄s paup̄ fieri ut nos in regno celoz diuites
fac̄et. Ip̄e dñs p̄cepit in lege moysi: ut illo die q̄ infans
p̄sentarēt̄ in templū. simul cū matre offerret̄ pat̄ pueri
agnū unū coloris. r̄ sin̄ posset h̄re agnū. tūc adq̄rer̄ duos
pullo colūbarū aut duos turtures qd̄ offerret. Parentes
nr̄i redemptoris i fin̄ fuer̄ paupes qd̄ n̄ habebat agnū
qd̄ offerret̄ p̄ illo. h̄ obtuler̄ par turturū aut duos pul
los colūbarū q̄ er̄t̄ hostia paup̄ū. Per has aues debem̄ intel
ligē duas uitas sc̄e eccl̄e. i. actiua. r̄ contemplatiua. Et hec
ē distanc̄a nr̄ colūbarū r̄ turtures. qz colūbe semp̄ amant
societate. r̄ nūq̄m uolūt eē sole. r̄ dant̄ gemitū. p̄ cantu.
r̄ siḡcat̄ actiua uitā. i. illā p̄sentē uitā i q̄ sum̄. r̄ turt̄es
uō in cin̄ amat̄ se eē sole ut si p̄didit aliq̄ suū sociū. nūq̄
ad alterū se q̄uiget. r̄ siḡcat̄ contemplatiua uitā. i. sp̄ualē.
Qua q̄ p̄manet in illa n̄ cogitat nisi de oratōe r̄ laude dei.
Certe colūba. vii. nat̄as in se hab̄. p̄ma q̄a caret felle. i.
amaritudine. r̄ siḡcat̄ qd̄ debem̄ eē sine ira r̄ odio atq̄ inuidia.
Alia q̄a q̄nto cantat. gemit. nos debem̄ oī t̄p̄e plange pro
pecc̄is nr̄is. Tercia nat̄am h̄c. q̄a semp̄ amat societate. nos

18

semp societate bonoz amare debem. Vita nata hie q sep
se delectat sed iuxta aqm ut possit ee sollicita ab aduertu
accipit. Vnos debemus ee solliciti de insidijs diabli. totam
hora debem cogitare i diuinis scriptis. Quata nata hie qa
nich uiui comedit. nos cotidie debem mortificare in bin
nim. Sexta nata hie qa n defendit se unguib neq rostro.
sic certe aues faciunt. Et nos quas uicib ab inimic psecutio
nes sustinem. n debemus iudicare. s; patiente sustine. Septi
ma q impetrat iudicant. nos semp debem iudicare. i.
spem pone in petra. i. in xpo. Et ho erat in iherlm cui nom
simeon. ho iste iustus et timoratus expectans consolacione isrl
et sps scs erat i eo. Iste simeon q cotidie expectabat i carni
cione nri redemptoris. i. plenus erat spu sco iustus amo
re dei. i. amore. q xpe n solu expectabat salute sua. s; i.
tocius ppli. Et respohu accepit a spu sco n uisuru se morte
n p uideret xpm dnm. Et uenit in spm in templu. In h loco po
ssum intellige qz iste senex simeon accepit respohu a spu
sco. qd ante n eet morturu donec xpm dnm i carne na
tu uideret. Ipe simeon sciebat p spm scm qd eet uicinu temp
i carnationis dnm. Et ido in oratione sua cotidie deprecabatur
ut xpe no exiret de hoc selo donec uideret illu natu q mu
dum redime uenas. Et ido sedm suu desidiu accepit res
ponhu qd no eet uisuru mortem nisi uideret dnm natu. Et
uenit in spm in templu. idz p spm scm q erat in eo intel
lexit ee impleta horam qua desidabat. Et uenit expona
lit in templu ut adimpleret desidiu suu de uisione dnm.
Et cu inducens pueru ihm parentes ei rite facent sedm co
suetudine legis p eo. xpe accep eu i ulnas suas. I benedix
dm iduat. Nunc dimittis dnie seruu tuu. sedm ubi tui in
pace. Simeon n solum inuit uide dnm i h selo. s; i inuit po
rtare i ulnis. i. in brachijs. A p qm uidit eu laudau i porta
uit. i. cepit rogare. ut eu dimitter i pace. Iste simeon q por
tauit eu in manib; significat scam ecclesiam q semp portat

anim bonis opib? unde creuit consuetudo i sea ecclā ut in
isto die om̄s xp̄iani portēt luminaria i manub' suis ut
semp̄ in m̄te habeant illud uerū lum̄ qd̄ simed̄ in manu
b' hodie portaū. Om̄i t̄p̄e h̄m̄i fr̄es ad exemplū beati sim̄
om̄s portem' xp̄m in manub' n̄is. i. in m̄te n̄ra. i. os te
nebras. i. malas cogitationes repellam' a nob'. ut sim̄ dig
ni ei simone gaude i et̄na uita. **Q' cū p̄ire. Da. n̄is.**

T H illo t̄p̄e: descendentē ih̄u i nauicula: **Secūm math̄m.**
sequebant' eū turbe m̄te. hic nauis ponit' p̄ cruce d̄ni. q̄
nauē. i. quā cruce ascendit. quōd passionē crucis p̄ n̄b' su
stinet. Secuti sūt eū discipuli. nō solū p̄ passionē. s; i post
resurrectionē ei' uestigia s̄ secuti. Oīare nāq; regnū uido
rū. descendēte ih̄u i nauē. fact' ē mot' magnus i mari. q̄
eo ad passionē p̄erite: sedicio facta ē magna i p̄lo iu
deoz. tūc mare fluctuabat quōd pilat' dicebat. ego nu
llā causam mortis inuenio in eū. i. p̄ls clamabat. tolle tu
le. crucifige eū. ut tūc mare fluctuabat quōd alij dicebāt
q̄ bonus ē. alij at' nō: s; seducit turbas. i. alij dicebāt. n̄
est hic malefactor: n̄ t' tradidissim' eū. h̄c uō dormiebat.
Dormitio ista d̄ni. soporem passionis significat. Quasi enī
in mari dormiebat. quō in cruce pendēs. dixit. consuma
tū ē. i. inclinato capite tradidit sp̄m. Et bene p̄ sompniū
s. soporē passionis et̄ durū significari. q̄a nullus tam
facile a sopno surgit. qm̄ xp̄s de sepulcro surrexit. sic
q̄ p̄ h̄ salm̄ istā dixit. Ego dormiui. i. sompniū cepi. acce
sserūt discipuli ad ih̄m. i. suscitauer' eū dicentes. Dñe sal
ua nos p̄n̄s. accesserūt ad ih̄m tūc i delirio. q̄ tota m̄a
conacione ei' resurrectionē obtauerūt. q̄ q̄a in ei' resur
rectione aliquantulū dubitauerūt: recte subiūgit. Q' d̄
m̄di estis modice fidei. Discipuli de modicitate fidei reda
rguūt. q̄ creatore p̄sente. creaturā timere n̄ debuisset.
Iste qui credit: uton̄ dubitat: ille ē modice fidei. s; qui
nullo m̄ credit: infidelis uocatur. Ergo discipuli modice fidei

erit. qz qmuis dñi uerū credent: tam in ei passione re
 surrectione dubitauer. vt dubitau pet' qau dñs dicens.
 Ppici' esto in peccati. No fiet istud. n' eni dicitur fili' di gu
 stat mortem. Deinde q' p' dixer: eam' uos' uiam' cu
 eo: uidentes eum op'hendi. ligau. tenuer' q' relinco eo fu
 gerit. ip' resurrectione uidentes ei clausis ianuis. spm
 uide estimabat. Et idō q'a dubitabat: ait illis dñs. Videte
 & palpate. qz sps carne' & ossa n' h't i me sic me uident h're.
 Et exurgens imp'auit uentis & mari. facta ē tñqllitas
 magna. Tūc imp'auit uentis & mari. qūdo p' suā resurrectio
 ne nō solū corda discipulor' letificauit. s; leticiā q; uideor' quā
 de dñi passione habuerat. in tam magnā iusticiā cōiunt. u
 etiam pecuniā. p'mittent dicens. dicit qz ubi dormierat. ue
 ner' discipuli q' r' hūmā s' eū. facta est tñqllitas magna ut
 o's mirarent. Tūc facta ē tñqllitas magna quō nō solū corda
 discipulor' p' suā resurrectione affirmati. s; & p'les q' n' in ei cō
 senserat morte. audētes ei' resurrectione in ei credider'. Porro
 hoies mirati s'. hoc apli nō dixer' s; nauē r' r' q' in nauē
 erāt. Jam eni nouant discipuli dicit. qz tu es x'p's fili' dei ui
 ui. Qualis ē hic: q'a uenti & mare obedunt ei. nō eni hoc
 m'rogando dicit: s; admirando. Ac si dicent. Quis ē aut'
 moyses & helia. cui' u'iga aq's maris diuisit. alē aq's iordi
 nis. pallio dandens transiit. nō eni ūm dñi credebāt. s; ali
 que magnū hoie putabat. u'ō q' humana capiebāt. hoie
 s' appellat. O'ysiel & helias aquas baculo & pallio diuiser'.
 hic solo ūbo uentis & mari imp'at. S; qd' in aplis sc'm est
 sp'ali'. post modū accidit i eccl'a generalit'. qūdo in eccl'a tota
 p'secutio excreuit. ut nom. xp'ianū pene adnullatū fuit.
 sic fuit in xp'is ualerian. & decy. uilian. & eor' p'secutio
 res. qūdo nullo publice nom' q' auderet of'n: nisi putat'
 fuisse mori. & tūc dñs dormiebat. qūdo tā u'idi p'secue
 nem in eccl'a fieri p'mittit. & quō ūm' m'uctoz tuoz
 a sc'is sustinebat. S; p' mocione sc'oz excreuit: imp'auit uē

us in mari. quo persecutione infidelium ac p[ro]p[ri]os hominum q[ui]esce fecit.
Facta est tranquillitas magna. quando reges p[ri]ncipes q[ui] nomina
m[un]di insequuntur. nomina in seip[so]s susceperunt. Et q[ui] p[ro] eccliam de
struebant. p[ro]p[ri]is manib[us] reedificabant. s[ed] q[ui]muis mare flue
tuaret. nauis tam[en] in q[ui]bus dormelat. n[on] e[st] submersa. i. q[ui]muis
ecclia angustias sustinisset. tam[en] a recta fide n[on] discessit. q[ui]a fide
data erat sup[er] petrum. id est xpm. Et ut ap[osto]l[us] ait insequitur xpm.
q[ui]cuq[ue] m[un]da sua crucifigit. cu[m] uicis et concupiscentiis. Tuum m[un]d[um]
de[us] e[st] crucifigens. ipe m[un]do xpm habitatore[m] in corde meo h[ab]et.
Quasi enim in nauicula ascendit. quo in uite uiri sc[ilicet] inhabitat.
Unde q[ui]dam sapient[er] ait. Anima uisita sedes e[st] sapientie. Quicunq[ue] fu
git temptationes et carnis desidia. co[m]m[un]i cu[m] surgit fluct[us] maris.
H[ec] e[st] temptationes diaboli. Tunc d[omi]n[us] n[on] dormit quo temptationes et
cogitationes p[ro]p[ri]as q[ui]esce facit. Sic tranquillitas magna quo uir
fides temptatione diaboli rep[ro]p[ri]a lib[er]is seruit. dicens cu[m] psalmista.
Declinat a me malign[us]. et seruabo[m] mandata dei mei. **Dea**

Tillo t[em]p[or]e. Dixit ih[esu]s discipulis. s. **In. Lxv. scdm math.**
parabolam hanc. Simile e[st] regnu[m] celoz h[oc]i pat[er] familias. q[ui] exiit
p[ri]mo mane p[ro]ducere op[er]arios in uinea sua. Et r[ati]o. Celoz rem reg
nu[m] in h[oc] loco significat p[re]sentem uitam. et eccliam. Et pat[er] familias e[st]
omn[is] d[omi]n[us]. q[ui] sic pat[er] familias subiectos regit in domo. ita d[omi]n[us]. ho[m]ines
q[ui]s q[ui]didit. regit disponit. atq[ue] gub[er]nat in m[un]do. Vnde ea ista e[st] ecclia
id est aggregacio fidelium in toto orbe diffusa. In hac q[ui]p[ro] ecclia
tanto q[ui]sq[ue] felix laborat. quo t[er]rena deserens. celeste lucrum
querit. et rati[on]em uite eterne designat. Conuenientie at[que] facta cu[m] op[er]a
tus ex denario diurno misit eos in uinea sua. Denari[us] iste
qui p[ro]mittit illis q[ui] in uinea d[omi]ni laborant. significat remuneracio
nem uite eterne. In denario q[ui]p[ro] regis imago exprimit. Et h[oc] ad
imagine[m] dei factus e[st]. Et egresso cura hominum facta iuenerit
alios stantes in foro ociosos. ait illis. Venite in uinea[m] mea[m]. et
uobis dabo ubi. Illi at[que] abierunt. Jam exiit cura sexta in ora
horum. facta fuit. Circa. xvi. ho[m]ines exiit. inuenit alios stantes. q[ui]b[us]
ip[se] dixit. Quid h[ic] statis tota die ociosi. Dicit ei. Quia nemo nos

conduxit. Dixit ill. Ite riuos in uinea ma. Varietas istaz hora
 tu amissio uocare n e credenda. Mane qpe tra. sexta. noni.
 .v. xi. pat. fuit oparios i uinea gducat. qa omps a mundi
 exordio fideles nun n desunt qui bene uiuendo in di uinea
 laborant. ad cultura dei alios iuitaret. Mane ar mundi
 fuit ab adam. usq; ad noe. Ora pma a nohe. usq; ad abram.
 hora tra ab abra. usq; ad moysen. Sexta a moysen. usq;
 ad ad. Hora a ad. usq; ad aduentu dñi. Undecima ab ad
 uentu dñi. usq; ad fine mundi. pma hora opam fuer. Abel.
 E noe. noe. sem. cam. Et iafed. Tertia hora. fuer. Abram.
 Isaac. Et iacob. Et. xii. pat. the. q si n loquendo. tam op
 o: multos ad uinea x uocauer. In sexta uo hora iam ce
 pit numer oparioz multiplicari. quo filij isrl in dñm credider.
 t. qta pcm hostias imolare didicer. Quib' t'rib' laborantes
 uinee fuer. Moyses. aaron. losue. In nona uo hora fuer.
 sci. pte. ad. ysaac. i hemias. t. ceti q n solu opando. s; i p
 dñm aliq eoz monendo: in uinea x laborauer. Circa unde
 cima hora apli fuer. q n ex una gente. s; ex multis nationib'
 ad x cultura uocauer. Oparios pme hore. tra. sexta. none
 hui' uinee. iudicai ptm intelligim. Circa. vi. gentilib' pte
 uenit quib' dr. Quid h status tota ociosi. Quia ab ip'o exordio
 mundi ociosi stabat. usq; ad aduetu dñi: sine cultura dei
 pferauer. Nulli' qpe doctna. ut sermone iuitati ad deino
 ticia fuerat. un' imqsim t'p dnt. Quia nemo nos gdux. Qd e dice
 ad laborem uinee. nemo nos uocau. huc nb hostendit qd n
 est eade pena illi q p ignoracia peccat. qm nulli q scient. oxi
 ne nri intellect. puenia e. hora tra adolescencia. Va sic
 sol in altu tendit. sic calor etatis i adolescencia cresce icipit.
 Sexta hora uiuent' est qz sic in sexta hora sol lucidiores.
 atq; calidiores radios emittit. ita hora in uiuente pmprie
 atq; robustior iuuenit. hora nona senect' e. qa sic sol circa
 horam nona tepetact' ad occasu tendit. ita ho ad occasu ma
 tis in senectute tendit. Undecima uo e illa etas quietana. ut

decepta dicitur. quos gratia uongontas. ut p[ro]bros uocet. Mane
g[er]o opat. q[uod] ab infancie in seruuio di laborat. Q[ui] at i adu-
lescencia bene opat. q[ui] ora t[er]cia ad uin[um] labor[em] t[er]minat.
Q[ui] uo in iuuentute q[ui] sexta hora ad uin[um] cultum uenit.
iste dicitur ociosus qui usq[ue] i iuuetute d[omi]no seruire p[ro]logat. Q[ui]
uo usq[ue] in senectute d[omi]no seruire p[ro]logat. salte i senectute
d[omi]ni recognoscat. Et h[ic] tam bene dicitur ociosus: si usq[ue] ad .vi.
horam p[ro]longat. tunc tam ad d[omi]num g[er]itatur: no desparis
de dei media. q[uod] n[on] e[st] m[er]it[um] q[uod] dicitur. nolo morte p[ro]u[er]is. s[ed] ut
g[er]itatur uiuat. S[ed] q[ui]a adhuc etate raro q[ui]sq[ue] puenit. ne-
cesse e[st] ut bonis opib[us] nos exerceam[us]. ut mercede di iue-
riam[us]. Cotidie fieri d[omi]num q[uod] uoce pat[er]n[is] p[er]c[us]s[us] p[er]c[us]s[us]
tori d[omi]ni d[omi]ni opanos. reddere illis mercede. Incipiens
a nouissimis usq[ue] ad p[ri]mos. l[ite] p[er]c[us]s[us] h[ic] uin[um]: e[st]
x[rist]us. q[ui] ait. Ego sui utilis. ipat m[is] ag[ri]cola e[st]. duob[us] modis
nos uocet. scilicet h[ic] ad labor[em]. in t[er]ra ad regem. ad
laborem nos uocet. cu[m] ait. uenite ad me os q[ui] laborat.
ad regem q[uod] benedicti estis a patre m[is]o. Seru[us] at e[st]. uni-
cuq[ue] m[is]m[us] finis uite sue. q[ui]a seru[us] dicitur: fine diei. ad
no subdit: incipies a nouissimis usq[ue] ad p[ri]mos. hoc e[st]
de oparijs .vi. hore. usq[ue] ad oparios p[ri]me hore. Ac si
dicant pagani q[uod] undecima homi uener. i. p[er] adu[er]tu
d[omi]ni: p[ri]mi denariu[m] acceper[unt]. i. p[ri]mi ad regnu[m] celo[rum] pue-
ner[unt]. Omnes eni[m] q[ui] q[ui] adu[er]tu d[omi]ni p[er]celler[unt]: q[ui]m pie-^{us} in-
ste uiuent: regnu[m] celo[rum] m[er]ite neq[ue]bat. s[ed] claudis i[er]u-
m tenebat. n[on] tam in locis penabilib[us]. Q[ui] u[er]o p[er] resurrexione
d[omi]ni. si tales erib[er] ut digni sit. absq[ue] ulla mora gau-
dia etna p[er]cipit. i[tem] e[st] denariu[m] accepisse p[ri]mi. q[ui] uener[unt]
nouissim[us]. S[ed] cu[m] regnu[m] dei nemo murmurat. nemo q[ui]
accipit inuicare possit: q[ui]m illi idenariu[m] d[omi]ni accepi-
sse inuicare. S[ed] h[ic] inuicatio n[on] malicio[sa] loquel[is] sig-
nificat. s[ed] pia querela. Circa mundi exordiu[m] p[er]tinet. q[ui]a
longo[rum] g[er]it u[er]ue. e[st] uenit[ur] es pond[us] diei restit[ur] tolera

re. nec statim carne soluti. totum denarium remunerationis acce-
perit. quod nequam inuenit. sic mundo grange credimus. Quod ut in-
telligat. ex multis paucos memoremus. Quia enim actio
ab hac immari fuit. quando latrone de cruce ante se regnum ce-
leste perire uidit. Sed hic in ecclesia condie fieri cunam. Sed magis
non nulli. qui a puericia in ecclesia nutriti. pondus diei restit. sub
distinctione regiam portat. Alii uero in seculo in senectute
uiuunt. et carnis sue uoluptatibus seruiunt. sed cum sero gusti
fuerit. aliquando ante remunerationem a pro domino. quam hi qui a prima
etate in monasterio feruntur laborauerunt. Multa sunt uoca-
ta: pauci uero electi. Gregorius ita exponit. Versiculus iste plus
est mundus quam exponit. Multa sunt uocata per predicationem. pauci uero
electi per operationem. **Dea in. lx. Secum Lucham. 7.**

In illo tempore. D. L. d. S. P. h. Cui turba prima ueniret
de ciuitatibus. pariter ad ihm: dixit per similitudinem. Exiit
qui seminat. seminare seminum suum. Multa sequebantur dominum.
Sicut sequebantur ex diuisis locis. Iste enim diuisi facie. in
diuisi corde sequebantur dominum. diuisa intentione. et ob uarias ca-
usas. quia alii sequebantur eum propter amorem ut apostoli. Alii propter inuidiam.
alii propter curiositatem. alii propter admirationem. ut illi qui miracula eius
uidere cupiebant. Iste quando pergit in dominum sequebatur. et dominus sermone
temporabat. loquens eis in parabolis. et sine parabolis. Hic sa-
tor est christus. qui de se ipso ait. Quia autem seminat bonum seminum filii dei
est. qui sator. id est christus ueniens de secreto patris mundo uisibiliter ap-
parens. seminum ubi diuini in corda hominum sparsit. ut eos in aera
celi congregaret. et cum in se predicatores predicat apostolum. seminum semina-
uit. Quia non dominus edificauit domum. inuani laborauerunt qui
edificat eam. Est autem haec parabola. Seminum est uerbum dei. Bene in
uero dei seminum comparatur quod sic seminum in se fructus ferit. ita
uerbum dei propter mentem uite eterne est docendum. Et sic seminum
aliud est factio. s. aliud est melioris. ita in hac uita se-
minandum est quod in futuro metatur. colligat. Ut sic seminum paruum
erunt cum magna iactat. pro ea crescendo multiplicandum ad ma-

ortus uenit: ita uerbum quod paruum contemnit: in bono opere ger-
minat: ad maturitatem peruenit. Quod autem secus uiam. hi sunt qui au-
diunt. Deinde uenit diabolus: tollit uerbum de corde eorum. ne crede-
res saluum fiat. Via est hic cor malorum cogitatio. uidentes autem
sunt cogitationes male. que suauitatem uerbi dei in corde operit
ne fructificare ualeat. Et seminum quod in tali corde cadit. dupliciter
lesum perit. scilicet: uiantibus. id est malis cogitationibus: et uolubilibus
id est demonibus qui per aera discuntur. Male cogitationes inano-
res dicitur. que exeunt de corde una per aliam. sicut uiares. Diabolus gre-
cui nomen est Ianne dicitur diminutiuum ut deorsum fluens. Ebraice uero belial.
Amatheo autem malo dicitur. A marcho autem sathanas. Et recte mul-
tis nominibus censetur. cui sunt mille artes nocendi. Et aliud cecidit
super petram. et uerbum auertit quia non habebat humorem. Per petram habentem
duri cor. indocile. Sunt enim nonnulli qui uerbum dei libenter audiunt.
et quasi germinare seminum uident: cum sponte uerbum dei audiunt. sed in
tempore temptationis obliuiscuntur. et ad deterius delabuntur. Quod autem in
spiritu cecidit. hi sunt qui audiunt. et a sollicitudinibus et uoluptatibus
et diuicijs euntes suffocantes uerbum dei: non referunt fructum. Hic
spine diuicie intelliguntur quod lacant mentem. ut spine corporis primum
in concupiscentia adprehendi. postea in sollicitudine custodiendi. Et quod
uoluntas cum sollicitudine conuenire non potest: alio tempore per uolunta-
tem animam resoluunt. alio tempore per sollicitudinem animam affligunt. Quod
autem in bonam terram. hi sunt qui in corde bono et optimo audientes uerbum
retinent. Bona terra est hic bonus homo qui libenter uerbum dei suscipit. et
cum magna dilectione retinet. Bonum afferit qui sua bona bene dis-
ponit. Obtinuit qui omnia propter christum relinquit. Bonum afferit qui
gaudet et gaudens. Obtinuit uero uirgines. ubi dicitur in bonum et ob-
tinuit. Fructus alii tricesimus. alii sexagesimus. alii centesimus. et uita
genera fructus. tres ordines ecclesie significat. id est: quingentos. qui-
nentes. et uirgines. Tunc uirginum namque fructus pertinet ad quingentos.
quod bene in ipsa completionem digitorum sub quadam figura monstrat.
id est: cum digitus digito ungitur molle osculum significat. amore uir-
ginum. de quibus dicitur. Erunt inquit duo in carne una. Sexagesimus

at puenet ad stuentes. qui eo maiorem tribulacione sustinet
 carnis. q̄ plus in se expti sūt. Et hoc it̄m in cōplexione di-
 gitor̄ mōstrat. qz cū digitus a digito p̄mit. eo tribulatio q̄
 expti sūt figant. Centesimū uo ad uigines p̄tinet. q̄ fugant
 oēm pollucione corp̄is. r̄ m̄as. de qb̄ in apocalyp̄sin d̄r. In
 s̄ q̄ ē mulierib̄ n̄ s̄ quēnati: uigines eni s̄. Ergo bona est
 copulacio uigalis. melior ē omniencia iudualis. optima
 est p̄fectio uiginal̄. que oīa p̄ paciencia adimplent.

In illo t̄p̄e. Assumpsit ih̄s **Da. m. l. s̄c̄dm̄ luchā.**
 duodecim discipulos suos: r̄ ait illis. Ecce ascendm̄ iher̄u-
 salē: r̄ osumabūt q̄ scripta s̄ p̄ p̄ph̄as d̄ filio hoīs. Dñs
 suā passionē p̄dicens. duodeci ap̄t̄os elige uoluit. q̄b̄
 secreta sue passionis patefacer̄ nimirū p̄ p̄fectōem
 duodenarij num̄i. Duodenarij numer̄ p̄fectus ē i suis
 partib̄ diuis̄: p̄fectōne siḡtat. Et t̄ms diuidit̄ q̄t̄ms. r̄
 q̄t̄ms t̄ms. Quia siue dixis q̄tuor p̄ ta. ut̄ tria p̄ q̄tuor. xii.
 faciūt. Tres eni ad sc̄m̄ t̄ritate p̄tinet. q̄tuor ad gl̄iam
 noui testam̄ti. que i q̄tuor libris euaḡlistar̄ scribit̄. Querit̄
 cur q̄r̄ dicat. r̄ osumabūt oīa q̄. s̄. s̄. p̄ p̄ph̄as d̄ filio hoīs.
 Cū at̄ q̄ ap̄p̄t̄is de eo scripta s̄: in eī passionē ōpleta n̄ sūt.
 Adhuc eni testabat̄ gl̄osa ascensio discipulor̄ p̄dicatio:
 genciu uocacio. r̄ futurū iudiciū: que oīa ap̄p̄t̄is p̄dicta
 nullo fidelū q̄ legit̄ ignorat. Et osumabūt o. q̄. s̄. s̄. p̄
 p. de. f. hoīs. Quia q̄muis oīa que ap̄p̄t̄is scripta s̄. i eius
 passionē ōpleta n̄ sūt. tam̄ qz maxima ex parte ibi ōpleta
 ē repunt̄. oīa ōpleta ē dñr. Qd̄ ut manifestū uideam̄:
 q̄dam exemplū ponam̄. Sibi q̄m̄. Statue aliquē cui ero-
 ges. xx. denarios. r̄ rursū q̄nq; r̄ alios quidecim. xx. ter-
 tices. Qd̄ si in unū collegis. centenarij num̄i p̄fectōne ue-
 mes. Ita q̄p̄ diuisa t̄p̄a. auarū p̄ph̄as de dño s̄ dicta: i uno
 mediatore dei r̄ hoīi. scilicet ih̄u x̄p̄o t̄p̄e passionis ōpleta
 s̄. Quis at̄ in eo eēt complenda: manifestū dicens. Uidet̄
 eni genib̄ ad illudēdū r̄ flagellidū r̄ crucifigēdū. Quā

traditione sp̄s les p̄ ora p̄pharū p̄dixerat sic. Tradidit me q̄
diligebam. ut̄m tradit̄ sū in agredietor. q̄d impletū ē quō
uidas scarioth tradidit eū p̄ncipib̄ sacerdotū. Q̄d at̄ illud ē ec̄.
ita p̄dēm ē. Insurrexer̄ in me uiri illulores. ⁊ p̄latā. factus
sum obp̄brū uicinis meis. Sublannacio ⁊ illusio. adimple
tū ē t̄p̄e passionis. quō ex uicinis eū uestimenta sua. ⁊ induer̄
purpurā ueste. plectentes sp̄m eā coronā sup̄ caput. ⁊ arū
dmem in manu eī. Flectentes genua illudebat̄ ei dicente.
Aue rex iudeoz. Q̄d at̄ conspuend̄ ec̄. sic p̄dēm ē. Insurre
xer̄ in me uiri iniq̄. in p̄p̄er̄ in faciem meā sp̄uer̄. ⁊
ite. faciem meā nō aūm. ab increpantib̄ ⁊ cōspuentib̄
in me. q̄d impletū ē in t̄p̄e passionis eī. q̄d flagelland̄
ec̄. ⁊ p̄pha aut. uirga p̄uiciet̄ filij uir̄ p̄ncipem suū.
q̄d impletū est t̄p̄e passionis quō p̄lat̄ ant. Ecce flagel
latū eū ub̄ dimittā. Et postq̄m flagellauit. o. e. ⁊ d. t̄ria
r. Q̄d nō occidend̄ ec̄. na p̄dunt. Occidet̄ xp̄s nō erit ei.
ut̄m. p̄uicia pastorem ⁊ disip̄ent̄ oues gregis. t̄uic adim
pletum est quō p̄ndens in cruce ant. cōsumatū est
inclinato ca. t. s. Q̄d die t̄ria ec̄ resuscitand̄. habes in
osee. Vnificabit̄ nos post duos dies. in die t̄ria suscitabit̄
nos. Et sophomas. Expectate me in die resurrectionis mee.
Q̄d impletū est. quō anḡs apparuit ad sepulcrū querē
tib̄ eum causa ar̄manzantib̄ eum. Et q̄i nichil horū
intellerer̄. Et q̄i nō intellerer̄. aut eūḡl̄sta. hoc at̄ dice
bat significās qua morte ec̄ mortuar̄. Discip̄li nō intel
lexer̄. s; iudei intellerer̄. unde ⁊ dixer̄. Demoniū habes.
Discip̄li aut̄ qui nec uolebat̄. nec oīno ocrabat̄. nō crede
bant eū mori posse audientes eum de sua passione ma
nifeste loquēte intelligē n̄ potant. s; crudelitas iudei
manifestabat̄. Ita at̄ pietas abscondebatur. Iudei ḡ durū
cor ⁊ indomiti habentes. q̄i desiderabat̄ uicē tractabat̄
ut dūm morti tradent̄. leū ⁊ intelligebat̄. Erat enim
ūb̄ illud absconditū ab eis. i. dicitio ista. Verbuū trib̄

modis intelligi. Aliquo p. a. p. d. i. s. i. c. i. t. e. l. l. i. g. i. t. s. i. n. h. i. l. o. c. o. p. d. i. c. t. o. p. o. n. i. t. s. e. n. t. i. a. l. u. n. a. i. n. t. e. n. t. e. r. g. o. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. d. e. f. e. c. t. u. m. n. r. e. m. o. r. t. a. l. i. t. a. t. i. s. q. u. i. s. i. c. c. r. e. s. c. i. t. i. d. e. c. r. e. s. c. i. t. i. t. a. q. u. i. n. r. a. m. o. r. t. a. l. i. t. a. t. i. s. c. r. e. s. c. i. t. n. a. s. c. e. n. d. o. i. d. e. c. r. e. s. c. i. t. m. o. r. i. e. n. d. o. D. n. s. i. h. i. c. o. a. p. p. r. o. q. u. i. t. q. u. o. d. p. m. e. a. r. n. a. t. i. o. n. i. s. m. y. s. t. i. u. m. m. u. n. d. o. u. n. s. i. b. i. l. i. t. a. p. p. a. r. u. i. t. t. u. c. c. e. c. u. s. s. e. d. e. b. a. t. s. e. c. u. s. u. i. a. i. n. d. i. c. a. s. Q. u. i. f. u. i. t. i. s. t. e. c. e. c. u. s. m. a. r. c. h. o. d. e. c. l. a. r. a. t. d. i. c. e. n. s. B. a. r. t. i. m. e. t. i. m. e. i. f. i. l. i. u. s. h. i. c. a. t. g. e. n. s. h. u. m. a. n. u. m. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. q. u. i. c. e. c. u. s. i. s. e. c. u. s. u. i. a. s. e. d. e. r. e. d. e. t. q. u. i. g. e. n. s. h. u. m. a. n. u. m. u. t. r. i. u. s. q. u. e. d. o. m. u. i. n. p. u. a. r. i. c. a. t. i. o. n. e. p. r. i. m. i. h. o. m. i. n. u. m. a. m. i. s. e. r. a. t. s. c. i. l. i. c. e. l. u. m. d. n. i. u. i. d. e. n. d. i. i. d. e. l. i. c. i. u. s. p. a. r. a. d. i. s. i. f. r. u. e. n. d. i. s. s. i. c. u. i. o. a. p. p. r. o. q. u. i. t. e. i. h. i. c. o. c. e. c. u. s. i. s. t. e. i. l. l. u. m. i. n. a. t. q. u. i. c. u. m. d. n. s. c. a. r. n. e. m. n. r. e. m. o. r. t. a. l. i. t. a. t. i. s. i. n. d. u. i. t. a. d. s. u. a. m. m. o. r. t. a. l. i. t. a. t. e. m. o. s. r. e. f. o. r. m. a. n. t. E. t. c. u. i. a. u. d. i. e. t. t. r. a. m. p. r. e. u. n. t. e. i. n. t. o. g. a. n. i. q. u. o. d. h. i. e. e. t. t. u. r. b. a. p. r. a. e. n. s. p. a. t. a. r. c. h. e. i. y. p. h. e. s. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. d. i. q. u. i. b. u. e. t. r. a. n. s. e. u. n. t. e. s. d. n. i. u. m. q. u. i. p. e. r. s. e. c. u. t. i. o. n. e. m. e. t. e. r. n. i. s. g. e. n. t. i. u. m. i. g. e. n. t. a. n. t. e. s. d. e. h. i. s. c. e. l. o. t. r. a. n. s. i. e. r. u. n. t. s. i. s. f. u. i. s. d. i. c. e. n. s. i. f. a. c. i. s. d. e. d. e. o. i. h. o. m. i. n. e. u. o. b. m. u. l. t. a. p. r. o. f. i. t. a. r. e. l. i. q. u. e. r. e. a. d. a. u. d. i. e. n. s. c. e. c. u. s. i. s. t. e. i. d. e. g. e. n. s. h. u. m. a. n. u. m. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. s. e. x. d. n. i. u. m. l. i. b. u. s. d. n. i. u. m. i. n. c. a. r. n. e. u. e. n. i. u. n. t. i. i. g. e. n. s. h. u. m. a. n. u. m. l. i. b. e. r. a. t. u. s. c. r. e. d. u. l. a. u. o. c. e. c. l. a. m. a. u. i. d. i. c. e. n. s. m. i. s. e. r. e. m. e. i. f. i. l. i. u. s. d. d. D. i. x. e. r. u. n. t. a. t. e. i. q. u. o. d. i. h. i. s. n. a. z. a. r. e. n. s. t. r. a. n. s. i. e. r. e. t. I. s. t. e. c. e. c. u. s. q. u. i. l. u. m. a. d. d. n. o. r. e. q. u. i. s. i. t. u. e. r. u. d. n. i. u. m. u. e. r. u. h. o. m. i. n. e. m. o. f. f. e. l. s. e. n. o. n. d. u. b. i. t. a. u. i. t. u. e. r. u. d. n. i. u. m. e. s. a. q. u. o. l. u. m. r. e. q. u. i. r. e. b. a. t. d. i. c. e. n. s. m. i. s. e. r. e. m. e. i. d. n. e. u. t. r. i. u. s. q. u. e. h. o. m. i. n. e. m. c. r. e. d. i. d. i. t. c. u. i. d. i. x. i. t. f. i. l. i. u. s. d. d. f. i. l. i. u. s. d. i. d. d. q. u. i. e. x. s. e. i. m. i. l. i. t. e. r. d. o. c. a. r. n. e. m. a. s. s. u. m. p. s. e. r. a. t. E. t. q. u. i. p. r. o. b. a. t. i. n. c. e. p. t. a. b. a. t. e. i. u. t. r. a. d. e. t. p. t. u. r. b. a. q. u. e. c. e. c. u. i. i. n. c. e. p. t. a. b. a. t. n. e. a. d. d. n. i. u. m. c. l. a. m. a. n. t. e. i. m. m. u. n. d. i. s. h. i. s. s. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. d. i. Q. u. i. u. i. d. e. n. t. e. s. g. e. n. s. h. u. m. a. n. u. m. p. p. r. o. c. a. t. i. o. n. e. m. a. p. t. o. r. u. m. a. d. f. i. d. e. m. x. a. c. c. e. d. e. o. m. n. i. a. r. t. e. i. n. g. e. n. i. o. c. o. n. a. t. i. s. t. e. i. s. r. e. s. i. s. t. e. r. e. i. n. u. e. n. t. e. s. e. i. s. i. n. a. p. t. i. s. p. r. i. n. c. i. p. e. s. s. a. c. e. r. d. o. t. u. m. q. u. i. e. o. s. a. s. t. l. i. g. e. n. t. n. e. g. e. n. s. h. u. m. a. n. u. m. a. d. f. i. d. e. m. x. u. o. c. a. r. e. t. a. d. g. e. n. s. h. u. m. a. n. u. m. q. u. i. e. n. s. c. u. i. q. u. e. i. n. c. e. p. t. a. b. a. t. a. b. i. m. m. u. n. d. i. s. s. p. i. r. i. t. u. s. t. o. m. a. g. i. s. c. l. a. m. a. l. u. t. m. i. s. e. r. e. m. e. i. d. n. e. V. t. i. s. t. e. c. e. c. u. s. u. n. i. u. s. q. u. e. q. u. e. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. p. a. v. o. r. e. Q. u. i. e. n. i. a. d. u. l. t. u. m. h. o. m. i. n. a. d. u. i. t. u. s. s. i. m. i. l. i. a.

facit: cecus est nre. s; cum talis ad eodiam ueniēs. audit enā
ghū legentem. raptū euēgizantē. incipiat clamare miserē
mei dñe filij dō. **Deā in. xl. Scdm mathym. —.**

T H illo tpe. Ductus est ihc in desertū a spū: ut temptaret
a diabolo. Et cum ieiunasset. xl. dieb; r xl. noctibus p̄
esurie. Et it. Dñs nr fr̄s hūm. q̄ p̄t nos dignatus ē hō
fieri: p̄misit se a diabolo temptari ut hostender nō exemplū:
qd̄ debem; pugnare cōtra diablm̄ oī tpe. Postq̄m dñs tab
ernatus a iohē in iordane. r p̄ q̄m sp̄s sc̄s in specie columbe
descendit sup̄ eū. statim a spū sc̄o q̄ uenit sup̄ eū duct' ē i
desertū. ut diabls̄ posset hie occasionē r locū temptandi
eū. S; nō est mirandū si d̄s se p̄misit a diabolo temptare.
qui se p̄misit a iudeis occidi. qui sūt ip̄i diabli m̄bra. An
i m̄bra diaboli herodes. r pilat'. ac iudas scarioth r alij iudei
fuerūt. Nam sic dñs nr̄ est caput oīū bonor̄ hōiū. r om̄nē
m̄bra ip̄i: ita diabol' est caput oīū pessimor̄. r ip̄i sūt
m̄bra ip̄i. Et idō dñs nr̄ uoluit i desertū r ibi cū diabolo
pugnaret ut hostender nō qd̄ si p̄tē temptacōnes diaboli
uincē uolum;: n̄ solum debem; fugē corpale societatem
malor̄ hōiū. s; i spūalit' debem; malos hōies fugē sic salo
mon ait. Holi eē amicus hōi uacūdo. Et idō scire debem' qd̄
diabolus nō scielat uacit' dñm nr̄m eē uerū dñm. S; q̄ndo
uidit eū ieiunare. r abstinē. r postea uidit eū esurire: statim
cepit de eo dubitare. Et idō plus dubitau' qz uidit eū eē
nati. sic ceteri hōies nascunt'. s; nullū p̄c̄m in eo uidebat. V
idō dixit ei. Si filij dei es: dic ut lapides isti panes fiant.
q̄ multū timebat d̄b̄s. qd̄ dñs auferret ei p̄ suā abstinēciā
humanū gen; qd̄ ip̄e adq̄sierat sua fraude q̄no adam p̄m;
homo comedit pomū sibi uetitū. Et sic antiqu' hostis trib'
modis in paradiso p̄mū hōie temptau': ita in h̄ mūdo redēp
tozem nr̄m eisdē modis temptau'. i. p̄ gula. p̄ uanā glām.
p̄ auariciā. Et Gulam p̄mū hōiem temptauit cū cibū ligni ue
tū ei hostendit. ut comeder p̄suasit. P̄ uanā glām tēptauit:

cum dixit. Erans sic dicit. P auaricia temptauit eu dicit. sciente
 bonu malu. auaricia n̄ solum pecunie e. s; i honoris est
 amor. Eisdem modis diabolus temptauit dnm. P gula eu tep
 tauit: qno dixit. Si filius dei es: dic ut lapides isti panes fiant
 maduca. P uana glam eu temptauit: qno dñs stabat sup pin
 naclm templi. i dixit ei. Si filius dei es mitte te dorsu. P aua
 ricia temptauit eu. qno minore illi temptauit. i pmissit ei dicit
 es ducas inidi. si adoraret eu. S; dñs qui solo uno ubo tep
 tatore suu in lapidem quite potat. aut inerge in pfundū abi
 si. temptaciones illis patient sustinuit. i cui auctoritate scē
 scripte uoluit eu supate. Et nos fr̄s h̄m̄ ita face debemus.
 Qnas uicib' diabolus nos temptat. ad auctoritate sacre scrip
 ture currere debem. i cui ip̄a ab eo defende. S; qno abis temp
 tauit dnm p gulam. ita respondit ei. Non in solo pane uiuit
 ho. s; i oī ubo qd pced' de ore dei. In h̄ loco hostendit dñs qd
 alia est uita corporat. i alia est uita anie. Uita corpus. e amia.
 i uita anie e dñs. Et sic corp' morit' si n̄ pascit' acariuali cibo.
 ita ania morit'. si ubu dei nō audierit. Et qno inimic' tempta
 uit dnm p uana glam: dixit ei. non temptabis dnm dñm t.
 In h̄ loco ostendit dñs fideles suos ne aliquo temptet dnm
 si in aliquo piculo s; i possunt euade. Et sut multi q' qno se i
 piculo uident. dicunt si uoluntas dei fuit. bene a piculo isto
 uos libare potest. S; qndo ista dicunt: tunc temptat dnm. P
 cu diabolus temptauit dnm p auaricia: dictu e illi. Dnm
 dñm tuu adorabis. i illi soli serues. Postqm diabolus h̄ audiu.
 statim qfus' recessit ab eo. Et ecce angli accesserūt. i ministran
 bāt ei. Certe si aliqs bono x̄an' uic' aliqs temptaciones abli
 p uitate dei: statim angli ei seruire i ministrare parati sunt.
 Quare isti. xl. dies in abstinentia p̄o ad dño fr̄ constram: nu
 ciate ub' h̄m̄ fr̄s uolo. Omnis bono x̄an' p totū annū ser
 uire dō deb; i oratione i ieiunio. s; plus in his scis dieb' xl. in
 ieiunio i oratione i oī ope bono studē debet. qm isti dies sūt
 decima nre uite. Et sic decimas de omib' q' possidem' deo

redde debem? ita rectum est ut in omnibus diebus nostris quibus
iun? deo decimas dem? In diebus istis debem? accipere arma
contra temptationes diaboli. Ieiunium uero rationes accip
helemosine: insidias ac temptationes diabolicas uident. Et
nos hinc fratres cum talibus armis omni quare omnia spiritualia munim
eos pugnemus. ut secum uelut ante faciem regis eum uenire
possimus. Quod ipse prius dignetur. **Satur Sermo ad**

Dicitur et istis in. d. a. spm. u. t. a. d. x. c. i. xl. d. xl. n. p. l. a.
elucet. h. sps. q. dm. d. u. i. desertu: sps. s. i. intelligit. Cu
ho audit dm. temptatu fuisse a d. b. l. o: fortassis dubitat
se n. e. idoneu ad temptationes d. b. l. i. fugiedu. s. n. e. exa
uendiu. q. sic d. n. s. sua morte n. r. a. morte superauit. ita q. q.
sua temptatione n. r. a. superauit. h. n. b. ostendit. q. sic d. b. l. s. temp
tauit dm. ita temptat libenci? sanctores hoies. Quia
n. e. cura n. p. magno d. u. c. ut eos q. sub iugo ei. s. temp
tat. Et sic d. n. s. temptationes superauit i. deserto. ita ostendit oib?
fidelib? ut si q. temptationes d. b. l. i. superare cupiunt. solitudinem
querere debent. d. i. c. t. u. n. i. s. o. l. i. c. o. r. d. e. s. i. r. e. m. o. c. e. n. e. l. o. c. i. s. i. c.
ille faciebat. q. dicebat. Ecce elongauit fugies. i. mansi i
solitudine. Et cum ieiunass. a. d. x. a. n. p. e. Moyses i. helia
xl. diebus. i. xl. noctibus ieiunauer. i. d. n. s. similit? ut adimple
ret oia. i. lege q. m. n. ueniat solue. s. adimple. h. n. c. xl. diebus
figurat. x. precepta legis. q. denari? numer? q. d. u. c. t. i. q. d. m.
genarum fugit. Decem precepta legis fuer? data moysi. i.
duabus tabulis lapideis. tria scripta i. una tabula. i. vii.
in alia. tria figurat sciam? imitate. vii. uo ad totu hoie. q.
tot? ho. q. stat ex septem. Inuioz. i. anima. a. trib? scilicet. matia.
uoluntate. i. intellectu. Exuioz uo ex quatuor. i. ex igne. i.
a. q. i. a. e. r. e. i. u. n. i. e. x. c. a. l. i. d. a. i. h. u. m. i. d. a. f. r. i. g. i. d. a. i. t. h. e. r. a. i. n.
gan? g. septem ad tria. i. in h. e. a. m. i. c. r. e. a. t. o. r. i. n. o. s. i. m. i. u. n. i.
corp? h. e. n. u. m. e. r. a. b. u. n. o. i. c. e. p. i. t. u. s. q. a. d. d. e. c. e. m. m. u. l. t. i. p. l. i.
cand? crescit. i. ad unu adde duos. i. fuit tres. ad tres. adde
tres. i. fuit sex. ad sex adde quatuor. i. fuit. x. i. sic un? duo

tres. ⁊ quatuor q̄t̄ ducti: q̄ora genarū numerū q̄plēt.
 vni ad dñi p̄tinet. q̄ vni d̄s. vna fides. vni habitina.
 Duo v̄o ad geminā dilectōne. videlicet dei ⁊ pximi. Cū dile
 cio dei ex dilectōne pximi odit. q̄i ad unū duo addunt̄
 s; unitate trinitas ē credenda. ecce ad duo tria v̄guntur.
 v̄ h̄. xl. dies iduo. a p̄senti die usq; ad pascha. sub t̄e
 us sex d̄ncis: faciūt. xxx. ⁊ vi. v̄n̄ amplis. Et xxx. ⁊ vi.
 faciūt decimā partem anni. i. abstineciā q̄stituta. Cū at̄
 annalis curs; p̄. ccc. ⁊ lxx. dies v̄tat. si recte q̄sidem. iste
 numer; d̄iez decima c̄ne anni faciūt. Et q̄ p̄ceptū q̄sti
 tutū ē dari rectā decimā. ⁊ antiq; dare solebat. Et nos q̄
 decimas dem. ut q̄ p̄ totū annū nob̄ meip̄is uexam. isti
 dieb; oio unam. in uigiliis. in orōnib;. maxime i. quie
 cione lacrimaz. in largitate helemosinaz. ⁊ oib; opib; bo
 nis. Q̄ cūq; ieiunat ⁊ helemosinas n̄ fac. uacuu est ei iei
 unū. Q̄a tale ē ieiunū sine helemosina: q̄le lum sine
 oleo. fumare potest. ferre emittē. ⁊ lum p̄fectū reddē n̄ pot.
 Nos q̄ ieiunātes helemosinas faciam. q̄ ut ait dñs. Ele
 mosina extinguit p̄c̄m. ut ignē aq̄. Et nem iohel. date
 helemosinā. Et nem. Sc̄ificate ieiunū ur̄m. Sc̄ificare ie
 iunū ē uestire nudos. pasce ieiunos. ⁊ his similia. ⁊ h̄ ē
 ieiunū acceptabile dño. Q̄draginta q̄ppe dies an̄ suā passi
 onē dñs ieiunau. q̄draginta q̄q; dies p̄ suā resurrectōne
 cū discip̄lis suis q̄s̄at̄ est. cōmedēs. ⁊ bibens. cū eis fr̄stra
 rit. P̄ dies q̄s dñs ieiunau an̄ passionē: p̄sens vna itelligit̄
 in q̄ temptat̄ os electi. in q̄tuor mudi partib; q̄stua. P̄
 xl. v̄o dies quib; cū discip̄lis suis q̄s̄at̄ ē. temp; future
 uite fiḡtat. in q̄ erit gaudū ⁊ leticia. Ieiunau dñs p̄ dies
 ⁊ noctes ut ostendēt qd̄ adueniēte p̄p̄itate que fiḡtat̄
 p̄ diem n̄ debet extolli. nec in aduēitate que fiḡtat̄ p̄ noctē
 n̄ debet d̄ci. s; semp i. aduēitate p̄p̄itate q̄stū p̄manere.
 Postea esurit. Dñs esurire d̄t. qd̄ neq; de helya. neq; de
 moyse d̄t. q̄ nulli est dubiū illos p̄c̄i esurire. s; id̄ dñs

esurire p' ieiunium: ut antiqui ^{hostis} h'c uerū hoīe eē crederet. Ad enī
ieiunium. diuinitatis fuit. qđ esurir humanitatis. Et acce-
dens tēptator dixit ei. Si filius di es. dic ut l. j. p. f. Panis esuri-
em agruit. uicte quē esumentē uidit. ut ex lapidib' panē
facere p'suasit. Qrit q're d'bls ad tēptādū aus' fuit accēde
ad dnm: si uerū dnm. ifilium dei nouiat. Ad qđ dicendū ē. qđ fo-
rtassis audierit d'bls uocē pat' in conatē. hic ē fili' m's dilec-
tus: in qm' b'ne o'placuit. S; dñs xps ita sermonē suū tēptā-
tōpā: ut mūdo se manifestaret p' miracula signa. ut d'bls eū
agnosceret. d'na fuerit que p'ncip' h' mūdi de dño latuer: cōceptio.
part' ipallia concept' est ut d's. natus ē ut homo. a magis
ut d's adorat'. S; q' hō in p'sepio reclinat'. Q' d's ab herode timet'
S; q' hō a parentib' in egypto deportat'. it' d's in templo residet.
q' hō doctores interrogat: q' d's ieiunauit. S; q' hō esurir. Ad
ultimū q' hō morit'. S; q' d's mortuos suscitauit. Ergo q' noue-
rat d'bls ex oculis p'phaz dnm in mūdi eē uenturū. uolens
scire utri d's eēt an homo: ad eū tēptādū accessit. S; p'p' sig-
na q' sup' memorauim' utri d's an hō eēt: cognoscere n' potuit. Rē-
pōdit ei ihs. hō i solo pane uiu' hō. S; i d'i. u. q. p. d. ore di. Q' potat
tēptatōrē suū in lapidē quē. aut in infernū m'ngē. n' fecit.
S; ex auctoritate scriptaz cōuicit eū ostendēs nō ut q'cūq;
a d'blo tēptam'. ad sacm' sc'ptam nos armare curam'. a sa-
cris scripturis d'blm' reuicam'. **Luc. ij. s' Lucham.**
In illo t'p'e. Egress' ihs secessit i partes tyri et sidon'. h'c
expōit' tyri: h'c in alijs eu'g'is. tyri d'c' eō q' tyria. a p'ci-
sima purp'ā ibi officiat'. Deniq; captiue ibi p'las. q' oculi ap-
pellant'. ex q'z sanguine tyri sanguis. ip'ciolissima sp'ua te-
xūt. Tyri sors imp'rat'. q' significat gentilitatē. q' an' quā p'm'
hō peccat; in sorte dei erit. S; adeo n' ē possessa. q' p' p'ccm' p'
m' hōis dnm deserēs. ydola adorare cepit. S; dño m'orne ue-
niente. de sorte d'bl'. in sorte dei t'nsit. Sidon imp'rat' iu-
lis uenacio. Ergo significat gentilitatē. q' an' aduētū dnm i ual'
uenabat'. Op' hui' mulieris tres p'ncipales uirtutes nō hoste

dit. fidem scilicet. q̄sticiā. atq; humilitatē. fidem habuit. qz
 cū eēt de tribu cham. qz alij euglīsta sūrophemistā appellat. nō
 dubitanī sanitate filie sue restitui. Cōsticiā habuit. qz a dño
 canib' comparata. ipsa se canule q̄sequit. hec mulier ecclē q̄pa
 rat. p̄t̄ quicōnē uiri. i. fecunditatē. p̄t̄. q̄m̄ aduēcū dñi i. fecū
 da. utenit p̄mālit. s; dño mūdo apparēte. p̄q̄m̄ fidei uirō ei
 quicōta ē sp̄ales filios n̄ cessauit gignē. hec mulier ē egressa
 a fimb' suis. id; a uicis. i. p̄cis. Q̄d at̄ clamauit audiam'. q̄n
 scire mī dñe. fili dñi. In his uerbis fides mulieris ostendit. qz sic
 dñm̄ credit. ut hōiēm q̄stiat. Fili dñi q̄d ip̄e ē sōm̄ carnē hec
 mulier ut iam p̄dēm ē ecclām̄ figeat. uel filia unā q̄m̄q; amā.
 peccatē in hoc. qz q̄cūq; homicidiū. furtū. uel familia fac.
 male a demonio ueracit̄ hui' libatōne necesse ē ut mater
 ecclā ad dñm̄ clamer. n̄ solū exortando s; p̄cib' aduocādo. Q̄
 n̄ r̄p̄dit ei uerū. Q̄re p̄mū dñs mulieri n̄ r̄p̄dit. cū p̄ modū
 n̄ solū nō r̄p̄dit. s; omnia quicūq; peccatē impetrat. s; uarijs ex
 causis h̄ fecit. p̄mū ut q̄stancia m̄tis q̄probaret. sōd ut oca
 sionē uideri nō h̄rent dicendi. qz n̄b' x̄ps p̄miss' ē. ille at̄ ad
 gētes uadit. i. gētes amat. idō uolunt̄ erde in eū. Tercio ut
 amos discipulor̄ ad mediā p̄uocaret. Et accedētes discipuli.
 rogauerūt eū dicētes. dimitte eam. qz clamat p̄ nos. Rogā
 bant enī discipuli p̄ muliere dñm̄. qz apli p̄t̄ ecclām̄. n̄ solū
 usq; ad mortem se tradiderūt. s; i suis orōnib' dñō q̄m̄dauit.
 Ac si dicent. dimitte eam. i. dimitte ei uicia. idōna uirtutes.
 cōpta deuocōne q̄m̄ uides sequētē. in m̄tam imitacionē. Et
 ait illis ihs. nō sū miss' n̄ ad oues q̄ p̄ierūt dñm̄ ihs. Cū ab
 bi dicat. alias oues habeo que n̄ s̄ ex hoc ouili. nullas oyo
 rret me adducē. uocē meā audiet. Ad q̄d dicēdū. qz de p̄sē
 cia corporali dicat. nō enī dicam' p̄ semet ip̄m̄ gētes p̄dicasse.
 nec ciuitates eor̄ misisse. n̄ duob' dieb' in samaria. s; q̄
 ip̄e. p̄ semet ip̄m̄ corporalit̄ n̄ fecit. p̄ resurrectionē p̄ discipulos
 fecit sp̄alit̄. ludēos q̄m̄ uis tūc eēt hedi magis q̄m̄ oues. oues
 uocant. qz p̄ eius gēntā mediā erūt saluandi. uel oues q̄

pellant. At illa uenit. adorauit eum dicens. Domine adiuua me.
Tandem illa in prece perseverauit. quoad usque quod quererat impetrauit. Quod enim salutem requirit de potestate non dubitat. Et respondit Iesus dixit ei. Non est bonum sumere panem filiorum. et mittere canes ad manducandum. Filios in hiis locis appellat iudeos gentes autem canes propter cultum. ut spurciciam ydolorum. Canis enim sagacissimum est animal. aliquando in sacris scriptis pro bono ponitur aliquando pro malo. aliquando iudeos. aliquando gentes: aliquando bonos peccatores. aliquando malos: aliquando hereticos. Aliquando falsos catholicos significat. sic deum est per psalmistam. Circumdederunt me canes multi. Genesim uero h. non est bonum sumere panem filiorum. iii. c. ad. m. Bonos doctores. ut hic. lingua canum tuorum. Prauos uero ysaia ait. Canes muti non ualent latrare. Hereticos ut ait paulus. Videte canes. uidete malos operarios. Falsos catholicos: uero ait salomon. sicut canis reuertitur ad uomitum suum. Notandum est autem quod dominus ait. non est bonum sumere panem filiorum. et mittere. c. ad. m. de si dicitur. Ordo uerborum non patitur ut subtrahatur panis. scilicet uerbum dei a filiis. id est a iudeis. qui ab initio dominum coluerunt. et adorauerunt. et datur uerbum canibus. scilicet quia media tua plena est terra. et gloria tua in omnibus habundat. in nullo loco claudere potest. extende media tua in omnes gentes. Quod intelligit mulier ait. Etiam domine. Nam et catelli edunt de micis que cadunt de mensa dominorum suorum. Et quia nos impudicissimi non sumus digni in se filiorum participari. saltem de micis que cadunt de mensa dominorum nutramur. hic notat ostentia mulieris humilitas. fides. et quia fidem habuit. ait ei dominus. fiat tibi sicut uis. et sanata est filia illius. Letat mysterium ecclesie quod in. v. decimo signo h. sanat. Numerus namque iste sacratissimus est. iste namque numerus ab uno incipit. et usque ad quindecim multiplicat crescit. adde unum ad duo. et fuit tres. adde tres ad tres. et fuit sex. ad sex adde unum. et fuit. x. ad decem adde. v. et fuit. xv. Tres uero ad sex

trinitate p̄tinēt. r̄q̄nq; ad. v. sensu corporis. r̄septē ad p̄fēre
mā. Deo ad futam resurrectionē. **Dea. iij. Sedm lucā.**

27

In illo t̄p̄e. Erat ihs eiciens demonū. r̄ illud erat mu-
tū. Et cū eiecisset demonū locut' ē mut'. r̄ admirare sūt
turbe. Ille nō solū erat mut'. s; etiā cecus. Et uno hōie
eodēq; tres p̄ncipales uirtutes dñs op̄at' ē. Cecus uidet.
mut' loquit'. possess' a demone libat'. Demoniac' iste
gen' humanū significat. qđ tūc male a demone erat po-
sset'. q̄ndō magis p̄suasione dñi. q̄m p̄ceptis dei obedi-
unt. Et qđ talem hospitem suscepit. utriūq; officii am-
fit. idest lum' dñi uidendi. r̄ loquelā dñi laudādi. ut dñs
ait. Nō ē p̄ciōsa laus more p̄ccōris. s; dñs i mūdo uenē-
te. demoniac' iste. i. gen' humanū libat'. qđ in carne eo
apparente. potestas dñi a corde gen' humanū ablata ē.
vñ dēm ē. Gen'cū p̄t' qui ambulat i tenebris uidit lu-
cem magnā. Et cū eiecisset demonū. i. ē. m. r̄ a. r̄. huc
datur intelligi. qđ p̄ demonū a quo m̄t' possidebat'. ex-
tiora officia amisit. i. lum'. r̄ loquelā. s; ut demonū eie-
ctū ē. p̄na officia recepit. in tantū ut turbe admiraret'.
Turbe que admirabāt'. inuidi sp̄s s̄ intelligēdi. q̄ uiden-
tes gen' humanū p̄ incarnationē dñi de sua potestate en-
pi. timore simul r̄ admiratione s̄ gressi. i tantū. ut p̄ obsessū
hōie dicēnt. qđ ub' r̄t' fili dei. Venisti an' t̄p̄s p̄dere nos. Qu-
dam aut' ex eis dixerūt. Et belzebub p̄ncipe demonū. eicit
demones. hoc t̄m scribe r̄ pharisei dixerūt. q̄ idō dñm seque-
bant'. ut eum reprehēderent. r̄ calūpniaret'. Et cū uidissent
h' signū a dō factū timentes ne turbe in eo crederent. dice-
bāt in belzebub eicit demonū. Bel fuit pat' nūm regis. q̄
p̄mū ciuitatem nyuuen hēdificauit. Quo mortuo. nūm'
fili' ei' erexit statuā ei' aureā r̄ nūm' adorauit. r̄ q̄s habuit
hōies adorare fecit. asserens patrē m̄t' deos ēē r̄ nūm'.
Zebul ut qđā dicitur fuit seruus abimalech. q̄ occidit sep-
tuaginta sup' unū lapidem. zebul q̄ppe musca m̄p̄tat'.

Beelzebub sub pnceps muscarum dicitur ut hinc muscas.
ut baal muscarum. Ergo propter effusionem sanguinis quibus effundebatur.
plurime musche. ibi congregantur. Ad cernentes igna-
ti. existimabant esse demonia: huic ydola subiecta. Unde tu-
dei in ira commota omnia dominum uidentes miraculum ab eo factum.
uolentes huiusmodi in uirtute dei sciri. ne tunc occisas crederet. di-
cebant eum in beelzebub pncepe demoniorum esse demonia.
Et alii temptantes: signum de celo querentibus ab eo fieri. ac
si dicent. ut faceret tonitrua. et tonitrua. et fulgura iuxta
te iuxta samuelem. ut iuxta beliam ignem de celo descende.
Quod si faceret. ipsi calumpniarent. et quod sicte quererent. inuenire
tunc non potuerunt. sed potius audierunt. Genatio prima. et adulta signum
querit. et signum non dabitur ei nisi signum iohannis prophete. Quorum simili-
tudinem hypocrite terrie uident. quod dum sicte dominum querunt.
inuenire non inueniunt. quia longe est a peccatoribus salus. et ipse est dominus omnibus
inocentibus se. in uirtute. Ipse autem dixit eis. Dominum regnum in seipsum
diuisum desolabitur. et domus super domum cadet. ac si dicat. si unum di-
uisum est regnum. ut aliud sentiat rex. et aliud plebs. et aliud pnceps.
et aliud milites. desolationem in unam patitur regnum illud.
Non solum regnum sed et unaquodque domus si ita diuisa fuit. ut aliud
sentiat uir. et aliud uxor. et aliud parentes. et aliud liberi. et alio
dominus. et alio serui. desolationem patitur domus illa. regnum autem in
illis est. qui uoluntati eius se obtempant. quod est unum et diuisum.
Unum in uoluntate. diuisum in operatione. Quod enim homicidium
et adultrium. et his similia committit. diuisum est in operatione. Sed quia ista
omnia mala ex una interpretatione procedunt unum est in uoluntate.
Si autem sathanas in seipsum diuisus est. quomodo stabit regnum ipsius.
quia dicitis in beelzebub eicere demonia. ac si eis diceret. si
ita est ut uos dicitis. ut sathanas alium sathanam eiciat. fugite
a regno eius. quod uidens diuisum stare non posse. addidit dominus aliud
argumentum. non solum ad uincendos iudeos. sed ad uindicandum eos di-
cens eis. Si autem in beelzebub eicio demonia. filii uiri in quibus eici-
unt. Filios excoecatas dicit. qui ex antiquis temporibus in eorum populo

habebant. p quoz uocacōne demonia ab hoib' pellerant.
 tradit nāq; int' oia sapientia quiaenes & carmina adinue
 nit: quib' astricō demones ab omib' pellerēt. & denuo n̄ re
 mearet. Ac si dicat. Si exorcistis uis filijs t'buistis hanc
 a deo potestate: q̄re op' in me calūpniamini. Sive ēte dis
 ciplos suos filios eoz uult intelligē. quib' potestate dedit sup
 oem uicem munici calcandi dicit. Et noie mo infirmit
 tates curate. demonia eicite. gratis accepistis g'ras date.
 Ac si dicet. si inis discipulis. uis unq; carnalib' filijs. hanc
 uirtutem a deo t'buistis. q̄re h' opus in me calūpniamini.
 in. Ipeo ipi iudices un' erit. Cū implebit' ep' illis a dno p
 missū est. cū sederit filij hois in sede magestatis sue. & cō
 gregabūt' an' eū o's g'ra. & sepabit iustos ab impijs. sic pa
 stor segregat oues ab hedis. Atq; alibi dicit. Porto si mi
 digito dei eicio demonia. filij un' in q' eiciūt'. Digtus di
 spm scā significat. & bene sps scs digito compar'. qz sic opm
 digitis. & aliqd' stringim'. itē digiti faciūt unā manū. &
 tam sūt diuisi. ita dona scī sps s' diuisa. ut ait paul' ap'ls.
 Alij enī p spm datur sermo sciencie: alij intelligēcie. alij
 mōptacio sermonū. **Sequit' sermo alius.** — — —

Quoniam fortis armat' custodit atū suū. i. p. s. e. q. p. p. forte ar
 macū debent' intelligē d'ctm. cui' dom' erat mūd'. quē s'
 subiugauit: p p'uaricacōne p'mi hois. Certe null' hō
 fuit tam uultus i h' mūd' an' aduēti dñi q' sic p'fē poss' ei re
 sistē. ut liberet humanū gen' de potestate diabli. s; ad ist'
 op' faciendū. i. ad redmndū expectabat' ille q' sine p'co uēru
 tus erat. De q' i d'c. Si at' fortior illo si uentis uic' eū. unū
 sa arma ei' aufēc' in q'b' q' fidelit'. & spolia ei' distribuet. Iste
 fortior dñs ih's x' ē de quo p'fā ait. Dñs fortis & potēs. dñs po
 tens in p'ho. Ille solus uicit diablm. & oē gen' humanū de ei'
 potestate libauit. Arma diabli s' uicia & p'ca. Quē abstulit
 dñs diablo arma sua. quō mutauit uicia hois in uirtutes.
 Spolia diabli erāt hoies q's ip'e traxat de paradiso. Que spolia

dn̄s diuisit quō multū discipulōs p̄ uniuersas partes mūdi p̄
dicare. Sic aliq̄s rex potens p̄ uictoriā d̄uidit spolia mili
tib̄ suis: sic dn̄s n̄r diuisit partes mūdi discipul̄s suis ad
p̄dicandū. Q̄ n̄ ē meē. q̄ n̄ ē. r̄q̄ n̄ colliḡ meē d̄sp̄git. Dia
bol̄s semp̄ otur̄s est dn̄o. r̄ uolūtati ei? d̄s p̄e p̄t hu
militatē. dn̄s inuit sup̄biā. Cū uniuers̄ sp̄s exierit ab
hoīe ambulat p̄ loca inq̄sa. q. r. m. i. d̄ic. Beūtar in
demū. m. uil. e. h̄ dicit. Q̄nō d̄b̄ls exiit de hoīe cū hab
tizatur uadit p̄ loca arida. i. p̄ corda alioz. tanoz q̄ s̄t
sine libidine. r̄ sine mala cogitaciōe. n̄ ibi pot̄ r̄q̄sere
. i. suā uolūtate face. Tūc d̄b̄ls d̄ic. Beūtar i. d. m. u. e.
id̄; temptabo m̄tē ip̄s hoīs quā p̄ b̄b̄m reliq̄. Et cū. u.
inuenit eā. u. r̄ sco. m. tūc uadit r̄ a. alios. vii. sp̄s nego
res se. u. h. i. Certe dom̄s illa quā d̄b̄ls inuenit uacua
tem. i. a dn̄o alienā. nō solū ip̄e m̄tē q̄ reliq̄at. s̄ r̄ aliō
sp̄s neq̄ozes ducit secū: r̄ inhabitat ibi. Quā sepe solet eu
enire ut ip̄e d̄b̄ls possideat m̄tē illi hoīs p̄ multa uicia
que an̄ b̄b̄m p̄ originale p̄c̄m tenebat. Factū ē ac̄ c̄h̄
dicit. excolles q̄dā mulier uocē d̄ t̄ha d̄y. B̄s uenit qui
te. p. r. u. q. s. hec mulier sc̄am eccl̄am fiḡat q̄ cotidie
laudat dn̄m. ut̄ eos q̄ s̄ increduli. Et dn̄s r̄p̄dit ei. Q̄n
imo. Beati q̄. a. u. d̄ r̄ c. illud. Dn̄s n̄r r̄firmat̄ ūba
mulieris r̄ d̄y. Certe mulier iuxta tuā sententiā. b̄s
uenit q̄ me portauit est beat̄. r̄ illi q̄ audiuit ūbū dei r̄
custodiuit illud: s̄t beat̄. Vnos h̄m̄ fr̄es q̄ cotidie audi
t̄ ūbū da: faciam̄ illud. ut m̄cam̄ ad et̄nā b̄tudinē
v̄m fortis armat̄ custodit at̄ū suū. **Item.** **L** p̄uenire.
Fortem armatū possūm̄s intelliḡe diab̄l̄m. at̄ū ei?
h̄e mūdi. arma ei? s̄t astucie. Spolia ei? s̄t hoīes. Dia
bol̄s an̄ aduentū dn̄i. in pace regnabat in mūdo q̄a
null̄s resistebat ei. s̄; q̄d fecim̄ est. uenit fortior eo. scilicet
dn̄s d̄s n̄r. vnde dicit pl̄ata. Dn̄s fortis r̄ potēs dn̄s po
tens in pl̄ia. Sup̄auit eū ep̄re passionis sue. r̄ om̄ia

arma eius. i. astucias cui quibus homines decipiebat: abstulit
 ei. et spolia eius distribuit. i. homines quos iniuste tenebat in
 inferno. Et abstulit illos quos inuenit ibi. et per diuisa officia
 distribuit. alios fecit prophetas. alios apostolos. alios predicatores.
 Quia alicuius si dominus potestatem diabolo abstulit: quare reg-
 nat in mundo. Ad hoc sciendum est. nulli potest nocere nisi accesserit
 scilicet ad eum peccando. Quia non est mecum aduersum me est. Contra diabolum
 loquitur hoc dominus. Diabols non est cum christo. quia quantum est opibus et.
 Et qui colligit mecum dissipat. Dominus noster condie colligit homines. de uic-
 ijs ad uitas. de cultura ydolorum ad amorem dei. Et diabols
 dissipat homines. de uitibus ad uicia. de amore dei ad cultu-
 rum ydolorum. Cuius in mundo spiritus exierit ab homine. In mundo spiritus
 diabols est qui exiit a iudeis quia acciperent legem in monte sy-
 nay a domino. Unde et dixerunt. Omnia que locutus est tibi faciemus.
 et erimus obediens. Ambulans per loca iniqua. i. per solitu-
 dines gentium. iniqua domini quia non habebant aquam. i. spiritum
 sanctum. Unde dominus dicit. Siquis sitit ueniat et bibat. et de uentre
 eius fluent aque uitae. Quia ueritas regem inuenit quia uolunt
 eternam per manere. Adueniente domino in carne. et predicantibus apostolis
 expulsi sunt ab eis. Dicit. Reuertar in. d. m. un. e. i. posside-
 bo iudos quos ante dimisi. Et cum uenit. inuenit scopul. m. n. o.
 sic illis uidetur superbia. i. uarijs tentionibus scilicet phariseorum.
 Et t. i. a. vii. s. n. se. per septem spiritus nequiores
 se. possumus intelligere septem uicia principalia. i. superbiam.
 gulam. iram. inuidiam. enuidiam. i. uanum gloriam. accidia
 .i. occultam uiam. inuidiam. i. auaricia. ut nouissima
 hominis illius peiora peioribus. Peiores sunt iudei in blasphemantes
 dominum in synagogis suis. quia non fuerunt in egypto sine lege. et
 sine cogitatione dei colentes ydola. quia melius est uiam iura-
 tum non cognoscere. quam post cognoscere retrorsum ire. **Item.**

Cum in mundo spiritus exierit ab homine. quod diximus de uia ge-
 re. i. de populo iudaico. possumus ad unum quocumque hominem
 referre. Cum homo uenit ad habetismum. exiit ab eo diabols

cū punit se abrenūciaturū ēē opib' diabli & pompis eius
ambulat p loca maq̄sa. i. circuit aggregaciones fidelū. que
rens regem tū iuenit. Quens q̄re n̄ inuenit. Quia dñs ha
bitat in cordib' electoz suoz. Et nō inueniēs dicit. Venitū ī
.d. m. u. e. id; possidebo hōiēs q̄s t̄p̄e habuissimas dimisi.
Et cū uenit. i. scō. m. p̄ habuissimū ab originalib' p̄cis.
& uacante ab onib' opib'. & uacata p̄ yp̄oc̄sin putat se uacantē
h̄re q̄s n̄ h̄t. Et tē uadit 7a. vu. s. n. se. sic iam dē m̄ ē: im
gressi habitāt ibi. i. diabls cū uicys sui. Et s̄ nouissima
hōis illi. p. p̄. Factū ē at̄ ē h̄ dicit. ex. q̄m̄ mulier uocē d̄cta
dix̄ illi. hoc mulier capū gēbat scē ecclē. B̄s uenit q̄ te por
taui. tu. q̄. s. Sigo maria fuit q̄ uigo accepit. uigo pepit. uigo
in eū p̄mansit. Quinimo. i. ecce seu uie. b̄i q̄ audiuit. u. di. 7c.
i. vniūq̄sq; hō q̄ audit uerbu dei & corde cepit. & bona p̄fert. &
ope implet beatus est. **Dñica. iij. Scdm̄ iohem. 71**

Tullo t̄p̄e. ab h̄c ihs̄ t̄ps̄ mare galilee qd̄ ē thibiadis. & se
quebat̄ eū multitudo magna. q̄ uidebat̄ signa que facie
bat: sup̄ his q̄ infirmabant̄. Sub h̄c ḡ in mōrē ihs̄: ubi sede
bat cū discipulis suis. Erat at̄ p̄ximū pascha dies fest' iud̄z.
Mare galilee & thibiadis. ē unū uide. s; p̄t̄ diūsa loca ita no
mīat̄. Dicit̄ mare galilee p̄t̄ adiacētē puiciā. D̄r mare ty
biadis a thibiade ciuitate q̄ in mōre sita ē. q̄ quāda p̄neas di
celuit. s; postea ab herode tetrarcha ī honore cyberū cesaris
rehabilitata thibiadis ē appellata. D̄r stagnū genesareth.
ut lacus c̄nez. eo qd̄ c̄nsparantib' undis aurā se pererat. vnde
greci genesar: latine genans aurā sibi d̄r. hui' maris ē lon
gitud. c. xl. stadia. latitudo uo. xl. nec p̄t̄ amantitudinē
aquaz. appellare maria. hoc mare p̄sent̄ siḡcat. in q̄s sep̄
picula. & cōmociōnes. & tribulaciōnes: & qd̄ crescit nascendo.
decreuit & moriendo. Elevant̄ in p̄sp̄itib'. deicit̄ in adūsi
tantib'. Transiū dñs mare q̄ndo calcatis hui' sc̄li fluctib'
ut nos refic̄et. nouitate sue resurrexiōnis. hostenditq;
n̄b'. q̄ galilea t̄nsmiḡcio facta. ut reuelacio p̄petrata

inquit. Transiuit dñs de terrenis ad celestia. digno-
 bilitate ad gl'am. de corruptione ad incorruptione. de mor-
 te ad uitã. De cui' transitu petrus ait. ipse est qui peruenit bene-
 faciendo. sanando uulnã nã. Tunc qui dñm sequuntur. sunt fideles.
 qui imitantur eum in uirtute fidei. Sequi enim xpm imitari est. trans-
 mare cum dño nauigare. qui calcantes terrena. inquit celestia.
 sed et contra inuidi homines semper uoluunt in fluctibus iniquitatum
 suar. Subiit ergo in monte ihs: ubi sedebat cum discipulis suis.
 hic mons significat altiore doctrinã. in qua ascendet discipuli
 cum dño. hic ostendit nobis quod tempus non est semper aptum doctrine.
 neque omnes sunt equaliter docendi. unde paulus quibusdam ait. Ego
 autem ubi fratres non potui loqui. quasi spiritalibus. quasi carnalibus. Kursu
 ait. Sapienciã loquimur inuestigatores. tunc uero celebrantur pascha
 quando de terrenis ad celestia. de amore mundi ad amorem dei transit.
 Et tunc dñs suos reficit. quando facit eis dimittit malum. de amo-
 re mundi transit ad amorem suum. unde recte subiungit. Cum sub-
 leuasset ergo oculos ihs iudam; maximã multitudinẽ uenientẽ
 ad se: dixit ad philippum. Unde enim panes ut manducent
 hi? Oculi dñi bifaria obtinent significatione. aliquando domini
 spiritus. aliquando respectum miseracionis eius. Domini sancti spiritus signat. hic
 in zacharia legitur. in lapide uno. u. oculi sunt. Et item in apo-
 calypsum sancti iohannis. Uidi agnũ tanquam occisum habentẽ cor-
 nua. u. et oculos. u. qui sunt. u. spiritus missi in omnem terrã. tunc ei
 ipse nos uidere deus dicitur quando de tribulationibus et angustiis nos
 eripit. hic autem oculi respectum miseracionis significat. Unde ait
 dñs ad philippum. Unde enim panes ut manducet hi?
 Non propter ignoranciã interrogauit dñs philippum. sed ut instrue-
 ret eum. quia ipse bene sciebat quid esset factum: tribus modis
 interrogatio agitur. scilicet studio discipulis. ut discipulis interro-
 gat in gratiam. uero reprehendentis. ut scriba et pharisaei dñm
 xpm. affectu docentis. ut dñs noster discipulos suos. ut in hi
 loco interrogauit philippum affectu docentis. Querit quare di-
 cat. hic autem dicebat temptans eum. cum iacobus apostolus ait.

De temptatorum malorum est. temptatio tribus modis efficitur:
Est namque temptatio. quando deus hominem temptat. id est perdit hominem.
Item est alia. quando quisque temptatur a sua mala concupiscentia
Sed hic temptatum dominus philippi non ut perderet; ut phares. et
ut diceret posse dominum pascere multitudinem hominum ex paucis
panibus? qui educit panem de terra. Respondit autem philippus dixit.
Ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis: ut unusquisque mo-
dicum quod accipiat. philippus of lampadis temptatus quia in bonis
operibus. et in dei laude of aptum tenuit. Ducenti denarii. sig-
nificant duo testamenta. que sunt perfecta. hoc quod dicitur ut unusquisque
modicum quod accipiat. mediocritatem iudeorum significat. quod inde-
tes parvi numeri apostolorum. non credentes per eorum predicatione.
multitudinem gentium ad fidem et posse pervenire. neque ad
cognitionem utriusque testamenti. Dixit autem andreas frater symonis
petri. Est puer unus hic qui habet. v. panes ordeaceos. et
duos pisces. Sed hoc quod sit inter tantos? In hoc andreas ma-
iorem fidem habuit philippo. et tamen dubitavit: quod apparet
in hoc quod ait. Sed hoc quod sunt tantos? Hic significat andreas per phi-
lippi sermonem. quod fidem habuit quanto christum venturum predicat.
Sed tamen inde dubitavit quanto isdem ipse iudeorum quod per phariseum
sermonem fidem habebat. eo presente. id est deo in eum credere con-
tempserit. Quod ysaach perfiguravit. quod quoniam caligantibus oculis filium
benedixit. tamen eum qui presentem addebat ignoravit. Puer in scripturis
aliquando per puritatem. aliquando per mentis instabilitatem
ponitur. hic ponitur per iudeis. quod instabiles sunt in mente. Quoniam
panes sunt hic. v. libri moysi. id est genesis. Exodi. Leuiti-
ci. Numeri. Et deuteronomii. Iste puer: id est iudei. magis ho-
norabatur. v. panibus et duobus piscibus. id est quinque libris moysi. et
duobus libris. id est psalmorum. et prophetarum. quoniam faciarentur. quia magis
gestabat in ore quam in corde. Et bene ordeacei fuisse panes
dicitur. propter legis obscuritatem. quia ordeum pressum habet tegum. in
facile ad eius medullam venit. Et ut. v. panes significant. v. libros
moysi: ita duo pisces significant duos libros iudeorum. id est libros

psalmoz: yphaz. Bene ista libri assimilat piscib? qz piscis
 dr a pascoendis herbis. Et item piscis dr hie qtuor natura.
 Prima qz sine aqua uiue n potest. Et tales in eisdem libris
 futuri in ecclia p dnu: q sine aqua baptisimat: r gtm sci sps
 lauati n possunt. Secda nata est qz piscis sup aqua saltus da
 re solet: r tales in ecclia futuri erit q p nris gtemplacione
 se ad alta tollere nouunt. Tercia qz quo amplis piscis ab un
 dis tundit: eo amplis crescit: r tales erit futi in ecclia q quo
 amplis tbulatomb? r angustis attiti fuerit: eo amplis
 i uirtutib? crescit. Quarta qz mundi pisces nec p concu ge
 nerit: nec genant: r tales erit futi in ecclia q castitatis
 amatores existit. Vt duo pisces. duos ordines sigtat. id; re
 gale. r sacerdotalem. qd dñs nr in semetipso habuit. qz fact?
 est nb rex nr. bene regno. Sacerdos: seipm p nobi offendo:
 facit hoies discumbere. Turta que refecta adno. delectacione
 carnale calcat. sup fenu recumbit. qz fenu hie carnalem
 delectacione significat. vnde ait ysaias. Omnis caro fenu.
 sic flos agri. Et psala ait. homo sic fenu dies ei. Ergo adno
 refici delidem? r calcare carnale delectone studeam. Discu
 buer g uir: numo q. v. milia. i. pfecti. p. v. sens? corpis.
 qd sens? si bene custodierim? a dno refici mebum. Vm tm
 dnr discubuisse. i. illi q uultu pugnac ot reptacnes dñi.
 scilic; ta fine qm hoies. qz fuerit multe mulieres que no
 tantu reptacnes dñi: uicia r tradicuit: s; i. p xpi noie moei
 no dubitauerit. Millenari? numer? ptes e. g pfectone
 ecclie significat. tuc accepit ihs panes gms agent. r dedit
 discipulis suis: qndo p resurrectione apparens eis. aperit ill
 sensum ut intelligerit scripturas. Colleger g r impleuer
 xii. cophinos. f. Duodecim cophini. xii. aph s. Certe sic
 cophini rexit de uilib? r minutissimis uigil. sibi apli n fuer
 electi ex pncipib? r phisulophis h? mundi. s; ex simplicib?
 piscatorib? Elegit ds gteptabilia. i. fragilia. ut ofudat for
 cia. h e ueypha que cur e i mundu. scilic; hie e ue fili di

q̄ uentur' ē i mūdū saluare uerūne humanū gen' a dia-
boli potestate. **Dñica. v. Scdm iohem.** — — — — —

In illo tpe. Dixit ih̄s turbis iudoꝝ. Q̄s ex uob' arguet me de
p̄ccō? Si ueritatē dico. q̄re nō creditis m̄. Q̄ ē ex dō ūba dī au-
dit. Inrogatio alia affirmatiua. alia negatiua. s; hic est
negatiua. Ac si dicat. Quis ex uob' arguet me de p̄ccō? Nemo.
Null' enim de p̄ccō redanguere eū potit: cui' exceptio mūda.
natiuitas sc̄a. r̄ op' mirabile fuit. Vnde ait pet' p̄m nō
fecit nec iuent' ē dōl' more ei'. Et q̄e in euglio. Venit enim
p̄nceps mūdi hui': r̄ in me n̄ h̄c q̄cqm̄. Vt at̄ hostender
eis ap̄c̄is libare posse. si in eū credent: subiūxit dicens. Si uerita-
tem dico q̄re n̄ creditis m̄. Ac si dicez. ore q̄ iuratis sūt. r̄ iurātē
loq̄z q̄re n̄ creditis? nisi qz ex parte diabli' estis. filij illi' qui
ab inicio semp̄ m̄clax fuit: r̄ in ueritate n̄ stent. hic intellige
possum'. utri' a deo sim' r̄ annō. Si enī ille q̄ libent' ūba dei
audit ex deo est: tūmū ille q̄ audire q̄tēp̄nt ex dō n̄ ēē cō-
plūit. Quales erāt iudei de qb' subdit. A p̄tea uos n̄ auditis. qz
ex deo n̄ estis. h̄y ex deo erāt. r̄ ex dō n̄ erāt. Ex deo erāt qz d̄s
exdidit eos. Ex deo n̄ erāt p̄t' usum male op̄atoris. Qd̄ at̄
n̄ erāt ex suis ūbis manifestat̄ cū dicit. Nōne bene dicam'
nos qz samaritan' es tu. r̄ demoniū habes? Miranda occit'as
iudeoꝝ. i. d̄m illū demoniū h̄re dicit. in cui' nois iuocac̄ne
demonia ab hoib' pellebāt. Ex istis duob' sibi obiecit. unū
negauit. r̄ aliud humil' taceō q̄sentit. Negauit se demoniū
habē. s; n̄ negauit se samaritanū eē. Nō uat enī se eē n̄ m̄
custodē. qz samaritan' custos m̄p̄tat. s; honorifico patrem
meū. uos ih̄onorastis me. h̄ poss; d̄ns r̄p̄dere illis. scilic; uos
demoniū habetis. qz si n̄ habuisset' p̄dicta mala n̄ dicit'
sent. s; d̄ns ih̄urat' ab eis uera mala eoz taceō uoluit. d̄ns n̄
exemplū. ut q̄sentat; a p̄ximis iuria sustinem'. eoz nō ma-
la taceam'. honorauit pat' filiū q̄ndo sp̄m sc̄m i specie colūbe
sup̄ eū misit. r̄ audita ē uox dicentis. hic est filij' m̄s dilec-
tus in q̄m bene complacuit. siue tūc honorauit pat' filiū.

quando ait filio. clarificaui. utm clarificabo. honorauit filio
 patre. quando dixit. ego te clarificaui fr̄ tua. Et utm. honorauit
 filio patre. quando ait. pat̄ sc̄e manifestauit nom̄ tuu hominib̄
 q̄s dedisti in S; que honorificaui. uidei ihonorauer̄: quando
 eum in beethzabub p̄ncipe demonoz eide demonia. dixerunt.
 Siue tūc ihonorauer̄ eū. quando ei dixer̄. hie hō n̄ ē a deo: q̄
 sabb̄m nō custodit. Et item. Si n̄ eēt hie malefactor: n̄ t̄ tra
 didissem̄ eū. Ego at̄ n̄ quero gl̄am meā. ē q̄ q̄rat. et iudicat.
 Et nullo legim̄. qd̄ filio gl̄am suā q̄suerit. s; pat̄s. sic ip̄e ait.
 Ego ame ip̄o n̄ ueni. Vt filio nō q̄rat gl̄am suā. q̄ ē q̄ q̄rat.
 et iudicat. q̄ iuitēs pat̄ filiu suū in mūdo. formā humani
 tatis accipe. et tōge et̄ sc̄itate aet̄is dūm sit. Alij nāq; hoies
 ut sc̄i sint. a deo accipiūt. ip̄e uo a nullo n̄ a semet ip̄o. Et alijs
 ad m̄surā aut̄ sp̄s sc̄s. in ip̄o at̄ habitat ois plenitudo diu
 nitatis corporalit̄. Et hoc qd̄ dicit. ē q̄ q̄rat et iudicat: dat̄ itelli
 gi. ē pat̄ m̄s. qui discernit causā m̄ā. et causā unā. S; ut uidei
 amalo euade possint: mor̄ eos blande admonet dicens. Am̄
 am̄ dico ubi. si q̄s sermonē m̄m seruauiūt: mortē n̄ uidebit
 in et̄nū. Am̄ ē ūbū hebreū. temptat̄ ūe ut̄ fidelit̄. Duo at̄
 iudicia. scilic; dampnationis. et discrecionis. S; hic ponit̄ p̄ dis
 crecionē. Due mortēs in sacris scriptis ponit̄. una scilic; corporis.
 alia uo am̄e. Quors am̄e d̄r̄ p̄t̄ mortē pecc̄i. et penā. Et adūr̄.
 Quor̄ hō: ex quo t̄p̄e p̄m̄ hō peccauit. vnde d̄r̄. Quis est hō
 q̄ uiuit. nō uidebit mortē. Subaudit̄. Nullus. Mortem uo
 am̄e deo auertante si ei p̄cepta seruauiūt: euadem̄. Vt ho
 stendet se de morte corporis dixisse subūit̄ i et̄nū: ut hosten
 det mortem eē et̄nalem. que finē n̄ h̄c. Quis̄ q̄te dicit̄ mor
 tem n̄ uidebit in et̄nū: cum mors pecc̄i uisū auferat q̄m tra
 hnat. S; hic ponit̄ mortem p̄ uide p̄sentire. ut̄ exp̄ue. S; q̄a
 uidei mortu erat̄ in am̄a. ita ut se mortuos nescir̄t: respo
 dit̄ dicens. Huc cognouim̄ q̄ demonū habes. de si dice
 rent. si huc usq; dubij fuim̄. te demonū h̄c. am̄e p̄ et̄o sci
 m̄ q̄ demonū habes. q̄ cū habitaū et̄ ip̄e mortu s̄ qui

sermone dñi seruauer. ita dicit siqs sermone nrm ser
uauit. mortem nõ uidebit in etnu. Nuncq tu maior es
patre nro abraã q mortuus est. de si dicent ei. Multu te el
euas. multu te excolit. qui patris te pferis. s; i illu q ser
mone tuu seruauit mortem nõ gustabit in etnu. Rpdit
eis ihs. Si ego glifico meipm. gla nra nich e. de si diceret.
In hoc uos glam uia nich ee hostendit. si glam uiam
querit. Ego at glam mea nõ quero. s; patris glam pfecta
ee demõstru. Est pat nri qui glificat me. que uos dicitis
qz pat nri e. nõ agnouistis eu. Et nulla re. tantu uideri
uolent. qm de hoc. qz illoz dñi patre suu dicebat. equa
lem se faciens deo. s; qmuis nascunt. qmuis fiunt. in
uitas ueritat testimoniu pibetur. dans nob exemplū. ut
pnt scandala alioz ueritate nõ debent tace. Nam subdit. Illu
que uos dicitis qz nõ e in agnouistis eu. ac si dicer. in hoc
uos demõstrastis dñi nõ agnosce. qz filiu ei? ab eo nullu
recipe ostendit. Ego at noui eu. nouit pat filiu. gigne
do eu. nouit filiu patrem. gemit a patre. nõ in tpe. s; ante
omnia tpa. Si eni nõ nu qm fuit pat equal filio. ita qz nõ
nu qm filiu equal pat. Quia aut p ppham. ante me nõ e for
matus ds. post me nõ erit. Et si dixerit qz nõ scio eu. ero
simil ub indax. Omnis ho medax. solus at ds uerax. Ipe
est ueritas qui ait. Ego sui uia. ueritas. uita. **Dea in ra**

Cum appinquasset ihs iherlma. **mis palmar. oia.**
uenit. bethfage ad monte oliuen. tñc misit duos disciplo
suos dicens eis. Ite in castellu qd e uos e. istam inuenietis
.a. a. ap. e ea. Soluite. radducite in. Signa inuincibilia
dñi. nõ tñ s plena mysteris. s; i temp. loci in quib ea
gestit ostendit. Cui uo in monte. sublimia a deo petere i
oracione demõstrat. Sic enim in hoc loco nõ solum plenu
e mysteris qd dñs sup asina sedens iherlma percit. r qd
honorifice ap his suscept e. s; i qd tendes bethfage ad
monte oliuen pgeret dr. Omis nam qz oliuen aut longe

est ab iherlm: et est mons nemorosus plenus arboribus. ad tempus
divinis floribus adornatur. unde et a situ nomen accepit. In huius
latere montis bethsage uiculus positus est. ubi conditi sacerdotes
pelles hostiarum detrahere solebant. ut mundantur atque purifi-
cate in templo domini offerrent. Hinc mos oliueti christum sig-
nificat. Oleos grece: media dicitur latine. s; ipse deus est media. qui
meditum genus humanum redime uenit. Bethsage uero uiculus
oliueti uiculus positus est. Ecclesiam uero significat. que quidem exis-
tere oliueti. id est a fabricata est ecclesia quando sanguis inquit. ex
eo sanctissimo latere acriuit. Bethsage domus herese. ut maxi-
llaz imperat. Ergo significat ecclesiam. que semper os aperit in laude
dei tenet. et eius confessione spulit a domino reficit: atque pulcrit.
Et ut hostie in bethsage presententur. ut templo domini offerri-
tur: ita sancti uiri in hoc seculo se presentant qualiter mundi et purifi-
cati. in templo domini. id est in celesti iherlm que uisio pacis interpretat.
se offerre possunt. Tunc misit duos discipulos. d. e. petrus
et philippus. qd est. u. e. Castellum quod contra apostolos erat ipsam metropoli-
tanicam uicem iherlm intelligere possumus. i. iherlm. Vnde nunc est
sacre scripture ciuitate petriello. et castellum per ciuitate po-
nere. Vere contra apostolos fuit. quia habitatores eius predicato-
nem apostolorum receperunt. Duo qui ad soluendum asinam
aut pullum missi sunt. spulit petrus et philippus intelliguntur. quorum
unus in mercutione. aliter in spucio missi sunt. Vel duo discipuli
fuerunt ut multi dicunt petrus et philippus. eo quod philippus sanctam
predicauit: quia nomen samane asina interpretatur. et deo discipuli
sunt. scientia atque opacio. quia quicumque doctor ut magister regni
ecclesie accipit. et potestatem ligandi atque soluendi. ut scientia
et opacione habeat necesse est. id est scientiam bene docendi.
et opacionem recte uiuendi. Quos enim in illis regionibus in-
alligare asinam. ut quodlibet animal. ut si quis ex omnibus aliis locis
perire uellet: hac in itinere unum diem alligat. Per asinam et
pullum. duo partem intelligunt. Per asinam que erit donata iher-
usalem: ipsi iudeorum que plagam committunt. atque ligati erunt. Per pullum

uo q̄ indomit' atq; lasciu' erat. nec nō huc atq; illuc dis-
current: p̄ls̄ genciu' intelligit. sup̄ quē ut ait euanglīsta.
null' hoīū sedit: qz̄ adhuc nullū p̄tarchā. nullūq; p̄phā
ad suā erudicionem accepit. tūc uisit dñs̄ adducē asī-
nā. q̄ndō dixit in uis̄ genciu' ne abieritis. in ciuitatib'̄
samaritanoz̄ ne intrāitis: s; ite ad oues que p̄ierant
dom' isrl'. idest ad iudeos. Pullū uō solūe p̄cepit: cū ait
Euntes docete om̄s̄ gr̄s̄: baptizantes eos in nomē p̄t̄r̄s̄
i. i. i. p̄s̄ sc̄i. Et si q̄s̄ ut' aliq̄s̄ dixit. dicite qz̄. d. hī op̄t̄r̄s̄
q̄festi dimittet eos. lam̄ p̄dictū est asinā multos dños ha-
buisse: q̄s̄ inuidi sp̄s̄ id; d̄bt̄. q̄ uidentes gen' huma-
nū p̄ p̄dicac̄nē ap̄loz̄ asina potestate erip̄. qd̄ an̄ aduē-
tū dñi: uarijs uicys̄ astrictū tenebat. 7 dicebat. Ut q̄
soluitis asinā: uidelic; toto uisu 7 intenc̄ne conati sūt
dicere. imitentes p̄ncipes 7 potestates q̄ eos flagellaret
7 q̄t̄dicent: ne eos ad fidem x̄. p̄uocaret. S; postq̄m eis
dixit. qz̄ dñs̄ opā eoz̄ desiderat. idest p̄q̄m̄ signa 7 mira-
cula ab eis fcā uideri: q̄ia nūq̄m uident. id; resurgere
mortuos. 7 ab humanis corpib'̄ ipsos inuidos sp̄s̄ pelli. di-
uinā uirtutē sentientes uolentes nolēt̄q; dimiser̄ eos:
7 eos ausi q̄t̄dicē n̄ fuer̄. Vnde p̄ obsessū hoīem dicūt.
qd̄ nob'̄ ut̄ fili dei. uenisti an̄ temp'̄ p̄dere nos. h̄ at̄ uū
fcm̄ ē ut. a. qd̄. d. ē. p̄ p̄pham̄ dicentē. Dicite filie sion: ecce
rex tu' u. t. m. sion speculacio m̄p̄tat̄. s̄ ego sc̄am̄ eccl̄iā
fiḡtat. que condie spectat̄ dñm̄. m̄te. 7 desidio. cui recte dicit.
Ecce rex tu' uenit t̄ mansuet'. tuus id; nō alien'. n̄ here-
ticus. n̄ schismatic'. s; tuus. id; equat' uenit. 7 mansuet'. sedēs
sup̄ asinā id; mitis 7 humilis corde. ut ip̄e ait. discite a me qz̄
mitis sum. 7 humil' corde. Apt' asinā d̄r̄ mitis. qz̄ asina est
mitissimū animal. Vel sedens fr̄ asinā id; req̄scent' sup̄ hu-
miles. 7 imitū ut ip̄e ait. x̄p̄s̄ m̄s̄ req̄scent' sup̄ iustos. h̄c
fit questio. Q̄a si dñs̄ sup̄ asinā sedet: asina sine selloze fuit.
mansit. Si uō sup̄ pullū sedit: asina sine selloze fuit. S;

et uos est. ista iuuenis. a. a. p. c. ei. Iherosolymis interpretatio uisio
pacis. Bethsage domus buccarum ut maxillarum. Mons oli
uorum magna media multa media dei significat. Nam oleum
græce latine media dicitur. Mons autem magnus est. in oliueto
non una sed multe oliuæ sunt. Et ideo per montem oliuorum magna
sic dicitur multa media intelligitur. De media dei magna dicit
propheta. Oculi mei ad dominum. s. m. m. t. Et quia postea est magna
soluam in una. uide minus uidetur hinc. ostendit quod mul
te sunt. Unde subiungit dicens. Et secundum multitudinem. m. t. dele
uitate mei. Dicit ergo quia cum dominus appropinquet iherosolymis quod
prestat uisio pacis. cum dominus per media sua uult ut cum eo habent
pacem. uenit bethsage que interpretatur domus buccarum. per quam sig
nificatur precor ostello que fit per buccas. hoc est facit nos osti
peram uiam. Et postea uenit ad montem oliuorum. id est ad magnam
multam media sua qua peccata nostra nobis dimittit. Deinde misit du
os discipulos suos dicens. Ite in. e. quod est. u. e. Iste duo discipuli sunt
timor et amor dei. Castellum quod est uos est. cor nostrum quod multo dicitur
castellum ubi ostium. Castellum namque est nos illud ipse dicitur in
nos pugnam patimur. ubi inimici recubant et manent. Tale
castellum est cor nostrum de quo conuoluit per malas cogitationes. per
illorum desideria. per turpes inuoluptates ab inimicis
nostris pugnam patimur. ubi inimici nostri. mundi spiritus. per prauas
suggestiones. inuicis cogitationes ac delectationes frequenter ma
nent. Ad hoc ergo castellum. id est ad cor nostrum. necesse est ut dominus mi
sit duos discipulos suos. id est timorem et amorem suum. quoniam ipse
agat que dominus misit discipulis suis dicens. Ite in castellum quod est
u. e. ista iuuenis. a. a. p. c. ei. Soluite et adducite in.
Alma caro nostra est. Alma namque pigrum et lentum est animal.
non frequenter peruenit et peruenit nunquam cito uadit. Ad hono
ra portanda idoneum est. sic caro nostra ad dei seruicium faci
endum. Lenta iuuenis pigrum. Cum enim media nocte ad diu
ina officia exoranda perueniamus. tunc adest somnus. tunc autem
in nullum aut cum magna difficultate surgimus. ista est op

ut ea ubi em. 7 diuisis afflictionib' macem. 7 ai stimulo ti
 mors dei eam pungam. H' nimiru asina. i. caro ma all
 gata e diuisis fimb' p'oz. 7 uanis uincis iniquitat'. De q'p'
 p' platam dicit. Dives p'oz. e. p. s. Et ian. Dirupisti. d. u.
 ma. Ab hui' modi ligaminib' p'oi discipuli soluerit asina.
 7 p. ex. i. carne 7 spm nrm. In his q'pe duob'. i. in carne 7
 spm: totus ho q'at. Seq'p. Euntes at discipuli. f. sic. p. ill' d'f.
 Et addiderit asina 7 pullu 7 i. s. e. u. s. 7 eu desup sedere
 fecerit. Non sedet dñs sup asina 7 pullu. i. sup carnem 7 spm
 nrm. hoc est n' respicet in ut' n' p' dei discipuli. i. timor 7 amor
 dei iponit sup nos uestimenta sua. uestimenta ap' loz. opus e ti
 moris 7 amoris dei. De timore scriptu est. Qui timet dñm.
 faciet bona. De amore ait dñs. Si q' diligit m. s. m. s. hec
 uestimenta sup nos ista discipuli posuerit. P'fecto dñs des' sedet.
 Plurima at curtu. s. u. s. m. ma. Alij cedebat ramos de ar
 borib'. 7 s. i. ma. Via p' qua ad nos xps uenit: caritas est. De
 qua ap'ls ait. adhuc sup excellenciore ubi hostendo. Deinde
 subiunxit. Si linguis h' m' loqr 7 angloz. e. a. n. h. f. s. lat
 es. s. aut. c. times. Q' d' at p' hac ma a. p. caritate ad nos dñs
 ueniat: ip'e testat' dicit. Si q' diligit m. s. m. s. 7 pot' i. s. d.
 e. 7 ad. e. u. 7 m. ap' eu faciem'. In hac at ma a. m' ex. i. e.
 uestimenta. i. op' u'alt'rie debem'. ut q'q' facim' p' p' e. i. e.
 .i. amore dei faciam'. 7 hic uenit in dno in ista m. uer' p' p'
 m'. Seq'p. Alij cedebant ramos de arborib'. 7 s. i. u. arbori
 sci uiri s. Bona arbor erit si d' p' h' q' dicitur. Ego at sic
 oliua. f. i. d. v. Bona arbor fuit abraham cui dñs dixit. Tolle
 filiu tuu que diligit ysaac. 7 o. a. l. b. s. u. m. q. m. t. h' g'
 abram de nocte surgens. uenit ad locu que m'ostumiat
 ei ds. Cuiq' colligasti ysaac filiu suu posuit eu in aleam. ex
 tenditq' manu 7 arripuit gladiu ut imolaret filiu.
 Et ecce ang'ls d'ni de celo. clamauit dicens. Abraham
 a. ne extendas manu tua sr pueru. n; facias
 illi q'cqm. nunc cognouit q' times dñm. 7 m'

peperisti filio tuo unguento p[ro] me. De hac g[er] arbore
sumam[us] huc ramu[m]. i. exempli obediencie. ut sic abrah[am]
deo obeduit p[ro]cipue de unificando filio. ita mos de alijs
deo obediunt. Bona arbor fuit ioseph in que d[omi]na sua oculo
inicit. uoluitq[ue] ut cu[m] ea dormiret. Ille uo sup[er]u[m] recusa
uit unde ab ea accusat[us] nullus fuit in carcere. Sedam[us]
g[er] ex arbore ramu[m] bonu[m]. i. castitatis exempli. ut ita nos
semper castos uelatos seruem[us] sic ioseph seip[s]m tunc seruauit.
Bona arbor fuit iob. que sathan petiit ut temptaret. et
data e[st] ei potestas in facultate. i. carne ei. p. o. s. ei. i. f.
carne[m] q[ue] ei g[er] in ulce[m] uulnauit. et tam[en] o[mn]ia patienter
sustines. ait. Si bona suscepim[us] de manu d. m. at. q. n. s. d[omi]n[us]
dedit. d. a. s. o. p. ita factu[m] e[st] f. n. d. b. Sumam[us] itaq[ue] ex hac
arbore ramu[m]. i. exempli sapientie. ut mala n[ost]ra patienter to
lerem[us]. hui[us] modi ram[us] fit uia id[omi]no p[ro]paret. Vos itaq[ue] fr[ater] si
uultis d[omi]n[u]m uenire ad uos. i. mane uticu[m]. pate ei uia[m]. sic p[ro]di
am[us]. ut ip[s]e ad uos uenire dignet[ur]. nos cu[m] eo mane ualeam[us].
ad ip[s]e p[ro]ire. d. **In die resurrectionis d[omi]ni. oratio.**

In illo t[em]p[or]e. Maria magdalene. maria iacobi. et salome.
abeuntes emerit armata. ut ueniret ungent d[omi]n[u]m.
Comitat[ur] ubi ses march[us] euang[el]ista sc[ilicet] finaz deuoc[i]o[n]e. Com
dat anglica[m] apparit[i]o[n]e[m]. i. q[uo]d his mar[ia] est gloriosissima res
urrectione. que omnia p[er] ordinem uideam[us]. ait em[im]. Maria
magdalene. maria iacobi. i. i. hee at[que] mulieres q[ue] secu
te fueru[n]t d[omi]n[u]m a galilea. uidentes ophendi. flagellat[as]. ligu
ra. et in sepulcro collocat[as]. semper cu[m] eo p[er]manser[unt]. Et illis fugie
ntib[us] q[ue] antea dixeru[n]t. eam[us] nos. i. moriam[ur] cu[m] eo. iste sc[ilicet] muli
eres. semper cu[m] d[omi]no p[er]manser[unt]. Maria magdalene. d[icitur] a
magdalo castello. Maria iacobi. a filio. Maria salome dic
ta est annu suo. et d[icitur] cleophe ab alio u[ir]o. q[uo]d duos
uiros habuit. scilicet cleofeu[m]. et salomeu[m]. Vn[de] i euang[el]io
aliquo d[icitur] maria cleofe. et aliquo maria salo
me. P[er] has sc[ilicet] mulieres ecc[lesi]a designat[ur]. q[uo]d

imitatio nois ualde illi agruit. Maria interpretatur stella maris.
 Ergo uenit eccle. qz sic stella pclaru locu obtinet in celo. ita
 qz eccle in nationes pnuas yfusas luget. sic luminaria in
 mudo. ubi uere reuēf. Magdala interpretatur turris. Turris qz
 munitissima domus ē. n̄ facile hostiū inuidijs patens. Ergo que
 rit eccle que sua spales neq̄as. pugnatā auritu a dño pos
 tulat. r̄fortitudine. se nō sibi s; dño gmittens. h̄ ē illa tris de q̄ d̄
 meantia. Sic turris d̄ colli tui. Maria iacobi interpretatur sub
 plantat̄. Ergo figeat eccleam: que ut uines ^{mutat} teneat. uicia sub
 plantet. Maria salome interpretatur pacifica. Ergo figeat eccleam
 que sua uicqz psecuciones. magis nouit exire paciencā qm
 uindictā. Ergo mos imitem̄ has sc̄as mulieres. q̄cū paratis
 aromatib' ad sepulcrū dñi uenerit. req̄rentes eū. Dicunt̄ aro
 mata grece: odorantia latine. Ergo figeat orōnes sc̄oz. q̄ ante
 dñm suauit̄ redolēt cū pignē spūctōnis exocite fuerit. Iue g
 mulieres anglm̄ uide meruer' qz uille m̄tes sup nos ciues as
 picē m̄ent: que cū opinione boni op̄s dñm quer' p̄eo ut marcus
 dicit. V ualde mane una sabboz. u. ad. m. o. iā sole. Et matth̄s
 ait. uespe at̄ sabbi que lucessit in p̄ma sabbi. u. m̄. m. r̄altā m̄
 unde sepulcrū. s; ad hec breuit̄ r̄p̄ndū ē. qz sic h̄t dies uesp̄i.
 ita uar. uespe at̄ diei ē finiente die. r̄ inchoante nocte. s; m̄h̄
 differit qd̄ uespe diei tenebrescit ī nocte. r̄ uespe noctis clarescit
 in die. ut matth̄s hostendēt se n̄ dixisse de uespe diei. s; noctis.
 subiūxit. que lucessit in p̄ma sabbi. De idō unū uidem dixerit
 euangl̄iste. In dñi resurrexione n̄ t̄tū ante de dūmens ad iūtes
 t̄niet: s; r̄cedo t̄p̄m imutat' ē. qz ab unio sc̄h usq; ad ressu
 rrexiōne dñi: dies p̄cedebat noctem. s; p̄ resurrexiōne nox p̄ce
 dit diem. qz parte hui' noctis in qua dñs resurrex̄. clarā r̄
 lucidā reddidit. sic p̄ psalm̄ d̄r. r̄nox sic dies illuminabit̄
 in debuis meis. Ap̄te q̄ndā an̄ dñi resurrexiōne dies p̄cedebat
 nocte: qz p̄m̄ homo uerū luce amittēs. in tenebris erit̄
 unū. Ap̄te p̄ resurrexiōne nox p̄cedit die: qz nos de tene
 bus moris libat̄. ad uerū luce reuocam̄. Unde ait ap̄ls. Hec

possit. dies aut appropinquat. Quod aut dicit una sabbatorum tale
est. de si dicitur. prima sabbatorum. iudei a numero dierum nomina
imponerent. Sic enim nos dicimus prima sabbatorum. Ita quoque illi
dicebant prima sabbati. sabbati. ut per octiduum dies. Prima aut
sabbati prima dies est per sabbatum: quam nos ob reuerentiam
domini resurrectionis dominici nuncupamus: ista dies in eadem
muniti accipit. et finem. Que ita est prima. ut sit tertia: ita est
tertia: ut sit octaua. Prima in conditione. tertia in resurrectione:
octaua in reuolutione. Quod marcus dicit orto iam sole: par-
tes orientis demonstrat. Quod uero iohannes dicit cum adhuc tene-
bre essent: partes occidentis attendit. Quia quando sol occasus in
tunc partes deserit. et per quod reddi unum lumen mundo reddere inci-
pit: ita apparet lux in oriente. ut adhuc tenebre sint in occide-
te: quia radius solis tanta uim habet. ut profecto possit tenebris
noctis effugare. In cordibus mulierum adhuc tenebre erant:
quod dominum mortuum uel mortuos querunt. Sed tunc sol eis ortus est:
quod ab angelis audire meruerunt. Ihesum quem queritis non est hic sur-
rexit. Sol in sacris scriptis christum significat. de quo scriptum est. uobis autem
quod timetis dominum: orientis sol iusticie. Et nemo sol cognouit occa-
sum suum. Et dicebant ad inuicem. Quis reuoluet uobis lapidem ab
hostio monumenti. Hic lapis erat tante magnitudinis. ut
uix a uiginti uiris moueri posset. Hec sancte mulieres cupientes
uidere dominici sepulchri. quasi inuidentes ac dolentes dicebant.
Quis reuoluet uobis lapidem ab. h. m. s. quoniam uisus habuerunt: tamen
nec propter metum iudeorum. nec propter magnitudinem lapidis. nec
propter suam fragilitatem: accepto uimine non tardabant. Hos
uero imitantes has sanctas matres. a bono opere nec amor parentum.
nec persecutorum terrore. nec oblectamenta mundi deuiare faciant:
sed bonum quod accepimus usque ad finem perducant. Et respicientes:
uidebunt reuolutum lapidem. Et quoniam facta reuolutio lapidis:
matheus ostendit dicens. Angelus enim dominum descendit de celo:
et accedens reuoluit lapidem. Reuoluit lapidem angelus. non ut
quam resurgendi dominus speraret. sed ut eum a mortuis resurrexisse.

omnib' patefaceret. Erat quippe magnus ualde. Hic lapis magnus po-
 situs ad hostium monumentum: originale patrum signat. quod ualde
 magnus erit. S; dñs xps qui est magni consilij anglis reuol-
 uit lapidem ab hostio. monumenti: quando cherubin et flamen
 gladii atq; usatilem a ianua paradisi remouit. inter ubi reg-
 ni celestis intendi aperuit. Et intentes: uideret reuoluti lapide.
 videntes reuoluti lapidem: sine dubitatione intueret i monu-
 menti. vnde bene subdit. Et ingressi in monumentum: non inue-
 nerit corpus ihu. S; foras illis mouer eos. quod tantum simplicia
 monumenta nouerit: quare illud dñicū sepulcrū fuit ut tot
 hoies una cū anglis caperet. S; illi qui uideret: scripti reliqui:
 fuit domus rotunda. in petra excisa tante magnitudinis.
 ut noue uero hoies capere possit. in cuius parte. illi dñicū
 sepulcrū erat habens in longitudine. vii. pedes et dimidium.
 et in latitudine. iiii. palmos et dimidium. Ostium uero iaculi
 huius ad orientem. ita ut ingredienab' ad dextram fieret illud
 dñicū sepulcrū. huius namq; marmor: guttulis purpu-
 reis. intertū candido colore. resurgens. Corp' uero ita positum
 fuit. ut caput eius fieret ad occidentem. pedes uero ad orientem.
 dextra ad meridie. sinistra ad aquilonem. vnde mos xianoz iose-
 ph. ut uirga huius consuetudine corpora eoz sepeliant. Postea
 crescente religione xpianoz ecclesiam ibi rotundā hōdificau-
 erit. pauimentū candido marmore strauerit: totū desuper lami-
 nis aureis affixerit: intiora aut parietū crustulis aureis deco-
 rauerit. et ita illud dñicū sepulcrū fuit. **hā. ij. S' lūchā.**

In illo tpe. Eunt duo ex discipulis ihu ipa die in castellū
 quod erat in spacio stadior. Lx. ab ihu in nīe emaul. Quil-
 ti assert' hos discipulos fuisse cleofam et lūchā. cui' est istud
 englin d' nom' p' hūm dicitur. q' discipulis mos ē. ut nūc
 de se magna uimabilia narret. hic de sua plona q' d'
 aliena loquitur. Alii affirmat unū discipulū uocari ēē emā.
 hic castellū ad quod p'gebat. et sup' hūc uidet' geminatio nūc
 huius n' r' r' ex suis lib' h' h' q' ex sua recessione dubitatio

demōstrat. S; ignoscendū est fragilitati eoz. qm̄ sic euāgelista
dicit. sp̄s nōdum erat datus. qz ihs nōdū fuerat glificat?
s; qm̄ aī ualde agitur. dr̄ enī hīc. Lij. stadia. Stadiū astādū
dr̄. qm̄us enī uarijs modis apud antiq̄s stadia m̄surant.
tam̄ auctozem hui' stadij p̄mū herculem fuisse dicūt. qui
sub uno anelitu. C. x. passus cucurrit. Sexaginta ū stadia
faciūt. vii. miliarios. id est m̄diū. Sexaginta ad om̄e op̄ p̄
tinēt. qz sex s̄ dies in quib' licet opari. in istis dieb' fecit d̄s
celum et terram. Septenarij numer' ad r̄cjem p̄tinet. q̄a in se
ptimo die r̄cepit d̄s ab oī op̄e suo. Septem miliarios cū d̄o
ambulauer'. qui in sepulcro eū q̄euisse credider'. Octauū
aī annū dū r̄nō totū p̄ger'. qui in ip̄a r̄surrectione que
octaua dies uocata est eū typū octonarij numer' r̄em;
dubitauer'. qz eū uere amozant r̄surrexisse n̄ credebāt.
Et ip̄i loquebant' ad inuicem. de his om̄ib' q̄ accidant. nō
de uanis nec inflatis. nec de uacuis. nec de r̄tractionib'. nec
ad r̄sū mouentib'. s; de his q̄ accidant. Scilicet q̄lū innocēs
passus fuit. qualib' sine culpa occis. ut q̄lū die t̄cia r̄surrex
recturū p̄miser'. Et qz de illo loquebant'. n̄tō cozpali eū
uide m̄mer'. sic subdit. Et factū est dū fablarent' et secū
querer'. ip̄e ihs appropinquans ibat cū illis. hīc op̄let' repro
missio in qua dicit. Vbi duo ul' tres congregati fuerint in n̄me
n̄o. ibi sū in medio eoz. Oculi eoz tenebant'. ne eū agnosce
rent. s; ab ip̄a dubitatione. ab ip̄a temptacōne oculi eoz te
nebant'. ne eum agnoscerent. Sedm̄ q̄litate cordis illoz ip̄e
ihs se eis demōstrabat. qz illi amabat' et dubitabat'. et q̄a a
mabat'. uidebat'. et qz dubitabat'. nō agnoscebat'. Et ait ad
illos. Q' s̄ hī sermones q̄s p̄fertis ad inuicē. ambulātes et
estis istes. Non qz d̄ns ignorare eos m̄rogauit. s; ut ex sua
m̄rogacōne et illoz r̄sponsione dubitacō eoz tanger'.
Tristes causas m̄rogat. ut t̄ficiā multiplicet. Et m̄tō et
tes uidebant. quos gaudia r̄surrectionis adhuc n̄ letifica
uāt. Et r̄spondēs unus cui nom̄ el eophas. dixit ei. Tu sol'

pegrinus es in iherosolimis in cognovisti que facta sunt in illa die?

 Vis amaris hoc agitur ut frequenter in corde ut que amant ab omnibus

 credere et amare debemus: ut si se unus nulli latere putamus. Tristes

 erant: et tamen dicebant. In solis pegrinus es in. i. in. e. q. f. s. i. i. h.

 d. Ac si diceret. quoniam esse potuit ut tam magnus opus tam detestabile

 facinus. et soli in cognovisti esse potuit: id est quod innocens. occisus.

 crucifixus. in morte eius sol obscuratur. terra tremefacta. in monumentum

 terra aperta. et qualiter velum templi scissum est. et quod in terra corpora sanctorum

 surrexerunt. Pegrinus dicitur quod longe pegrinus. et quod pegrinus illis erant. a

 quorum fragilitate longe per immortalitatem distabat. Quibus ille dixit.

 Que. De ihesu nazareno qui fuit vir propheta potens in opere et sermone

 coram deo et hominibus propheta. Virum prophetam appellat. scilicet filium dei taceat.

 ut quod non crederent eum sumxisse. ut quod propter mentem iudeorum non au-

 debant eum palam agnoscere. Sed quoniam decem ipsa nomina ei conveniunt.

 audiamus. dicit enim. De ihesu nazareno. Ihs est salvator. et nazare-

 nus scilicet. Bene autem hoc nomina illi congruunt quia solus verus salutaris mundo

 oritur. Vir autem dicitur est eo quod utiliter agat. Et bene hoc non

 ei congruit quod vincit mortem superavit. Propheta et se testatur est dicens. non

 oportet prophetam mori extra iherosolimam. Potens fuit in opere. quod cecis

 visum. surdis audiri. claudis gressum. mutis loquela. mortuis

 vitam dedit. potens quoque fuit in sermone. quod turbas venientibus ad

 se. diversas sententias prebatur. et variis loquebatur. Aliquando loquebatur eis in

 parabolis. aliquando sine parabolis. Et non sicut hoc. tertia dies est post hoc

 facta sunt. hinc discipuli replicat quoniam fuit testis a summis sacerdotibus. quoniam cru-

 cifixerunt eum. et quod de cruce posuit. et in sepulchro collocat. et quoniam mu-

 lieres venerunt ad monumentum. et nunciaverunt discipulis eius resurrectionem.

 et ex illis quodam pegrinus ad monumentum non inveniunt eum sic mu-

 lieres dixerunt. hinc oritur questio. Quia non tantum fuit traditus a iudeis: sed

 a semetipso. et a patre suo. et a summis sacerdotibus. Sciendum est quod in

 huiusmodi non traditione. diverse voluntates significat. Tradidit enim deus

 patrem filium ex caritate. et filius tradidit seipsum ex sua propria voluntate.

 iudeis propter avaritiam. iudei propter invidiam eum tradiderunt. et pilatus ad cru-

 cifigendum. propter celantem mentem. Et idem in uno eodemque nomine: varie

significationes ponit. Nos autē speramus ei resurrecturū. nō
solum ad iherosolimam recedendo. uerū et iherosolimam suā ignominia hoste
dunt dicentes. speramus p̄tā t̄p̄is imp̄f̄ci ē. t̄cū dicunt nos
speramus hostendū nō p̄f̄c̄e sperauisse. Putabūt enī qd̄ res
surgēs septuā uersitace gentis. s̄c̄t̄ adeptur. Et ip̄e diē
ad eos. O stulti et tardi corde ad credendū: in oib̄ q̄ locuti
s̄ p̄p̄te. Quia dubitantes ab iherosolima recedent: n̄r̄to stulti
et tardi corde ad credendū uocant̄. Et illa q̄ de illo sc̄p̄
ta erunt. ad uellegendū tardi erāt: ad intelligendū
indocē. in h̄ n̄r̄ ignauia redanguit̄. q̄ nec p̄clara
discere cupim̄. neq; didicim̄ ope adimplem̄: uide t̄m̄
ad discendū. p̄p̄t̄ in opando efficiam̄. Hōne sic oportu
it pati xp̄m̄. uita m̄tate in gl̄am suā. Subaudit̄ oyo
runt. nob̄ oportebat ut xp̄s p̄ n̄r̄ p̄t̄. q̄ passus nich
sibi ḡtulit: s; multū n̄r̄ p̄t̄. In t̄tate autē in gl̄am suā
dicit: eo qd̄ m̄tantes nos faciat. S; postq̄m̄ eos de stul
ticia redanguit̄ q̄ bonis maḡ. ip̄i doctor: que de eo sc̄
pta erāt: occulte m̄p̄tando manifeste. Et incipēs a
moysē et oib̄ p̄p̄tis: m̄p̄tabat̄ illis in oib̄ sc̄p̄tis q̄ d̄ illo
sc̄pta erāt. Quenit̄ q̄re a moysē m̄p̄tari cepit: cū m̄t̄
ante moysē et̄ annunciatōres. et̄ p̄figuratores fuerunt.
Qd̄ enī mors abel. nisi p̄sionē d̄ni signat: q̄ inuiste a
fr̄e ei⁹ occis⁹. Qd̄ p̄ t̄nslationē enoch. n̄ ei⁹ ascensionem.
Qd̄ p̄ noe q̄ in diluuiō archā direxit. n̄ xp̄m̄ q̄ est caput
eccl̄e. Et qd̄ p̄ abrahā q̄ uniuersū filii ostēte uoluit. nisi
uniuē d̄ni p̄sionē. Et qd̄ p̄ iacob patre om̄iū. n̄ xp̄m̄ q̄
dicit. ego sum pastor bonarū. Quid p̄ uenditiōē ioseph. n̄ uē
ditiōē d̄ni. S; racionabilr̄ agrue d̄ni a moysē. sc̄p̄tis
m̄p̄tari uoluit: q̄ uerū b̄ne unuēdo ei p̄figurant. tam̄ ad
n̄r̄am noticiā nulli. uita p̄uenit̄ n̄ moysē scribente. **ioh̄e.**

In illo t̄p̄e. cū ēēt sero die illa una **Dea. i. in oct̄b̄ pasche.**
sabb̄orū et̄ fores eēt clausē. ubi erāt discipuli agrigati p̄pter
menū iudeorū: uenit̄ ihs̄ et̄ stetit in medio. et̄ dixit. Pax uob̄.

Non est in illis mirandum si apostoli de domini resurrectione du-
 bitauerunt: quia nodum erat eis spiritus sanctus datus: et quia nodum eos spiritus sanctus
 corroborauerat: ideo eos ad timendum pro fragilitate premebat.
 Ad autem una scriptura id est prima die post sabbatum: quoniam nos ob amo-
 rem domine resurrectionis dominici appellamus. Unde et eadem
 die qua dominus surrexit: hominibus apparuit. hinc quod apparitione
 hec ultima inuenit. Prima mulieri flenti ad monum-
 tum: secundo duabus eodem nomine nunciatis. Tercio symoni petro.
 quarto duobus discipulis peregrinatis in castelli emaus. quin-
 to ad seorsum postquam duo regressi sunt in iherosolimam: inueniunt
 undecim dicentes surrexit dominus uere. Et cum hi dicent: ue-
 nit ihesus ianuis clausis. hinc fit questio. quomodo ihesus ianuis cla-
 uis inire potuit. Sed non est querendum quod cum mortalia me-
 bra. et crucifigenda. ex uero unguis non apto educit: non
 est mirum si ad discipulos clausis ianuis immortalia inbra et in-
 crucifigenda introducit. quia qui maiora fecit inuicem etiam
 facere potuit. Sed quid ingressus ait: audiamus. Pax uobis. Pax
 pro sua resurrectione esse. celestia simul et terrena pacificata. et
 ante quam dominus resurrexerit. discordia erat inter angelos et homines.
 Sed ut dominus hostenderet hanc discordiam esse pacificata: ait dis-
 cipulis suis. Pax uobis. Et cum hoc dixisset: hostendit eis manus
 et pedes. Discipuli turbati et consternati: estimabant se spiritum uidere.
 turbatio apostolorum ut reorum: in re fidei confirmatio fuit. Gausi-
 si et discipuli. in uero domino. Oportet de eius resurrectione letari
 canere: qui de eius passione consternati fuerunt. Quale putamus eos
 abuisse gaudium. quod illum uidebat unum. quem ualde obtine-
 rat. Dixit eis itaque. Pax uobis. Item pacem mandat. ut quod perges
 ad passionem in pace dimiserit: in pace inueniret. Nam perges
 ad passionem ait. pacem relinquit uobis. pacem meam do uobis. de-
 si dicit. in pace uos dimisi. in pace uos inueniam. Ut in hoc
 hostendit illos uisitacionis sue esse dignos. qui pacem et concor-
 diam puro corde retinerent. Sic misit me pater: et ego misit uos.
 Misit pater filium suum. quando incarnari eum constituit. Misit filius

aplos. quos ad misterium sue incarnationis predicandum in un-
uersum mundum eos misit et dixerit. Ut ita patet misit filium suum
ad passionem sustinendam: et filius misit apostolos. hoc cum dixisset.
insufflauit et dixit eis. Accipite spiritum sanctum. Rationabiliter
insufflans spiritum sanctum dare uoluit: ut semetipsum hostenderet esse
quod in faciem primum hominis spiritum sanctum uice spiritaliter. ut ut hoste-
deret omnem diuinitatem in se esse. hi autem apostoli ante resurrectionem
spiritum habebant: ut bene uiuent: recte credent. et perfecti per
resurrectionem acceperunt: ut firmi credent. et ipsa credulitas per
deum. Sciendum quare datur his discipulis huiusmodi spiritus. nisi quod ge-
nuna debet esse dilectio. Intra primum datur ut ametur homo.
per hoc missus est de celo: ut ametur deus. Remissio septem modis
efficit. Prima per sacramentum baptismi. Secunda per eucharistie
receptionem. Unde ait dominus. Non manducauius carnem filii hominis: et
bibimus eius sanguinem: nisi huiusmodi. Tercia per uisum. Quarta per
helemosinam. Quinta per penitentiam. Sexta per caritatem. Sep-
tima quando in bonis operibus dimittuntur. Et quia per spiritum sanctum fit re-
missio omnium peccatorum: recte cum spiritu sancto discipulis potestas datur
ligandi. atque soluendi. Unde subditur quorum remiseritis peccata.
remittentur eis. hanc potestatem episcopi et sacerdotes. in ecclesiis ten-
nent. Thomas autem unus ex duodecim. qui dicitur didimus: non erant cum eis
quando uenit ihesus. Quando duo discipuli uenerunt. inuenit thomam
cum alijs discipulis. Unde inuenit undecim. Sed ad tempus egressus
thomas. in quo spacio egressus uenit ihesus et stetit in me-
dio et dixit. Pax uobis. Quod non causa estimandum est. Sed mirum
factum est. ut dilectus discipulus abiret. qui audita non crederet. non crede-
do inuestigare. inuestigando perbare. perlando crederet. creden-
do non solum sua fide. Sed etiam ratione corroboraret. et hereticorum ue-
lania destrueret. Quia enim magna dilectione ab ipso discipulo dicitur.
cum apparitione animam ueritatem subdit. Dixerunt ergo ei. uidimus dominum.
Ille autem dixit eis. nisi uidero in manibus eius signum clauorum: in unam
manum meam in latus eius non credam. Tertio discipulis pacem dedit.
ut tria maledictio auferret. in qua dicitur esse. maledicta terra in ope

tuo: in dolore paries filios. Et item. In sudore uultu tui uescens pane tuo. Demde dicit thome. Infer digitum tuum huc. et uide manus meas. et affer manum tuam et mitte in lacus meum. In hoc est incredulus et fidelis. hic uide per crede ponit. ut per intellige. Respondens thomas dixit. Dominus meus et deus meus. Thomas interpretatur abissus. et didimus. dubius. Et bene quod sic abissus magnam profunditatem obtinet: ita quoque thomas palpando carnem saluatoris. magnitudinem misteriorum dei comprehendere uoluit: sic scriptum est. notandum est. quod aliud tetigit exterior. et aliud credidit interior. Exterior tetigit carnem saluatoris. interior uerum hominem et uerum deum credidit. Unde exclamauit dicens. Dominus meus et deus meus. Quanta remuneratione fides habeat: manifestat cum subdit. Quia uidisti me thomas credidisti. beati qui non uiderunt et crediderunt. In hoc loco non solum fides thome laudatur cum subdit. quia uidisti me thomas credidisti: sed et in illa que facta erant. Quod si ille beatus est. qui palpando carnem saluatoris credidit: multo magis nos beatores erimus. si eum non uidentes crediderimus. Multa quidem et alia signa fecit ihesus. in conspectu discipulorum suorum: que non sunt scripta in libro hoc. Ideo dicit alia signa. quod non omnia signa scripta sunt. Si enim scriberentur per ordinem: arbitror nec ipsum mundum capere posse eos. qui scripti sunt in libris. Sed tantum sancti euangeliste scripserunt: quantum nobis necessarium estimauerunt. Unde et subdit. Hec autem scripta sunt ut credatis. Ad quod scripta sunt. manifestat cum subdit. Et ut credentes uitam habeatis in nomine eius.

In illo tempore: Dixit. i. d. s. Ego sum **Deus. ii. p. oct. pasche. ioh. e.** pastor bonus. Bonus pastor: animam suam dicit. pro ouibus suis. Dicitur et leo propter fortitudinem. et dicitur et agnus propter innocentiam. et dicitur et petra propter firmitatem. dicitur et serpens propter similitudinem passionis. dicitur et pastor propter pabulum diuinitatis unde nos reficiat. Unde ait psalmista. Dominus pascit me. Et sic pastor a lupo custodit oues: ita quoque Dominus amoribus diaboli custodit oues. ut ipse ait. Ego ipse requiram oues meas. et uisitabo eas sicut pastor uisitans gregem suum quando fuit in medio ouium suarum dissipatarum. Et sic pastor non solum ouium infirmitatem sub

uenit. atq; adiuuat. s; etiã ad causas reportat. sic q; dñs
uideret infirmam. ad uiam fidem reuocat. ip̄ sua gr̄am cõ
firmat. h̄c d̄s est ostia r̄a q̄ nos ad fidem inuoduct: ip̄se
est ostiũ qz p̄ illũ ad fidem intram. h̄c est pastor. q̄ et̄nali
pabulo dñm ubi nos faciat. S; postq̄m dicit ego sum
pastor. subiicit bon̄: ut distincõne alioz pastor. qui
pastores nuncupati boni ñ fuer. de qb̄ dñs in euglio ait.
Oms q̄ q̄ ante me fuer. s; ad d̄o accepit. s; ip̄e a nullo. ñ a
seip̄o. Ille uõ bon̄ ē qui a nullo bonitate accepit. ⁊ a quo
accepit: q̄sq; ē bon̄. Ergo alioz bonitas. ei bonitati op̄ari
r̄ ñ potest. S; q̄ia op̄a boni pastores age debent. ut qual
distincõ sit int̄ bonos ⁊ malos: manifestari subiungēs.
Bon̄ pastor animã suã ponit p̄ ouib̄ suis. facit qd̄ monuit.
hostendit qd̄ uellit. id est animã suã ponit p̄ ouib̄ suis: reli
quens suis pastorib̄ exemplũ. Mercenarī at̄ fugit qz ñ
cernarī ē. ⁊ ñ p̄uenit ad eum de ouib̄. hic mercenarī
malos pastores significat. q̄ que sua s̄ quer: ñ que x̄ ih̄u
id̄: q̄ p̄pter lucri: nõ pastores s; mercenarī efficiunt.
p̄ lupũ habem̄ d̄blm̄ q̄a sic lup̄ oues dissipat. ⁊ dissipat.
atq; lamat. ita q; d̄bl̄s q̄s potest decipere. ñ cessat. tunc
mercenarī fugit. quõ alii p̄ sup̄biã. alii p̄ auariciã. alii
p̄ luxuriã. ⁊ p̄ cetera h̄c similia decipi uider. ⁊ tam̄ ñ corriḡ.
s; magis sub silencio se abscondit. Ut tũc fugit p̄t lupũ ue
mentē. q̄ndo ab hereticis ⁊ p̄tanti doctorib̄ simpliciter int̄
scãm eccliam decipi uider. tam̄ p̄ auerõritatē diuinarī
sc̄ptaz ñ quid̄erit. fugit. ñ mutando locũ. s; sub̄tendo so
lacũ. Si uõ q̄re fugit. nimirũ qz mercenarī ē. ñ p̄uenit
ad eũ de ouib̄. non cognoscat eas. neq; cognoscat ab eis. ñ
diligat eas. nec diligat ab eis. Ego sũ pastor bon̄. ⁊ cognos
co n̄as. ⁊ cognoscat me mee. Cognosco eas. qz diligo eas.
Cognoscat me mee. qz diligenti subsecunt̄ me. Sic noui
me pat̄. ⁊ ego agnosco patrem. ⁊ animã meã pono p̄ ouib̄ meis.
Nouit pat̄ filiũ gignendo eũ. nouit filiũ patre genuit̄ a pat̄e.

in ipse: s. ante secula. Qd no ait. rama mei pomb' meis.
 Ac si dicer. in hoc me hostendo uerū pastorem ē. q. aia
 mei pomb' meis pone n dubito. Et alias oues habeo q
 no s ex hoc ouili. nullas oportet me adduce. uocē mā
 audient. alias oues habeo. idest pplm genciu. que n s ex
 hoc ouili. nullas oportet me adduce. i. p pdicacionē aploz.
 uocem mā audient. id; uoluntati mee obdient. Et fiet
 unū ouile. id; ex utiq; plo iudeoz. r genciu. idest una ecclā
 in xpō collata. vni pastor idest ipse xps. q unū. ragnat cū
 deo patre. in seclā seclōz amī. **Dea. iij. p oct' pasch. iohē.**

In illo tpe. Dixit. i. d. s. Modiciū uiam nō uidebitis m.
 utin modiciū uidebitis me: q. uado ad patre. Modiciū
 erat. quo eū nō erāt uisuri. q. ea nocte a disciplo tradit.
 r amittit' op' hant. in crastina crucifix'. r uero in sepulc'
 collocat'. r p tdmū in sepulcro qescēs: tūc ceper' eū nō
 uide. Iterū modiciū fuit. quo eū uider'. q. apparuit eis p. vi
 dies. post resurrexōne cū eis manducās r bibens: r eoz
 corda letificās. Qd dicit plorabitis r flebitis. p. tunc ad dis
 ciplos: qui p' passionē dñi dolentes fleuer'. Qd at dicit.
 mūd' at gaudebit: idest iudei q' s uicenti mūdānt' reb'.
 Quare modiciū erat quo eū nō uider'. manifestatū subui
 gens: q. uado ad patre. Ad patre me dr': q. de mortalitate
 transit ad imortalitatē. i. humanitas sua clarificata est
 p diuinitatē. Impassibilis nāq; atq; imortal'. r uisibilis.
 id; carē sua n potuit pati. nec cōphendi. nec ligandi. nec
 sompno g'uari. n crucifigi. n mori. n his similia que ad
 humanitatē p. tunc sustinē. s; q. discipuli mltū dñm di
 lexe'r't: dixer' ad inuicē. Quid est qd dicit nō modiciū nō
 uidebitis me. utin modiciū uidebitis me. Solet hec hu
 mana mēs hie. ut cū audierit qd n optat. fieri posse n
 credat. Ergo discipuli n optantes. dñm ab eis recedē: n
 intelligebant. s; q. error in cordib' disciploz nō ex ma
 licia s; ex pietate defendat. uoluit hūc errorem dñs

a cordibus eorum subtrahere. Unde et subdit. Ut cognoscant
autem Iesus cogitationes eorum pervenire voluit. ut revelatione
suarum cogitationum intelligerent ipsum esse de quo scriptum est. Dominus novum
cogitationes hominum. Velut ostenderet eis non debere dubitare ex eius
permissionibus qui tam facile cogitationes videbat. Sed quod eis pue-
nendo dixit. Audiamus. de his quibus dicitur. Vultis scire quid dicitur vobis modicum
et non videbitis me. Vultis scire quid dicitur vobis modicum
et non videbitis me. Vultis scire quod sit hoc audite. Amen amen
dico vobis quod plorabitis et flebitis vos. in. ad. g. Plorabant et fle-
bant discipuli. videntes dominum et unguentum quem tam pio amore di-
ligebat. amulabatur male tractari. apprehendi. ligari. flagellari.
mori. et in sepulchro collocari. Quod autem gaudebit. id est videri
quod propter infirmas cogitationes. mundus appellatur. Sicut ista uita in
lencia uirtute. quod videntes dominum die tertia resurgere a mortuis.
apparens eis ianuis clausis. et gaudium sicut uiso domino. Et hec gratia.
lencia iudeorum uita est in ista uita. in tantum ut sponsonent pecu-
nia militibus ante copiosa. et dicent eum a discipulis esse futurum.
Istius luctus apostolorum significat luctum doctorum qui non solum in minima peccata de-
flent. Sed et in dilacione uite eterne et amissione paradisi. et abse-
ntia domini sui. Ut mundus gaudebit. 1. amatores mundi. in abun-
dancia rerum. in sanitate corporum. in fecunditate. plus. in uindicta in-
imicorum. Sed semper non erit ita. quod ista uita electorum uirtute in gaudium.
quando induerit immortalitatem in corrupcionem. et quando implebitur
hoc quod dicitur. Beati qui iugiter cum ipso consolabuntur. Lencia reproborum
uirtute in ista uita. quod post uniuersale iudicium uident sanctos in gloria
coronari. et se in taurum precipitari. et uirtute se gentes incipient
lugere. dicentes. Huius fecit quod aliquando ab uirtute in densum. et in simi-
litudinem unyperii. Sed quod discipuli nunquam erant capaces. dedit eis
dominus similitudinem ex uirtute rebus dicens. Mulier cum parit ista
cum hoc. quod uenit hora eius. et ac peperit filium iam non meminit
passure propter gaudium. quod non est. hoc in. m. h. mulier ecclesia significat.
propter uirtutem uniuersale. id est christi. propter fecunditatem plus. illum ecclesia

pepisse dr. qz hęc scōs p aq̄m baptisatus. igit̄am sc̄i sp̄s re-
 genat. 7 q̄i filios pcreat. Et h̄ eccl̄a cū part̄ t̄sticiā h̄t. q̄a
 eccl̄a electoz in p̄senti sc̄lo t̄bulacionib⁹ 7 angustis car-
 tatur. Cū at̄ peperit puer̄ iam n̄. m. p. pp. g. q. n. h̄o i m̄di.
 Quā sc̄i postq̄m uitā et̄nā p̄cep̄unt. t̄bulaciones 7 angustia
 q̄s in p̄senti sc̄lo sustinuer̄. nō remisscūt. qz sic sc̄ptum ē.
 gaudiū 7 leticiā obtinebūt. 7 bene dr̄ qz nat⁹ ē h̄o. qz felic̄
 res dies erant. in q̄b⁹ renati cū d̄no uiuem⁹. Si enī illa dies
 n̄his uoccat̄. q̄ndo p̄sente uitā p̄mū h̄o aspicit. m̄ho magis
 illa dies natal⁹ uocari debet. q̄no illā lucē uide icipit. que
 nūq̄m finiet. Et uos ḡ n̄c q̄dm t̄sticiā habent. Ad apl̄i d̄ ne-
 ce sui d̄ni q̄st̄iam fuerit. om̄ib⁹ p̄tinet fidelib⁹. s; qd̄ dicit
 t̄m at̄ uidebo uos. tale est ac si dic̄et. j̄m at̄ lib̄abo uos. Vi-
 dere enī dei lib̄are. ut̄ tale est ac si dic̄et. j̄m me a uob⁹ uide
 faciam. 7 gaudiū ur̄m nemo tollet a uob⁹. Sciendū ē qz gau-
 diū 7 leticiam eoz quā p̄ resurrex̄ionē d̄ni p̄cep̄er̄. nulla t̄sti-
 cia. nec angustia ab eis auferre potuit. qz ibant gaudentes
 a q̄spectu cel̄i. qm̄ digni s̄ p̄ m̄e x̄ ih̄u cōtumeliā pati. Si
 ue certe gaudio. electoz nemo tollet ab eis. qz sc̄i postquā
 p̄mū uitę et̄nē p̄cep̄unt gaudiū 7 leticiā eoz corrūpi n̄ pot̄t.
 qz absterget d̄s om̄ē lac̄mā ab oculis eoz. 7 t̄m n̄ ampli⁹ lucē
 neq; clamor̄ int̄ agmina eoz. qz d̄s suus reget eos. 7 de hęc
 ad paschua uitę et̄nē. **Dñica. iij. Sc̄dm math̄m.**

In illo t̄p̄e. Dixit. i. d. s. Vado ad eū qui misit me. nemo
 ex uob⁹ int̄rogat me quo uadis. Ego uado de mortalitate
 ad immortalitē. Ad ḡ subicit. nemo ex uob⁹ int̄rogat
 me quādis. tale est ac si dic̄et. t̄m manifesta. n̄ clara
 ē mea ascensio ut null⁹ ex uob⁹ indigeat me int̄rogare
 quo uadā. q̄a. cūcas uideb⁹ celū ascendā. qz d̄ns nouit
 disc̄ipulos inde q̄st̄iam. ut leu⁹ ferre possent. ait illis. s; q̄a hęc
 locut⁹ sū uob⁹. t̄sticia impleuit cor ur̄m. Non enī paruū mem-
 tem disc̄ipuli h̄re pot̄ant. q̄ndo audiebāt d̄ni sui recessionem.
 quē tam pio amore dilexerūt. cui⁹ miraculis clarificari sue

tant. doctus erudit. p̄sencia delectat. Et q̄a necesse habe
bit. ut forma humanitatis ita ad temp̄ ab eorum aspectu
subtraher̄. ut formā diuinitatis eorum m̄tib⁹ aper̄ uisger̄.
recte subūgit. S; ego ueritatem dico uob; expedit uob; ut ego
uadam. de si dicit. q̄ dixi uob; uado ad eum q̄ misit me. Ego
q̄ uitas sū ueritatem uob; loquor. expedit uob; ut ego uadam
.i. necesse abent. ut forma humanitatis a uob; subtraha
tur. ut potentia diuinitatis intellige possitis. Quādiu
enī cū hū gūsatū est ei⁹ p̄sencia delectat; humanita
tem tantū sibi sufficē estimabat. diuinitatē uō n̄ intelli
gelunt. S; postq̄m illū in celū ascendē uider̄. ubi tonitru
sui posuer̄. ubi thesaurū diuini corporis repositū eē cog
nouer̄. Si enī n̄ abiero; parochit⁹ nō uener̄ ad uos. No
tandū est q̄a sp̄s sc̄s mitt̄ a patre. ⁊ a filio; mitt̄ ⁊ ase
merit̄. Pulere sp̄s sc̄s. parochit⁹ id; consolator ut aduocat⁹
d̄r. Et pulere consolator d̄r. q̄a nō solū corda ap̄toꝝ ad pas
siones ⁊ p̄secutiones sustēndis consolatus ē. s; etiā corda ele
ctorū consolatur. Et bene sp̄s sc̄s aduocat⁹ d̄r. q̄ cū sit
coeq̄ū patri ⁊ filio; condie impellat patre p̄ uob;. Et cū ue
nit; ille arguet mūdū de peccō. ⁊ de iusticia ⁊ de iudicio. de
peccō arguit eos. q̄ in eo crede noluer̄; de quib⁹ aibi ip̄e
ait. Si nō uenissē ⁊ locutus eī eis n̄ fuissē. peccō nō
h̄rent. Hūc at̄ excusacōne nō h̄nt de peccō suo. De iusticia
arguit eos; q̄m sua suozq; discipuloꝝ imitāre nolūt. Sicut
de iusticia arguit eos; q̄ cū sc̄ent dubit̄m d̄p̄nati. ma
gis eloger̄ sub ei⁹ potestate manē. q̄m ad sc̄m d̄ni p̄ceptū
transire. Unde bene subdit. De iudicio at̄; q̄ p̄ncip̄ hū
mūdi iudicat⁹ ē. p̄ncip̄e mūdi d̄t̄m appellat. q̄ iudicat⁹
est; q̄ ei⁹ potestas a corde humani gen̄is ablata ē. x̄ps
q̄ho uenit in t̄ra. tantū iudeos p̄dicauit. iudeos tantū colat
guit de peccō. ⁊ de iusticia. ⁊ de iudicio. S; sp̄s nō solū unā
gentem. s; etiam unūmū mūdū arguit de peccō. ⁊ de iust
cia. ⁊ de iudicio. nō solum p̄ p̄dicacionē ap̄toꝝ. s; etiam

p semetipm arguit eos qui in eu crede noluer. v' q' credes.
 p mala op' ipam credulitate destruit. De p'co uo q' in me
 n' credit. De iusticia arguit eos. q' iustia sc'oz imitare nolunt.
 De iusticia uo. q' ad patrem uado nam n' uidebitis me. de
 iudicio arguit eos. q' magis p'uationib' d'bli obtemperare
 uoluer. qua' p'cepta d'ni custodire. vnde bene subditur.
 De iudicio q'a p'ncips hui' mudi iudicatur est. Et q'a discipuli m-
 nus erit capaces ad suscipienda u'ba uite. recte subdit. Ad
 huc multa ab eo u'ba dicit. s; n' potestis portare m. Fragiles na;
 discipuli secreta d'ni misteria capere n' potant. q'a de spu sco co-
 rroborati iudii fuerant. s; p' immissionem sci sp's eos docendos
 ee. demonstrat dicens. Cum uenit p'ncip' que ego n'nta u'ba
 a patre sp'm u'ntatis. Et recte sp's sc's u'ntas d'r. q'a a patre i'nta-
 tis p'cedit. Et idem dei fili' ipe est u'ntas. q' ait in euglio. Ego
 sum u'ra. u'ntas. u'nta. Docuit sp's sc's ap'los omne i'ntate. q'no
 in die pentecosten apparuit sup' eos in spe ignis. u' sciencia
 oiu' linguaz eis dedit. non enim loquet' a semetip'o. s; quecuq;
 audierit loquet'. i. q. u. s. a. u'ba. lo; sic n' a seip'o d'r. s; a patre.
 u' filio p'cedit. ita n' a se loq' p'bet. s; ea q'a a patre u' filio audie-
 rit. loquet'. Ille me clarificabit q' de mo accipiet. u' annu'ciat'
 u'ba. Ille subaudit' sp's u'ntatis q' a patre p'cedit. ille clarificabit
 q'a de mo accipiet. i. a patre mo. u' annu'ciat' u'ba id; ea q' a pat'
 audierit nota faciet u'ba. **Dñica. viij. Scdm iohem.**

In illo t'p'e: Dixit. i. d. s. Am' am' dico u'ba: si q'd petieritis pa-
 trem in noie mo dabit u'ba. v' s; q' in n' petistis q'cuq' in noie
 mo. petite u' accipietis. Cui q'nta fiducia petendu' sit. in
 capite hui' lectionis manifestau' dicens. Am' am' dico uob:
 si q'd petieritis patrem i. n. mo. d. u'ba. Neq; em' fideles pe-
 tere illud accipe debet dubitare. q' ita pio redemptore p'missa
 ee intelligunt. Querit at' q're dicat. si q'd petieritis. p. in noie
 mo. d. u'ba. cu' frequen' legam' fideles petisse. in impetisse.
 s; h' q'sto facile soluit'. si q' modis fuit postulacnes acie-
 dam'. Aliq'no mala boni petunt. s; n' exaudiunt'. Aliq'no mali

in mala petunt. s; n̄ exaudiunt. Aliquo boni p̄ alijs orantib; s; n̄
exaudiunt. Aliquo boni bona petunt. s; tam̄ p̄sencialit̄ n̄ exau-
diunt. Verbi gr̄a. cū fideles in oracione dñica supplicat. ad-
ueniat regnū tuū. qđ n̄ statim finita oracione aduenit. s;
tam̄ in futuro uenturū credit. s; cū ita se abeat. sciendū
ē qđ alit̄ exaudiunt̄ reprobi. atq; alit̄ electi. qđ ut manifestū
intelligam; duos sub exempla ponam;. unū de cui' malo
nemo dubitet. alii cui' sciatē nemo fidelium ignoret. Quis
enī dubitet dñm iniquū eē. qđ etiā caput ē om̄i iniquoz
de quo scriptū ē. Omne sublimē uidet. qđ etiā cū irrecupa-
lit̄ est dñpnat' a dō. tam̄ de eo legim;. qđ peccerat subitaciā
Iob impetrūit. Dictūq; est a dño. Ecce omnia qđ h̄t in manu
tua s. uerūptam̄ amā illis serua. Et item eiecit' ab hōie. pe-
cūt ut p̄uadet gregem pecoz impetrūit. Paulū uō ap̄lm qđ
ignorat. fidelem peccatorem fuisse. s; tam̄ de eo legim' qđ n̄ solū
semel uim. s; etiā tr̄o peccet dñm. ut aufētur ab eo simul
carnis sue. anḡls sathane in impetrūit. s; ita soluit̄ hęc
q̄stia. aliquando reprobi exaudiunt. s; ad dampnaciōē. electi uō si
n̄ exaudiunt ad uotū. tam̄ exaudiunt ad salutē. Dñs uō ex-
audit. s; ad dampnaciōē. Paulū uō r̄si n̄ exaudit' ē ad uotum.
tam̄ exaudit' est ad salutē. s; si scī n̄ exaudiunt ad uotū. tam̄
exaudiunt ad salutē. Unde uerbenē postq̄m dixit. si qđ pecceri-
tis patre. sub iur̄it in noīe m̄o. Nom̄ ei; ih̄s dī hebraice.
saluatorē latine. siue saluatoris dī. Et ille in noīe ih̄u peccat
qui salutem amē sue peccat. s; hęc qđem sp̄alis peccatio ē i scīs.
in qua se exaudiri n̄ dubitat. q̄ndo n̄ tr̄ena s; celestia atq;
sp̄alia petunt. vsq; in n̄ petistis. q. i. n. m̄o. p. 7a. Ante hanc
horā ap̄li multa peccet. s; ip̄i fragiles summa atq; p̄cipua pe-
tē n̄ nouant. ac si dicat. ad comparaciōē qđ pete debm̄stis.
q̄ nich; fuit qđ petistis. Fragiles namq; discipuli tr̄ena tam̄
pete nouant. n̄ celestia atq; sp̄alia. s; hęc dñs ad opportuna pe-
tendū. inuitat dicens. Petite in qđ. r̄accipietis. Qđ at̄ peten-
dū sit. adiūxit dicens. ut gaudiū ur̄m sit pleniū. Gaudiū ple-

mū atq; p̄scm̄. in p̄senti sc̄lo eē n̄ potest: ubi p̄ sp̄es q̄roz aī
 uariat. Aliq̄no em̄ nimia t̄sticia uariat: r̄at̄. abiq̄no nimia
 leticia extollitur: aliq̄no nimia infirmitate ḡuat. aliq̄no
 nimia sanitate resoluūt. Aliq̄no ī p̄sp̄itate eleuat: aliq̄no
 in adūsitare deicit. Gaudū ūo plenū atq; p̄scm̄ ī celesti p̄ta
 erit. ubi recordacio maloz nulla erit. gemit̄ idolor null̄. s̄
 gaudū r̄leticia sempit̄na r̄gl̄a. hec in p̄ub̄is locut̄ s̄i ūb̄.
 p̄ub̄ia d̄nr̄ similitudines. eo qđ reb̄ t̄renis assimulēz ut ea qđ
 locunt̄ facili9 intelligūt. P̄ub̄ia em̄ s̄ obscure sentencie. q̄ndo
 n̄ facile intelligūt. nisi int̄tent̄. r̄q̄ ea que loquebat̄ n̄ in
 telligebat. p̄ sp̄m̄ sc̄m̄ dox̄ eos. r̄p̄mittit dicens. Venit hora.
 horam diem sc̄m̄ pentecosten itellige possunt. q̄ndo sp̄s
 sc̄s in linguis igneis sup̄ ap̄los apparuit. r̄sciencia om̄iū li
 guaz eis dedit. Illo die in n̄re m̄o petens. idē me coeq̄lem
 pat̄ intellexit. Tuē in noīe meo petens. sic r̄m̄ noīe pat̄s:
 cū eādē potestate intellexit. me h̄re q̄m̄ h̄e r̄p̄t̄. Siue ī
 p̄uerb̄is d̄nr̄ loquit̄: q̄no eis p̄m̄iū uite et̄ne p̄mittit. qđ
 ocs̄ n̄ uidit. nec aures auduī. n̄m̄ cor̄ hoīū ascendit. s̄; ue
 nit q̄ndo n̄ in p̄ub̄is loquit̄. s̄; palam de patre annūciabit.
 q̄no p̄ uniūsile iudiciū. mortale hoc induerit īmortalit̄
 tate. r̄corruptibile h̄ induerit ī corruptionē. q̄ndo
 gaudū r̄leticia obtineb̄t. r̄estugiet dolor r̄gemit̄: r̄q̄no
 uidebūt quom̄ sic pat̄ in filio. r̄filio9 in patre. r̄t̄nitas ī unī
 tate. r̄unitas ī t̄nitate. Et n̄ dico ūb̄ qđ ego rogabo patre de
 ūb̄. In h̄ qđ dicit qđ ego rogabo patrem. tales eos in
 turū eē ostendit. ut null̄ p̄ eis rogare indigeat. H̄e pat̄
 amat uos: qđ uos me amastis. Q̄ amas filiū amat patrem.
 r̄qđ amat patre. amat filiū. Gr̄a dei r̄p̄uenit hoīem r̄subse
 quit. Precedit hoīe ut bonū meo. et: subsequatur ut p̄fici
 at. Exire a patre r̄uenire in m̄dū. atq; ad patrem redi
 re: p̄tinet ad humanitate. Exiit a patre p̄ mortalitate.
 rediit ad patrem p̄ immortalitate. Manet cū patre p̄ diuī
 nitatem. uenit in m̄dū n̄ deserendo patrem. iuit ad patre

nō relinquo. vñ dicit. Ego autē ubi sū omib' dieb'
uite usq; ad consumacionē sēcl. Dicit enī discipuli ei. Ecce
nūc pulam loqueris. 7 puerbū nullū dicit. Hic dñs sū
discipulos multū cōsolat' est. q̄a ei manifeste suā patiq;
dummitatem patefecit. **fīn. ii. In letania. s. luchā.**

In illo tēp. Quis vrm̄ habebit amicum. ubi ad illū me
tra nocte. 7 dicet illi. amice accomoda m̄ tres panes.
qm̄ amicus n̄s venit de via ad me. 7 n̄ habo qd̄ ponā ah
illū. Et r̄t. Audistis fr̄es dilectissimi q̄lem similitudi
nē. ut qualē op̄inōnē. dicit dñs in euglio. Q' vrm̄
h. a. ubi. ad. i. m. n. Ille amicus q̄ venit de via est
sens' n̄s. venit de via. i. recordat' de xp̄o. q̄ ē via. v̄ita.
7 v̄ita. O yecū nocte iste m̄ic' est que duc' hoīē ad
nocendū. Ille hōs qui reclus' ē in domo q̄ petit tres
panes. d̄s on̄ps est qui ī cōs' cū suis anglis manet.
Tres panes fidem sēc' tr̄n̄atū. q̄m̄ nos cotidie dep̄cari
debem'. Ac si dicat. Non in molestus ē. i. ḡtūris
p̄ter p̄bitas causas. ut frequē dep̄cēt' usq; ad finē
mortis. Et post finem mortis p̄stet ei dñs q̄cqd̄ habet
necessariū. i. vitam etnā. Inde dñs ait. Petite 7 dabitur
v̄b'. Querite 7 inuenietis. Pulsate 7 aperietur v̄b'. Hic tres
causas dicit dñs. Petite. Pulsate. Querite. Petite p̄tē.
q̄a ipse creauit corp'. Querite filii. q̄ xp̄e redemit
am̄am. Pulsate sp̄m̄ sc̄o. qui dedit sapienciā. 7 scien
ciā. querite corde p̄fecto. Petite ore benigno. Pulsa
te. i. op̄am̄ op̄a bona. ut ap̄ant' v̄b' regna celestia.
Terren' homo scit que debet dare suo filio. Quātōmag
d̄s celestis scit: que debet dare subiectis suis. Qui petit
panem: non dabitur ei lapis. Panis. i. ap̄s. Lapis. i.
dumcia cordis. Si diabl' vult obdurare corda v̄ra: vos
fr̄es humilissimi. 7 agite xp̄m̄ in vob'. Siq̄s peccerit
quū. nō dabit ei scorpionē. Scorpio cū cana petit
salicet diabl' qui semp' hoīē vult decipere usq; in finē.

in discipulis. et in inferni conat' deportare.
 Timere h' fr'es. nulla despacione hatis. s; in dno spem
 certa' a fidem pfecta' hatis. Despacio eni auget pccm. Si
 quis pecierit piscem. nuq'd p pisce serpente dabit ei.
 P piscem. intelligit fides. Per serpente. uenena d' bti
 intelligit. Que snt uenena d' bti. Id est Adulteri. Fornicatio.
 Peruuri. Luxuria. Auaricia. Detractiones. Ociosa
 u'ba. Blasphemie. Sortalegi. q' in sorte credit. Gula.
 Supbia. Ebrietas. h' snt uenena d' bti. Et qui talia agunt
 si ueni' ofessione. uiam penitencia' n' egunt. in inferni
 descendet cum diabto. Expauescite fr'es h'mi. agite uia
 penitencia'. Septem plagas h't inferni. Prima e' fornica.
 Secda. fms. Tercia. frigus. Quarta calor. Quinta
 uermis. Sexta fetor. Septima fms. Illud frigus semp est
 uerit. Agite nuc' fr'es bona opa. plorate. uululate. ieiunad
 u' orando. i elemosinis. uigilijs. castitate. i sobrietate.
 i caritate. Ipe d'ns om'ps redemptor am'az. auget in uob
 fidem. spem. i caritate. Et libet nos de pena diabli. i de ei
 temptatione. q' ad uita' etna' nos pducit. Qui cu' patre.

In ascensione d'ni. o'ra.

In illo t'p'e. Recumbentib' undecim discipulis apparuit illis ih's. i exprobrant in credulitate illor' a duricia cordis q' h'is quidam ei resurrexisse a mortuis n' credidant. Notand' at' q' d'ns ai
 censur' in celu' de immortalitate. de duricia cordis eos arguit. ut ultima ei' u'ba tanto firmit' in eor' pectorib' adhererent. q'm duria ab eo fuisse plata. q' noluer' crede de
 sua resurrectione. mulierib' de sepulcro redemptib' n' thom'is
 alijs. Post increpata duricia cordis i incredulitate. mox
 officiu' pdicac'm' aduigit d'ns. Eunt' in mundu' uniu'su.
 pdicant eu'g'liu' om'ni creature. Confidendum u'bi e' q'm p
 fuerit ab resurrectione d'ni. q' sum' ex gentib'. q' n' dicit
 m. sicut ante passionem dicit. ut uent' ad oues dom' ih's.
 s; eunt' in mundu' pdicant eu'g'liu' oi creature. Item. hab

veritate omnes gentes in nomine patris et filii et spiritus sancti. Omne creatu-
rum esse dictum hominem quod cum alijs creaturis partem aliqua
communem habet. habet namque commune est cum lapidibus. unie
cum arboribus. sentire cum animalibus. et discernere cum angelis. Qui
credidit et baptizatus fuit salvus erit. Quis non credentibus pe-
nam imminat dicens. Qui vero non credidit. condemnabitur. Multi
credunt et baptizati sunt. et tamen salvi non sunt. quod fidem quam in
perfectis. moribus impugnant. Unde ait apostolus. Confitentur se nos-
se dominum. facti autem negant. Sed credulitas illa ubi que ore con-
fiteatur. factus et opere confirmat. Signa autem eos qui crediderunt hec
sequuntur. In nomine nostro demonia eicient. Linguis loquentur no-
vis serpentes tollent. Hec autem signa in apostolis et in multis alijs
successoribus impleta esse videntur. qui in nomine christi eiecerunt demo-
nia. Linguis locuti sunt novis. quando per .x. dies spiritus sanctus descen-
dens. scientiam omnium linguarum eis tribuit. Serpentes tulerunt.
sic legitur paulus fecisse. cum pervenisset ad quendam insulam
et congregasset multum sanctorum. ^{et eorum} unguis calore ignis egrediens.
invasit manus eius. Et si mortiferum quid biberit non eis noce-
bit. sic fecit iohannes evangelista. et tamen nichil mali passus fuit.
Et sanctus barnabas fecit similes. Super egros manus imponeret. et bene
habebunt. Ut fecit petrus. qui non tantum impositione manus.
sed et in umbra sinu corporis egros sanavit. Sed condie expellunt de-
mones per exorcismi gratiam. ministerium sacerdotum. nec lubri-
zatorum cordibus habitare sinunt. Linguis loquentur novis. dum
qui opera manuum suarum laudabunt quasi ad dominum. credunt domi-
num verum esse. et incipiunt operum eius laudare et benedicere. Sed unusquisque
etiam loquitur nova lingua. cum aliis iudicibus variis dete-
ctionibus quasi ad dominum. incipit veritatem ex toto corde et ore
perferre. Serpentes doctores tollunt. cum mortifera vitia per
sua predicacione de cordibus christianorum auferunt. Quisquis autem detra-
hentem audit. timorem non vult. mortiferum est quod bibit. sed
non ei nocet. Super egros manus imponit. et bene habebit.
Eger autem est qui in vicijs et peccatis servit. et obstantie virtutis

n̄ habet. hec at̄ signa tanto maiora s̄. q̄nto sp̄alia: tanto
 excellencia. q̄nto p̄ h̄ n̄ solū corpa. s̄ om̄e saluant. H̄ū sp̄a
 lia signa n̄ possunt h̄re: nisi electi. Et dñs q̄dem ihs postq̄
 locut̄ est eis. assumpt̄ est in celū: r̄ sedet a dextr̄s d̄i. Sic enī
 ioseph uendit̄ a fr̄ibz uendicione dñi p̄figant: sic enoch
 traslat̄: iheiyas raptus ascensione dñi p̄figauer̄t. Illi at̄
 p̄fecti. p̄dicauer̄ ubiq̄. Post passionem dñi statim sequit̄
 obediencia discipul̄ illor̄ doct̄ina signa secunt̄ digna. Et q̄
 dñs repromiserat signa a secutoribz qui credidit̄: adun̄x̄.
 dño cooperante p̄dicauer̄ ubiq̄: ut p̄phocia impler̄t que ait.
 In om̄e t̄ram exiuit son̄ eor̄: in. f. o. t. u. eor̄. Non s̄ loq̄le
 n̄. s̄ mones q̄z n̄. a. u. eor̄. Confirmauit dñs sermonē disci
 pul̄ eor̄ talia signa p̄ man̄ eor̄ uoluit. ut i q̄n p̄secutores
 sp̄ulsi credent: r̄ dum uiri suscitaret̄ corp̄alit̄: multi re
 suscitaret̄ sp̄alit̄. r̄ dum un̄ sanaret̄ in carne: multi sana
 rent̄ in aña. S; r̄ un̄quisq; p̄dicator suū ūbū bene asirmat
 si q̄d sermone dicit. ope complet. In itans illū bonū pasto
 rem de quo scriptum est. que cepit ihs facere r̄ docere. **S**

In illo t̄p̄e. Dicit. i. d. s. Cum **Dēa. i. p̄ ascēs. iohem.**
 uenit paraclit̄ que ego mit̄a ūb̄ a patre. sp̄m ūtatis q̄
 a patre p̄cedit: ille testimoniū p̄bebit de me. Hōtan
 dum aut̄ q̄d sp̄s sc̄s a patre p̄cedē d̄r. a filio mit̄i p̄bet̄.
 n̄ q̄d alit̄ p̄cedat a patre. aut alit̄ p̄cedat a filio. aut
 alit̄ mit̄at̄ a patre. r̄ alit̄ a filio: s; sic a patre p̄cedit r̄ a fi
 lio. r̄ sic mit̄it̄ a patre. mit̄it̄ a filio. r̄ a semetip̄o. A se enī
 filio sp̄m sc̄m mit̄i dicit. r̄ a patre p̄cedē. ut hostendat se
 eundē sp̄m h̄re que habet r̄ pat̄. Non enī uos estis q̄ loq̄
 min̄ s; sp̄s pat̄s ūn̄ qui loq̄tur in ūb̄. Qd̄ ūo a filio sit. **ap̄ls**
 hostendit dicens. Siquis sp̄m x̄ n̄ h̄r. hic nō ē es.
 Qd̄ sp̄s sc̄s a seip̄o sit. paulus ap̄ls manifestat. q̄ p̄ enu
 m̄ata dona ūtutū ad ūit̄ dicens. H̄ aut̄ op̄it̄ un̄q; atq;
 idem sp̄s. Sp̄s a patre r̄ filio mit̄itur. Q̄stio in sacris sc̄p
 turis. aliquo ad incarnacionē p̄tinet: sic paul̄ ait. At

ubi uenit plenitudo tēpōris. misit d̄s filiū suū. Et itē idē
ap̄ls. Misit d̄s filiū suū in corda n̄ra in quo clamant abba
pat̄. Quia sp̄s sc̄s a pat̄e. mittit̄ r̄ a filio. q̄ndō in cordib̄
sc̄ōz dirigunt̄. Nam nullio. p̄cessio intelligēda est. Para
ditus idest solator sp̄s sc̄s d̄r. q̄ nō solum corda ap̄lōz
ad sustēdas t̄bulac̄nes. r̄ passionēs solat̄ est. s; etiā
corda electōz solant̄. aduocat̄ at̄ sp̄s sc̄s d̄r. qui cū sit
equalis patri r̄ filio. cotidie pat̄ē int̄pellat p̄ n̄b. Et rec
te sp̄s uirtutis d̄r. q̄a a pat̄e uirtutis p̄cedit. Nam pat̄ ē
uirtas. r̄ sp̄s sc̄s est uirtas. r̄ filius uirtas q̄ ait. Ego sū uita r̄
uirtas uita. P̄buit sp̄s sc̄s testimoniuū d̄no quō i die
sc̄o pentecosten sup̄ ap̄lōs in ignis uisione apparuit. r̄
scienciā oīū linguaz eis dedit. r̄ nō tantū d̄no testimo
niuū p̄buit. s; etiā in flumine iordanis in specie colūbe
sc̄i cum apparuit. r̄ audita est uox dicentis. hic ē filiū m̄s
dilectus in quo m̄ bene placuit. P̄ uos testimoniuū p̄
bebitis. q̄ ab initio meū estis. n̄ ab initio sc̄li. s; ab in
itio p̄dicatōnis intelligēduū est. P̄buer̄ apl̄i testimoniuū
d̄no. q̄ndō p̄fecti p̄dicauer̄ ubiq; hoc locut̄ sū ubi ap̄d
uos manent. futura p̄sionē d̄ns ap̄ls antea p̄dicare
uoluit. ut leu⁹ fene possent. Sinagoga enī grece. cō
gregatio iudeoz latine d̄r. Sic enī n̄ turpe est extra
ecc̄lām expellere. ita eo q̄re turpe uidebat̄. aliquē
extra sinagogā eicere. nec solai p̄ gl̄osam ascensio
nem uenim etiā ante quā xp̄s p̄fetur. apl̄i extra sina
gogam s̄ eicci. vnde idē ceco illuminato legit̄. q̄ eum
extra sinagogā eieci. s; uenit hora ut oīs qui interficit
uos. arbitretur obsequi se p̄tare deo. Hora in hoc loco tē
pus p̄secutionis designare uoluit. q̄ndō in ap̄lōs iudei
erant pessime seueri. Et h̄ facient n̄b. q̄ nō nouer̄
pat̄ē neq; me. si enī pat̄ē cognouisset. utiq; r̄ filiū
cognouisset. vnde d̄ns ait. Si crederet̄ moysi. crederet̄
forlitim m̄. Et itē. Si me sciretis. forlitim r̄ pat̄ē meū

sciretis. S; h' locut' sui ub' ut no scandalizemini absq; si
 magogis facient uos. Futura naq; tribulacione dñs disci
 pulis pdicant uoluit. ut leui' terre possit. Qym' em' ia
 cula feruit que p'uidant: qm' ea que n' uident. Si uos p
 secuti s; me p'sequent'. Et item. Si mund' uos odit: scio
 te q' me p'orem ub' odio habuit. Et alibi. Beati estis cu
 maledixerit ub' hoies. r' p'secuti uos fuerint. r' dixerint omne
 malu' ad uos uos m'ciantes p'p' me. Gaudete r' exultate
 qm' merces u'ra multa est in celis.

In die s'c'o pentec'h.

In illo t'p're: Dixit. i. d. s. Si q's diligit me: **S' ioh'em.**
 sermone n'm seruabit. hostendit nimiru' ee' tem
 plu' sp's sc'i. q' d'm diligit. r' ei' p'cepta custodiuit. Q'
 dicit d'm dilige. r' ma'data eius no' custodit: fallit.
 Et ait ioh'es ap'ls. Si q's dixerit diligo d'm r' ma'data
 ei' n' custodit. m'clar' e'. Amor dei in corde ho'is ocios'
 e' no' potest. Ficit eni' fides: ubi opa n' erit. r' p'uenit opa
 ubi fides n' e'. Custodienda g' s' opa dei. q' in custodien
 dis illis re'buoio m'lt'a. De qua re'buoio recte subiu
 gitur. Et pat' m' diliget eu'. r' ad eu'. u. r. m. a. e. f. s; ille
 q' sermone filij obseruat: diligit a patre. Pat' nimiru'
 q' que diligit filij diligit pat'. r' qui obseruat p'cepta pa
 tris. obseruat p'cepta filij r' sp's sc'i. Neq; eni' diuisitas ma
 dator e' potest: quib' est una e'ncia. parsq; deitas. Notadu'
 uo qd' ait. ad eu' uenient. Sp's sc's n' facit mansione' ap'd eos.
 id e' in eis qui ad temp' credut. r' i' t'p're r'ep'caci'us recedut. S;
 in illoz corda sp's sc's mansione' facit. q' p' diuini amore dno
 m'hent. ut siue in p'p'is sint. siue i' adu'sis. semp' d'm bene
 dice' studeat. ut ait psalmista. Benedica' d'm in omi' t'p're.
 Vbi eniq; uenit pat'. uenit filij. uenit sp's sc's. r' ubi man'
 pat'. manet filij. manet sp's sc's. S; nos totu' d'm suscepti
 uideam'. ut domu' ei' p'parem'. id est m'udem' nos ab oi' iniqua
 m'io. r' ueni' d's in m'udis r' teneb'olis locis abitare n' potest:
 ut ait ap'ls. Que eni' co'uencio. x'pi ad belial'. Q' no' diligit

me: sermones meos non seruat. Sic enim qui precepta dei
custodit: dominum diligere se ostendit. ita quoque qui non custodit.
dominum se non diligere manifestat. Sermonem domini seipsum possumus
intelligere qui est dei uerbum. id est sapientia. Hinc ergo potest
possumus sermones intelligere doctrinam euangelii. quam qui non
obseruat dominum se non diligere manifestat. Et sermonem quem
audistis non est meus: sed eius qui misit me patris. Sic enim dei filius non a
se esse. sed a patre dicit: ita quoque sermonem suum ut doctrinam non suam
esse dicit sed patris. Sic quae alibi dicit. mea doctrina non est mea sed
ac si dicat. non est in me. sed est patris mei. Ihesus scilicet. Paracliticus autem
spiritus sanctus quem. m. p. in nomine meo. ille. u. d. o. et suggeret uobis. o. q.
dixit uobis. hec est sententia sicut illi. inquit. adhuc multa
habeo uobis dicere. sed non potestis portare in. hoc quod dicit hoc locutus
sui uobis apud uos manens. significat corporalem presentiam. in qua
cum eis corporaliter conuersabat. de si diceret. cum adhuc eum uobis
innotat inuisibiliter. hoc locutus sui uobis. Paracliticus autem id est consolator
sue aduocat. quem misit pater in nomine meo: ille. u. d. omnia et cetera.
spiritus sanctus a patre mittitur: sed in nomine filii. alii est qui mittit. alii qui
mittitur. alii in nomine cui mittitur. de si dicat. alia est persona patris.
aliam filii. aliam spiritus sancti. Ille uos docebit omnia. subauditur necessaria
ita. ut uel spiritus sanctus doceat omnia necessaria. quia in manu laborat
exterior sermo doctoris. nisi inter alios spiritus sanctus. qui illustret uerba
da auditoris. et suggeret uobis omnia. simuliter necessaria. de si dicat.
Ideo suggeret uobis omnia eo quod uos suggerentes alijs faciat. Pacem
relinquo uobis pacem meam do uobis. Multum distat inter pacem quam
mundus dat suis amatoribus. pacem quam deus dat suis fidelibus.
Dat mundus pacem suis amatoribus quoniam retinet auari cum auari
tis. ebriosi cum ebriosis. adulteri cum adulteris. rapaces cum rapaci
bus. ac uero pax electorum talis non est. quam non propter amorem tremunt. sed
propter pacem caritatem se diligunt. ut qui unum patrem habent
in celis: sunt in una pace caritatis quiescent in terris. Et bene
postquam dixit. pacem relinquo uobis. aduenit pacem meam do uobis.
de si diceret. Relinquo sequentibus do prouidentibus. Et quia dominus

sciens discipulis tribulationes. & angustias. fore uenturas. ne pueri
 amittent. ubi exortans. protulit dicens. non turbet cor uestrum
 neque formidet. Et quia dominus sciebat illos quiritari. propter eius digres-
 sionem postquam dixit uado. confortans eos subiunxit dicens. uen-
 iero ad uos. Ac si diceret. ubi quiritat uos quia uado. lenificet quod ue-
 nio. Si diligetis me. gaudetis utique quod uado ad patrem. non ideo
 dicit dominus quod multum diliget a discipulis. sed eorum fragilitatem quiritans.
 humanas illorum mentes. ad amorem diuinum prouocat. Quia
 tunc humanitatem tantum diligebat. quod seculi quiritatem uidebat
 seculi colloquente ac immunda faciente. diuinitatis uero potentiam
 non intelligebat. Et ideo quod dicit. Si diligetis me gaudetis utique
 de me. tale est ac si diceret. quod si formam istam quam uic ueritatis di-
 ligenda esse cognoscitis. gaudetis utique multo magis quod uado ad
 patrem. quod per hoc quod formam humanitatis a uobis subtraham. formam
 diuinitatis plenam atque perfectam manifestabo. Querit quare dicit
 patrem maiorem me esse ad quod dicendum quod de forma humanitatis dicit.
 in qua immoratus est paulo unum ab angelis. Et tunc dixi uobis
 pro quibus fuit: ut cum factum fuit creditis. Jam que uentura erant
 dominus loquebatur: ut ex hoc uerum dominum esse credent. Jam non multa lo-
 quere uidebat. Venit enim princeps mundi huius. qui in non habet quicquam. Prin-
 cipem mundi diabolum appellat. Venit enim princeps mundi ad dominum.
 quando eo pendente in cruce accessit ad eum. putans eum posse ra-
 pe. sic cetos homines solutus erat. In hoc me hostendo dilige pa-
 trem. quod per eius nomine tribulationes & angustias sustine uidebit
 id. quod cum possem mortem uitare. per eorum amorem mortem subue-
 nio recusauit. Quia non ueni facere uoluntatem meam. sed uoluntatem
 eius qui misit me patris. **Dea. i. In octabis pentecostes.**

In illo quare: Erat homo ex pharisaeis nichodemus nomine prin-
 ceptus iudeorum. hic uenit ad Iesum nocte. & dicit ei. Rabbi scimus
 quod a deo uenisti magister. Iste nichodemus princeps iudeorum uidebat
 dominum christum illuminare caecos. mundare leprosos. suscitare
 mortuos. credidit eum a deo esse & celestem magistrum dicit. ac
 uero non credebat uerum dominum esse. sed quod uerum magistrum esse cre-

didit. nō sanguis remansit. s; ut ueritatem ferret. sectulo or
de pui magrū mīrogau. Non in sacro eloq; pignora
cia ponit. uideo uenisse in nocte. qz xpm dñm uerū ē.
n̄ adhuc cognoscebat. Sive in nocte uenit ad ihm: qz
ex parte iudeoz sibi piculum inuie sciebat. qz iam eos
punitant uideri ut liquis eum publice qstet: ext̄ syna
gogam fieret. Et idō nō est aus; in die uenire: in nocte
occulte ad dñm uenire. Nō solum nocte ueniedo: s; i uerbis
suis n̄ pfecte credere se manifestat cū dicit. Rabbi: semel
qz a deo uenisti magr. Rabbi ebraice. latine magr. dr.
Si enim uerū dñm credidisset: magis dñm qm magrū
appellasset. S; nō ex toto erat cum magrū appellat qz ipse
est uerū magr: a quo pcedit ois sapientia. Nemo enim
potest hec signa facere que tu facis: nisi fuit d̄s cū eo. Et
uirtute mīceloz credidit eū a deo ē missū. ut aliquē
ē magnū uirū. sic moysen ut heliam aut unū ex p̄h̄.
S; ip̄am potestatem n̄ a se habere posse credidit. s; ab eo acce
pisse credidit. S; qz ipse nichodemus erat parit̄ ad intin
gandū. r̄ascendū: hoc qz introgauit fidelit̄ a pio magro
didicit. At illi ih̄s. Am̄ am̄ dico t̄ nisi q̄s renatus fuerit
denno nō potest introye in regnū dei. Iste rudis r̄ nouellus
qui nocte ad dñm ueniat. de carnali natuitate. estimatū
eū dicit. Vnde xpm̄ r̄dit. Quom̄ potest hō nasci cū sic
senex. S; q̄a humilit̄ introgau. ordinem sedē natuitatis
edoceri meruit. At enim. Am̄ am̄ dico t̄ n̄ q̄s renatus fue
rit ex aq; r̄ spū sc̄o. n̄ potest introye i regnū dei. Iste ordo ē
sedē natuitatis. de quo habuit dñs ait discipulis suis. Cū
tes docete ōs gr̄c̄ habitantes eos in uoie patris. r̄ filij. r̄ sp̄s
sci. Postq̄m dixit ex aqua. aduicxit spū sc̄o. Aqua corp̄
lauat. sp̄s aut̄ m̄te lauat. r̄ renouat. Aqua pficit ad lina
erū. sp̄s at̄ ad gr̄am. P̄na natuitate i gradū mūdū. cū
impus simul cū eis moritur. Seda natuitate renascim̄
cū electis: semp cū dño uenim. S; hoc qd̄ iste nichodemus

de p̄ma natiuitate itellexit: nos de sc̄da. i. de sp̄ali itelli
 ge debem⁹. Quia postq̄m hōō habuizat⁹ fuit. it̄m n̄ potest rela
 bulari. etiā si a q̄lib; pagano ut herico habuizat⁹ fuit. ta
 tum ut sc̄a trinitas sup̄ eum iuocata. ne tāū misterium
 amillan uideat. Et q̄ nichodem⁹ n̄ bene itellige potat dñs
 de carnali natiuitate ei hostendat dicens. Ad natū ē ex car
 ne: caro est. ac si dicat. Sic corruptio corruptionē genat.
 caro carne perit. ita q̄q; sp̄s. sp̄m sc̄m parit. Et ait. Non
 mireris q̄ dixi t̄ oportet uos nasci denuo. Quare miri
 dū n̄ sic. manifestauit ⁊ subūgit dicens. Sp̄s ubi uult sp̄nat
 q̄ cui⁹ uult illuſtrat. Et uocem ei⁹ audis. s; nescis unde ue
 niat aut quo uadat. Quia hi⁹ quē repleiūt euidenē. publice
 xp̄m cōfiteē. s; nescit unde ueniat aut quo uadat. nec in
 cui⁹ nec finem illi⁹ scire potest. Sicut nescit unde ueniat.
 q̄ qm̄ credentes ad fidem m̄ducit ignorat. ut qm̄ ut q̄lit
 a fide ad sp̄em p̄ducit. ignorat. Sic est oīs qui nat⁹ ē ex
 sp̄u. Et ipse enim inuisibilis agente sp̄u incipit eē qd̄ nō
 erat. ita ut fideles nesciant unde ueniat. aut quo uadat.
 West q̄ ad gr̄am regeneracionis uenit. i adoptionē filioꝝ di.
 uadit in p̄ceptionē regni celestis. s; q̄a nicodem⁹ erat
 ignar⁹ ad secreta misteria itelligendi: ordinem rei p̄seru
 tatur dicens. Quom̄ possit h̄ fr̄. R̄p̄dit ih̄s ⁊ dixit ei. Tu
 es nigri mistri ⁊ h̄ ignaris. ac si dicet. q̄a nigri mistri
 te gl̄ians. ⁊ secreta misteria ignarus eē cognoscis: si uis
 diuina misteria scire. foranā discipuli assume. uia t̄m̄strati
 arupe. vnde ⁊ subdit. An̄ am̄ dico tibi q̄ qd̄ sc̄m⁹ loq̄mur:
 ⁊ p̄ uosm̄ testam̄. ⁊ testimoniu⁹ nr̄m nō accepistis. In hoc ho
 stendit n̄b̄ tres p̄sonas eē. q̄ filioꝝ dei p̄buit testimoniu⁹
 patris. itam̄ sibi uidei nō crediderūt. vnde ait. Ego ueni i
 noīe patris mei: nō accepistis me. Ali⁹ si in uoīe sine idē
 antuq̄s ueniēt: illū suscipiet. Si t̄rena dixi uob̄ ⁊ n̄ cre
 didistis. qm̄ si dixero uob̄ celestia credetis: t̄rena dixit eis ⁊

nō credider. q̄ndo ait. Soluite templū h̄. in trib' dieb' ex-
tatu illud. Et nemo uenit ad patē. nisi fili; hoīs q̄ ascendit ad
celū. Ac si dicat. xp̄s ascendit in celū. tōis ecclā cū eo: q̄ ip̄e
est caput ecclē. & ecclā. i. boni hoīs s̄ m̄bra x̄. Et ubiq̄
uadit caput. oportet ire m̄bra. Et sic moyses exaltauit
serpentem in deserto: ita exaltari oportet filii hoīs. bene
ille serpens fuisse dī. Et namq; durabile ē metallū. ual-
de sonoz: significat ḡ eternitatē. x̄. P nocuos at serpentes.
uulenta. i. uenena uicior uulna intelligūt. Quisq; ḡ
amozafens serpentib; uult defendi. aspiciat serpentē.
idest xp̄m crucifixū ad memoriā reducat. iscām h̄ qd̄ paul̄
ait. crucifigat m̄bra sua cū uicis & concupiscencijs. ut oīs
q̄ credit in ip̄o nō perit. s; habeat uitā etnā. Sic ip̄e alibi dīc.
Ego sum resurrectio & uita. q̄ credit in me etiā si mortu' fue-
rit uiuet. **Diūca prima p̄ pentec̄. scdm̄ iuchā.**
Tillo t̄p̄e. Dixit. i. d. s. homo q̄dam erat diues & indue-
bat purpura & bisso: & epulabat̄ cotidie splendide. **v̄ r̄.**
Saluator n̄r fr̄s h̄m̄ uolens hoīs saluare. p̄ mediā suā
dignatus est nos docē. q̄t̄ debeam' fugē diuicias hui' sc̄i.
& qualit̄ diuicias paradisi q̄rere debeam'. Iste diues alie-
na abstulisse n̄ legit. s; rephendit̄ qd̄ de suo alā n̄ dedit. **v̄**
fuit mltū q̄ n̄ putat̄ ēē p̄c̄m̄ p̄ciōsa uestim̄ta deferre. q̄ si
n̄ ēēt culpa. neq̄qm̄ manifestaret dñs. qd̄ diues q̄ crucia-
bat̄ in infernū induc' fuisse; purpura & bisso. Q'd est he-
renū qd̄ dñs noīant lazarium. in om̄ diuitis tacuit. hostē
dit ut se paup̄em & humilē scire dūgnō. diuitē ne scit
reprobando. ac si dicēt. humilē paup̄em scio. diuitem
sup̄bū nescio. O magni n̄ti illos ēē credim'. q̄z noīa d̄s
scit. q̄ in die iudicij dicet malis nescio uos. q̄ scis. For-
tasse diues excusacionē habet. nisi lazariū ad ei' ianuā
tacere uidet. s; cū miserū uidit. miserū q̄ temptat. cu-
mulū dampnacionis sue multiplicat. Euenit ḡ ut uicq;

50

moreret. Dives q̄ induebat purp̄ā & bisso: sepulc̄ ē in
inferni. Lazarus uo qui erat mendic̄: dives ē ab anglis
in sinu abrahe. In h̄ loco cognoscē possum̄ q̄ unicuiq; xp̄i
ano datus ē angl̄s ad custodiā qui cotidie dō mīciat opa:
que aliq̄s facit. Sin̄ abrahe regem significat et̄ne feli
citat̄is. p̄ sepultura diuit̄is. torm̄ti sui maximū demōstra
tur: q̄ mortuo sepulta debet̄. Elevant̄ at̄ dives oculos suos
cū eēt in torm̄tis. uidit abrahā a longe: & lazariū in sinu ei.
In h̄ loco demōstrat̄ q̄ boni n̄ solū recognoscūt bonos in
gl̄ia. s; etiā mali recognoscūt malos in pena. Nam iste di
ues nō solū recognouit lazariū. s; & abrahā que nūquā in
dit legit̄ cognouisse quō dixit. Pat̄ abrahā misere mei: &
mte lazariū ut intingat extremū digiti sui in aqua ut re
friget linguam meā q̄ crucior in hac flāma. Iste dives
in h̄ sc̄lo uixit. nichil de m̄sa sua paup̄i dare uoluit. s; p̄
qm̄ positus est in inferno cepit querē ut lazariū intingeret
extremū digiti sui in aq̄ ut refriget linguā ei. Et idō cū
aque guttam p̄xit. q̄ micas lazariū negauit. & q̄a mini
ma negauit: minima p̄xit t̄m̄ n̄ impetrā. s; q̄ noluit
dare micas panis. idō n̄ ē ei datum qd̄ quesuī: s; dictū ē
illi. fili recordare q̄ recepisti bona i uita tua: & lazarus si
milit̄ mala. Orit̄ ē q̄ dives uocauit abrahā patre. & abrahā
eū filiū. itam̄ eū n̄ libauit. s; hoc significat q̄ in die iudi
cij. pat̄ n̄ libabit filiū nec filiū patre. s; unq̄sq; p̄p̄a recipiet
sive bonū. sive malū. In h̄ loco demōstrat̄ iste dives habui
sse aliqd̄ boni in se: & lazarus habuisse aliqd̄ mali. s; ma
la lazariū pungant̄ fames & paupert̄ q̄m̄ p̄silius fuit: & bona
diuit̄is remittant̄ gaudii p̄sentis uite. Illos quos in h̄
sc̄lo paupes uident̄ q̄m̄uis aliq̄ reprehensibilia faciāt opa.
tam̄ nolite despice. nolite despare. q̄ paupert̄ eor̄ illis
q̄ purgatio est. Et in h̄s omib; int̄ nos & uos chaos mag
nū firmatū est. ut hy qui uolunt ad uos transire n̄ possēt

neq; inde hinc transire. Chaos dicitur firmamentum. ut uox
go ut profundum. Ante aduentum domini omnis anime propter peccatum
primum hominis non intubatur in gloriam. nec in paradisu. sed in se
creciori loco inferni stabat sine pena. Sed ille infernus qui
erat penalis ubi anime illorum cruciabantur. multum erat pro-
fundum. Et tam magnum firmamentum erat inter bonos et malos
ut illi qui erant in penis nulla ratione ualebant ad in-
stos transire. et nulli nulla ratione ualebant transire ad illos
qui stabant in penis. Iste diues de quo legitur in euangelio
penituit in inferno sed nichil ei profuit. quia turba est confessio
apud inferos. Sed nos hominum fratres qui cognoscimus regem laza-
ri et penam diuitis. quando in hac uita uiuimus. peccata nostra be-
lemosius. et orationibus deleamus. et studium de pauperibus christi ha-
beamus. De uis illis cotidie ministremus. ut ipsi in die iudi-
cij pro nobis sint intercessores. honorem illos qui in hoc seculo
uidemus pauperes. et quos uidemus despectos et uiles. amicos
dei esse credamus. Et si aliquem pauperem uidemus reprehensi-
bilem. ad monitionem illum debemus et non despicere. Et si nulla
in se reprehensibile habet. debemus illum cum magno studio fieri
patris ueritatem. et quando in hac uita pauperes manemus. semper
de supplicio inferni cogitemus. Gaudia huius seculi transitoria
omnibus modis fugiamus. et gloriam eternam amare studeamus. et
dominum semper deprecemur. ut pro morte nos uideat. Amen.

T Et illo tempore. Dixit. id est. deus. homo **Dea. ii. secundum lucam.**
quidam fecit cenam magnam. et uocauit multos. Et re-
sit seruum suum hora cene dicere ministris ut ueniret. quia
iam parata sunt omnia. Et ait. Dominus noster omnipotens quando in principio
creauit mundum. fecit duas creaturas. id est. angelorum et hominum.
Sed de ordine angelorum propter superbiam una pars cecidit. que
sua inuidia traxit hominem ad peccatum. et de gaudio paradisi
si eum fecit expelle. Iste homo qui fecit cenam magnam. spiritus
habet significat dominum nostrum qui uenit redimere mundum. qui fecit

cenā magnā. sicut fidelib' sacietate paradisi spānū. Dñs
 uocat multos ad gaudiū regni celestis. s; pauci ueniūt.
 q̄a multi uiciūt scām eccliam p̄ fidem. s; pauci saluant̄
 p̄ opacionē. Quia uident̄ eē xp̄iam. s; op̄o x̄ face
 nolūt. Seru' q̄ est null' dicit̄ munitatē ut ueni
 rent. significat ordinē pdicatorū q̄ cotidie libū dei in scā
 ecclā nūciant. uocant hoīes ad cenā dñi uenire. Et ce
 per̄ oīs excusare. Dñs nr̄ semp̄ est parat' dare qd̄ p̄mit
 tit. S; sup̄bi hoīū q̄ plus amat diuitias q̄m dñm. excu
 sat se uenire n̄ posse ad quoniam ut ad quoniam angloz.
 qz alij ē q̄ p̄manet i auaricia. i plus amat tēnas diui
 cias quā uita etnā. V alij est q̄ cotidie sequit̄ curas scli
 ritati diligit gaudē in h̄ sclo. ut nichil aliquō desider
 andire qd̄ sit utile amē sue. Et alij est q̄ desidat iacere
 in delicijs carnis. i plus amat inuidiā quā castitatē.
 uideo nō potest ad quoniam xp̄i uenire. Quādo nos castiga
 m' aliquē p̄ uice opantē ut uocet ad dñm. i relinq̄t sup
 biam scli. tūc munitatē eū ad cenā dñi. S; quō ille respō
 dit p̄ n̄b' i dicit. orate dñm p̄ me qz peccor sū. i nō pos
 sum face que dicat. humilitatē n̄b' in uoce demōstrat.
 i sup̄biam demōstrat in ope. quō manifestat se n̄ posse
 face bona. Et reu'sq; seru' nūciant h̄ dño suo. In hoc qd̄
 seru' nūciant dño suo illoz ūba. qui ad cenā noluerūt
 uenire. figent̄ i ecclesie q̄ debent eē tales de illis q̄s n̄ pos
 sūt q̄m. Tūc uat' p̄t̄ familias dicit seruo suo. Exi cito in
 platras i uicos ciuitatis. i paupes ac debiles cecos i claudos.
 compelle uenire ut impleat̄ dom' m̄a. Postq̄m uō q̄ ma
 nebant in malis opib' p̄ sup̄bia ad dei quoniam uenire no
 luerūt statim paupes ac debiles munitatē. qui p̄ humilita
 tem semetip̄os custodiūt. i mala que fecer' p̄ penitēciam
 em̄dit. Ceteri i claudi ad cenam dñi iunantur. qz oīs q̄ in
 t̄s h̄m̄ nescit. cecus ē. i oīs q̄ p̄ uia dei n̄ ambulat claud'

claudus est. S; p̄qm̄ in dñm̄ credit. 7 opa ei facit. iam nō est
cecus nec claudus? Illi hoīes qui cor suū in sordiditatib; hui; sch
ponūt. 7 p̄ hui; amāt corp; suū qm̄ amā: n̄ possūt intrare in
dei regnū. S; illi q; p; penitētia q̄rūt ad dñm̄. 7
delecta cionē carnis fugiūt. hī tales ad quiniū
iuniat; ueniūt. Dico at; ub; qd; nemo uiroz illoz q; uocati s;
gustabit cenā meā. h; dñi sententia ualde ē tūda. Scim; qd;
o; uocati sum; p; fidem ad cenā dñi. s; nescim; si ad beatitu
dinem sempiternā puenire merebim;. q; i m̄tū; uocat nos dñs.
uocat nos dñs p; semetipm̄. 7 p; anglos. p; p̄phas. 7 p; ap̄los. 7
condre p; pastores ecclē uocat. 7 aliquō p; p̄pa hui; mūdi
7 cetera p; adūsa nos uocat. p; nos h̄m̄ fr̄es. sum; semp; solli
citi ad quiniū dei uenire. 7 oīa tēna desidia fugiam;. 7 desi
dia carnis ostringam;. ut in cenā dñi cū oīib; sc̄is gaudere
mereamur. Qd; ip̄e. **Diūca. iij. Scdm̄ Lucham. --**

Tullo q̄re. Erunt p̄p̄nēntes ad dñm̄ publicani 7 p̄cozes ut
audiret illū. Et r̄. Sc̄s euāḡista manifestat in h; loco qd; pu
blicani 7 p̄cozes uener; ad dñm̄ ih̄m̄. 7 dñs n̄ solū loquebat; cū
eis; s; etiā cum eis comedebat. hostendebat enī dñs qd; p̄pter
p̄cozes dignatus uenire i mūdu;. nō recipiebat eos ut salua
rent; de p̄cc̄is. Qd; uidentes pharisei 7 ische q; gl̄ificabāt se cē iu
stos. reprehendebāt eū dicētes. qd; hic p̄cozes recipit 7 mādu
cat cū illis. p̄p̄rea pharisei de dño murmurabāt. 7 dicebāt eū
ebriofū cē 7 amicu; publicanoz. qm̄ dñs cū publicanis 7 p̄co
tib; comedebat 7 bibebat. Postq̄m̄ dñs uidit phariseos mur
murantes. statū exemplū istud eis dixit. Quis ex uob; homo q; h̄t
centū oues. 7 si p̄didit unā ex illis nōne dimittit nonaginta
nouem in deserto. 7 uadit ad illā q; p̄ierat. donec inueniat
eam;. hoc est qd; dicit. Si uos queritis aliquā ouem q; p̄didi
stis. nolite inuari si ego querō hoīe qui factus ē ad ymagi
nem dei. qd; ideo ueni ih̄ mūdo ut n̄ p̄dam aliquā. s; qd;
uolo o; hoīes saluare. Sp̄ualit; iste hō; significat dñm̄ ih̄m̄

ih̄m xpm̄ q̄ habuit centū oues. i. qui creauit ad suū ser-
 uiciū naturā angloꝝ ⁊ hoīū. S; tūc unū ouis p̄iit: q̄no p̄m̄
 homo in paradiso peccauit. S; dñs plens media. dimisit in de-
 sero nonaginta nouem oues. i. reliquid in celo choros angloꝝ
 r̄ū. ⁊ descendit ad t̄ras q̄ p̄t̄ unā ouē que p̄ierat. i. q̄no p̄
 salutem n̄ā uenit ad t̄ram ⁊ dignat' est h̄o fieri. Et cū inue-
 nit ouem imposuit eam in humis suis gaudens. ⁊ eam in ce-
 lo detulit. ⁊ humerū debem' intelligē passionē xpi. q̄m p̄ n̄b̄
 sustinuit. postq̄m dñs inuenit ouē suā: imposuit eā in hu-
 mos suos gaudens. i. dñs n̄r q̄ dignat' ē natā humanā susci-
 pe. ⁊ p̄cā n̄ā in suo corp̄e portauit. ⁊ ueniēs domū quocat
 amicos ⁊ uicinos dicens. Congulamini in q̄ inueni ouem
 meā quā p̄didam. Postq̄m dñs hum: n̄ gen' de potestate
 diabli libauit. statim p̄ suā passionē reu's' ē in celū. ubi
 inuenit amicos ⁊ uicinos. Domus est. regnū celoꝝ. ⁊ uicini s̄
 angli. ⁊ amici dei. Amici ei' s̄: q̄ semp ei' uolūtati obedunt.
 Vicini dñr. q̄ semp s̄: in̄hentes ei. ⁊ eius diuinitatē q̄si-
 dantes. Nonaginta nouē iusti. nouē ordines angloꝝ s̄ūt.
 angli uidelicet. archangli. noni. dñaciones. p̄ncipat' po-
 testates. uirtutes celoꝝ. cherubim ⁊ seraphim. Dico ubi q̄
 magis gaudiū est in celo sup̄ uno p̄cōre penitēciā agente.
 q̄m sup̄ nonaginta nouē iustis q̄ n̄ indigēt penitēciā. H̄ ē q̄
 dicit. Maius gaudiū fit in celo de uno p̄cōre q̄i'so: q̄m de
 iusto q̄ n̄ peccat. Aut que mulier h̄ns dragmas. x. Et p̄di-
 dit dragmā unā. nōne accendit lucernā. ⁊ uenit domum.
 ⁊ querit diligent' donec inueniat eā. Mulier ista significat uir-
 tutē ⁊ sapientiā dei. i. dñm n̄m q̄ h̄t. x. dragmas. i. crea-
 uit multitudinē angloꝝ. scilicet; nouē ordines. ⁊ decimū
 creauit homē. S; diablica fraude. h̄o a paradiso expul-
 sus est. tūc mulier dragmā unā p̄didit. q̄m p̄m̄ h̄o
 peccauit. S; tūc mulier accendit lucernā q̄no fili' dei dig-
 natus est apparē in humanitate. S; postq̄m accendit

In ceruam statim inuenit dragmā qm̄ p̄didit. i. p̄ qm̄ dñs
apparuit in humanitate. statim recuperat hōrē ad uitā
etnā. quē p̄didit. Nouem uo ordines angloz dñs in pa
radiso creauit. s; ut completetur numerus illis ordinis
qui p̄ sup̄biam cecidit. homo decimus est creatus. quia
certe q̄nta multitudo angloz dñs creauit. tanta
multitudo hominū illuc est ascensura. Quisq; in glorio
angloz uitare desiderat. gaudia huius mundi fugiat. et
mentem suā ante dñm ponat. Dñs enim nos exidit. condie nō
expectat. et admonet: ut ad eū ueniamus. habeamus fidu
ciam de media nri reditoris. et recognoscimus que fecimus. et
quādiu dñs in p̄senti nos expectat. cū lacrimis ad eū medi
ueniamus. h̄c uo pius dñs redemptor q̄ uult oēs hōes sal
uos fieri. sic nos custodiat in hoc mūdo. ut in fūto cū eo
in celis gaudere possimus. **Omnia. iiii. sedm̄ iuchā.**

Tis illo t̄p̄e: Dixit. i. d. s. Estote modesti: sic ip̄s uir mi
sericors est: h̄c ceteris uirtutes quas dñs dedit discipulis.
et p̄ discipulos alijs manifestauit. p̄cipue tam̄ modie uir
tutem tenenda t̄e monuit. Nam p̄ uocans discipulos
modest ad p̄mū modie: docens octo bitudines in mō
te ubi ait. Beati modesti qm̄ ip̄s modiam gloriens. uis
similia. Modia duob; modis intelligit̄. Est enim modia sp̄al̄
et corporalis. Corporalis est egeri cibum t̄buere. si ciam po
tum. nudis uestim̄ti. uis similia. Sp̄alis est insipientem
erudire. peccantē corrigere. errantem ad uia ueritatis reducere.
sup̄bientē ad humilitatē. et satisfactionē reuocare. tantoq;
sp̄alis modia corporali. quāto est melior anima corpore. Quia p̄
corpoream modiam sustentat̄ caro cito moriturā. p̄ sp̄alem
est anima sine fine in etnū uictura. Et est ille misericors q̄
nō tantū amicos. s; etiam extraneos et inimicos suos p̄ficere
studet. Et sic nos sumus ad imaginē dei facti. ita necesse
est nos opa dei facere. si cupimus ad eū puenire. Cum sup̄

dicat: si peccauit in te frater tuus: corripere eum in te et in ipso so-
 lum. Quare hic dicit nolite condempnare et non condempnabimini.
 Quia sunt quedam mala que ita sunt cognita, ut a nobis sint corrigenda.
 Et sunt alia mala que ignoramus et in proximis nostris: unde sus-
 picionem tantum non debemus eos reprehendere et iudicare. Unde ait
 apostolus. Nolite ante tempus iudicare. quoad usque ueniat dominus
 qui illuminabit abscondita tenebrarum. Quod potest peritari per
 iniquitatem ieiunium. Quia in eo ieiunio, potest euenire quod come-
 dat, ut propter gulositatem ut propter infirmitatem. unde non debet eum
 temere iudicare. Unde ait apostolus. Non cibo et potu iudicare
 fratrem tuum. Quia melius est me comedere carnem et potare uinum, et
 ieiunare: quam scandalizem fratrem meum. Et iterum. Quod manducat
 frater tuus si iudicet, inquit non manducat manducatum non
 spernat. Manifesta mala que sunt reprehendenda, sunt haec scilicet
 furta, adulteria, homicidia, et huiusmodi similia. Et propter ista mala sunt
 homines expellendi extra ecclesiam nisi reprehensione emendantur.
 Et quia nichil ualet abstinere a malo, nisi studeamus agere bonum. Deus
 hostendit uobis quomodo nos habere debeamus dicens. Date et dimi-
 tetur uobis. Date et dabitur uobis. Quod enim dicit dimitte et dimi-
 tetur uobis, ad dimittenda peccata pertinet. Quod subiicit date et dabi-
 tur uobis, ad helemosinam pertinet. per qua est capiendum ce-
 leste premium. Unde dominus in euangelio ait. Date helemosinam, et
 ecce omnia munda sunt uobis. Mensuram bonam et confertam et uagita-
 tam et uisofluente: dabunt in sinu uostro. Mensura bona
 dabitur a bono largitore. id est a deo quomodo erit dictum uel suis sanctis.
 Venite benedicite patris mei, pacis regnum quod uobis paratum est
 ab origine mundi. Confertam, id est plenam, atque perfectam. Cog-
 itatam, id est nullam uacuitatem, uel inanitate habentem. Sup-
 affluente, id est si habundante. Et haec erit quomodo per tremis celestia
 sanctis dabuntur, sic dicitur a domino seruo fidelis. euge serue bone
 et fidelis inuena in gaudium domini tui. Hic significat sinum regis
 eterne felicitatis, quod sic dicitur quod est securus quod habet aliquid in sinu suo

ita erit secur' omnis p[ro]p[ter] in et[er]na rege. Eade[m] q[ui]p[te] m[er]ita qua
m[er]iti fuitis: reme[re]t[ur] ubi. h[ic] h[ab]et d[omi]n[u]s q[uo]d sicut nos uolum[us]
q[uo]d donec n[on] d[omi]n[u]s. & benefaciat in die iudicij: ita faciam[us]
alijs. Q[uo]d si bonu[m] facim[us]: bonu[m] habebim[us]. **Dea. v. luchā.**

Tullo t[em]p[or]e: Cum turbe irruer[ent] ad ih[esu]m ut audirent u[er]bu[m]
dei. t[em]p[or]e stabat secus stagnu[m] genesaret. h[ic] p[re]dictu[m] stagnu[m]
uocat[ur] stagnu[m] genesareth. uocat[ur] mare galilee: & mare
tybriadis. & lacus cernendi. s[ed] p[ro] diuisis no[m]ib[us] ita no[m]inat[ur].
mare galilee d[icitur]: p[ro]p[ter] adiectam p[ro]uincia[m]. mare tybriadis
p[ro] tybriadis ciuitate. que est in litore maris. s[ed] p[ro]p[ter] ab he
rode tetrarcha. reedificata tybri oesari. tyberias est
appellata. Et d[icitur] stagnu[m] genesaret ut lacus cernet. p[ro]p[ter]
naturam ei[us]dem loci. Lacus d[icitur] eo q[uo]d crispantib[us] aq[ui]s au
ta ex se p[er]irean uidet[ur]. Unde grece genesar. latine genas
sibi aur[um] d[icitur]. Extendit h[ic] mare in longitudine. c. xl. sta
dia. in latitudine. xl. nec p[ro]p[ter] d[icitur] mare. ut sit aque eis
amare. cu[m] sint dulces ad potandu[m]. & abiles ad piscandu[m].
Sp[irit]us hoc stagnu[m] siue mare nauigeru[m]. p[re]sens sc[ilicet] si
gat. q[uo]d sic mare semp[er] inq[ui]et[ur]. ita p[re]sens sc[ilicet] semp[er] turba
tu[m] & commou[er]i est. Et sic mare semp[er] crescit & decrescit. ita
m[un]du[m] moriendo decrescit. & nascendo crescit. eleuat[ur] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
tib[us]. deicit[ur] ad u[er]itatem. Ad h[ic] mare d[omi]n[u]s uenit. q[ui]ndo mortalita
tem n[ost]re carnis assu[m]psit. Et bene d[icitur] d[omi]n[u]s stetit secus stag
nu[m]: q[uo]d uenit in m[un]du[m] in similitudine carnis p[er]i. semp[er]
fuit inu[er]sus a r[ati]one p[er]i. i. semp[er] manet in eode[m] statu.
q[uo]d ubiq[ue] est p[re]sens. ubiq[ue] e[st] tot[us]. h[ic] turbe s[un]t m[ul]t[itu]do fide
liu[m]. in unitate fidei discurren[tes]. Due naues s[un]t due eccl[esi]e.
id est g[ra]t[ia] fidei. que id[em] d[icitur] due eccl[esi]e. q[uo]d sit illa g[ra]t[ia]
g[ra]t[ia] de duob[us] p[ro]p[ter] i. iudeis & gentib[us]. uidisse eas d[icitur] d[omi]n[u]s.
q[uo]d utiq[ue] p[ro]p[ter] respectu[m] misericordie subuenit. Q[ui]a uide
dei aliquo ad delectac[i]o[n]e p[er]tinet. aliquo ad respectu[m] mi
seracionis eius. h[ic] piscatores s[un]t sc[ilicet] p[re]dicatores. Et recia

p̄dicacionis ubi ip̄oz. q̄a sic piscatores tenent in manib' re-
 cia. ⁊ ascendit naues: ita sc̄i predicatorēs tenent sc̄m enclm
 ubi rope. ⁊ trahit multos de gurgitib' hui' sc̄i. Ad lit' ueni
 id est ad tram iuueniū. sc̄i piscatores faciūt pisces. unde re-
 cia d̄nr. q̄s tennēcu. tūc lauand' reu. i. p̄dicaciones. cū hoc qd
 docent ubi. opib' adimplēt. Vt tūc lauand' reuā p̄dicacionis.
 quō ab oī h̄eli se abstineēt. Nauis symonis ē ecclā ex iudeis
 collecta. Que bene ē symonis d̄r. q̄ in inicio p̄dicacionis
 sue multitudo credidit. ubi tria milia. ⁊ postea. v. milia ba-
 ptizauit. Vt ecclā ex gentib' intelligi potest. que tūc ei cō-
 m̄data ē. quō audiuit tu es petrus. ⁊ h̄c p̄t̄m p̄difica-
 bo ecclām m̄ā. Qd̄ at rogauit a t̄a reducere pis ilhū. hosten-
 dit p̄dicacionem ap̄toꝝ usq; ad gentes eē uenturā. Condie
 d̄ns turbas de nauicla docet. quō p̄dicatores sc̄i in ecclā ex
 sc̄az auctoritate sc̄pt̄az ip̄m docet. In altū. i. in p̄fundū.
 ubi dicit d̄ns layate reuā uis in capturā. ibi hostendit suū
 ubi debere illis hostendi. q̄ cognouit sc̄i p̄dicatores po-
 sse liban. q̄ int' porcos n̄ s̄ spurgande margarite. Et bene
 petrus dixit deo. p̄ceptoz q̄ qd̄ impat̄ d̄s nichil ei p̄ficiat.
 s; au uibet. uis bon' p̄ceptor d̄r. h̄c significat qd̄ ante
 passionē d̄ni fuder' reuā in noctem. i. in obscuris iudeis.
 s; nich' ualuit. donec x̄p̄s layari uisit. id est amplificari
 reuā. i. p̄dicaciones in omib' gentib' tam in paganis q̄
 in iudeis. post passionē uis d̄ni. nullū est eis ut mutant
 in dextram nauigij reuā. ut maxima hoīū multitudō cap̄t
 doctrinā eoz. hoc qd̄ dicit qd̄ reuā rumpēbat. figeat qd̄
 mlti h̄ereticī s̄ in ecclā. q̄ unitatem fidei sc̄nde cupiunt.
 sic fuit symon mag'. ap̄telles. marcion. ⁊ ceteri. ⁊ rebis.
 ⁊ ceteri. q̄ suis dogmatib' p̄uulsi. unitatē fidei conati s̄
 destruere. illa nauis significat ecclā de gentib'. q̄ erāt
 tales in ea aduocati. p̄ p̄dicacionē ap̄toꝝ de ip̄o iudeoz.
 quāta uenēb' ⁊ p̄dicacione. locū ap̄licū uenēntes. ad

xpm multos uocauer. lam p ambas nauiculas. duas
ecclias diximus designari. Impletum duar nauicularum
impletionem. ut pfectionem significat. que conde ad pfee
cionem tendit. Et hoc qd pene mergent naues. significat
hoc. qd ecclia tendens ad summa pfectionem uarias psecutio
nes sustinet in seculo. ut tantu ut nom xpianitatis annullatu
uidebit. Et r ame qd homo pcor su dne. hie significat pcor
illos qd ppter magnitudinem pcor noluit uenire ad penitenciam.
S; qui seit se ee pcorrem. xpm a se repelle no debet. s; qm
eius pcor. dei mediam implet. non erat miru. qd circui
dedit eos. qd p totam noctem nich cepit. tad ei uisionem
reca mrentes. piscu multitudinem cepit. Holi timere. Et
hoc enim iam hoies eius capiens. confortat dñs petru pu
uentem. tm hoc uident confortare omis penitentes. ne despe
rent de multitudine pcor. s; p grām dei saluan osidant.
Et hoc qd dicit ex hoc hoies eius capiens. ostendit qd mit
ti hoies erant credituri p pdicacnem apli petri. Et subdu
ctis ad terram nauib; relicis omnib; secuti s; eu. P subduc
tis ecclis ad hoc ut sint tm dei. ut subductis ad terram in
uentum. idest ad paradisu. Relicis omnib;. i. possessionib;
parentib; tecum dei amore secuti s; eu. scilic; dñi. boni
uirtutib; et ore et passione. **Dea. vii. p^o pent. orach.**

Nullo ipse. Dixit. i. d. s. dñi dico ubi. nisi habundauerit
iusticia uia plus qm scribarum et phariseorū n̄ intrabitis in
regnu celoz. hie scribe et pharisei figat iudeos. q dicebat
iusticia face qd nolebat. et qui diuidebat se a cetis. i. finge
bant se ee iustos cum ente pcorres. qd phariseus diuis
mptatur. p recepta noui testamti arcioza fut qm uenit.
eo qd n̄ p serui. no p qm dñi s; data. In ueni testamto
pcepit. n̄ adulterabis. uxorem pximi no uolabis. In no
uo at no occupas rem pximi tui. In ueni at pcepit. n̄
rapere. In nouo at uibeit ptra largi. In ueni scribit

oculū p̄ oculo. dentē p̄ dente. In nouo at̄: ego dico uob̄. nolite
 resistere malo. s; qui te percutit in dextrā maxillā. pre
 be ei et altā. In uet̄ p̄cipit̄ dilige amicum tuū. et odio ha
 bebis inimicum tuū. In nouo at̄ dilige inimicos uos. In
 uet̄ at̄ p̄cipit̄. n̄ occides. nō mectabis. In nouo at̄ ois q̄
 irascit̄ fr̄i suo: reus erit iudicio. Et idē p̄cepta noui te
 stamēta tanto s̄t arctiora: q̄nto s̄t sp̄alia. Ergo oportet ma
 gis habū dare iusticiā uā. iusticia scribarū et phariseorū:
 si uolum⁹ intrare regnū celoz. Ideo dicit̄. nisi habundauerit
 iusticia uā. p. s. et f. n. i. i. r. c. iusticia scribarū uidebat̄
 eē et inerat. dicebat̄ at̄ in faciebat̄. iusticia uo illoz ē q̄
 intrant̄ s̄ regnū celoz n̄ solū dicē. s; i facie. et q̄ uolunt
 intrare: nō solent apparere iusti corā hoīb; s; i coram dō.
 S; scribe maiora legis p̄cepta p̄t̄. utebat̄: minora at̄ obse
 ruabat̄. Illoz uo iusticia est. qui s̄ intrantur regnū celoz
 n̄ solū intrant. s; i maiora p̄cepta legis sedm̄ possibilita
 tem debent adimplere. Ergo necesse ē ut sup̄ habūdet iu
 sticia uā. iusticia scribarū et phariseorū. si uolum⁹ intrare re
 gnū celoz. Audistis q̄ dictū ē antiq̄s. nō occides. et at̄ oc
 cidit̄: reus erit iudicio. hie antiq̄ s̄ iudei q̄b; dictū ē. p̄ le
 gem moysi ut si q̄s occidit. upe occidet̄. Ego dico uob̄ nō
 occides. de si dicet̄ dñs. Non⁹ hō q̄ inq̄ ueni i mūdū: et
 noua p̄cepta dedi mūdū. et uob̄ nouis hoīb; do nouū p̄cep
 tū. nam istud. Am̄ omis q̄ nascitur fr̄i suo. reus erit et cetera.
 Q̄. cuiq; nascit̄ fr̄i suo sine causa: reus a culpa tenetur.
 Ergo q̄ uibem̄ paucienti p̄be alia maxillā. et maledicē
 tib; nō benedicē. et p̄ persecutorib; nris exorare. n̄ habem⁹
 occasionem ire in fr̄em. ut blasphemie. q̄ q̄ dicit̄ fr̄i s̄
 iacha: reus erit et cetera. Racha est hebreū. idē iachos
 apud grecos. s; apud latinos ianus uacuis. quē nos sine
 cerebro. i. absq; sensu ut intellectu dicē possum⁹. Ideo
 euangēlia hebreū posuit. ut p̄ h̄ intelligam⁹ animum illi⁹

trascendit. unalodicensis fr̄i suo magis ē q̄ motū. ad uincun-
diam. Et apud grecos d̄r rachs. i. panios. ḡ racha p̄a-
nos m̄q̄tat. Qui d̄r dicit fatue: reus erit gehenne ignis.
hec sententia ualde p̄mescenda ē. si enī om̄s qui dixerit
fr̄i suo fatue. reus erit gehene ignis. q̄ saluus ē p̄t̄. quia
nullus est q̄ n̄ dixerit aliquo fr̄i suo fatue. ut cū im. l̄ sine im.
s; n̄ p̄t̄ hoc om̄s p̄dit̄ erit. s; p̄ter diuisas retribuciones diu-
sioz peccoz. In p̄mo loco posuit unū. i. uam. i. sc̄d̄o posuit duo.
id est sermonē motū. ad uincidiā am̄i p̄mouēns. In t̄cio t̄a.
scilicet uam. i. sermonē motū am̄i. ad uincidiā mouēns.
i. contumeliā. Et id̄o unū dixit reum iudicio. ualū reū q̄i-
uo. alū gehenne ignis. iudicio is qui iudicat. aliquo de-
fendit. i. aliquo libat. siue iuste. siue iniuste. s; in galio t̄-
tatur. quom̄ reus dampnet. s; aliquo libat. s; in gehenne
ignis qui positus ē. nullo m̄ p̄t̄ euadē. ut se excusare. q̄
p̄etualit̄ ad d̄no dampnat. Ergo leuius est dici fatue. q̄m ra-
cha. i. traser. Ergo qui n̄ infert fr̄i suo contumeliā. necesse est
ut se ab ira abstineat. Sic iacob' apl̄s ait. in ira iusticiam
dei nō op̄at. vnde salomon dicit. ira in sinu fr̄is t̄a repletur.
Et ne d̄s grauem sententiā dixisse uideat. in eo qd̄ ait.
q̄ dixerit fr̄i suo fatue: reus erit gehenne ignis. Oxalum
discordie. boni reconciliacionis. tempauit dicens. Si ḡ
offeris munus tuū ante altare. ubi recordat' fr̄is. q̄ fr̄ tu'
h̄c aliqd̄ adūsi te. relinque ibi munus tuū. uade p̄ reco-
ciliari fr̄i tuo. Ac si dicat. si meminis te lesisse fr̄em tuū.
aut in ope. aut in re. aut in sermone. relinq; ibi munus
tuū. uade reconciliari fr̄i tuo. tamē ueniens offeres mu-
nus tuū. q̄ d̄s nō irascitur si ei munera placabilia offe-
re disteras. s; magis irascitur. si fr̄ tuo implacabilis
erit. nec placabili deo offere potis. q̄m d̄u fr̄em tuum
oderit. Si lesens fr̄em tuū. uille h̄c aliqd̄ adūsi te. i. uū
q̄m q̄m erit adūsum te. tua culpa tuū munus n̄ recipiet

ds. ut tu si leserit te. n̄ dico debeas ueniā petē ab eo. s; si
 ille reatu suū recognoscē uoluerit atq; petiuit. tu ei p̄ter
 dñm ex toto corde tuo dimitte. sic ait ap̄l̄s. Sol n̄ occidat sup
 iracundiā ur̄am. Et si reuerit petē ueniā. mitte ei lega
 les p̄sonas qui eū ad humilitatis satisfacionē puocent.
 Et si adhuc ita uicors fuit qd̄ p̄t ad oracionē ueniā petē
 abnuent. tu ei p̄t dñm ex toto corde dimitte. & hec faciēs
 securus ostene potis. Et si fr̄ tuus que leseris fuit in regi
 onib; longinq;. uis ei ueniā petē n̄ potis. pete dō cum p̄sto
 s̄ omnia. & dilige eū in corde tuo. & hec faciēs. offeri se
 curus. qz dñs dicit in euglio. Cū stabis ad orandū. dimitte
 si qd̄ ad ihs̄ aliquē abens. ut pat̄ ur̄ qui in celis ē dimitat ihs̄.

Hillo q̄ze: Cum multa turba **Dñica. vii. Sedm̄ marchū.**
 eēt cum ih̄u nec h̄erent qd̄ manducarent. quocatis discipulis
 ait illis. Misereor sup̄ turbā: qz ecce iam triduo sustinēt me
 nec h̄nt qd̄ manducez. Dñs uis faciāsse dr̄ p̄tōs. Semel.
 ex quinq; panib;. uis ex septem. ut narrat h̄ euglin. P̄ quinq;
 panes habem; iudōs. qui habent. v. libros moisi q̄ erant
 panes am̄ab; eoz. & septem uis panes abem; gentiles. q̄ gu
 b̄nant. vii. domis sp̄s sc̄i. hec turba que sequit̄ dñm. est
 turba fidelū q̄ secunt̄ eum p̄ bona opa. bonasq; uirtutes. &
 passionem. Misereor sup̄ turbā. Vere dñs hic motus sup̄
 turbā inchoa ē. qz absq; ullo m̄ito gentiū p̄t̄ saluat̄ est.
 vnde ait b̄s paul;. Gr̄a dei salue facte s̄ gentes. Triduo
 dñm sustinēt qz puro corde q̄sunt̄ sc̄am uiciniā t̄m̄
 tem. ut qui tres p̄ncipales uirtutes abent. scilicet. spem. fidē.
 & caritatem. & qui sensu memoria. & intellectu. cogitac̄
 ne. uolūtate. & ope in dei seruicio p̄manēt. uia p̄sens in
 ta intelligit. hic panes. uisū dei. & septem dona sc̄i sp̄s inte
 lligunt. sine quib; am̄a bene uiuē n̄ potest. De longe uenit
 p̄t̄. q̄no dimitens ydola & h̄sim. uenit ad xpm̄. qz ois
 adorans ydola. & h̄sim repletus. multū est a dño remot̄.

S; illi q̄s p̄sentantes in bonis opib' q̄muis n̄ adhuc sint
xp̄iam. non delonge uenit ad dnm̄. non id̄o m̄roga-
uit dñs discip̄los. qui bene scirent oīa. s; id̄o qd̄ aufer-
ret dubitac̄nē de cordib' eoz̄. Septem panes. sūt. vii.
dona sp̄s sc̄i. In alio euanḡlio discubuer' sup̄ fenu. i. sup̄
carnalem delectacionē. s; discubuer' sup̄ trā. i. sup̄ mu-
dū. que dimiserūt p̄t̄ amorem dei cū patrib'. matrib'.
uxorib'. filiis. Tunc accepit dñs. vii. panes. i. septē
dona sc̄i sp̄s. q̄ndo insuflauit r̄ dixit discip̄lis suis. ac-
cipite sp̄m̄ sc̄m̄ quoz̄ remiseritis p̄ca remittūt̄ eis. Dis-
cip̄li aut̄ ministrauer' turbe. q̄no gr̄a sc̄i sp̄s corrotō-
rante p̄dicauer' ubiq;. Gr̄as egit d̄s deo patri. n̄ q̄ ali-
q̄ indiget pet̄e. qm̄ om̄ia bene postulanti donat cū
patre r̄ cum sp̄u sc̄o. s; ut ostendet om̄ia bona r̄ sc̄a eē
a deo patre petenda. r̄ ei gr̄as eē agendas. hic nullus
num̄er' ponit̄ piscū. p̄t̄ maximā gentiū multitudi-
nem que uenit ad fidem. Om̄s fuer' saciat. s; n̄ equalit̄.
Q̄ia alij plus. r̄ alij minus habuit. Q̄ia gr̄a sc̄i sp̄s r̄ sc̄am
script̄am nō om̄s equalit̄ acceper'. s; tam̄ om̄s inde fact̄a
t̄ s;. In alio euanḡlio. xii. coph̄m̄. xii. fiḡat̄ ap̄t̄os. Sep-
tem sporte. vii. eccl̄ias fiḡat̄ que faciunt̄ r̄ reficiunt̄
dom̄s sc̄i sp̄s. Sporta fit ex uincis r̄ palmis. hunc̄ cres-
cit iuxta aq̄s. s; significat bonos hoīes q̄ morantur
iuxta fontem sapientie. palma d̄r̄ q̄i pacis alma. s;
fiḡat̄ coronas m̄m̄. ut̄ alios sc̄os qui s; pacifici. r̄ alij
id̄; sc̄i. vel p̄ palmā fiḡant̄ p̄ordia sc̄oz̄ que opantur
quaq; forza uirtutū ut ait psalmista. iustus ut palma
florebit. Qd̄ aut̄ turba cape n̄ pot̄at. discip̄li colligunt̄
id̄; maiores sententias r̄ oblatores. ut om̄ia dona sc̄i
sp̄s. cū alij n̄ possunt oīa cape. ut ait paul'. Alij gen̄a
linguar. alij int̄p̄tacio sermonū. Docta simplicitas
sibi soli prodest. s; docta iusticia sibi r̄ alijs. q̄ erudit

ecclesiam atq; defendit. Quatuor. q̄. significat perfectos. q̄
 quatuor est perfectus numerus. & dividit in suas partes perfe-
 ctas. i. in unum. & in duo. & in tres. Unum pertinet ad deum. q̄ unus est
 deus. una fides. unum baptisma. Duo pertinent ad geminam di-
 lectionem dei. & proximi. ut ad duo testamenta. Tres vero ad sca-
 ntiam. i. patris. filii. & sp̄s sci. Quatuor ad gratiam noui testa-
 menti. ut ad quatuor libros eugly. q̄ in libris quatuor eugly.
 inuenimus qualiter geminam dilectionem abeamus. & qualiter sciam
 trinitatem & sacramenta. Recte dicimus quatuor. q̄. esse sacra. & in hoc
 uoluntate monemur. cum audimus illa q̄ esse sacra. ut si uolumus
 a deo spiritus refici. necesse est ut habeamus quatuor principales uir-
 tutes. scilicet prudentiam. temperantiam. fortitudinem. iustitiam.
 quibus nichil est ualidius in uita hominum. **Dea. viij. s. math.**

In illo tempore. Dixit. i. d. s. attendite a falsis prophetis qui ueni-
 unt ad uos in uestimentis ouium: intus secus autem sunt lupi & ra-
 paces. A fructibus eorum cognoscetis eos. Hic falsi prophete he-
 retici sunt intelligendi. qui quoniam multa mala docent
 tamen multa bona misterij aduigunt. ut uideantur esse
 boni doctores. & abscondunt malum. Hecumque sua. In capite tamen
 mala intuent in uestibus ouium sunt. q̄ docentes quosdam sententias
 sanctorum patrum: quasi induti hominis pellibus. i. simplices
 esse uidentur. Sed intus secus sunt lupi & rapaces. Quia simplices in
 ecclesia decipere non possunt. & quos occulte decipere non possunt. pu-
 blice infecunt. Vel ad catholicos falsos potest referri. quia
 ab omni ouium. i. christianitatis hostendunt. & tamen carnaliter ui-
 uunt. Hic fructus intelliguntur opera. tamen bona quam mala. De-
 bor non laudantur propter pulchrum florem. ut folia. sed propter bonum
 fructum. Ergo heretici ut falsi catholici. non sunt laudandi
 propter pulchrum uultum. sed propter opera bona. Spine & tribule sunt acule-
 les arbores. que uix possunt tangi. & significat uicia &
 peccata que pungunt hominem in anima. Punitem uicium. habent
 flagrantiam diuine carnis. & dulcem memoriam celestis

regni que n̄ colligunt. diuicias atq; pot̄is. Q̄a si queſie
tis in heretico. aut in falſo. x̄ano. nō inuenies bonū fruc
tum. i. bona opa. S; q̄muis ſp̄ma bonū n̄ gignat. tam̄ ſolet
uitem cum bono portare q̄ q̄muis heretici multa mala lo
cunt. tam̄ quedam bona dice ſolent. Nunq̄m̄ q̄t mala re
tinq̄ndi bona. Non. Hic arbores ſignificāt hoīes. ⁊ boni
fructus. bona opa. mali aut. mala opa. Hic querit̄ q̄re uidet̄
qui ſunt bona arbor. ut paul⁹ q̄ p̄ſecutus ſunt eccl̄iam. ut alij
hō. fecer̄ mala opa. cū dicat d̄s bona arbor n̄ poteſt fruct⁹
malos face. S; ita intelligit d̄s. q̄m̄diu bon⁹ homo i bona
intencione p̄ſeruauit. fruct⁹ malos face n̄ ualebit. Et q̄m
diu mal⁹ homo i mala intencione p̄maſerit. fructū bone
opacionis face n̄ pot̄it. Et qui bonā intencione habuerit.
bonū opabit. Om̄is arbor que n̄ facit fructū bonū. excide
t̄ in igne mitet̄. ⁊ necelle eſt ut a malis abſtineam. bonū
q; opus age ſtudeam. q̄ n̄ ſufficit abſtinere a malo. niſi
opa bona fiant. Fructus male arboris. ſūt fornicaciones.
inuidie. ⁊ h̄is ſimilia. Fruct⁹ uō bone arboris. ſ̄ caritas.
gandij. pax. ⁊ h̄is ſimilia. Arbor mala. i. mal⁹ homo. ap̄oz
eductus ab hac uita. in gehennā ignis mitet̄. ⁊ ſic ex radi
ce arboris perdit fructus. ita ex intencione cordis perdit op⁹.
ut ait d̄s. qualis fuerit intencio tua. tale op⁹ tuū fuerit.
Nō om̄is qui dicit in d̄ne d̄ne. intrabit in regnū celoz. he
retici. falſi xp̄iani qui dicunt in die iudicij male p̄parati.
d̄ne d̄ne aper̄i nob̄. Et d̄s ad eos. Diſcedite a me maledic
ti in ignem et̄nū. S; q̄ facit uolūtate patris mei q̄ in celis
eſt. ip̄e intrabit in regnū celoz. Hic hoſtendit d̄s n̄ tā
tum ſe uelle q̄ſicere. ſ; etiam eius uolūtati q̄ſicere. ⁊ obedi
re. i. dilige d̄m ⁊ pximū. ueſtue nudos. ⁊ p̄ſcōe ieiunos.
⁊ h̄is ſimilia. Vnde ait b̄s ioh̄es in apochalypſin. Beatus
qui legit. ⁊ q̄ audit. ⁊ ſubuigens ait. ⁊ ſeruat ea que in
ea ſcripta ſunt. **Dñica. viiij. ſed̄m lucham.**
⁊ illo t̄p̄e. Dixit. i. d. s. homo q̄dam erat diues q̄ habe

bat uillicū. hinc diffamat apud eum: q̄i dissipasti bona
 ipsi. homo iste dñs n̄r ih̄s xp̄s designat. de quo scriptū
 ē. homo est et q̄s cognosceat illū. Et it̄m. hōo natus ē mea.
 Et it̄m. Ecce ueniet d̄s et homo. cui⁹ s̄ mem̄abile di
 uicie. ut ait ap̄ls. O altitudo sapientie et sciencie dei. hui⁹
 p̄dicti hōis. i. dei nos ōs uillicū sum⁹. q̄s ad imaginē suā cre
 auit. Ac si dicat. nos ei⁹ opatores eē debem⁹. q̄ uilla cor
 poreā opacionē significat. uillicus d̄r. q̄ alienā uillā curā
 git. hinc uilla t̄renā curā designat. Diuicie hō. v. corpore
 os sens⁹. scilicet uisū. auditū. gustū. odoratū. et tactū. q̄s
 diuicias male t̄ram⁹. quō ad usū culpe q̄ntū. i. quō ha
 bem⁹ oculos ad concupiscendas res alienas. auresq; intentā
 ad detractiones. ūba illicita queq; odorates. in dacia lo
 quentes. et int̄ fr̄es discordias seminātes. et man⁹ ad effun
 dendū innoxū sanguinē promptas. ueloces pedes ad curre
 dū in malū. Difamam̄ d̄r. q̄ cotidie dñs p̄spiciens in
 t̄ram. bene uidet que sint n̄ra opa. Sicut difamam̄ d̄r
 quō nos male opantes. uerūcūdiā p̄ys int̄ib⁹ ingim⁹. uocam̄
 illū dñs et ait. Q̄d h̄ audio de te. Redde rationē uillicatio
 nis tue. Tunc dñs uocauit nos. quō de h̄ solo nos exire p̄ce
 pit. cui homi. i. deo reddam⁹ rationē uillicationis n̄re.
 id est n̄ra op̄s. quō in die iudicij reddem⁹ rationē iudi
 ci uiuoz atq; mortuoz. de ope malo et cogitatione. de ma
 ledicto et puero. et inuentione. et ocioso ūbo. in q̄ die n̄
 potim⁹ uillicare. q̄ in die iudicij null⁹ locus erit peni
 tendi. Ergo dum in h̄ solo uiuim⁹. bene opari studeam⁹.
 Q̄d faciam q̄ dñs n̄s auferet a me. uillicacionē. Fodere
 nō ualeo. mendicare erubesco. Fodere q̄ppe rusticoz est.
 Mendicare ūo. inopiū. Ergo p̄ fode et fessio p̄ccoz desig
 nat. Quia q̄ p̄ccā q̄ fitet̄ int̄ima cordis ap̄it. ut ait in t̄m.
 ap̄it int̄ima t̄re. Mendicās est ille. q̄ q̄s nescit sententias
 a sapientib⁹ legis requere desiderat. Que oīa p̄dicta. in uil
 licū facē nesciūt. ut uolūt. Scio q̄d faciam ut cū amoc⁹

eos de mamona iniquitas. ut cum defeceris recipiant uos
 in eterna tabernacula. oumoma ebreo diuicie iniquitas. na
 ebrietas mamosi uentri duri dr. de si dicat. facite pau
 peres amicos uros uis delicis quib' fuit maxime iniqui
 tates. ut ipsi paupes p' uob' orantes. recipiant uos in eterna
 tabernacula. si tam ipsi s; ds qui est dicitur. Quis unum ex mi
 numis meis fecistis. in fecistis. Quia hoc faciens helemosina:
 emittit uitam eternam. unde pat' erudient filium ait. fili helemo
 sina a morte anima liberat. in pat' ire in tenebris. Et ite.
 helemosina maxima uirtus est omnib' facientib' eam.
 fiat. defudet helemosina in manu tua. donec inuenias
 iustum cui des eam. Adus in euglio. Date helemosina: et
 ecce omnia mundi s' uob'. Et item. Quia sic aqua extinguit
 ignem. ita helemosina extinguit peccatum. Quae omnia in
 paulo considerantur.

Diaca. x. sedm Lucham.

Tunc ille tempore. Cum appropinquaret ih's iherlm. uidens ciuitatem
 in terram fleuit super illam. dicens. qz si cognouisses ritum. hic
 ponit ciuitas metaphorice p' ciuitate. Metaphorice dr aliquo
 quod inhabitant ponit p' abitanti. ut iracionalis p' maco
 nali. i. ut p' animal p' animal. de si dicat. hic lacrimatur
 ih's no p' munit. s; p' uidet qui cum crucifixus. Quia si
 cognouisses ritum. hic facit ih's apostropham. i. quos facio
 nem ad iudeos dicens. qz si cognouisses ritum. de si dicit.
 qz iudei ignorare sua tribulatione. rdo male peccata con
 litat. nec fleuit sua destructione. futuaz. Ita ostendit uisus.
 ea que s' t in hac die tua. i. in tua uita s' ad peccata. i.
 cu peccatis. i. uoluntates carnis tue. Et quedi s' abscondita
 t. i. mala futu. Et qz ueniunt dies in te. reuertentur
 te inimici tui uallo. In die eni tua p' uisa est ciuitas. i.
 gens iuda que extollebat in honore. gloriab' in facti
 tatib'. letab' in diuiciis. in habundancia rer. in superbi
 tate. plus in sanitate corporis. Et ex oia ista sibi erat ad
 pacem. futuam uiam. malaq; uentura si p' uidebat.

unde recte subdit. Nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Quia
uenient dies irae. Fumum tribulationem non pudebant
ignominiam. Unde subdit. Dies ueniet in te. id est boni homines.
Et dicit uenient in te. id est in te. tunc eris in angustie in cor
pore. in anima. quia non cognouisti tempus uisitationis tue. id est tempus
in carnationis domini. quod postea uenit te uisitare per suam incarnationem
ut redimeret te a peccatis per misericordiam patris. Hic dies clari
homines sunt. uaspasianus. ihericus filius eius. et alii romani. qui
in quadringentesimo secundo anno. per passionem christi ihesu. destru
erunt iudeos. et eorum ciuitatem. ita quod non remansit lapis super
lapidem. ut iudeus super iudeum. qui sunt duri ut lapides.
Et hoc fuit factum merito. quod pater et filius destruxerunt. negantes
patrem et filium. id est tunc dominum uerum. In hac ciuitate filius uas
pasianus scilicet ihericus interfecit iudeos fame. et gladio.
numero quippe decies centena milia. Non solum dominus uisita
uit eos per incarnationem. sed per ascensionem suam. per dies et
et duos annos. uariis signis uisitauit eos. et tenuit
quia in quadam die uirtute sacrificio admota. sperant a gra
uam et terram templi eorum. que uix potant moueri. et
hominibus per semetipsum reserata est. in media nocte clara
lux in templo refulsit. quasi meridies esset. quod ceruentes pu
tauerunt esse sibi propria uentura. Sapientes illorum dixerunt
esse uenturum ihericum ciuitatis. dicens fugiamus ab his se
dibus ante duos annos obseruationis eorum apparuit
in celo stella similis gladio. per totum annum super unam
ciuitatem. et tamen propter tot monstra. ad penitentiam redire
noluerunt. Incarnatio domini fuit uisitatio populi. Unde dicit. uisi
ta nos in salutari tuo. Et alibi. uisitauit et fecit nos omnes
ex alto. In eliseo propheta figurata est uisio iudeorum quod male
dixit pueris dicentibus ei. Ascende calue. ascende calue.
Et quum duo ursi comederunt. et duos pueros illorum. hic
per heliseum. dominus designat. quod ductus est a iudeis. in locum
qui dicitur caluane locus. tunc heliseus a puens elus est.

ita iudei eluserunt dominum. dicentes flexit genibus. aue rex
 iudeorum. Vitem. si filius dei es. saluum fac te ipsum. in os
 paucientes eum dicebant. Phryza. ubi xpe. qd est qd te pau
 sit. hic. xl. duo annis. s. p. xl. duobus pueris iudeorum.
 In quibus annis expectauit dominus iudeos. ut redirent ad pe
 nitentiam. Et duo viri significant principes romanorum. i.
 uaspasianum. et thaurum filium eius qui eos delinquerunt. Phrye res
 hendit sacerdotes iudeorum qui uertentes filios suos. ne imo
 larent domino oues. et boues. de quibus uicime fieri debebant.
 Domum dei: speluncam latronum fecerunt. quia quod male erunt.
 ita male uendebant. iudei sacerdotes in templo sedebant.
 si qui offerrent iam laudibus extollerent. si qui uero non offerret. fla
 gellis cedent. Tunc fleuit pro semetipsum dominus super ciuitatem.
 unum flet pro suis sanctis. super amaram penitentiam. Ut aliam ciuitatem
 amara designat. super quam debent flere boni homines. qui nescit
 quidare an ueniat he angustie et tribulationes in loco. ubi
 est iunus qui non moritur. et ignis qui non extinguitur. Quia talis est amara
 superbia inflata. et glificans se de terrenis deliciis. non prospici
 ens futuram penam unde dicitur. nunc autem abscondita sunt ab oculis
 tuis. Ut tempus iustificationis anime est hic tempus mortis. ut dies
 calamitatis miserere. quando dicitur dies amara que non penitentur.
 Quare dilataui me metipsum in malis operibus? Et circumdabit
 te undique. et ad terram prosterneat te. et filios tuos qui in te sunt. hic
 unum est misere anime diabli. qui circumdabit eam uallo. quando
 in die mortis eius reprobabit ei omnia peccata peccata. Undique
 erunt eis angustie. quando ipsi diabli persuasores mali peccati. fi
 ent exultatores uindictae. Et ad terram amara prosterneat quando
 in die iudicii. quod quoniam habet uirtutis amittet. ut quando cor
 porum corpus iam in terra rediret. filii et filie operum significant
 tam mala quam bona. Mala autem ut hic cum dicitur. et filios tuos
 qui in te sunt. ad terram prosterneat opera. quando summi reddunt
 rationem de malo opere uindictae. non relinquet in te lapis
 super lapidem. et quod non cognouit tempus iustificationis tue. hoc

Lapis significat malam cogitationē. q̄ sic lapis sup lapidē
q̄struit murū. ita malis cogitationib⁹ q̄struit hēdificiū
diabli. Vnde i uno solo. V̄sitat dñs amā aliq̄ndo ut
p̄cepto. ut amonitōe. ut infirmitate. ut ad iustitiam.
Et ingressus in templū. cepit eicere om̄s uendētes
& reuites: de templo. hie templū. ecclā designat. q̄ qd̄
tūc egit dñs in templo corporalit̄. n̄ facit in ecclā sp̄ali.
Que ecclā recte dom⁹ oracionis d̄r. q̄ ecclā miq̄m ces
sat orare. in qua domo ut in ecclā s̄ uendentes reuites
oues & boues. Pa n̄lli hoīes existentes in ecclā: fingit
se humiles ut oues. sapientes & fortes ut boues. castos
ut turtures. n̄ lacerantes ut columbe. Hoc faciūt p̄
tremo lucro amāz. Quare uendūt oues & boues. i. p̄
lucro uendunt suā humilitatē. & fortitudinē. & castita
tem. & nō laceracionem. hie uol fortis designat p̄dica
tor. ut ait dñs ad moysen. Non arabis cū boue & asino
.i. noli quigere in p̄dicatione prudentē cū stulto. Vt co
lumba est hie sp̄s sc̄s. q̄m sacerdotes gratis dare debent.
in manuū impositionē. nō p̄ lucro uende. Tales eiciet
dñs a suo templo. i. a sua ecclā. q̄ q̄muis in hoc se lo quig
uideantur. in die tam̄ iudicij separabunt̄ q̄ dñs dicens
eis. discedite a me malehici in ignē et̄nū. Et erat docens
eadie in templo. Dñs p̄ semetip̄m in templo docuit. nūc
p̄ sc̄s p̄dicatores in ecclā docet. vnde ait dñs. Qui uos
audit. me audit. Et q̄ uos sp̄uit me sp̄uit. **Dea. xi. s.**
Tu illo t̄p̄e. Dicebat ih̄s ad eos qui in se confidebant **ta lucā.**
tan̄ q̄m iusti. & assignabunt̄ ocos parabola istam dicens.
Duo hoīes ascenderūt in templū ut orarent. un⁹ phari
seus. & alt̄ publicanus. Pharisēus dicitur in h̄c t̄p̄e. q̄
significat illos q̄ se diuidūt ab alijs. timore sup̄bie atq̄
iactancie ut hie pharisēus qui ait. nō sum sic ceteri hoīes.
& ap̄tores iniusti. adulteri. ut̄ etiam hie publicanus.
Sup̄bia quatuor modis diuidit̄. p̄m̄o cū hoc p̄uat h̄c

be. qd n̄ habet. sedo cum putat hoc habere qd̄ habet. n̄
 nō adeo. Tercio cum credit ea que habet accepisse adeo. 7
 putat suis p̄tibul̄ n̄ntis ad̄ dedisse. Quarto. cui alius des
 peccat putat se h̄re. qd̄ alij habere n̄ possit. Et publican̄
 est ille. qui amissa uerūdia publice peccat. ut q̄ nec
 cigalia eriget. Ergo significat p̄ccatores qui humiliādo.
 atq; p̄ccā sua ḡtendo. exultant. Et phariseus signi
 ficat orantes d̄m cū sup̄bia. 7 absq; humilitate. Ieu
 nio bis in sab̄to. decimas do. omniū que possideo. i. duos
 dies in ebdomada ieiunio. h̄ic sab̄tū intelligit et̄da.
 7 p̄ hoc qd̄ dicit ieiunio bis in sab̄to. abem̄ illos q̄ faciūt
 elemosinas. 7 ieiunāt cū magna iactancia 7 sup̄bia. Et pu
 blican̄ a longe stans uolebat nec oculos ad celū leuare. s;
 p̄cucieluc p̄ccatū suū dicens. D̄s p̄picius esto in p̄ccati. h̄ic
 publican̄ significat illos. q̄ putātes se. a d̄o longe
 stare. 7 a consorcio anḡlor. 7 hom̄i. 7 qui humiles n̄
 audeat aspice in celum. q̄ se d̄m offendisse putant. 7 qui
 tendentes p̄ccatū suū in eo memorē remittit. 7 q̄ humiliē
 p̄ccā sua p̄tendo mediā dei requirūt. ut ait ille dicens. D̄s
 p̄picius esto in p̄ccati. Dico aut̄ ubi descendit h̄ic iustifi
 ficatus in domū suā ab̄ illo. h̄ic publican̄ iustificat̄
 significat illos qui p̄ suā humilitatē pueniūt ad reg
 nū celoz. qm̄ est dom̄s sc̄oz. h̄ic phariseo se exultando.
 humiliat̄ est in infernū. Publican̄is uō humiliando. ex
 latus est ad celū. Qui om̄is qui se exultat. humiliabit̄.
 Et qui se humiliat exaltabit̄. Sic ḡ nichil nauis bona
 ostuendo nichil ualeat. relictō tantūm uno foramine.
 sic nichil p̄sunt hom̄i alie uirtutes absq; humilita
 te. humilis idest h̄um̄i de h̄um̄i. 7 ille est humilis.
 qui se putat t̄m̄ remem̄e. Vt p̄ hos duos hoīes.
 significant̄ allegorice duo ppl̄i. iudeoz 7 gen̄tiū. Q̄
 phariseus manit̄ se iactante de suis uirtut. designat̄
 iudaeos p̄s. qui in lege 7 p̄p̄is 7 ceremonijs gloriā

cur. & publicanū p̄ls genū figat. qui humili- ostendo
p̄ca sua. in culturis ydolorū in multis flagitijs se deliquisse
cognouit. **Dñca. xii. sedm mathm. — — —**

Tillo t̄p̄e: Exiens ih̄s de simb⁹ t̄m uenit p̄ sidonē ad ma-
re galilee int̄ medios fines decapoleos. Et r̄. Cuiusmodi
iste uidelicet tyrus & sidon fuerit ciuitates gentium. & p̄ so-
tem fuerit date filijs isrl̄ in possessione. s; illi nullom̄ po-
tuerit eas cape quia sūt infra mare. Decapoleos ē una
regio p̄ iordanē que habet in se. x. ciuitates. hoc qđ
dñs uenit in simb⁹ decapoleos. significat qđ dignat⁹
est descendē in uentū bē mare iugum. Et adducūt q̄
surdū & mutū. & dep̄cabant eū ut imponat illi manū
Iste surd⁹ & mutus sp̄ualit̄ figat humanū gen⁹. tūc
humanū gen⁹ p̄didit audiū. quō p̄tinuit dñi p̄ce-
ptū. & fecit p̄ceptū dñi. tūc p̄didit loquelā
quō cessauit laudare dñm. Illi qui adducūt
infirmū dño ad sanandū. significat patriarchas & p̄ph̄as.
qui p̄dicauerūt incarnacōnē nr̄i redemptoris. In hoc qđ
dñs manū imposuit sup̄ infirmū. debem⁹ crede qđ ip̄e
suscepit nr̄am mortalitatē. & habuit humanū gen⁹ de
dñi potestate. Certe ille q̄ uoluntarie n̄ audit ūbū dī
surd⁹ est. Et q̄ loquit⁹ uanitatē. & seminat int̄ fr̄es dis-
cordias mutus ē. Isti tales debent admon̄y a m̄gr̄is &
doctozib⁹ ecclē. p̄tēa ut possint recipere sp̄uale intellectū.
ut audiā. & sp̄uale loquelā. Et apprehendit eū de turba
secus. & misit digitos in auriclas eius. In h̄ qđ dñs p̄-
sequit infirmū a turba. & postea sanat. significat
qđ humanū gen⁹ si n̄ dimiserit ōs errores quos habu-
erit. nūqm̄ aīe sanitatē habē potit. Sicut un⁹ q̄s q̄
iacet in uicis & p̄cis: si nō fuit uers⁹ p̄ penitēciā ad
dñm: regnū dei nūqm̄ recipiet. Dñs misit digitos
suos in auriclas surdi ut audiret. q̄a aures cordis nr̄i
nullo m̄ possunt audire ūbū dei. & n̄ possunt intelligē sp̄ua-

licet nisi aperiantur per gratiam spiritus sancti. Et exiens tetigit linguam
 eius. Per spiritum. humanitatem domini intelligimus. Dominus tetigit lin-
 guam illius in unum ex parte propter loqueretur. quoniam dignatus est suam
 divinitatem ad nostram humanitatem inclinare. Et suspiciens
 in celum ingemuit et ait illi. Effeta quod est ad aperturam. Dominus quoque
 sanavit hunc infirmum: prius aspexit in celum. et ingemuit. postea
 aures eius aperuit. et unclum lingue eius dissolvit. hoc significat quod
 quicunque regnum domini per peccata nostris. aut per alienis: semper
 oculos cordis nostri ad dominum levare debemus. Postquam dixit dominus
 effeta. hoc est postquam precepit ut aperirentur aures infirmi. statim
 aperte sunt aures eius. et solutum est unclum lingue eius. et loquebatur
 recte. Hec est explicatio aperturam. ex effeta quod unum videtur. Et ut pre-
 dictum est dominus sanavit surdum et mutum. Et sacerdotes laborantes im-
 mitit digitos suos in auriculas infantium. et tangunt naves illorum
 ex parte dicentes effeta quod est ad aperturam. Tunc aperit aliquis hoc quod ad
 aperturam est: quoniam relinquens ydola et mala opera. et anachre-
 matizat ei. et benedicit dominum. et quoniam sacerdoti peccata sua confitetur.
 Quando aliquis iacet in peccatis et loquitur vanitatem. non potest rec-
 te loqui verbum dei nec dominum laudare. Sed postquam quis fuerit ad divi-
 na eloquia. et restringit linguam suam a detractionibus. et venit misericordiam
 dei. et confitetur exorat dominum pro suis et alienis peccatis. tunc aperit ei li-
 gua ad laudandum dominum. Postquam dominus sanavit surdum et mutum
 precepit illis qui infirmum adduxerant ad eum. ne aliam dicerent.
 Tale autem datur nobis dominus exemplum ut quicunque bona opera fa-
 cimus non faciamus propter laudem seculi. ne perdamus retribu-
 tionem sempiternam regni. Sed illi qui omnia haec miracula vident. non
 potuerunt tacere quod non laudasset eum dicentes. Bene omnia fecit.
 surdos fecit audire. mutos loqui. Et nos fratres beati hoc quod
 de domino cognoscimus. cotidie alijs nunciare debemus. et si in-
 dem aliquem in peccatis iacere. debemus illi penam inferni. et
 gaudium paradisi nunciare. Dominus omnipotens sic procedat nobis verbum suum
 nunciare: ut illi qui audierit. et possint nobiscum in para-
 diso gaudere. Quod ipse. **Dea. xiii. secundum lucam.**

T H illo tpe. Dicit. i. d. s. Beati oculi qui uident que uide-
tis. hic intelligit p oculos. oculos aplos q̄ eu corpati
uiderit. in eo diuinitatem eē intellexit: 7 oculos b̄ne
credeuēti. q̄ nō om̄s qui eū uiderit beati fuerit: ut ui-
das. pilatus. 7 qui eū crucifixerit. Multi at̄ reges 7
pphe uoluerit uide que uos uident. 7 nō uiderit. Et
audire que audiat in audierit. P̄ p̄has 7 reges habe-
m̄ hic sc̄ol̄ hōies. bene regentes. s; 7 alios ut ad.
7 ioh̄as. 7 ezechias. hic querit̄ quare dicit h̄. cū eū
om̄s uiderit sp̄alit̄. teste d̄no q̄ ait. abraham pat̄ ur̄ erud-
tauit ut uideret diem n̄m. uidit 7 gauisus est. Et alibi.
Jacob uidit d̄m̄ facie ad faciem. 7 salua facta ē anima
ei. Et elias uidit d̄m̄ sedentem sup solui excelsū
7 eleuati. s; q̄muis pphe eum sp̄alit̄ uiderit. corpati
eū uide desiderauerit. sic apli uiderit. ut aduentū ei. sic
uos iam uidim̄. tunc accessit ad eū q̄dam legispiritus
temptas 7 dicens. Magr̄ qd̄ est magnū mādatū i lege.
P̄ illū legispiritu habem̄ uideol. qui semp̄ surrexit
in d̄m̄ ad temptādū in sup̄bia. Sibi uerū questio-
nem fecisset. non tantū magr̄m uocasset s; d̄m̄ 7
redemptorem mundi. facta at̄ q̄stione. p̄m̄ ad legē
misit eū. in eo p̄to impleuit. quā in ore. n̄ at̄ adhuc
in corde tenebat. hic laudat d̄m̄ responsionē petiti.
nō ei. n̄m̄. de si dicat. sua p̄cepta d̄m̄ laudam̄. nō ei.
n̄m̄em malignā. Que lex ē multū laudanda. Nam
p̄ eam n̄m̄ dei dilectio 7 p̄ximi hostendit̄. Quia n̄ posuit
in furam in dei dilectione. hostendit̄ n̄m̄ d̄m̄ sine in fu-
ra amari. s; in amore fr̄is in furā posuit dicens. 7 p̄ximi
tū. sic te ip̄m. de si dicat. qd̄ bonū ē uelles fieri. tuo
egenti fr̄i facias. Et ille uolens iustificare seip̄m. dixit
ad ihm̄. Et quis est in̄s p̄ximus. Iste erit fortasse un̄
ex eis qui uolunt se laudari ab hōib; n̄m̄ dei
laudam̄ audiens. fecit̄ aliam q̄stionē. Ideo suspex̄

dñs. ut hostender se hñe gñione. ⁊ dolore ex lapsu hu
 mam genis. hñc homo est adam a paradiso descen
 dens. i ruinas hoñu uenit. Iherlm. i. unio pacis. Jericho
 mñtat luna. Luna defecatis di. Ergo iherlm repren
 tat nb celestem eccliam. Et iherico. ruinas hoñu. uasoe
 do. ⁊ moriendo. Et incidit in latrones. q̄ ⁊ despoliauer
 eu. ⁊ plagis impostis: abier semiuuo relicto. Latrones
 fut hñmudi sp̄s. q̄ sic latro furat. ⁊ rapit. manifeste
 ita hñmudi sp̄s occultis temptacñib⁹ ⁊ manifestis p̄sua
 sionib⁹ hoñes p̄secunt. Despoliauer diabolus adam. qño
 imortalitate ab eo extuler. Plagas impostis: qñdo ml
 ul diuisisq; p̄cis peccare fecer. Semiuuo di. q̄ ex parte
 moritur: ⁊ ex parte uiuit. Semiuuo dimiser genus
 humanu. ut adam. q̄ qñuis ab eo imortalitate abstu
 lerit sibi tam noticia. ⁊ memoria laudadi dñi reliquer
 non ex toto eu relinqnd. Abier. s; temptare eu n̄ potuer:
 in qñm temptare desiderauer. Accidit at ut sacerdos qdam
 descender eade uia. uiso illo p̄tunc. hñc sacerdos aaro
 itelligit. q̄ p̄m̄ p̄cepit offere dñ. qui uidens gen̄ huma
 nu a p̄cis uulnati. minime subleuau eu. Siml̄ ⁊
 leuita cu eet secus eu uidet eu: p̄transit. ⁊ leuita ordo
 p̄phaz itelligit. q̄ eu minime subleuare potuit. Sama
 ritam⁹ iter faciens uidens eu motus e. Et qñas
 alligau uulna ei⁹. infundes oleu uini. Ille samarita
 no mñtat custos. q̄ designat xp̄m: q̄ e uerus custos.
 hñc samaritan⁹. i. xp̄s fecit iter: qñdo de celo descen
 dens in uignis uis carnem assumpsit. qño uisibil mū
 do apparuit. ⁊ in cruce ascendit. ⁊ in sepulcru positus
 fuit. ⁊ inde surrexit. ⁊ ad celos ascendit. Et ita transie
 do ⁊ bene nb faciendo: a morte p̄petua nos redemit.
 tñc dñs nb appinquit: qñdo carne nra assumpsit. Alla
 gauit uulna: qño peccare p̄hibuit. Uini ⁊ oleu fut
 duo utilia ad uulna sananda. q̄ uini curat. oleum

nutrit. & admonitio unius. penitencia habent. cum infundit
dñs in humano genere dicit. nisi penitencia egeritis none
mini. & oleum qd nutrit. remissio peccatorum designat. qm
infundet dñs qñdo dicit. Venite benedicti patris mei. pa
pate regnum qd vobis paratum est ab origine mundi. hinc
dicit qm adiuuauit. tunc dñs in adiumento suo nos ipso
quo ut ait apłs. peccata nostra ipse portauit in corpore suo sup lig
ni cum luore sancti sanguinis. & stabuli ecclesie designat.
qz sicut animalia in stabulo reficiuntur copantur. ita qz ame
fidelium in ecclesia diuina ubi pabulo reficiuntur. Et alia
die portauit duos denarios. dedit stabulario tantum. Cum
illis habeat. & quodcumque super erogaueris: ego cum rediero reddam
tibi. hic alia die tempus est post resurrectionem. & prima dies facta
ante incarnationem. Duo denarii sunt duo testamenta. noui
scilicet & uetus. Stabularius est apł. apłorq; successores.
& recte doctores. Tunc illis discipulis portauit duos denarios
qñdo post resurrectionem dedit eis sensum intelligi scripturas. ut
hostensium est in euangelio. & incipiens a moysi & omnibus
apłis interpretabat illis in omnibus scripturis. Super erogauit
discipulis. quos plus docent quam si acceperunt in precepto.
Taliter docet paulus dicens. De uiginti autem preceptis domini non
habeo. Qui non tantum predicauit in euangelio: sed nocte labo
rat unde uiuere. unde uestire. & cum rediero reddam
tibi. hic per reddam habemus dominum redeuntem in die iudi
cij. Qui tunc reddet doctoribus ecclesie retributionem: dicitur
domino. Euge serue bone & fidelis intram in gaudium domini
tui. Vade & tu fac similitudinem. ac si dicit. Tu similitudinem impe
de mediam alijs & auxilium: & fac eos tuos proximos. Et
hec faciens. diliges proximum tuum sicut te ipsum. & diligendo
dominum diliges proximum. & diligendo proximum. diliges dominum.
diliges & uitam eternam. **Dea. xiiii. secundum lucam.**
Et illo tempore. Dum iret ihesus in iherosolimam: transiit per me
diam samariam & galileam. hic hostendit dominum. non

tantu in uis descende dignatus e. p. nos: s. ciuitates et
 castella circue uiu. infirmos curando. et uigiliu p. di
 cando. ut ita. Cum dñs uenit iherlm. i. in eccliam p. sama
 riam et galileam. i. p. picula corpus sui. i. p. passionē
 suā et cetera. hic p. castellu p. sent. scdm intelligit qd uir
 dignatus est. qno in similitudine hois factus. huma
 nam carne assuipit. Et cum appinquit qddam castel
 lu. occurrer ei decem uiri leprosi. Decem uiri leprosi s
 iudei. decem p. cepta uolentes. et dñr leprosi. p. ter ua
 rietatem legis. In lepra. i. in morte anime cecider. et qd
 lex ad nulli p. fectione adducit. a longe stantes p. ter
 p. em. clamauer dicentes. ihu p. ceptor miserere nr. i.
 ihu hebraice. saluator dr. latine. p. ceptore dixer. qd
 in p. ceptis se obemisse cognoscebat. De nullis alijs in
 firmis legim. qd dñs misisset ad sacerdotes: nisi tm de le
 prosis. S. id fecit. ut hostender honore sacerdotu. et ne qd
 nr. legi uideretur: qd mos erat sacerdotu conspectib. lep
 rosos offerre: septem dieb. qd id qd sacerdotes uidentes le
 prosos muidatos: dñm muidatorem ee credent. ut p. corpore
 le sacerdotu. sp. ale intelliget. s. leproso. heticos intellige
 possum. qd sicut est uari. color leprosoz. ita s. uarie
 sentencie heticoz. quib. necesse e ut sacerdotib. suis offe
 rant. et lepra. i. p. ca sua q. fiteant humilit. ip. stanti erro
 rem anathematizent leprosi. Et qd dixim. heticos p. uie.
 hoc qq. uniu. q. p. coru testem potest. qd omis p. cor est
 leproso: in anima. hie erant a longe stantes. p. ter p. ca sua:
 ut qd putabant se ee segregati a glorio dei: et scoz. hie lep
 si ante qm ad sacerdotes ueniat muidati s. ut no. plagem.
 s. p. gram dei muidati credent. hie un. ex illis deo gr. as
 agens. ecclia figat in q. unitas caritatis q. tuet. hie ma
 gna uox est magni scoz desidui. q. qntu un. q. sq. amat:
 tantu intencione clamat. hie eade in faciem. figat humi
 litatem. et honores scoz ecclie. S. eade uer. figat supbia. et

pretensionē. Samaritanos. i. auctos. q̄ sc̄m eccl̄iā significat.
q̄ ut alias uires h̄e possit. custodia humilitatis tenet.
Non id̄o interrogauit dñs ut aliqd̄ ignoret. s̄ ut hotten
det se nescire illos qui male opant̄. vnde t̄mp̄s dictu
rus est dñs in die iudicij. An̄ dico ut̄ nescio uos. pro
uem leprosos q̄ ad dñm redire uoluer̄ habent̄ imp̄fectos.
q̄ nouem ē imp̄fect̄ numerus. r̄ indiget uno ad sui p̄fec
tionem. sic unus est p̄fect̄. Q̄a unus dñs. una fides. unū
baptisma. hoc q̄ dñs ait illi humiliati cadenti ad pedes
eius. scilicet surge r̄ uade in domū tuā q̄ fides tua te sal
uū fecit. significat h̄ q̄cuq; pecc̄or humiliat̄ confess̄ fuer̄ sua
pecc̄a sacerdoti. a dño ueniam̄ merebit̄. vnde dicit̄. Q̄ se exaltat
humiliabit̄. r̄ q̄ se humiliat̄ exaltabit̄. Quisq; enī fidē
habet gr̄a dei in eo dñat̄. r̄ p̄ eam ab om̄ib; malis libera
tur. Et nos h̄am; fidem h̄m̄ fr̄es cū opib; bonis. ut ab
om̄ib; malis lib̄i ē̄ m̄eam. Ip̄o adiunxit. **Dea. xv. Sm̄**
h̄ illo t̄p̄e. Dicit. i. d. s. Nemo potest duob; dñis seruire. **math.**
Dñs n̄r manifestat in h̄ loco. qd̄ nullus potest
seruire duob; dñis. i. deo r̄ diabolo. Dñs accepit nom̄ a
dn̄atione. r̄ h̄ nom̄ nulli p̄tinet nisi soli d̄o qui subna
tor ē r̄ dñs totius mundi. S; diabolus p̄statuū dñs dicit̄. id̄o
qd̄ potestatem habet in m̄tib; illor̄ q̄ malū cotidie op̄i
tur. h̄c duo dñi intelligitur. d̄s. r̄ diabolus. qui gr̄a
sibi seruientib; p̄cipuit. Nam dñs diligit castitatem. dia
bolus libidinem. Dñs amat humilitatem. diabolus sup̄bia.
Dñs diligit caritatem. diabolus discordiā. r̄ dissensionem.
Dñs amat pacem. diabolus inimicitias. Et id̄o dicit̄. ne
mo potest duob; dñis seruire. uno r̄ eodē t̄p̄e. q̄ duo
contraria n̄ bene in uno hoīe consistunt. Aut enī unum
odio habebit. r̄ alterū diliget. Aut unū sustinebit. r̄
alt̄m contempnet. Odia ē̄ fidelis diabolum. r̄ diligit xp̄m.
contempnat diabolum. r̄ adherat xp̄o p̄ bona op̄a. in quib;
dilectio dei consistat. ut ait dñs. Siquis diligit me ser

monē mīm seruabit. Qui fr̄ h̄y dno dñi. hostendit dicens:
 nō potest dō seruire imamone. Mamona hebraice diu
 cie mīp̄tant. nam hebraice mamō lucrū dr̄. ac si dicit. ne
 mo potest dō seruire. Thuu? sēli dūncis. Due sollicitudi
 nes intelligūt. scilicet bona & mala. S; hie n̄ phibuit
 dñs sollicitudinem nisi malam & sup̄flua. hōne amā pl̄
 ē qm̄ elca. & corpy plusq̄m uestimāi. Ac si dicit. q̄ dubita
 tis de minimis. credite dñm ubi maiora posse dare. q̄ uos
 maiora dedit. scilicet: corpy & amā. & qz ista dedit. q̄ potest
 dare cibū & uestimāi. unde ip̄e dedit exēplū dicens. Res
 pice uolatilia celi. qm̄ n̄ laborat neq; nent. i. filat. neq;
 agitat moxra. s; pat̄ ur̄ celestis pascit ea. ac si dicit.
 si dñs pascit uolatilia celi creata ad humanos usq;. mul
 to magis qd̄ ad ymaginē dei creantur: fame n̄ p̄ire p̄m
 ter. hie accepit dñs p̄ uolatilia celi pullos coruoz q̄s pat̄
 & mat̄ pascē nolūt donec ad inḡtudine ueniūt. ac si dicit.
 si dñs pascit coruos. q̄nto magis pascit hoies. hie plures
 & p̄ maiorib; & dignitate accipiūt. hie hostendit qd̄ ne
 mo est tante potencie qd̄ possit auertere staturā suā
 teste dō qui ait. nec unū capillū nigrū neq; albū quis
 facē ualet. & de uestimō qd̄ sollicitus estis. hie auert dñs
 sollicitudinē uestimā. qz q̄ dedit corpy & amā: dabit
 uestimēti sibi seruientib;. hie ponit dñs aliud exemplū
 dicens. Considerate lilia aḡ qm̄ crescūt. n̄ laborāt neq; nent.
 Qui uestit uiles herbas florib; & folijs que herbe aut cre
 scūt. & tarescūt. q̄nto magis induet hoies q̄ ad laudē &
 honorem dei creati sūt. Salomon q̄ fuit rex & sapientissim̄
 hō n̄ potuit se ita induere ut liliū. Qd̄ t̄rens salomon n̄
 habuit. n̄ salomon. i. ih̄s x̄p̄s habet. Si at̄ femū agr̄ qd̄
 hodie est & cetera in d̄hanū mittit d̄s sic uestit. q̄nto mag
 uos minime fidei. Ac si dicit. si femū qd̄ dñs p̄mū uesti
 uit florib; & folijs ut p̄dictū est delecto cito oburec̄ in
 igne. q̄nto magis dñs hoies minime fidei p̄mittit m̄i

re: nolite ergo putare: quod meliores estis uos. hic dominus allu-
mit ea que predixit. hic intelligit dominus gentes. paganos.
ihereticos. qui domini non credunt nec amant. nec precepta eius
studuit. hic ponit potum. quia quod omnia predicta requirit. uariis
porcionibus inebriant. de si dicat. nolite predicam perire. quia
dominus benefecit uos eis indigentes; magis que sunt ab eis re-
cipienda: requirite scilicet regnum dei iustitiam eius. Hic primum
in ordine sed per qualitate ponit. Demum omnia necessaria cor-
poris uobis dabit uobis dominus. unde iacob ait. Omne datum optu-
mum. et omne donum perfectum desursum est: descendens a patre
luminum. **Diuisa. xvii. secundum Lucham. —**

In illo tempore: Ibat ihesus in ciuitatem que uocatur nain: et
ibant cum illo discipuli eius: et turba copiosa. Et illam ci-
uitas in galilea longe est duobus miliaribus a monte taber.
Impetratur in una lingua quocumque ut quurba cio. et spua
lit figeat huc mundum. qui semper est in angustiis tribulac-
ionibus. tunc appropinquat dominus portas nain. quando uisibiliter in
carne apparuit. que caro fuit sibi porta. id est mundum.
unde dicit. Et exiit per clausam portam lux et decus totius
mundi. Et ecce defunctus esset filius unice matris sue.
Defunctus iste humanum genus significat. quod resuscitatur
a domino appropinquante portas ciuitatis. quia eo in carne appa-
rente genus humanum a contagione peccati eripitur. Et benedixit
quia unicus erat mater sue. quia genus humanum ante peccatum
originalis primum hominis dignam plenam se esse gaudebat. Et hoc in-
ducia erit. et turba ciuitatis multa cum illa. hoc uidua est
ecclesia. que tunc uiduata fuit quando diuicias paradisi am-
isit. unde dicit per prophetam. Vidua eius benedictio benedictio.
pauper eius sanabo pauperibus. Et cum elias. non despiciet
preem pupilli uidue. cum effudent loquelam et gemitum.
Et tunc erat multa turba cum illa. in morte primum hominis. Que
turba sequitur dominum eius miracula unde cupiebat. ut eius testes
et laudatores essent. Quia cum uidisset ihesus media nocte?

Ut mat defuncta h' p'p'he intelligit. q' p' filio suo fleuisse
 dicit. q' patriarche ypp'he v'ndie int'uenientes lactima
 bilit' ad dnm p' humano gene orabat. v'nde ait dñs. No
 lite flere. Ac si dicat. desine mortui flere. que p' paulu
 lu surgentem. retinam vita habentem gaudebis. ut videbis.
 Tunc accessit dñs. iten'git loculu. q'no m'ce humani gens
 ad penitencia' g'cessit. Loculus a q'tuor portat. Quatuor
 modis ante aduentu dñi gens humanu' acruu' tenebat.
 amore scilicet. timore. gaudio. et merore. Amore in
 adpendis reb'. Timore in custodiendis. Gaudio. in posse
 sis. Merore. in p'dis. h' ar' q' portabant steter'. h' portu
 res p'ca' vicia intelligit. que p' aduentu dñi longe a scis
 hoib' p' penitencia' ac bona opera steter'. Adolescent' t' dno
 finge. huc gens humanu' adolescenti q'parat. q' sic i' u
 uenute e' abile corp'. i' forte pectus. i' castitas in thoro. i'
 uix plena s' b'ucha. ita q'q' in p'mis ei' mortu' q'rib'. i.
 humanu' gens m'ud' ualuit. In habundicia em' rex fuit
 uberrim'. In fecunditate. p'pl'. fecundissim'. In longitudine
 diez. diuturn'. Et resedit q' erat mortu'. i'cepit loq'. i' dedit
 illu' mat' sue p'manet in dei uisione credes d'. i'cessit dñm
 tnu' i' unu'. q' an' adorabat ydola. Et dedit illu' soe eccl'e ut
 m'it' eum sic mat' filiu'. Accepit at' omis timor' i' magnifi
 cabat dñm dicentes. q' p'p'ha magn' surrexit in nob' i' q' d's
 uisitauit plebem su'. h' t'mtes i' m'udi sp's intelliguntur.
 q' uidentes gens humanu' de sua potestate p' dñm incarna
 tionem erip'. timorem i' admiracione' p'nt' g'fessi sunt.

In illo t'p'e. Cum uita'et ihs i' **Dea xvii. s' math.**
 domu' cui'dam p'ncipis phariseoz sab'bo manducare pa
 nem. i'p'i obseruabat eu'. Quocienscuq' legim' dñm
 ad nuptias ut' ad quu'iu'. n' g'ille illecebris debem'
 crede uenisse. sicut' scribe i' pharisei facieb'at dicentes
 eum uini potatorem ee'. i' publicanoz amicu'. S' debem'
 amad'ite idcirco eu' ad nuptias uenisse. ut multa q' ibi

congregabantur suo exemplo ut doctina erudirent: sic
piscator ut auceps. ut uenator tendit circa ubi piscum
ut auim ut pcedu multitudinē inuenisse putat. Sic dñs
ad imperas uenire uoluit. qd mlti sua scā p̄dicacione
ad fidem cepit. Paulus suo noīe multos dñs designat q̄cōp
ad uicū p̄tinet. Sed accipitur p̄ scā scriptā. et dei p̄dica
cione. Et ip̄i obseruabat eū. hęc obseruacio n̄ p̄tinet ad
sabb̄m. s; ad xp̄m. quō obseruabat uicū in sabb̄o curā
te. ut si sermonem q̄ta legem p̄ferret. Vere sabb̄m n̄ ob
seruabant. qz sabb̄i sc̄ificacionem reprehendē cupiebāt. Obs
uacio in mala et in bona significacione. accipit. In bona ut h̄.
In tantum sc̄y in bonū. In mala ut h̄. Obseruabit p̄cor
iustū. hęc ydropicus significat auarū diuitē. qz idropic⁹
ē talis nature. qd q̄nto plus bibit. tanto amplius fit. atq;
tumesat. hęc s; idropicus diuiti auaro comparat. q̄ q̄nto plus
h̄t. tanto plus sup̄b̄ atq; alienū cupiens dampnū desiderat
cens; habe. Unde q̄dā sapiens ait. Auar⁹ nō implebit bonū.
nec am̄a illi⁹ sc̄abit. Quia qui est auarus ignorat p̄tē
et ueritatem. nec pximo ut p̄m̄q; miseret. fidem et amicitia
n̄ custodit. necesse ē s; ut unusq; pacem et caritatem abeat.
auariciā abiciat. qz cupiditas radix om̄i maloy est. vel
idropicus plurimos ponit. qui q̄nto plus carnis pe
tulancie deditus fuit. tanto magis ardore libidinis. et
desat. De quib; dñs. Computruer; iumenta in stercore suo. Et
respondēs ih̄s dixit ad legis p̄tos et phariseos dicens. Si
licet sabbato curare. At illi tacuer; hęc responsio dei fit ad
hoc. qd dñi sup̄. et ip̄i obseruabant eū. Et ita dñs illoꝝ
malas cogitaciones p̄uenit. et ita suos insidiatores oclu
sit. q̄s nullo m̄ ad suā responsionē ut mitigationē q̄ta
dicē ut responde. ut illi sermonē p̄tuer; Et tūc ih̄s app̄
hendens eū sua scā p̄dicacione et sc̄o sp̄u sanauit. et ne di
misit. qz libentē arbitriū h̄i tam dedit. Et responder; ad
illos dixit. Cui⁹ uirum asinus aut h̄i in puteū cadens. n̄

67

continuo extrahet illum die sabbati. Ac si dicat O auari
 qui me respiciendo audetis. si uos amali in puteum cadent.
 auaricia uia. et suete subuenitis. quanto magis homini qui me
 lior est amali subuenire debet. cui sit facilius hominem uel
 sanare. quam amal de puteo extrahere. Amal cadens in pu
 teum auaro comparatur. Cum ergo auarus homo auaricie subcum
 bit. quasi si ceciderit in puteum cadit. Unde dominus mulierem incur
 uatam amal uocauit. Et cum non potuit ei respondere. Dicitur
 nullis similitudinem quam primus accubitus eligent. dicit ad
 illos. Cum uinitis fueris ad nuptias. non discubas in primo
 loco. Et hoc quod eligebat primus accubitus. ex superbia hoste
 dit. Et nuptias quicquid est aperiens ecclesie intelligitur. ut h
 hostensium est. Simile est regnum celorum homini regi. qui fecit nup
 tias filio suo. In nuptiis duo ueniunt scilicet sponsus et spo
 sa. Sponsus est dominus. sponsa est ecclesia. Salamus huius sponsi. ur
 gunt uteris fuit. Felicitas qui in nuptiis recumbit. quicquid
 uinit ecclesiam pie iuste in ea quiescit. Et quicquid in his nup
 tiis recumbit. non debet primo ascendere locum. id est non debet se
 maiorem parte gratulationis extimare ut meliore. Sed in
 parte nouissimi locum tenere. id est humilitate corde. et opere.
 uidentibus se indicat. Unde subdit. Quia omnis qui se exaltat
 humiliabitur. et qui se humiliat exaltabitur. Unde salomō
 ait. Maiora te tu ne quesieris. et fortiora te scrutatus non
 fueris. Et petrus. Omnes in uice humilitate infirmate. Et
 paulus. humiliamini sub potenti manu dei. ut uos exal
 tet in tempore uisitationis. **Dea. xviii. secundum iuchā.**

In illo tempore. Accesserunt ad Iesum saducei. uniuersum eum
 unus ex eis legis doctor temptans eum. Dicit quod est
 mandatum magnum in lege. Quotrociens homines mali
 perturbationem malorum concordati sunt herodes et pilatus
 concordati fuerunt in passione domini. Ita quod phariseorum et
 saduceorum due hereses emittunt in populo iudeorum et ideo concordate
 fuerunt in passione domini. Quia saducei non sumerunt deum cre

domit. nec uide nati. Saducei ihm temptantes. interrogauerunt
eum dicens. Dne. vii. fratres una uxorem habuerunt usque ad
alium. Dic g nob cuius frater erit uxor in die iudicii. Quibus dñs
respondens ait. O stulti & nescientes scripturas. tunc non nubent.
neque nubent. sicut angeli erunt in celo. id est immortales. Saducei
qui impugnant iustitiam. non credebant resurrectionem mortuorum.
neque angelorum. neque spiritum. Et pharisei diuisi impugnant. quia
ab alijs se diuidebant ut iustiores & sanctiores apparerent.
Iste phariseus si ueram interrogationem fecisset. magis dominum
quam magistrum debuisse appellare. Cui dixit dominus. Diliges
dominum deum tuum ex toto corde tuo. & ex omnibus uerbis tuis. &
proximum tuum sicut te ipsum. Vere dilectio dei & proximi maximum
& ipsum mandatum est. ut ait apostolus. Manent in nobis fides.
spes. caritas. Et uinum. Maior autem horum est caritas. hic primum
non per ordine. sed per magnitudine ponitur. ac si dicat. Nullus
sit locus in corde tuo. qui dilectione dei non repleatur. tunc
dei dilectio existit. cum ex proximi dilectione perit. Et
proximi tuum sicut te ipsum. ac si dicat. ut tue necessitati
uis alios subuenire. ita alijs subuenias. Et ut tue infirmitati
alios compati. ita alijs compati. Et ut uis alios in
tua prosperitate gaude. ita cum alijs cogande. & ut uis ad eter-
nam uitam peruenire. ita duc alios tecum si potes. Et hoc fa-
ciens implebis caritatem. unde ait dominus. Quod tibi non uis. alijs
ne feceris. Quare dilectio una sine altera esse non potest. manda-
tum caritatis latum & breue est. Latum in opere. breue in des-
criptione. In duobus mandatis. uniuersa lex pendet & propheta.
Ac si dicat. Quod has duas uirtutes habet. id est dilectionem dei & proxi-
mi. ab omnibus & mandatis & prophetis. illegibus replet. quia cari-
tas radix est omnium uirtutum. destructa ergo caritate. omnes
uirtutes destruantur. unde ait paulus. Sine caritate nichil
in se potest. hic fit questio. Quare se temptantibus iustis & sanctis ho-
stendit. quia tales erant in turba. qui per eius predicacionem erant
credidit. Interrogat eos dominus de se cuius filium dicunt eum esse.

Si illi dicentes dicit eē illū filiū dā: si frustra dicit
 cū negant eum eē filiū dā. unde recte dñs ait. q̄
 n̄ ḡ in sp̄u uocat eū dūm dicit. Dixit dñs dñs meo.
 sede a dextris meis. x̄ps est dñs dā. scdm̄ dūm n̄m̄tem.
 filiū uō scdm̄ humanitatē. Sede a dextris idest p̄manet
 uictor in gl̄ia cū humana carne. donec. i. semp. Ac si di
 cat. tuē sedit ad dextrā pat̄s. q̄ndo humanā carnem p̄
 n̄b̄ assumpsit. ad dextrā d̄i pat̄s collocatū. hie n̄m̄ci ītel
 ligunt̄ n̄ p̄ferantes n̄m̄cias. s; p̄ n̄m̄cias q̄nt̄ ad dñm̄.
 Pedes dñi incarnatio ul' apli. ul' cūctas intelligūt. scabē
 llū scandentes scōs. qz scabellū d̄r. a scando scandis. Ac
 si dicat. faciā tuos inimicos: factos amicos. scandē ad et̄n
 tatē in die iudicij. Et qz b̄nē isc̄e respondit dñs. nullū
 ḡ illoz fuit aus̄ responde illi. ul' eū amplis̄ interrogare. qz
 sciebant eū n̄ posse sup̄are. Tuē dicebat. nullū similitudinē.
 sup̄ cathedrā moysi. sederēt scribe yphansei. Cathedra:
 malam y bonā doctnā siḡcat. Malā sic de p̄fco uro d̄r. y
 in cathedra pessilencie nō sedit. Bonā sup̄ cathedrā moi
 si sederēt scribe yphansei. Vere scribe yphansei sedebāt s̄
 doctnā moysi. qz que plus intelligē nō potant: illis
 sp̄it̄ ad dñm̄ t̄ndebat̄ ut r̄ap̄lōs docerent. In h̄ qd̄ bene di
 cebat. audiendi erant. In h̄ uō qd̄ male uidebat̄: audi
 endi n̄ erāt. unde ait dñs. Omnia enī quecūq; dixerunt
 uob̄: facite. Scdm̄ uō op̄i eoz: nolite facē. Dicunt enī
 n̄ faciūt. Quicūq; ḡ male uiuit. y bene docet: scriba
 yphansei est. bona ḡ predicatio. p̄ter mala p̄dicato
 ris opa non est relinq̄nda. **Dcā. xviii. s̄ math̄m.**

Tu illo t̄p̄e: descendens ihs in nauclām: transfretū
 uenit in ciuitatē suā. In capharnaū fuit hoc mi
 raculū factū. s; hic ponit̄ capharnaum p̄ nazaret.
 qz oppida s̄ r̄ulle. in hoc ḡ uenit. Hauius in sc̄is
 scripturis aliquō significat uerū crucis. aliquō
 scām eccl̄iā. aliquō uterū uirginis marie. hie siḡ

infiat uterū matris dignus p̄ qm̄ uenit ih̄s in suā ci-
uitatem. i. in ecclā. Et uē transfretauit. qz q̄b̄ em̄ in
uisibil' in suis. i. in deitate. est factus uisibil' in n̄is. i.
in carne. Cuius dei uocat' nazareth. imp̄tat' flos uirguli
u. ut medicinalis. Significat ḡ scām ecclā in qua dñs p̄
qm̄ diab̄m̄ superauit. uenire dignat' est. Et ecce offerunt
ei paralyticū iacentem in lecto. Hic paralyticus significat
gen' humanū. ut unūquēq; p̄ccoz. Offentes parali-
ticū dño sūt apli. Qui sua p̄dicatōne. ⁊ baptisate. ⁊
oracionib' humanū genus dō ob-tuler. Qd̄ gen' fauore
humanū amissū. in suo frigore iniquitat' reuoluit. Q̄
cūq; ḡ p̄ccoz est. necesse est ut deo offerat. Ac si dicat. u-
quisq; peccans ministros habeat qui eū dño offerat. p̄-
dicacione. ⁊ oracionib' ut suis p̄p̄is bonis uirtutibus
p̄ccoz dño offerat. In lecto iacebat. i. in sua carne. i. uolu-
ptatib' carnis nimis obediens erit. ut in carne iacebat
. i. in infidelitate. ⁊ in tumultib' uicior. Hic ostendit
multū ualere fidem. qz paralyticus fide offerentū. i. ap̄to-
rum liberatus fuit. q̄nto meli' liberatus eēt. si fidem p̄p̄ā
habet. Et hoc qd̄ ille n̄ potuit ad xpm̄ uenire. n̄b̄ hoste
datur. qd̄ multi sūt in ecclā qui nō suis n̄is. s; intertio-
nib' scōz saluant. Confide fili. remittit' t' p̄ca tua. Hic eē
dei magna humilitas ostendit. qz hūc paralyticū quē
iudei tangē nō tam̄ dedignabant. s; etiā aspice. dñs eum
filii uocauit. qz a p̄ccis eū liberat ⁊ sanū fecit. ⁊ hoc qd̄
multi iacentes in infirmitate. i. in p̄ccis. nō possūt sanari
nisi ostendant. nisi p̄ p̄ca deleant. Hic reprehendit scribā.
qui uidentes ih̄m p̄ca dimitte. et crede noluerunt. s; blafsema-
bant. Et n̄to reprehendit. teste dño qui ait. Ut quid cogi-
tatis mala in cordib' uis. Quid est facili' dicē dimitte t'
p̄ca tua. an dicē surge ⁊ ambula. Apud dñm nulla distā-
cia ē sciū ē apud nos n̄t dicē ⁊ facē. Ut hie apparet qz
n̄e dixit ⁊ facta sūt. Hic dñm bene paralyticus cognouit.

q̄ cū ad eū appropinquat ueniā impetrare uoluit. hinc lectus
 paratiui caro est. ut iam p̄dictū est. q̄m unūq̄sq̄ portare
 atq; ostingere debet in seruiuo dō. n̄ nutrit eā in uia.
 Et uē caro est lectus. q̄ in eo amā morat̄. *Thē dom̄*
p̄rie ē paradisi. hinc ostendit qd̄ magis ualeet simpli
 citas. quā dōta malicia. Quā hinc gūntur tarta simpli
 citate que min⁹ fiebat scribis i phariseis. **Deā. x̄x.**

In illo t̄p̄e. Dixit. i. d. l. parabolam **Sed̄m math.**

hac. Simile est regnū celoz hom̄ regi: qui fecit
 nupcias filio suo. Regnū celoz uarias obtinet sig
 nificaciones. Aliq̄no significat dñm ih̄m xp̄m. ali
 q̄no sacras sc̄pturas. Aliq̄no intā etnā. Aliq̄no sc̄am
 eccl̄am. S; hinc siḡeat p̄sentem eccl̄am. *Thomo rex*
faciens nupcias filio suo. significat dñm pat̄rē qui ē rex
 regum. i. dñs dñancū. *Filio uo xp̄s* est intelligēd̄z cum
 om̄ps pater nupcias fecit. q̄no ūbū i sapientiā suā i car
 nan cōstituit. i. sc̄am eccl̄am sibi quirit. n̄ habentē ma
 culam. neq; rugam. Primi multi serui. sc̄i pat̄res s̄ uetis
 testam̄. idest pat̄rehe. i. p̄phe. qui annūciantes xp̄i ad
 uentū. i. multos ad nupcias xp̄i uocauer̄: s; tam̄ ad nu
 pcias n̄ uener̄. q̄ aduentū dñi credē cōtempser̄. Alij
 serui fuer̄ ap̄li. q̄ clar̄ aduentū dñi annūciantes
 inde excusacionē multam n̄ habuer̄. hinc tam̄ signi
 ficant sc̄os p̄phas. q̄ dum p̄cepta legis p̄ceper̄: ut inuim
 cos dei i suos punirent. quasi cornea potestate utebant̄.
 q̄ in p̄uacione nupciarū. i. annūciantes aduentū dñi oc
 cisi fuer̄. ut themas. i. elias. i. multi alij. *Alula* intel
 ligunt̄ pat̄res noui testam̄. *Alula dñi: q̄ alacilia.* Ergo
 sc̄os pat̄res noui testam̄ significat. qui n̄ solum penit
 entiam ad alta se tollere nouer̄: s; i. ab ip̄so ore
 iudicij p̄bū ūbū dñm acceper̄: i. q̄ se impingunt in
 cione oiei. i. habuimatis sc̄i sp̄s. Qui ap̄li dei euēglū annū
 ciantes. occisi sūt. Alij q̄dem gladio intemp̄ti. an̄ ū igne

crucis. alij aut lapidam. alij cruciam voca. Et uie omnia
sunt parata qz omnia exempla eoz totu scōz ad nras au
res puenet. Vel omnia parata qz paschalis agnus occisus
est. morte cuius s omnia nō parata. i. ipse dō qui regit omnia.
uic parata sūt omnia. i. regnum celoꝝ in quo nichil hoīb
in eo pmanentibꝫ deficient. Et uilla trena actio designat
cui actioni qsqz est deditus. ad xpi nuptias uenire qz tēp
tur. Et negociacionem calliditatis et ingenia designat. In ne
gociacione enī hoc agitur. qd parua res datur. multa
accipitur. Quisqz enī his deditus est. nō tantū militans
s; etiam puius incurrit. homo ualid ad nuptias xpi ue
nire qz tēpuit. Unde ait paulus. Nemo militans dō impli
cat se negocijs scāribꝫ. Blasphemantes uerbu dei et occide
tes: sūt ut nero et herodes. Et uie nunq̄m dō misent; qz
uicū apparet. quō peccōres iudicio dampnabit dicens.
Discedite a me maledicti in ignem et̄nū q̄ pparat̄ ē dō
et angli ei. Exercitus s̄ hie angli dei. Cunctus ē pprie corp
peccōz. qd erit succens; in die iudicij. qz in amabꝫ uī cor
poribꝫ punient. De quibꝫ dicitur et duplici ḡtione ḡtere eos dñe
dō nō. hie p uias bone actiones designant. et exercitus maz:
defectus bonaz actionū. Amalechitas lambens p̄s̄ mēp̄ta
tur. Amalechitas fuit qdam homo. quō defectū et lassatum
in suo uicē rex dā suo cibo reuelauit. Ergo defectos hoīes in
bonis opibꝫ que sūt uie regni celoꝝ significat qz dñs nō
q̄ est manu fortis sp̄alit̄ pascat in p̄dicacione scōz reuelādo
eos in bonis opibꝫ. Iam diximus p̄ hanc lectionē significari
p̄sentem ecclā. in qua s̄ aggregati boni et mali. qz boni nō
possunt eē sine malis nisi in celo. et mali nō possunt eē sine
bonis nisi in inferno. In ecclā ḡ que ē uis celi et uiam. sūt
boni et mali. In alio loco de cena dñi iuchas tractauit. de q̄
nūllus cecus fuit: celestē ḡ ecclā significat. de qua nul
lus cecus erit. Condie dñs sp̄alit̄ has nuptias intrat. i. tē
nam ecclā. et quoscūq; bene ornatos bonis uirtutibꝫ et

baptisimato: hos q̄i ad sp̄ale quinquē locū sedere. ⁊ quuare
 facit. hic p̄ uestem imperialem. baptisimū ⁊ fides. ul' caritas
 intelligit. q̄ absq; his nemo potest deo quingi. Vere caritas
 uestis est. q̄ nō tantū coope p̄ca. s; etiam alias uirtutes ad
 ornat. v̄l idē caritas d̄r uestis. q̄ sicuti uestis in duob' lig
 nis sup̄iorū inferiorū terit. ita caritas ex dei dilectione ⁊
 pr̄erimū consistit. **Deā. xxi. scdm̄ iohem. ---**

Iohes. ⁊ iohann. ad
 Iohann. ad iohann. p̄

In illo t̄p̄e. Erat quidam regū. cui⁹ filij infirmabatur
 capharnaū. Multociens inis qualitas. p̄ nom̄ hominis
 hostendit. Simon ut in his d̄r petrus. eo q̄ petrus idest
 d̄r qui d̄r petra quingitur. Et judas d̄r cananes zelotes
 eo q̄ zelo rectitudinis feruēt. Cana enī zelus imp̄tatut.
 ⁊ filij zebedi boni ager d̄r. i. filij tonitruū eo q̄ de quodā lo
 co sp̄alit̄ celi erant in tonari. i. p̄ncipio erat ūbū. Ita q̄q; regu
 lus iste uocat̄ diuinitatis noīe. p̄t̄ paruitatē fidei. Et ideo
 dicit. nisi signa ⁊ prodigia uideris. n̄ creditis. Et q̄ q̄muis iste
 idest iudei q̄s significat credebant d̄m p̄sentē corp̄alem posse
 dari sanitatem. tam̄ diuinitatis potētiā ulnūq; ad eē p̄sen
 tem nō credebant. ⁊ idē p̄senciā eius rep̄elbat. Dicens. d̄ne des
 cende p̄ q̄m moriat̄ filij n̄s. Ac si d̄ict. d̄ne dignare ad tācū
 uenire pietatem atq; humilitatē. q̄m⁹ humano genū quasi
 mortuo p̄m̄ moris parentis sanitatem donare uelis. Caphar
 nauū imp̄tat̄ ager. ul' dom⁹ panis. ul' pulcherrima uilla. Ergo
 bonos opatores significat. qui s̄ dom⁹ dei. q̄ sp̄s sc̄s in eis habi
 tat. v̄l qui s̄ ager. q̄a faciunt fructū. i. bona op̄i. ul' pulche
 rrima uilla. i. pulchre opantes. Non enī regū iste p̄f̄e crede
 hostendit. fidem uō augeri posse discip̄li testant̄. ubi dixer̄.
 d̄ne auge n̄s fidem. Et it̄m. Centurio. d̄ne ad uina incredu
 litatem n̄ā. hoc distat int̄ signa ⁊ pdigia dei. q̄ signa s̄nt
 p̄sencia mirac̄la. absq; futura significatiōe ut ē d̄m facere
 hoīes. ul' arbores ⁊ cetera. Pdigia uō q̄muis s̄nt p̄sentes. i. fūto
 aliq̄d p̄figant. ut archa noe. que figant̄ eccl̄am. mare ru
 brum q̄ p̄figant̄ baptisimū. In hac lectione hostendit̄ sup̄

6

buam de se despicit. atq; supbos uita qz ppe supbiam ista
reguli: ad eius domū dñs uenire uoluit qmuis in alio lo
co ad seruu concumionis nō rogatus. paratus uenire fuit.
Nisi g nram humilitatem uia supbia confundat. dñs ad
nos uenire dedignat. Et qz dñs ad seruu me paratus fuit.
ad huc iō regem uenire otemptit. Nos pampes xpi
de se honorari. et ab omib' uisitan reuelat. Diuites iō cō
tempnie. hostendit supbos teste petro q ait. In uitate
compi. qz nō est psonar acceptor dñs. Vade fili tu
uiuit. hic reguli qui pns potenciam dei ubiq; ad ee n
credidit p sentem tam p ubū sibi dicentis. credidit. ppe
credulitatem patris sanitas adeo filio reguli t'buicit.
In hoc at qd regulus p ubū dei credidit libent' nos de
bere ubū dei audire hostendit. Et descensione reguli
nos hostenditur capharnau in ualde fore. Ergo signi
ficat humiles uos opatores ut iam pdicenti est ad humi
litate. quoz iste incredul' reguli admonicione dei des
cendit. hic reguli filii. in 9grua hora fuit sanatus. sci
licet in septima. qz ē pte numer'. ppe septem dona sci sps.
in quib' n solū anie salue s. s; etiam sanitas corpis t'buicit.
In multis locis dura et stolta corda iudoz ad credendum
ē dñs. ut in hoc loco. Et illi q tūc t'p'is in capharnau
erāt. qmuis in uiclin dei uident. nemo tam deo credi
dit. nisi solus reguli et dom' ei tota. Occurrit g serui.
et uiciauer' regi qz in hora septima reliq' eum febris.
Serui isti s' sci pdicatores qui amiciauer' iudeis filios
suos sanitatem accepisse dei incarnatione. et natiuitate
de passione. et aliis suis uicibus. **Dea. xxv. math.**

In illo t'p'e. Dixit. i. d. s. parabola hac. Simile ē reg
nū celoꝝ homi regi: qui uoluit rationē ponē cū
seruis suis. Sedm consuetudinē iuroꝝ et palestinorū sep
tis in parabolis loqbat: ut adimplet qd dcm est
p apham. apnam in parabolis os mñ. Homo iste

rex. e d's om'p's. qui e rex sup om'p's reges. hui' serui nos
 om'p's sum'p's. q's ad unaginem sua creatur. q'b' sensu i' intel
 ligenciu p'bu'nt i' sibi seruire p'cepit. vt ait psalmista.
 Ego seruus tuus. i' filius ancille tue. Et item. Seruus tuus
 ego sum. da m' intellectui. Iste rex condie racionem cu' ser
 uis suis ponit. q'nto sensu m'os. i' opa i' cogitaciones sub
 tali examinacione discunt. ut uideat si e intelligens.
 ac recipiens d'm. Et cu' cepisset racione pone: oblatu' e ei
 un' q' debebat. x. o's. talenta. Debitu' in scis scripturis
 pec'm significare usutu' e. P. x. o's talenta pe'ca crimi
 nalia habem'. scilicet: furtiu'. homicidiu'. adulteriu'. i' h' si
 milia. Talentu' e pond'p's. qz pe'ca que am'a pond'ant: repl'e
 tat. Quisq's h'is p'dictis pe'cis similia pe'ca om'it: decem mi
 l'ia talentoz debitor e. vnde in zacharia legit'. i' ecce ta
 lentu' mundi portabat'. Cum n' haber un' reddet: iussit
 eu' d'ns q' uenudam uxorem i' filios quo ad usq; reddet
 debitu'. Seruus pe'cor. n' habet unde reddat debitu': qz
 si hoc qd' p'p'na pe'ca erigant: in hoc p'senti seto serpm
 p' penitenciu ad satisfacione puenire n' potest: nisi h
 m' qd' sequit'. i. qd' uendat uxorem sua i' filios. vt ita n' h't
 un' reddat debitu'. qz in die iudicij excusacione n' habet
 de pe'cis. vnde subditur. P' uxorem p'p'na caro intelligit'.
 P' filios i' filias. pe'ca i' uicia. tuc uendat' seruus. q'nto s'
 ccedit a malo declinare. atq; bonu' face. vendat' uxor i'
 filij q'nto pe'ca i' uicia in bonis uirtutib' q'nto in dei
 seruiciu' unq' q'nto. In uendicione eni h' agitur: ut
 p'p'na res in potestate alia' t'nsit. uenudat' itaq; ser
 uus. q'nto de potestate diabli t'nsit in dei seruiciu'.
 vt uenudat' seru' filios. q'nto q'nto in potestate dei fi
 lios quos male opando p'creauit in seruicio diabli. vt
 uenudat' seruus uxor i' filij. q'nto n' p'p'na p'p'na. s;
 p'p'na timorem inferni. ad d'm q'nto. vnde subdit'. Redde
 at' seruus ille. rogabat eu' dicens. Paciencia habe in me.

romā reddam t. Pedit serus quō peccōr p penitētia se
ad dñm humiliat. Misertus at dñs serui ei dimisit eū.
et debitum dimisit illi. hic ostendit quā sit media
dñi erga peccōres. Ac si dicat. Dñs misertus serui. i. peccō
ris. dimisit eol. i. liberū a peccōis ne pmissit. nō solū abire
pmissit. s; etiam sibi debitū condonauit. Egressus at ser
uus inuenit unū de seruis suis q̄ debebat ei. c. denariō.
Sūt nōnulli. q̄ quāuis maiora a deo eis peccā dimittantur.
alijs tam̄ minora condonare nolūt. hic seruus significat
illos. q̄ quāuis dñs eis magnū debitū dimisit. ab alijs tñ
leuēt lesale vindicare cupiūt. et eis condonare nolūt. Eisdē
ūbis iste seruus rogabat dñm suū. s; tam̄ talem nō inue
nit ueniā. hic cauer conserui: infernalis ē pena. quā
punit in inferno seruus clamore alij. Unūquisq; nōm
seruū suū inuenit. sibi debentē. c. denarios. quādo remy
niscit ab aliquo lesum cē. s; quāntū distat int. c. denarios.
et decem milia talenta. tantū int̄ est qd̄ uos in dñm peccam̄.
et fr̄es in vob̄. Unusq; homo debitor ē dō. et debitorē habet
fr̄em suū. Si q̄ debita nra a deo dimitti cupim̄. nos debito
rib; nris dimittamus. **De cā. xxiii. sedm̄ mathm.**

Tillo tpe. Abiuntes pharisei. q̄ filii inierūt ut capent
ih̄m in sermone. Regnante augusto cesare. q̄ statutu fuit
ut. ut unūq; capiti suo censu romani militib; soluet.
sic iuchus euanglisa dicit. Exiit edictū a cesare augusto.
ut describeretur unūq; orbis. De qua re fuit abita maxi
ma his int̄ iudeos. Alijs dicentib; tributū romanū debet
solui. q̄ p omib; militabat. Alij uō dicebat qd̄ ipsi qd̄
decimas et sacrificia debebant. in illo in aliud tributū sol
uet. Scribe pharisei qui semp dñm reprehendē cupiebant
sub obitu hui; rei intunt ad eū discipulos suos cū hero
dianū dicentes. licet tributū dñi cesari an nō? Cū he
rodianū. i. cū militib; herodis. q̄ augustus p̄fecat cū
iudeis. ut ab eis censum tributū acciperet. et romano ipso

putaret. Idō ad eū discipulos suos miser. qz si dicit n̄ debe
 solui. p̄ hoc romani gratiū efficiēt. ut a mortis piculū
 cito incident. Si autē dicit. licet solui gratiū legi uideatur
 herodianus dicit qui erant milites herodis. ut he
 rodianos dicit. Illos qui illi apharthen herodis sponte
 tributa soluebant. Magi. licet censu dari cesari an non. hic
 scribe ypharisei q̄muis dñm uerū hominē sciret tam in
 anib' laudib' demulcent. s; qd̄ illi fraudulentē dixer. uā
 citē crede debem. Verax est enī d̄s qz scriptū ē. om̄is homo
 m̄dax. ut ip̄e ait. Ego sum uia. uita. uita. Vere n̄ resp̄i
 cit d̄s p̄sonā hoīū. qz n̄ est p̄sonaz acceptor d̄s. Et ait. Quid
 me temptatis ypocrite. Frequent' scribe ypharisei de uic
 ti r̄sup̄ati a dño req̄escere potant. nisi p̄t̄ zelum in
 uidiā. p̄mū hic respondit dñs ad cogitationes eoz ut
 caute se dñm eē demonstraret. Cui iudiciū est occulta cor
 dis agnosce. ypocrita est ille q̄ aliud agit. r̄ aliud simu
 lat. ait enī dñs. hostendite m̄i denariū. Denari' ē gen'
 numy. qd̄ p̄ decem numis op̄tatur. ihic denari' ima
 gmem regis in se habebat. in se exp̄ssam. ait ad illos.
 Cui' ē hęc imago r̄ inscriptio. Non idō interrogauit
 dñs qz ignoraret. s; qz erat notum om̄ib' r̄qz tempta
 tores suos sua interrogacione suffocaret. Cesar n̄ in h̄ loco
 significat augustū. s; thibū. qui p̄ eū in regno succes
 sit. Om̄s reges romanor' a p̄mo gaio cesare. cesares appe
 llant. Qui ob geminā causam cesar appellatus est. siue
 qz ceso uro matris exiit. siue qz cesarea est nutrit' mat'.
 Reddite ḡ que s̄ cesaris cesari. r̄ que s̄ dei dō. Ac si dicit
 dñs. Si cesar suā imaginē req̄rit. ita r̄ d̄s om̄is imagi
 nē suā req̄rit. i. hominē qui ad imaginē suā factus ē. ut
 ait in genesis. Faciam' hoīē ad imaginē r̄ similitudinē nr̄ā.
 In h̄ loco hostendit. qd̄ romani potestati n̄ fuissent subiecti.
 sub lege dei nō peccassent. r̄ imaginē d̄i n̄ uolassent.

Dñca. xxiii. scdm mathm.

In illo t[em]p[or]e. Loquente ih[esu] ad turkas: ecce p[ri]nceps un[us] acce-
ssit et adorauit eum dicens. Dne filia mei in defuncta e[st]. s[ed] ue-
ni et impone manus sup[er] ea[m] et uiuet. H[ab]et alia munera d[omi]n[us]
tres mortuos suscitauit scilicet: amicum lazari. filium mulie-
ris iudae. extra portam ciuitatis. et filiam archisynagoge
in lecto iacentem. de qua p[re]sens lectio narrat. q[ui] mortui:
peccator[um] diuinitate[m] significant. Nam ista mortua a domo pa-
tris sui existens male delectans in criminib[us]. et delectates
significat: quor[um] est anima q[ui] in domo mortua. q[ui] scriptu[m]
e[st]. anima que peccauit: ipsa moriet[ur]. Et mortu[us] est cui
tatem significat illu[m] q[ui] sui sensu ad op[er]a p[er]ducit. Lazar[us]
uero illos qui sua mala opa in consuetudine[m] utunt. s[ed] tam[en] o[mn]i-
t[er]minales d[omi]n[us] resurgit: si ad ueram penitenciam pueniunt.
P[ri]nceps iste moyses significat. iste p[ri]nceps ianua dicitur
est. qui m[er]ita[m] illuminas. ut illuminat. Moyses g[er]o sig-
nificat. qui d[omi]n[us] alijs uerba uite e[st] illuminat. et alios illu-
minas. s[ed] in tempe lib[er]tatis g[ra]tia eor[um] mortua e[st]. q[ui] q[ui]s lib[er]ta-
tionis ut redemptionis no[n] cognouerit. Ve istis rebus discipuli
p[ri]ncipem illu[m] secuti fuer[unt] scilicet moysen p[er] lege[m]. hec p[ri]nci-
pal[is] filia iudeos significat. et mulier paganos. Deinde filia
resurrexit. hec filia. i. iudei erant in domo. i. in lege unde
e[st] coopta. Mulier. i. pagani. n[on] fuer[unt] sanati in domo. nec i[n]
urbe. nec in uilla. s[ed] extra ciuitatem i[n] uia. q[ui] n[on] habebat
legem. quasi g[er]o iudei. et discipuli ad legem. in uia. i. sanati.
Quia dum d[omi]n[us] iudeos p[re]dicat. fide[m] gentium p[ro]bat. ut ip[s]e
ait. Aniam dico uob[is]: no[n] inueni tanta[m] fidem i[n] israhel. Et ista
puelle. xii. annis erat. Mulieri p[re]dicte infirmitatis annis
erat totide[m]. Quando g[er]o hec filia nata est. mulier infirmat[ur].
p[er] hi[m] hostendit q[uo]d mulier uulior erat q[uam] filia. Mulier
totu[m] suu[m] impendit q[ui] quecu[m]q[ue] opa antea fecit: ad nullu[m]
p[ro]ficiu[m] sibi pueniebat. Accessit retro et tenuit hinc et
uestim[en]tu[m] eius: et stetit flux[us] sanguinis ei[us]. D[omi]n[us] insecuta fuit.
Ac si dicat. imitatrix uirtutis facta e[st]. unde d[omi]n[us] e[st] p[er] d[omi]n[us]

fit ille. que interfecit eum. Quid autem iustus fuit. in solum in ueteri
testamento inuenitur. et ex ipsis dominis ubi comprobatur. Multi
autem dicebant fuisse hunc zachariam illum qui fuit electus undecim
mensibus. prophetas. Alii uero patrem iohannis baptiste. sed neuter fuit hic.
Sed fuit zacharias filius ioiade pontifex que interfecit ioas cognatus
eius in templo iherosolimitano. hoc est in eodem templo: iherosolimitano
reuerenti. ubi erat fons siloe. ubi lapidatus fuit zacharias.
habens rubros lapides. unde et multis estimatur. quod a sanguine
iusti zacharie interfecit. Joadas interpretatur iusticia dei. hanc
etiam benedictus domini. zacharias memoria domini. Et magister
uidetur. ut ex ioiade. id est iusticia domini. iherosolimitano. id est benedictio
domini. nascatur zacharias. id est memoria domini. Et abel occisus
in campo ubi non reluctauit. habens mensuram tantum in
telligunt christum crucifixum. magis obstant pro nomine eius mensuram
sustinere. quam ab eo recedere. Et zachariam qui ex ordine ponti-
ficatus fuit. in agro sed in domo lapidatus fuit. illi in-
telligunt qui magistri et doctores. id est apostoli sunt ecclesie. et contra di-
ces maleoperantibus et passim ab eis mensuram pro christi nomine sustinuerunt.
Super generationem istam. Ac si dicat super generationem malam.
quod alia generatio mala. alia bona. Iherosolimitano que occi-
dit prophetas et lapidat eos qui ad te missi sunt. Hinc loquitur dominus
metaphorice per habitantem ad habitantem. id est per ciuitatem ad iu-
deos. Querit cur dixerit quod uolum congregare filios tuos
que admodum gallina congregat pullos suos sub alas et
noluisti. Cum alibi legitur omnia quecumque uoluit dominus fecit.
Si omnia quecumque uoluit fecit. quare uoluit iherosolimitano con-
gregare. et non congregauit. Ac si dicat. Ego uolum. et tu noluisti.
id est ego quod meum est feci. tu uero quod tuum erat facere noluisti.
Quia pro salute tua prophetas misisti. tu uero interfecisti. Ego ipse
ad te ueni. et tu me recipere noluisti. Et bene dominus in passione
se galline assimilare uoluit. Gallina esse inuisibilis atque
mansuetissima auicula est. Quociens pullos inuenit. totam se
super illis plumas reddit. Vocem uocem emittit. alas demittit.

et salute pulloz morti se tradidit. Ita qd dñs
 in tpe passionis sue. totū s̄ ipsū reddidit. qz multū mā
 fuer' apparuit. de quo ysaias ut. Et uidi eū in habebat
 speciem neq; decorem. Et desinim' eū nouissimū uari
 doloz. unde nec reputauim' eū. Vocem mucā emisit.
 qñdo de cruce clamaū dicens. d's n's. d's n's. ut qd me
 deliquisti. **Salute pulloz morti se tradidit.** qz ut mortis
 auctorem destrueret. mori uoluit. Due ale sūt duo testam
 ta. ut moyses et aaron q' p̄lin israhelū de egypto eduxer'. hō
 ē mirū si dñs se galline comparauit. qz etiā uermis se com
 parauit. dicens ego sum uermis et nō homo. Ecce relinquetur
 dom' u'ra deserta. dom' ē templū illoz qd ē delictū. q' xpm
 hospitem habere noluer'. nec illū suscipere q' ait. Ego sto ad
 hostiū. et pulsa. ^{aperuerit} aliquis introierit in. introibo ad illū. et ce
 nabo cū illo et uile meū. Dico at' ubi. sūt qdam de hie sta
 tibus q' nō gustabūt mortem donec uideat filium hominis
 uementē in regno suo. hec sententia implera ē. qñdo dñs
 a sellū sedens iherosolimā appropinquat. et honorifice a turbis sus
 ceptus est. qñdo occurrer' ei cū ramis palmarū clamātes et
 dicentes. osanna benedictus q' uenit in nomine dñi. et ita
 ac si diceret. non me p̄sentem habetis ubi. donec me
 uenturū credatis. uincū filii salute u'ra a patre eē nullū.

In illo tpe. Dixit ih̄s petro. **in te s̄c̄i ioh̄is euglyste. ioh̄e.**
 Sequere me. Conu'ss' petrus uidit illū discipulū quē
 diligebat ih̄s sequentē. qui et creauit in cena supra
 petrus ei'. Et rē hanc lectionē sc̄i eugly fr̄es h̄m
 subtrahit q̄dare debem'. Conuenit enī ut parit' sup
 om̄a i'p̄a eugly attendam'. Legitur enī in euglio in
 ioh̄is. qz dñs post resurrectionē suā apparuit. vii. discipulū
 int' quos erat petrus et ioh̄es. qñdo p̄ totam noctem iuamū
 laborauer'. s; dñs stans in hore impleuit rete eoz multa
 tudine piscū. Cū aut' uenisset ad terram. statim iurauerit
 eos ad prandū. Et int' prandū interrogauit dñs petrū

tribus uerbis an amaret eum. Beatus petrus tribus uer-
bis similiter ostendit ei amorem suum quem erga eum habebat.
Iudeo dicitur est illi tribus uerbis a domino: quod ter negaret
eum. Si diligis me. pascere oues meas. I. gubernare fideles meos.
Post hoc uero cum uultu ibi dicerentur beato petro in co-
muniu. ad ultimum surgens dominus de conuiuio. et inuicem co-
muniu dixit petro. Sequere me. I. imitare me. Petrus
uero desiderans implere illius uisionem: putauit quod diceret
de corporali gressu: statim surrexit et sequelatur eum.
Sed dominus de morte crucis dixit ei. quomodo dixit ei sequere
me. Quasi diceret. Sic ego sustinui mortem crucis pro
tua salute. ita scias te pro nomine meo morturum. Conuersus
petrus uidit illum discipulum quem diligebat ihesus sequentem
qui recubuit in cena supra pectus eius. Ille discipulus
fuit sanctus iohannes euangelista cuius hodie festum colimus. Dominus dili-
gebat eum super omnes discipulos quia uirgo erat. Istorie uero
ecclesiastice manifestant quod dominus uocasset eum de nuptijs
uolens nubere. Iudeo super alios diligebat. Beatus iohannes
euangelista causa humilitatis in suo euangelio. nomen suum scri-
bere uoluit. sed dicebat. Quis recubuit in cena supra pec-
tus eius. et dixit. Domine quis est qui tradet te. Quomodo dominus
cum discipulis suis cenauit in illa nocte qua tradendus
erat: **hic iohannes supra pectus eius recubuit.** Et cum
dominus diceret in cena suis discipulis uos ex uobis me traditu-
rus est: omnes ostentauerunt ualde. Et sanctus iohannes interrogauit
iherosolimitanum quis dicit ille qui eum tradet. Cui dominus ait. Qui in-
tingit manum meam in parapside: hic me tradet. In il-
la uero hora potauit iohannes fluencia euangelij de ipso sacro
fonte dicitur pectoris. quia omnis thesaurus sciencie in
impeccatore suo reconditur. Et ideo supra pectus eius recubuit.
ut ab eis et profundis de diuinitate domini describeret. Hinc ergo
cum uidisset petrus: dixit ad iherosolimitanum. Domine hic autem quid?
Postquam intellexerunt beatus petrus suam passionem a domino

75
p̄dictam. uoluit scire de fr̄e: quia morte mortuū ēēt s; dñs
dixit ei. Si eum uolo manē. donec ueniam. q̄d ad te: Tu m̄
sequere. Quasi dicit. Holo ut ip̄e p̄ mirū finiat p̄sentem
uitam. s; uolo ut sic p̄maneat donec pax ecclē sit firmata.
tūc ducam illū p̄ naturalē mortem. ad uitā p̄petuam.
Nullo m̄ existimare debem⁹ q̄d dñs negasset sc̄m ioh̄em
in corpore nō ēē mortuū. s; manifestauit p̄ mirū n̄ ēē
transitū. Erat ḡ sermo ille m̄ fr̄es: q̄d discip̄l̄s ille
nō mortuū. Alij aut̄ discip̄l̄i estimauer̄ hūc sermonē
et estimauer̄ q̄d sc̄s ioh̄es non debet mori. s; ioh̄es talem
errorem subito destruxit: quō dixit. Et nō dixit ei dñs
uō mortuū: sed sic eum uolo manē donec ueniam. Quia
corp̄s uacat̄ mortuū erat ioh̄es. Certe enī ab illo die q̄
p̄m̄ homo peccauit. null⁹ q̄ recipiat uitam. q̄ n̄ recipi
at mortem. Om̄s alij discip̄l̄i ab hoc sc̄lo transier̄ per
mirū. excepto ioh̄e qui natali morte sua uitā finiuit.
Legitur enī in eccl̄astica istoria de ioh̄e. enī in effeso q̄
uitate moraret̄ usq; ad annos septuaginta. vii. uitā
tam senectutem deueniat. ut uix ad eccl̄am ambula
ret. nisi sustentaret̄ amantib⁹ discip̄l̄oz suoz. Postq̄m uō
cognouit ēē p̄ximū diem sue mortis. iussit fieri sepul
crū in eccl̄a iuxta altare. et die dñica post celebrationē
missaz missū. et post admonitionē factā ad p̄lm̄: rece
pit corp̄s et sanguinem dñi. et post hoc descendit in sepū
lerū q̄ sibi parauit. et quasi in lectulo requieuit se. unde
ab̄ cunctis qui aderant ibi miḡuit ad dñm. hic est
discip̄l̄s ille qui testimoniuū p̄bet de his. et scripsit hec:
et sc̄m⁹ q̄ uerū est testimoniuū ei⁹. Sc̄s ioh̄es p̄buit
testimoniuū de dño. docendo. bene uiuendo. euāḡliū scri
bendo. cotidie uō testimoniuū dicit de dño. quō fideles
legunt et audiunt in eccl̄a euāḡliū q̄ scripsit. Et nos fr̄es
h̄m̄ cum fidelib⁹ dñi. credam⁹ ea que ip̄e dixit ēē uia.
seruem⁹ ḡ quecūq; docuit. caritate diligam⁹ quā ip̄e

manifestat apud dñm et ut possim puenire ad illud ga
udiu pfectum qd dñs suis fidelibz pmissit. Qd ipse ppare.

T et illo tpe: Angls dñi apparuit **In nle innocenti. math.**
in sompnis ioseph dicens. Surge & accipe pueru & matre
eius: & fuge in egyptu. & esto ibi usq; dum dicam t. Que
ritur quare angls apparuit in sompnis ioseph cu appa
ruisset pastoribz uigilantibz qz in hoc hostendit scitanz
& prudencia ioseph. q dormiendo & uigilando: bene crede
bat uisioni angloz. S; rudes pastores no credidissent uisio
ni angloz: nisi uigilantes uidissent. Surge & accipe pue
rum: & matrem ei. Non dixit accipe filiu tuu. S; accipe
puerum ut custos. ut matris. Et n dixit accipe uingē
tua: S; accipe matrem n qsi maritus. S; qsi bannu. & fuge
in egyptu. Non ppter timorem mortis fugit dñs in egyptu:
S; qz nodum adueniat agruu temp. & grue mortis.
cu ipse uenisset redime mundum sua morte. S; quare
ioseph fuge debeat. admonit e p anglm dicente. futu
rum est enim ut herodes querat pueru ad pdendu eu.
Post admonicione angli. obediencia sequitur. ioseph cum
subiugit. Qui & fuge accepit pueru & matre ei & recessit
in egyptu. Magna est potencia dñi. S; n minor est hu
militas. Ille enim. i. ds ante hois faciem fugit. cui obedunt
in celo angli. Dñs fugit in egyptu: que nup tnt tenebre
ut meror. Et qz fugit in obscuriorem partem qm pntus
est. opletum est qd dictu est. Non ueni uocare iustos. sed
pccatores. Egyptus significat plens scim. qd in tenebris ut
ocitate meroris positu est. in quo uenit ds ut redimet
mudu. Portantibz maria ioseph dñs egyptu intrat. qz an
nuciantes lege & sinagoga. mudo iusibilis apparuit. imple
ta ppheta que ait. Ecce dñs ascendit sup nubem leue: & int
bit in egyptum. Nubes leuis: maria significat. que huma
no semine grauidi no fuit. Quasi eni dñs sup leuem nube
ascendit. qndo ex maria uigine carne assument: mudo

uisibilis apparet. Et hoc fuit factum ut adimplet qd die
 cum est p pphiam dicitur. Ex egypto uocauit filium matris. h
 qd dicit qd illud est a magis. ad illud respicit qd sup die
 cum est: qz p aliam uia reuerti fuit in regione sua. Ac si di
 cat. uident qd no posset imple calliditate sua. furore sui
 celare no ualens. occidit omes pueros qui erant in ber
 leem. in omib finib eius a bimatru infra. i. a puero
 duoz annoz usq; ad pueru unius noctis. Vox mirama
 audita est. ploratus uululatus multus. Rachel plorans
 filios suos. in uoluit consolari qz no fuit. Plorat aut filios
 suos ino recipit consolationem sedm duplicem intelligētia
 siue qd eos mortuos estimaret. siue qd consolari se nollet de
 his quos sciret ee uicturos. Qd aut dr in rama. n puce
 in q loci nom ee qui est iuxta galiam. s; rama excessu int
 ptatur ut sit sensus. uer in excessis audita e. i. longe lateq;
 diffusa. S; noluit inqt septa consolari qz n s. idest noluit
 consolari qz s. Si uidero noluit consolari qz s. quom uoluit
 flere quasi illos q n st. s; post necem innocentu. herodes n
 dau uixit unde dicitur est. Joseph surge et accipe pueru et
 matrem eius et fuge in egyptu. hic herodes fuit ydropicus
 et fuit sibi ingens inflacio pedum. et insup fuerit sibi oia
 mala. qui in fine mortis sue iudeos qz in carce tenebat
 mitice fecit. et etiam duos filios suos paruulos. Ut q in
 alienis fuerit homicida: in suis fieret parricida. Adultum
 uo interfecit septim in balneo. et omis pcceres iudeoz qui erant
 in carcere cum eo interfecit fuit. ut qui cu eo in nece salua
 toris consenserat: cu eo parit una finiret. Et ido dicit mor
 tuu fuit qui querebant anima pueri. tuc ppt archelaum
 timuit illuc ire. S; archelaus accusatus ad impatorem
 romanor ludumensiu que metropol e ciuitas galliar exi
 lio dampnat: uita turpit finuit. Inqrat at agnosces leo.
 s; significat antypm. qui ut foris leo apparebit. ita ut in
 templo dei sedeat. hostendens se tanqm sit ds. Ergo in ei

parte qua archelaus regnabat xps uenire uoluit. qz i
illoz mentibz qui antixpm suscepturi sut. xps in eis ha
bitare contempnit. Post mortem uo archelai dñs ad ier
remitur. qz post consecrationem antixpi. synagoga creditura.
ueniens habitabit in ciuitatem que uocet nazareth. Na
zareus interpretat sps scs. Ergo ueniens habitabit in ecclia.
que est domus sps scs. **In purificatione scs m. math.**

Postqm impleti sunt dies purificationis marie scdm legem
moisi tulerit dñm in iherlm ut fissent eum dño sic scrip
tum est in lege dñi. ut darent hostiam. p eo par tur
turu aut duos pullos columbaru. Ab eo tpe quo dñs oia
pmogenita egypti percussit ab homie usq; ad pecus qm pri
mogenita isrlitarz obseruata fuer: pceptum in iplo iudeoz
legitur extitisse. ut omia pmogenita dño offerrent tam de
homibz qm animalibz. si qua uo mulier masculin peperisset.
imunda eet septem diebz. Octauo at die circumcidet in
fantulu eiq; nom imponet. Quadragesimo uo die: uisite
qm in templo cu hostijs pstantet. Precepit namq; dñs
in lege: agnum offerri p filio. Qui uo non sufficeret ad offe
rendu agnu: offerret p filio par turturu aut. ij pullos
columbarz. Redemptor g nr qui no uenit legem soluere s;
adimplere: octauo die uoluit circumcidi. i. scil. in templo e
hostijs pstanti. atq; in oblatione sua sic in cetis actibus
suis. de summa puritatis et humilitatis hostendit. Qui enim
de paupibz parentibz natus. pannus uulibz inuolutus. in ui
li extitit p sepio reclinator. no agnu que hostia dignu erat.
set par turturu aut duos pullos columbarz que qdem ho
sta paupz erant: p se uoluit offerri. Quia em cepit facere
et docere: pmo uoluit hostende in ope. qd post modu diez
pdicaturus erit in gente. ait enim. Discite a me qz mitis
sum et humilis corde. s; ualde duru uidet et potest ratione que
libet illud qd incipit hanc lectionis aut euanglia. impleti
dies purificationis marie. Hanc purificationem indignat. ait

purgari potat. que mactata no fuer. Neq; enim sub lege
 que de immudicia septem diez data fuer tenebatur hec ugo.
 siquis uerba legis uelit subtilit urtueri. At enim moyses.
 or uher que suscepto semine peperit masculu: immunda erit
 septem diebz. Quia em legis latoz p spm scm p uidebat hanc
 uugine sine susceprone semis. dm homine masculm paritu
 ram: ideo cauens sibi ritimes de tanto mistio: eam sub lege
 sua claudē no est ausus. ideo no dixit absolute. mulier que
 peperit masculm immuda erit. vii. diebz. Idē em beata uirgo pe
 perit muto sine dolore: qm concepat absq; cuiuslibet t
 ptitudinis uoluptate. Nam quam homo non deficiat: n
 torquet nec laborat: qm parit filium. Cum g beata
 uirgo absq; uirili semis susceprone peperit: hic concepi
 ens no fuit mactata. quid est qd dicit euaglista. impleti
 sunt purgacionis marie sedm legem moysi. cu ipa sic
 hostensu est sub lege minime teneat. S; qm sedm legem
 quam dedit moysi. illi. xl. dies qui post natiuitatem
 cui libet masculi sequelant. dies purgacionis de osue
 tudine dicebant. qm donec mulier que peperit in eis
 p multas abluciones purgaret. ei templu ingredi n
 liceret. ut quoz ppter immudiciam qm mulier
 ipa straheret. ex partu: ad eam accede no audebat: no
 ait euaglista dies purgacionis marie illos. xl. dies. no
 qd in eis purgata fuit que mactam no tenebat: s; qd
 dies purgacionis ab ebreis de osuetudine dicebantur.
 Delato itaq; dno de osuetudine legis in templu: bs ille se
 nex simeon qui responsu accepit a spu sco no usurū se mo
 rtem. nisi uideret xpm dny. ab eodem spu sco a quo responsu
 accepit edictus: uenit in templu pmissione sua
 uisus qd desiderat susceptu. Suscepit g portauit. ait.
 Hunc dimittis seruu tuu dno sedm ueru tuu in pace. qd
 uiderit ocelli mei salutare tuu. Luencia de se lo raxedendi pete
 bat: quia tanqm seruo confectus: cito erat ad inferos descensu.

hec est illa festiuitas fr̄s h̄m̄ quam hodie cū tanto gaudio cele-
bratis. hodie quilibet uir̄m p̄sonam ḡns̄ symeonis. ⁊ xp̄m hodie
si nō in re saltem in specie hauriat. Statuit siquidem mater eccl̄a
ut nullus aditum publice stationis intret. qui lum̄ in manu non
tenuerit. Tres autē subē in una xp̄i p̄sona: p̄ accensū lumina
re signant. p̄ ceram enī xp̄i caro notatur. apicula quōdem que li-
bidine nō soluitur: ⁊ serui q̄mixtione nō frangit: ceram opat.
Sic caro xp̄i nō ex sanguinib⁹ neq; ex uoluntate carnis. s; ex
illa billima uigine ex dō facta est. Lichmū latens in cera: est aīa
⁊ carnis domicilio recta. Ignis utriq; q̄sumēs: est diuinitas q̄
⁊ n̄ ignis q̄sumēs est. Inde est qd̄ symeon xp̄m lum̄ apella-
uit. f̄m̄ ad reuelacionem gencū. Sic q̄q; dō dicit de eodem: qd̄
exortū est in tenebris lum̄ rectis corde. Et iuxta ysaia. p̄s̄ q̄ am-
bulabat antea in tenebris uidit lucem magnā: in ortu redēpro-
ris. illam inq̄m lucem que illuminat oēm hoīem uementē in
hūc mundū. hunc hodie gestatis in manib⁹. portate itaq; fidem ei⁹
in mente. q̄fessionem nōis ei⁹ in ore. imitacionē humilitatis ⁊ pa-
ciencie cet̄arq; uirtutū ip̄s̄ in ope. **In annūciacōe s̄c̄e m. luc̄.**

In illo t̄p̄e. nullus est angl̄s gabriel a dō in ciuitatem galilee. cui
nom̄ erat ioseph de domo dō: nom̄ uiginis maria. Et r̄. Anno
s̄c̄i angl̄i mittunt a dō: requirunt nom̄ apud nos a ministris
p̄p̄t̄ qd̄ uenit. Gabriel angl̄s qui fortitudo d̄i m̄p̄tat. per-
rexit ad uiginē maria illū nūciare: de quo psalmista dicit.
Dñs̄ fortis ⁊ potens. dñs̄. p̄. in. p̄ho. Et bene gabriel fortitudo
d̄i m̄p̄tat. q̄a ip̄e illū nūciaū qui fortitudine sua ui-
cit diab̄m. nos de sua potestate liberauit. Maria stella ma-
ris m̄p̄tat. h̄na lingua d̄i d̄na. q̄ illa mentis genitrix
d̄ni. lucem scilicet hui⁹ s̄c̄i. Audite quid angl̄s nūciaū.
Ne timeas maria iuuenisti gr̄am apud d̄m. Ecce uigo
cep̄ies ⁊ paries filiū. ⁊ uocabis nom̄ ei⁹ ih̄m. Ihs̄ saluator
m̄p̄tat. quia ip̄e saluat ⁊ gubernat ppl̄m suū. ⁊ eū libat
a p̄cc̄is. h̄c erit magn⁹ ⁊ filius altissim⁹ uocabit. hoc angl̄s
s̄c̄e mane manifestauit. q̄ ille qui de ea nascitur erit uacit

filij dei est. natus de deo patre an secula. Et dabit illi dñs dñs sede
 do patris eius. regnabit in anno iacob in omni: regni eius
 non erit finis. Dñs pat dedit filio suo sedem do. q̄a pplm que do
 rex corporit regelat: dñs rexat spūalit. Domus iacob significat
 scām eccliam. i. congregaciones iustoz. qz xps firmū habuit
 in cordib⁹ bonoz homi. r̄ p̄ suā grām gubnat eos. Dixit autē
 maria ad anglm̄. Quom̄ fiet istud que uirū nō cognosco. Bā
 maria in h̄ loco manifestauit anglo. qd̄ in m̄te p̄posuisset dūcē
 uigmalē uitā. uido anglm̄ introgauit qm̄ posset fieri qd̄ illi
 dicebat. Illa enim legebat qd̄ uirgo debebat parere filiū. s; q̄
 lit fieri posset: nō sciebat. Et de hoc: introgauit anglm̄. Et res
 pondens angls̄ dixit ei. Sp̄s sc̄s supueniet in te: uirtus alti
 ssim⁹ obumbrabit t̄. hoc est lux nō corporalis s; celestis: susci
 piet in te humilitatem. Et ecce hehsabet cognata tua ipsa
 concepit filiū in senectute sua. P̄tea ne bā maria diffideret
 se posse parere filiū p̄buit ei angls̄ exemplū de hehsabeth
 que erat grauidā in senectute sua. ut crederet omnia possibilīa dō.
 que gratia sūt nature. Et sic fuit miraculū qd̄ uirgo imp̄gnare
 tur idm̄ pareret: ita mirū fuit qd̄ uetula fīna r̄sterilis genuit
 filiū p̄p̄t̄auit. Et ait maria ad anglm̄. Ecce ancilla dñi fiat in
 sedm̄ ūbum tuū. In hoc loco fr̄s lym̄ manifestat qd̄ bā maria
 magnam habuit humilitatem. Angls̄ ei dicebat qd̄ ip̄a mater
 dñi eē debebat. is̄ tantū humiliavit: qd̄ ancillā dñi se nōina
 uit. Et nos lym̄ fr̄s in oib⁹ opib⁹ humilitatē beate marie se
 quam. ut dñs in corda n̄a habitare dignet̄. Cui⁹ regnū r̄ imp̄nū
 sine fine p̄manet in secula sc̄lor̄ am̄. **Hic ap̄toꝝ philipi i iacobi.**

In illo t̄p̄e. Dixit ihs̄ discip̄tis suis. Non turbet̄ cor uirū naq; **ioh̄.**
 formidet. Creditis in dñm r̄ in me credite. In domo patris mei man
 siones mansiones multe sūt. Et cetera. Dñs n̄r in ea nocte q̄
 tradend⁹ erat: solatus est discip̄t̄os suos. ut nullā p̄turbacio
 nem habent in cordib⁹ suis p̄pter qd̄ ab eis separaret̄. Credi
 tis in dñm r̄ in me credite. hoc dicit. Iustum est ut si uos credi
 tis in dñm: in me credatis. qz ego r̄ pater unū sum⁹.

In domo patris mei mansiones multe sunt. Vna est domus
dei. s; mansiones multe sunt. Quia sic diuise sunt qualitates
virtutum: sic erunt diuise retribuciones in regno celorum. Quia
certe unusquisque secundum quod laborat in hoc seculo bona faciendo. ita
inueniet sibi regem et gloriam ad partem preparatam. Unusquisque
incedem. pro parte accipiet secundum suum laborem. Et sic unum
stella perclarior est alia: sic et anima alicuius fidelis que multas
in hoc seculo tribulationes pro deo patitur. maiorem in celo
habebit gloriam quam alta minus faciens. Et si abiero et in par-
tibus uobis loquamur: ita ueni ad uos. et accipiam uos ad me ipsum.
Dominus abiit pro humanitatem. uenit pro diuinitatem. Tunc
abiit quia resurgens a mortuis et insumpsit eam mortalem
carnem quam ex matre suscepit. et in celis ad dexteram
dei patris collocauit. Tunc dominus preparauit nobis locum ubi
requiescere debeamus. si cor nostrum a uicis per fidem purgauerim
in uiam in nobis dilectionem habuerim: sic dominus in euangelio
ait. Beati mundo corde quoniam ipsi deum uidebunt. Et nos semper
fratres semper cum dei adiutorio studium habemus. ut cor nostrum ab
omni contagione mali mundemur. et si aliquo persuadente dia-
bulo aliquid mali fecerimus. per puram confessionem uiam dilectionis
emendare curemus ut mereamur cum angelis dignam habere

Festum sancti iohannis beati. s; iohannis. in mansionem. a.
Fuit in diebus herodis regis iudee sacerdos quidam
nomen zacharias de uice abia. et uxor eius de filiabus aaron.
nomen eius helisabeth. Et cetera. Sacratissima personarum
nostrae nobilitatis. cuius natiuitatis festa hodie uenando inueni-
mus. non solum a parentibus sed pro genitoribus gloria descen-
dit quatinus fidem aduentus domini non subita inspiratione
accepta. sed ad uita magis comparata narrationem libere prodi-
caret. Quia certe diuine dispensationis gratiam non solum
audisti. sed etiam pontificali stirpe ortus parentibus natus
asseritur. unde ait euangelista: lecto recitata. fuit in
d. h. r. sacerdos quidam nomine. z. de uice abia.

7. u. ei9 de. f. a. min ei9 h. Erunt autē iusti ambo ante
 dñm. Bene iusti ante dñm dicunt pater ei9 7 mat. Omnis ei9
 homo qui iustus est ante homines: iustus est ante dñm. q̄a hoies
 scdm quod vident iudicant. d̄s at̄ corda 9sdat. Et ideo fit ut q̄
 homib9 iustus eē videatur: iusticia eius nō ex mentis simplicitate
 formet̄. s; uana gl̄a simulat̄. Beatus autē ille qui in 9spectu
 dei iustus est. iustus quippe eē nō potest: nisi q̄ib9 iusticie adhor-
 netur. Que autē opa iusticie sūt: non obseruacio mandator9
 dei. dilectio dei 7 proximi. 7 ea que sibi q̄sq; bona fieri appetat:
 proximo nō inuideat. Et hoc qd̄ sibi fieri nō cupit. alio nec
 ip̄e faciat. s; etiam q̄mā p̄ualet alio iniuriari uolenti resis-
 tat. In his enim mandatis ut ip̄e ait. tota lex pendet 7 p̄p̄te.
 Nam subdit̄ incedentes in omib9 mandatis 7 iustificationib9
 dñi sine querela. Cum enim mandatis celestib9 obedim9: in mā-
 datis dñi incedim9. Cum iudicam9 alios iustificationes ei9 tene-
 im9. qd̄ ap̄s docet dñm. Audentes bona nō tantū corā deo ser-
 etiam coram omib9 homib9. Et nō erat ei filius eo qd̄ helisabet
 eēt sterilis: 7 ambo p̄cesserant in dieb9 suis. Dumut̄ autē
 p̄curaturus est ut de sterili matre 7 sine patre nascēt̄ ioh̄es.
 nisi de mente omnia lasciuia 7 cupiscencie carnalis manifestū
 eēt. nullā in hac conceptione eēt causam uoluptatis: s; solum
 desidiū p̄s. Factum est autē cum sacerdotio funger̄ zachari-
 as in ordine uicis sue ante dñm 9suetudine: sacerdotij sui.
 sorte exiit ut incensū poner̄: ingressus in templū dñi. Et
 omnis multitudō ppli erat foris orans. hora incensi. Vna ei9
 hui9 temporib9 in anno sollempnitas erat septimo a pascha
 mense. in qua tunc pontifex ingreditur in scā scōz incensū
 deo offerret. 7 oraret p̄ p̄lo qd̄ significabat dies passionis xp̄i.
 qui semetip̄m obtulit hostiam imactatā deo patri suo p̄ re-
 demptione omniū nr̄oz. Quo etiam die reconciliant nos deo
 patri suo impellans p̄ peccis nr̄is qui adhuc foris sum9 in h
 mundo orantes. 7 expectantes diem nr̄e uocationis. Quapp̄t
 dum sum9 in hoc mūdo lactus nr̄oz maculas peccōz. pus

oracionib' deleam' puraq; confessione iustis hellemof
nis peccata nra redimam'. ab omni iniquitate corporis nos
mundem'. ut digni postulantes aduentu' dñi quo uenit
nos uocare. et gaudentes ei obuiam uenire possim' cū accē
sis lampadis. i. fructuū bonoz operū. ut cum eo ineamur
intime ad nuptias. ut cum scis anglis sine fine letemur.
Sequit'. apparuit ei anglis dñi stans a dextris altaris incen
si. bene anglis in templo iuxta altare. et a dextris nuprens
q; iudicet uim sacerdotis aduentu' ministerii sacfici
uniuersalis. et celestis gaudij donu' p'dicat. Nam sic p' sinistra.
p'sencia: sic p' dextram sepe bona p'mittunt' etna. Et zacha
rias turbatus est uidens. et timor irruit sup' eū. Ne timeas
zacharia qm' exaudita est oratio tua. uxor tua helisabet
pariet' t' filiu'. uocabis nom' eius iohem. Tremente zaca
riam q'fortat anglis. Quia sic humane fragilitatis spūalis
creature uisus est turbari: ita et anglice benignitatis est
patientes de aspectu suo. mortales mox blandiendo cōso
lari. Verūptam si q'uidem' frēs: nō hec postulacio fuit sac
dotis: q' angli p'missio gauderet. Neq; ideo zacharias filiu'
dare peccit: qui anglo p'mittente nō credidit. s; hoc certis
sime credendum est quo incensū ponens: ppli saluacionē
regnat. Et qm' aduentu' dñi redemptoris in hūc mūdū
p'uenit. anglis ei p'cursozem dñi redemptoris nasciturū
nunciant. vnde et nom' filij iohem uocat. Bene g' iohes nō
eius uocatur: quia iohes grā dei interpretatur. q' ipse spūa
le p' cōis scis meruit intelligenciā qui p'cursozis sui miny
steriu' accepit. Hos uo si exemplo zacharie uolum' exaudi
ri. ea que ad nram salutem et alioz p'tinent faciam'. et nō
rogem' sic ipse dñs p'cepit dicens. Quente p'mū regnū dei
iusticiam eius: et omnia adicientur ub'. Nam subdidit
Et erit t' gaudij et exultacio. multi in natiuitate eius ga
udebunt. Quia gaudet pater q' in senectute natū habet.
ut q' tali grā accepit filiu' gaudet. ut talis quib' iaudi

tū emr: acten⁹ regni celestis euglizaret m̄ḡlū. Et no
 tandū qđ nato p̄cursore: multi gaudent. Hanc at̄ dño
 anūciat̄ angli om̄ib⁹ gaudiū qui uideh̄et salutē mūdi
 p̄dicaret ille om̄ib⁹ qui uellent crede aduentū dñi. Er̄it
 enī magn⁹ coram dño. u. r. s. n. b. r. s. r. adhuc ex uis. m.
 s. Exagne uirtutis coram deo erit q̄ uiuit in desertis cordib⁹
 plantare gr̄am dei. ⁊ dignū fructū p̄dicare. atq; celestia gan
 dia nūciare. ipsūq; mūdi redēptorem uenturū p̄dicē. unū
 ⁊ sicera nō bibet. ⁊ sicera enī ebrietas intelligit̄. qz om̄e qđcūq;
 potū inebriare potest hōiē: sicera nūcipat̄. Decet enī uē
 celestis gr̄e mancipatur a sc̄i illecebris castigari. ne ebrie
 tatem in qua maxime luxuria pullulat sectari. s; cū q̄ mus
 to sp̄s sc̄i desidat impleri. qz ebrietas est mat̄ om̄iū uiciorū.
 vnde recte cū ebrietas tollitur: sp̄s sc̄i gr̄a cumulāt̄. idō
 ut tū sc̄am sollempnitatē nō solum corporali. s; etiā sp̄ua
 li gaudio possim⁹ celebrari uirtutes ad dandam helemo
 sinam ⁊ ad tenendā cū om̄ib⁹ pacem nros amos p̄parem⁹.
 ⁊ ab om̄i scurrilitate ⁊ turpiloq̄o nō solum nos met ip̄os.
 s; oēm familiā nram ⁊ unūq̄os ad nos p̄tinentes p̄ dei amo
 re ⁊ zelo sc̄e discipline p̄hibē studeam⁹. ⁊ totis uirib⁹ labo
 rem⁹. tūc enim p̄ n̄b̄ sc̄s ioh̄es quicūq; peccent obtinebit
 si nos festiuitatē suā pacifice. caste ac sobrie ueniemur. Op
 portet ut quem salutis et̄ne suscepim⁹ hūc uirē oracōis
 adiutorem queram⁹. ipsū itaq; m̄cedente rogem⁹ impetra
 re. ut ad eum cui⁹ testimoniuū p̄buit: uiam lucem ⁊ uitā.
 etiā puenire meam. H̄ g. b. f. p̄ patria sollicitudine suḡgō.
 nam deo p̄picio ita de uīra deuocione q̄fido. qđ nō solum
 nos ip̄os. s; etiam om̄s qui ad uos p̄tinent cū om̄i honestate
 castos ac sobrios custodiat̄. Unde d̄ gr̄is supplico ut ip̄e q̄
 dedit nob̄ ea que sc̄a sūt incipe: q̄cedat n̄b̄ felicem p̄seuerā
 ciam custodire. Qui cū. p. **In nativitate s̄i ioh̄is b̄te.**

O H̄s ab uis uocauit me. de uentre matris mee recoz
 datus est nōis mei. hec uība de filio dei fuerūt dicta.

Nam p̄p̄ta in p̄sona filij dei hec dixit. d̄s pat̄ uocauit me
de uero matris mee. r̄ quō ego adhuc eram in uentre ^{matris} mee. p̄
m̄s semp̄ fuit memor mei. hec dixit filius dei de seip̄o. r̄ de suo
patre. Sed h̄ odie p̄p̄ta legunt̄ q̄ b̄ne concordant. Quia sic na
tuitas d̄i fuit annūciata p̄ anḡl̄m. eodem m̄ r̄ hec. q̄ cum
adhuc ioh̄es eēt in uero matris. r̄ in dilect̄ eū d̄s q̄ maria
ūgo que p̄gnans erat. iuit ad domū zacharie r̄ salutari he
lizabeth matre scilicet ioh̄is b̄t̄e. r̄ gaudē cepit q̄ mat̄ d̄i
ad eum ueniat. In hoc ḡ scire possumus. q̄ d̄s ioh̄em an̄ na
tuitatem in m̄te h̄uie. r̄ post natuitatē. sic ip̄e in euglio
ait. Dicit ḡ q̄ nullus de muliere natus erat. maior ioh̄e b̄t̄a.
hoc est q̄ dicit natus ex coitu uiri r̄ fine. carnalit̄. Et sicut
maior int̄ natos mulieri d̄i. sic honorabilior alijs habet̄.
Hos ḡ plus festū ei⁹ colere r̄ honorare debemus. q̄m alicui⁹
sc̄i. Et m̄to q̄ d̄s dedit ei h̄ donū ut nos natuitatē ei⁹ cele
bremus. Quā nullus celebramus natuitatē. nisi natuitatē d̄i.
r̄ uerit̄e lignis marie. r̄ eiusdē p̄curssoris scilicet ioh̄is b̄t̄e. h̄ec
tres natuitates p̄ anḡl̄m annūciatē fuerūt. r̄ nullas alias per
anḡl̄m inuenimus eē annūciatas. nisi istas. r̄ ideo eas colimus.
Et qualit̄ natuitas ista annūciata fuit. lucas in euglio di
cit. Fuit in diebus herodis regis iudee. s. q. n. z. de uice abia.
r̄ u. ei⁹ de. f. a. r̄ nom̄ ei⁹ h̄. hoc dicit q̄ in t̄p̄e h̄odis fuit
in iudea quādam sacerdos zacharias noīe. r̄ uxor ei⁹ helizabeth.
r̄ h̄ erat de p̄genie aaron. r̄ isti erant ambo senes ita q̄ nul
lo m̄ filii habē potant. nisi ex uirtute dei. Hec miratur a
q̄s cur zacharias uxorē h̄uerit. cum sacerdos eēt. q̄ in
t̄p̄e illo nō erant in m̄do fabricata eccl̄a. nisi tēplū d̄i q̄
erat in iher̄lm̄. r̄ quāq̄ in m̄do ostere uolebat. illuc ibat.
ubi sacrificia offerebat. In templo illo erant. xij. sacerdotes.
qui p̄ et̄as seruebant. De istis uo unus erat zacharias pa
ter ioh̄is. Isti offerebant tauros q̄s occidebat. r̄ anetes. r̄ yr
cos. agnos. r̄ uel. r̄ multa alia. Et ideo b̄ne potant habē
uores q̄ corpus r̄ sanguinē xp̄i nō offerebant. q̄ in ueti

lege erant. in odium ueniat xps. Et zacharias habebat uxo-
 rem. nambo erant iusti. imandata dei obseruabant. filium at-
 no habebat. qz helisabeth nonagenaria erat. qsi sterilis. et
 zacharias centenarius. uxor filium hie no potuit. Quada die du-
 zacharias paget officium uicis sue. et uincensabat altare. et ipse
 expectabat foris. qz talis consuetudo erat. ut sacerdos solus in-
 traret in templum. Et ecce quidam angelus apparuit ei stans a
 dextris altaris incens. qui dixit ei. Ne timeas zacharia qm
 exaudita e oratio tua. et he. u. t. p. t. filium. tu. n. eius iohem. et
 erit et gaudium et exultatio. et multi in natiuitate eius gaudebit.
 hoc dicit. qd qno zacharias uidit angelum. timuit. s. angelus
 dixit ei. zacharia ne timeas qm exauduit ds oracione tua.
 et helisabeth uxor tua pariet t filium. et multi in natiuitate eius
 gaudebit. qz erit magnus oram dno. unum rificam que inebriat
 mentem hois no bibit. et spu sco replebitur etiam in utero ma-
 tris sue. et gret ad dnm multas gentes. ubi ante illum in iusti-
 cia uitate. hie erit de quo scriptum est. Uox clamantis in deser-
 to parate. u. d. r. f. s. di. u. i. Postqm zacharias audiuit qd fi-
 lium hiet. dixit. Unde hoc sciam. Ego enim sum senex. et uxor
 mea pcessit in diebus suis. Et angelus rpdit. Ego sum gabriel
 archangelus qui asto ante dnm. et missus sum loqui ad te et
 euangelizare. et eo qd no credidisti uis uis. e. t. et n. p. l. usq
 i. d. n. eius. donec que dicta sunt impleant. hoc dicto abiit
 angelus in celum. et ipse de foris stans. mirabatur qd tam tar-
 daret. Ille at eriens de templo no potuit loqui sedm uerbu an-
 geli et ipse cognouit qd uisionem uidisset in templo. Et qm
 erat inuenus illis et sic p mansit mutus. Et postqm impleti
 sunt dies officij eius. abiit in domum suam et iacuit cu uxore s.
 et coepit sedm pmissionem angli. Cum at uidit se gaudam
 uerundabat qz uetustissima erat. abscondit se p. v. m. ses.
 et cum no potuit plus celare. dicit uicinis suis. Sic fecit in
 dnm qui respexit obprobrium meum. et omnino no dicit in alijs
 qd no ham filium. Talis consuetudo erat in diebus illis qd uir

aut mulier qui filium non habet. uulsi erant et obprobrio
omnibus habebatur. Et postquam impletum est tempus parendi:
peperit filium. Et sic euangelista narrat. Ut audierunt uicini et cognati
eius quod helisabeth peperisset puerum: gauisi sunt ualde. Et factum
est in die octauo uenerunt circumcidere puerum. et uocabunt eum
nomen patris sui zacharia. Et respondens mater eius: dixit. Hoc quod
scilicet uocabitur iohannes. Iudei habebant in consuetudine et lex precipiebat
quod octauo die quo infans natus erat: parentes uicini
et omnes aggregabatur: et circumcidebant puerum. et imponebant illi nomen.
Eodem in parentes sancti iohannis uicini uolentes obseruare legem.
uenerunt octaua die circumcidere puerum. et imponebant illi nomen patris sui
zachariam. Sed mater audiens: dixit. Iohannes est nomen eius. Et quomodo
audierunt parentes: dixerunt quod nemo erat in tota generatione sua qui
tali nomine uocaretur. Sed idcirco faciebant signa et inuocabant patrem eius. quem
uellet uocari eum. Zacharias ut audiuimus mutus factus erat. et non
poterat loqui. Et postulans pugillarem scripsit dicens. Iohannes est nomen
eius. Et statim soluta est lingua eius. Vicini autem et qui erant in mon-
tibus galilee dicebant quod magnus israhel esset puer ille cum domino quia
manus domini erat cum illo. Et zacharias patris eius repletus est spiritu sancto. et
prophetauit dicens. Benedictus dominus deus israhel. quia uisitauit. et fecit. et parauit. Quomodo dominus dignatus est nas-
ci de uirgine maria. tunc uisitauit mundum. id est. suum populum sic medicus
uiscerat infirmum. Infirmus erat mundus quia in peccatis iacebat peccato
parentis. propter illud peccatum erat mundus in potestate diaboli.
Tunc fecit redemptionem plebi suae quomodo pro nobis crucifixus fuit. et
suo sanguine nos redemit. Babilista dicit quod in iordane dominum ba-
ptizauit. Antra deserti tenus sub annis. c. t. f. p. n. l. s. o. uita
famine posses. hoc est quod dicit. quod iohannes in puericia desertum fugit.
ut ieiunaret et habitaret ibi. deuotando sceleraria. Aliam uero non
habuit domum nisi cauinam et antra ubi bestie habitabant. noluit
habitare castella tamen maculare uitam suam aliquo otioso illo. preciosas
uestes noluit. sed hispidum tegumen adquisiuit de pilis camelorum.
Et si ipse peccatum esse uideret: cultus preciosarum uestium non delectaret. sic

alibi scriptum est. Non in veste preciosa. Oves silvæ et locustas comedebat.
 Vinum et hircum non bibit. et omne quod inebriare potest. Et idem fratres
 beati exponamus scripturas et sanctorum vitas ut exempla inde capiamus.
 et sicut illi fecerunt deo servamus. ut vitam eternam in celis habere mereamur.
 Ad hoc iohannes cuius hodie festum celebramus vobis predicare dignetur auxiliante
 domino nostro ihesu christo. Qui vivit et regnat per o. s. s. a. **Item alius sermo.**

Dicitur ab uno vocavit me de. u. m. m. r. u. m. Dilectissimi
 fratres valde tunc debemus quod nos ubi dei ubi annunciare pig
 sumus. tum propter peccata vestra. tum et propter negligentiam. et vos
 ad audiendum pigros. tum propter raram fidem tum et propter
 stultitiam que vobis evenit et tarditatem loquendi. et ubi propter in
 curiam et desuetudinem audiendi. sed quod natiuitas beati iohannis bap
 tiste in qua totus mundus gaudet. sic dicitur. unum in natiuitate eius
 gaudebunt. ubi celebranda occurrit nos cum alijs gaude oportet
 et seriem sue natiuitatis debemus ubi explanare breuiter cum
 gaudio. et vos summi debetis hoc audire cum desiderio. ut audita
 eius vita et iustificatione. et quod per fidem domini nostri ihesu christi. et per opera
 merite et castitatis iustitiam pervenit ad celeste regnum. summi et
 nos suo exemplo instructi per fidem et per opera merite ad celeste reg
 num pervenire valeamus. bene ut credo multoeres audistis. et
 adhuc vos audire non piget quod quod auditur nisi tamen audiat.
 obliuioni tradit. quod nulli sanctorum legitur attributum quod natiuitas
 eius secundum carnem celebratur nisi tamen natiuitatem domini nostri ihesu christi.
 et natiuitatem beate uirginis marie de qua natus est dominus noster ihesus christus homo
 secundum carnem qui deus est et quiescit in beatissima uirgine maria est factus
 ihesus christus deus et homo. cuius natiuitatem per angelum gabrielem deus mundo nunci
 auit. summi et natiuitatem beate marie hostendit per eundem angelum
 ioachim patri uirginis marie mundo aperuit. et quod dominus ihesus
 christus sue natiuitatis gabrielem archangelum testem habere uoluit. sed
 beati iohannem bap tiste cuius natiuitatem hodie celebramus qui per eundem
 archangelum gabrielem patri suo zacharie cum fungeretur ordi
 ne uicis sue et solus in seculo sanctorum more sacerdotum hominum incensum
 intromittit. nunciavit uti quomodo sacrificabat. Ne timeas zacharia

qm exaudita e ozo tua i. h. u. t. p. t. f. r. u. nom ei iohem.
-m. n. ei. g. Et zacharias turbat' de uisione ista: di-
xit gabriel archanglo. Quom fieri potest cum ego sim
senex iocunenarij. uxor mea iam pcessit in diebus multis.
Nungo que ppter uetustatem sine spe plus pmanit. Ad que
respondit plectus gabriel archangls. Ego sui gabriel q' esto
an' d'm. Num misit ad te h' loqui. Res qd' no' credidisti uis
m. e. t. in potis loq' us; i. d. n. ex. op' at' uidor' erit expe-
tant zachariam erant scia scior. no' erat aus; recede: donec q'
plesset oronem sua. Et exiens zacharias daret eis licencia
eundi. Qd' ubi fr'es h'mu in hoc hostendit nisi una nre salut'
-idocuna sedm qm uis dehem. Audistis sup; qd' d'm est
p' p'ham de ioh'e bla. Dns ab uro uocauit me re. In hoc
hostenditur qd' nemo potest se face. d' ei dicit. p' facit nos
-no' ipi nos. terre h'entoz q'fundit. Dicit ei ts ioh'es eugli-
sta. Omnia p' ipm scia s: uisne ip' scim e' nich. Ve d'ns b'm ioh'e
blam de uentre matris sue uocauit. in uro scificauit. qz
de muliere uenit sterili longo tpe eum nasci uoluit qd'
credens magis digno ope e' scim. qm huano. qz nec po-
-gigit. nec potest anim' q'inget qd' de tam sterili sua. Ide
tam lone homie aliq' natus fuit ut nascat. In uro s' sine
scificatus. qz q'no' b'issima uirgo maria erurgens abijt in
montana e. f. m. ei. j. i. uirum domi za. is. he. Iste scs ioh'es
que man' d'ni in uro mat' sue scificauit: in eode' uro p'p'm
sui e' sic ab eadem helisabeth testat' dicens. in solum eu' ser-
-p'm helisabeth mat'm ad p'p'and'u de. x' scificauit. ait em
helisabeth. Et unde h' m' ut ueniat mat' d'ni mei ad me.
Ecce enim ut scia e' uox saluacionis tue in aurib' meis. e.
in. g. i. in uro mo. s'p' recordat' est nois sui sic dixit p'p'm.
de uentre matris mee. r. e. n. m. y. p' e' gabriel imposuit ei
nom. uocabit' nom' ei ioh'em. Nemo s' de pecc' suis debet
despare. s; ad ecciam debet uenire. ubi q'nti sac'doti pecc' sua.
-uemia a d'no deo p'ce. r in nulla etate debet despare. qz d's

in puericia. in adulescentia. in iuuetute. in senectute recipit
 hois penitencia. qz gaudet sup pccore penitencia agente. In
 quacūq; etate sumus ad cœlam debem⁹ uenire qz ibi d̄s dat
 miseris de utero corde penitentib⁹ ueniā pccoz ⁊ solaciū
 mentib⁹. Non em̄ misit d̄s anglm suū zacharie extra templū.
 sed qno uenit ad templū ⁊ sacrificabat in templo. tūc eī misit
 ei d̄s anglm suū q̄ reuelauit ei in tribulatione ⁊ anxietate posito
 qz plerūq; n̄ habet ut sup̄ audistis. Et hūc benedictā plerūq;
 scilicet b̄m iohem cui⁹ hodie natiuitatē celebram⁹. q̄ quāt⁹ ⁊
 q̄ntus fuit ab ip̄o d̄no ⁊ ab alijs sc̄is in englio auduim⁹. ait
 d̄ns d̄s xp̄s de eo. Int̄ natos inter. n̄. s. m. i. b̄tia. ⁊ sic d̄ns sue
 natiuitatis anglm ⁊ hoīem testes h̄re uoluit. sic uoluit qd̄
 iste iohes anglm ⁊ hoīes sue natiuitatis h̄ret. ait ei angl̄s za
 chane. Et helisabeth. u. t. p. i. f. u. n. e. i. Iohes itm̄ euā
 ḡl̄ista dicit de eo. fuit hō a d̄o c. n. e. iohes. Ecce angl̄s ⁊
 p̄ph̄a. ⁊ euāḡl̄ista uenit in uocē ⁊ uocatione. Dicit ei angl̄s.
 Hascet̄ t̄ filij. uenit nom̄ ei⁹ iohes. Dicit p̄ph̄a de eo. D̄ns ab
 utro uocauit me. d. u. m. n. r. n. m̄. qd̄ totum iohes euāḡl̄ista lo
 cutus ē dicens. fuit hō miss⁹. a. z. c. uocauit em̄ d̄s iohem
 de uentre sterili uirginitate qz helisabet infecunda ⁊ sterilis
 erat. iuxta p̄ph̄ā uocauit. iuxta euāḡl̄istā missū. qz quē d̄s
 uocauit misit in mundū ad p̄dicandū. Quid ḡ p̄dicauit.
 Audite. penitentiā agite. a. e. t. c. Sic penitentiā d̄p̄t
 n̄r̄. regnū celoz n̄r̄ p̄p̄t ē. penite ḡ debem⁹ fr̄es qz mori
 mur cotidie. uis in hac uita diu nō possum⁹. ⁊ sup̄. cc. an
 nos uiuere. qd̄ uix attingit. breuis ē uita h̄i mundi. n̄
 dubitamus de hoc qd̄ nō moriam⁹: uidete qz patres n̄r̄ quos
 possidetis ⁊ genuerit uineas ⁊ ortos ⁊ pecunas h̄bet ⁊ filias.
 ⁊ tam̄ nichil p̄fuit eis qz diuites fuerit. qz nolentes uolentes
 oīa reliquerit. ⁊ mortui s̄. sicut nos q̄ eodem m̄ nati sumus.
 eod̄ m̄ moriem⁹. s̄. nescim⁹ horā n̄r̄ mortis. nichil ē ei mor
 te cert⁹. nichil est hora mortis incert⁹. uigilem⁹ ḡ ⁊ pe
 nitentiā ⁊ cū fletib⁹ ueniā pccoz a d̄no cotidie petam⁹ qua

nescimus diem neque horam. Zacharie angelus missus est
quo ad ecclesiam uenit. et sacrificauit. et in ecclesia exaudiri me-
ruit. Simili- uos qui senes sumus in peccatis. ad ecclesiam ue-
niamus. et ibi nosmet deo sacrificemus. ut ibi exaudiri me-
mur. Aut enim apostolus. Exhibete corpora uestra hostiam uiuentem. et
placentem deo in odorem suauitatis. In ecclesia enim datur re-
missio peccatorum per confessionem. ibi corpus christi sacrificatur a sacerdotibus.
et nos cum eis illud sacrificamus si bona intentione et pro
corde in templo assistentes orationes nostras puro corde ad deum
facimus. Christus enim qui pro nobis dignatus est mori. peccata nostras si iu-
ste fuerint dignabitur exaudire. Redeamus ergo ad cor uestrum et uias
nostras scrutemur. et si bene uixerimus uideamus. et si male uixerimus in
melius emendemus quod ignoramus peccauerimus quia in hac uita diu
esse non possumus. et aliam uitam que sine fine et termino est nos
transire oportet. Cur ergo diligite quod reliquit. cur spernit ad quod
peruenit. Uita enim finita sine termino ^{in fine} est. in qua nobis
duo loca sunt posita. et destinata. scilicet regnum dei et regnum diaboli.
ad regnum dei in alia uita perueniunt iusti quia in hac uita iuste
uixerunt. et caste. et elemosinas fecerunt. ad ecclesiam uenerunt. et bo-
na opera christo adhererunt. nulli facientes iniuriam. ad regnum
diaboli in alia uita perueniunt peccatores qui in hac uita male
uixerunt. et fornicationes. et adulteria. et homicidia. perueria. et falsa
testimonia fecerunt. et alia peccata innumerabilia his similia. ad ecclesiam
uenire et missas audire et elemosinas dare noluerunt. et contra
deum male operati sunt. De istis dicit. Amen dico uobis nescio uos.
Nos ergo fratres karissimi qui natiuitatem beati iohannis celebramus. sic
faciamus. ut ista celebratio nobis proficiat. et etiam celebra-
tio omnium sanctorum. et sic uacemus ab operibus terrenis. sic et uac-
emus ab operibus mortalium. id est a peccatis. Inuicem ergo fratres iohannem
beatum bona opera facientes. ut sic ipse per bona opera ad reg-
num dei peruenit. sic et nos simili perueniamus. Pensate quod dominus
ueniet ad iudicium. et reddet unicuique iuxta opera sua. et
ergo miseri faciemus quoniam apostoli. imitatores et confessores ac uigiles.

recabunt in conspectu dei. Hos enim apostoli non sumus. inter et
 non possumus nec volumus. iugum et servare volumus. ad
 si confessores esse spiritum. et continentias esse volumus. teneamus
 quod deum est. Reddet unicuique iuxta opera sua in die iudicii.
 Tunc enim bonos statuet a dextris. malos vero a sinistris. tunc
 decet bonos deo patri dicendo. Venite benedicti patris nostri. p. r.
 quod ubi. p. est ab inicio mundi. Ibi enim est illa gloria que oculis
 non videtur. nec auribus audiri. nec in corde hominum ascendit. Malis
 vero dicit. Ite maledicti in ignem eternum qui paratus est diabolo
 et angelis eius. In illo enim igne cruciabitur peccatores. Defendat
 nos dominus per suam medietatem et per intercessionem beati iohannis ab illo
 igne. et ad illam vitam eternam gloriam nos perducatur. Qui vivit et

In illo tempore. Venit ihesus **In nomine sancti petri. secundum iucham.**
 in partem cesarie philippi. et interrogavit discipulos suos di-
 cens. Quem dicunt homines esse filium hominis. Et cetera. **P**hilippus
 fuit filius herodis edificavit civitatem ad honorem cesaris ad
 radicem montis libani. et appellavit eam cesaream philippi
 in quo duo fontes surgunt. unus vocatur ior. et alius dan.
 et per quos simul sunt iuncti faciunt iordanis fluvium. In cuius
 partem veniens dominus cum discipulis suis interrogavit eos dicens.
 Quem dicunt homines esse filium hominis. Sed discipuli qui fuerant in-
 terrogati. responderunt diversas rationes quas homines de domino prefe-
 rant. Alii dicunt iohannem baptista. Alii iheremiam. Alii heliam.
 aut unum ex prophetis. Seculares homines qui in corde de domino cogita-
 bant. existimabant quod dominus noster esset unus ex prophetis qui erat mor-
 tui. et resurrexisset. amoretus propter mirabilia que faceret. pro-
 quod dominus audiret diversas rationes hominum que de eo dicebant. statim
 locutus est spiritualiter ad discipulos suos dicens. Vos autem quem me
 esse dicunt. Hic dicit. Illi qui sunt homines seculares cogitant me hominem
 esse tantum. Sed vos qui estis mei discipuli. quale me esse dicunt.
 Respondit simon petrus dicens. Tu es christus filius dei vivi. Dominus et
 interrogabat discipulos suos. sed petrus amore dei plenus
 pro omnibus illum dei filium esse respondit. Respondit autem ihesus

dixit illi. Beatus es simon bariona qz caro. r. s. n. r. t. f.
p. m. s. q. e. in cel. Beatus petrus manifestauit x. filiu ee
dei unu. idq; uocat' e bariona. i. filiu columbe. qz
columba spm scm sget. qz sps scs in specie columbe
dno apparuit. quo a ioh'e baptizat' fuit. h. s. petrus d'
ee filiu sps sci. qz qd de dno dixit. n. utute. p. a. h. do
no sps sci. Caro r. sanguis n. reuelauit ei. i. carnal' dex
tina scribar r. phariseoz no docuit illu talia dixisse d'
dno. s; gra di reuelauit ei qd dicitur de dei filio. Et ego
dico t. qz. tu es. p. r. s. h. p. h. e. ma. Petrus accepit un
a petra de qua ap'ls ait. Petra at' erit x. Qd d'ns die
sup hac petra h'edificabo ecclia mea. i. h'edificabo r
firmabo scoz congregacione sup ista firma fide. qm
tu c'fess' es. r. porte inferi no pualebunt adu'ss' eam.
p. portas inferi docina hericoz intellige debem'. que
suos auditores mittit ad infernu. Vel alit' p. portas
inferi: uicia r. peccata que ducunt hoies in infernu intel
lige possum'. S; uicia r. peccata qd. scdm ecclia potesta
tem no hnt. qz electi qmuis in peccm aliqd occidunt.
p. penitencia cito surgunt. r. t. dabo claues. r. c. Clauis
regni celoz nich' ato figeat. nisi ligandi atq; soluendi
potestate. Sic claus; ad hostiu ponit' ut amici recipia
tur. r. extranei claudat'. Sic potestas ligandi atq; solue
di sacerdotib; dat'. qd iust' debent recipi. iniusti uo exp
elli. r. qd'q; ligatus. s. t. e. l. r. c. r. qd'q; solutus. s. t. e.
s. r. m. c. Non debem' intellige qd h' potestas sit data
soli petro. s; sic p. omib; tu es xps filiu dei unu res
pondit. ita in uno os acceperit potestate ligandi atq;
soluendi. Item h' potestas no solum data est ap'lis. s;
r. epis r. sacerdotib;. q' ordmem ap'loz in sca ecclia te
net. ipi at' ligandi atq; soluendi potestate hnt. Quos
cuq; humiles r. ue penitentes uydint. a timore etne

mortis absolute possunt. Et quos in peccatis semper iaceant unde
runt. qui noluerint reverti ad penitentiam. illos debent liga-
re excommunicando in eterno supplicio. Et nos fratres tota
mente revertamur ad dominum. et omnes delectationes huius mundi veluti
mortem fugiamus. et dominum dominum die ac nocte oremus ut cum
beato petro apostolo nos faciat gaudere in futuro. *Oratio pro pace.*

In illo tempore. Dixit simon petrus *secundum matthaeum. et paulum.*

ad dominum. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. et
quod erit nobis. **I**ste sanctus evangelista manifestat quod unus
adolescens venit ad dominum et interrogavit eum. Domine bone
quod faciam ut habeam vitam eternam. tunc respondit illi ihesus. Si vis
vivere in vitam eternam. serva mandata legis. et non facias
homicidium. non adulterabis. non furta. non diliges proximum
tam sicut te ipsum. et respondens illi adolescens. haec omnia custodi-
vi a iuventute mea. tunc dominus hostendit ei quod posset
pervenire ad perfectionem dicens illi. Si vis perfectus esse. vade
et vende omnia que habes et da pauperibus. et veniens se-
quere me. Ille adolescens cum audisset talia: abiit tristis
ideo quod magnas habebat possessiones. Postquam ipse rece-
ssit statim dominus dixit discipulis suis. Quam difficile est qui
pecunias habet. in regnum dei intrabunt. Facilius est enim ca-
melum per foramen acus transire. quam divitem intrare in reg-
num dei. tunc petrus cum talia audisset. palus discipulis
respondit dicens. Ecce nos qui reliquimus omnia. et secuti sumus te
quod ergo erit nobis. et si dicet. Vos fecimus quod iussisti qualem
nobis dabis primum. aut qualem mercedem accipiemus. tunc
magna fiducia loquebatur petrus. nam ipse pauper erat.
cibos manu et arte querebat. et ideo confidenter dicebat se
reliquisse omnia. forsitan est aliquis qui dicit. Quantum reliquit
beatus petrus qui nihil habebat. nisi tantum rete et man-
clam. Sed beatus petrus nihil reliquit: quod si voluntatem haben-
di conceperat. et secutus est dominum. id est fecit quod iussit. Ihesus

aut dicit illis. Am̄ am̄ dico ub̄ qđ uos qui secuti estis me. i
regēnācie cū sedet filius hoīs in sede maiestatis sue. sedebunt
uos sup̄ duodecim sedes. iudicantes duodecim tribus isrl̄. n̄
dixit dñs uos qui reliquistis omnia. s; dixit uos qui facistis uoluntatem meā et secuti estis me. Multi quōdam diuitias scli relinquit. s; non secunt̄ xpm̄ qz nō faciūt qđ iubet dñs. Sic fecerunt socrates philosophus paganorum q̄ oēm substantiā suā ppter humanā laudē uendidit. et p̄cū qđ inde accepit. in mare precipitauit. S; iste nullā retribucionē accipiet a dño i die iudicij. qz p̄ deo n̄ reliquit. S; tam̄ illi q̄ relinquit scli diuitias. dei uolūtatē faciūt. in die iudicij i cōsortio ap̄tōr̄ apparebūt. Regēnacionē appellat dñs genēalem resurreccionē quō om̄s mortui resurgēt in fine mūdi. Quia sic anīa et corpus in h̄ mūdo regēnant̄ p̄ habitum. ita i fine scli regēnabunt̄ corpa p̄ resurreccionē. Quō dñs n̄r iudicaturus erit mūdū. nō apparebit in iudicio in forma deitatis. s; in forma humanitatis. Quia in q̄ forma iudicat̄ ē a iudeis. in ead̄ forma i iudicio apparebit. Sedes ap̄tōr̄ nō sūt cathedre corpales. s; potestas ligandi et soluendi que data ē eis a dño. Crede uō debemus qđ ap̄tī ueniēt cū dño ad iudiciū. tū eo os gētes iudicabunt. Et dicit discipulis suis qđ ip̄i sedebūt sup̄ duodecim sedes. nō intelligamus qđ solum in ap̄tī debeat sedē. et cū dño iudicare. s; et os scli sedebūt qui ap̄tōr̄ uestigia s̄ secuti. Et sic duodecim tribus isrl̄ s̄ iudicande. ita om̄s gentes iudei et gentiles qui ad iudiciū ueniēt iudicabunt. Et duodecim ap̄tōr̄ ordinē scōr̄ intelligim̄ q̄ secuti sūt dñm i h̄ mūdo. p̄ duodecim tribus. om̄e pplm̄ terrarū intelligim̄. Quatuor uō ordines in iudicio erūt. duo iustorū. et duo reproborū. primus ordo erit ap̄tōr̄. et q̄ secuti s̄ eorū uestigia. qui iudicabūt. et iudicabūt. Alter ordo erit bonorū hoīm̄ genencū et iugatorū q̄ iudicabūt. i. dis

cōueniē a glorioſo rēpboꝝ. ⁊ a dño audiet. Venite benedi-
 cti patris mei percipite regnū qđ ubi parati est ab origine
 mundi. h̄ isti nō iudicabūt. Similit̄ duo ordines erūt rēp-
 boꝝ. Vn̄ ex eis qui dñm cognouerūt. h̄ opa eiꝝ nō fecerūt.
 isti sūt iudicati ⁊ dampnati ⁊ a dño audient. Ite maledi-
 cti in ignem et̄nū qui p̄parati estis ab̄lo ⁊ anglis eiꝝ. Al̄
 ordo erit qui nō iudicabūt. h̄ tñ qđ dampnabit̄. sic sūt p̄-
 di iudei ⁊ pagani qui dñm cognoscere noluerūt. Ili certe
 resurgēt in iudicio. tñ iudicabūt. De talibꝝ ioh̄es ap̄l̄s
 ait. Qui nō credit iam iudicat̄ ē. Et b̄s paulꝝ de eisdē
 dicit. Qui sine lege peccauerūt. sine lege p̄būt. Et om̄is
 q̄ reliquit domū ut fr̄es. aut sorores. aut patrē aut
 matrem. aut uxorem. aut filios. aut aḡl̄ p̄t̄ n̄m m̄m.
 centuplū accipiet. ⁊ uitā et̄nā possidebit. Certe q̄ p̄ dño
 oīa dimiserit t̄p̄alia. ille celestia accipiet gaudia. n̄
 t̄nsitoria. n̄ mutabilia. n̄ p̄t̄na. h̄ et̄na. Et qui un̄i sc̄lo
 dimiserit unā domū aut modica p̄dia aut aliq̄s possesi-
 ones p̄ dño. centuplū accipiet in fut̄o. ⁊ s̄ h̄ oīa uitam
 et̄nā possidebit. Potest ⁊ h̄ intelligi de his q̄ in monast̄-
 eo ordine q̄stituti s̄. ⁊ omninē ueluti anḡl̄i habitare
 desiderant. Quisq̄s uō dimiserit amore dei patrē aut mat̄.
 aut fr̄es. ⁊ his similia. centuplū fr̄es sp̄uales. ⁊ patres in
 sc̄a congregacione habebit. Similit̄ q̄ q̄ntū fecit peccat̄ ab
 errore uie sue. saluabit amā eiꝝ a morte. ⁊ op̄t̄ multitudi-
 nē peccat̄. ⁊ nos h̄m̄ fr̄es gaudia p̄sentis uite fugiamꝝ.
 ⁊ cū oī desiderio dñi deprecemur ut oēm sc̄li amorē dignet̄ n̄b̄
 auferre. om̄ni s̄ un̄i sc̄lo q̄ diuicias h̄nt. ⁊ eas amāt. ⁊ s̄
 aliꝝ qui nō h̄nt. ⁊ eas h̄re desiderant. Et s̄ aliꝝ q̄ h̄nt. ⁊ n̄
 diligūt. sic fuerūt patriarche. ⁊ ip̄he. Et m̄ta aliꝝ s̄ q̄ nec h̄nt.
 nec amāt. sic fuerūt ap̄l̄i. ⁊ eorꝝ imitatores. S; nos h̄m̄ fr̄es
 amorē sc̄li relinq̄mꝝ. ut cū sc̄is ap̄l̄is q̄ oīa p̄d̄o reliq̄rūt.
 semp̄ gaude possimꝝ. ⁊ d̄ ip̄e. **Sed̄m ioh̄em. Sc̄i laurencij.**

Tullo tunc. Dixit ih̄s discipulis suis. Am̄ am̄ dico v̄b. nisi
granū frum̄ti cadens in t̄ra mortuū fuit. q̄m̄ solū man̄
er̄ q̄m̄ frum̄ti d̄m̄ n̄m̄ itelligē debem̄. q̄. 8. r̄. r̄.
sic corp̄ ur̄m̄ nō potest vivē sine pane t̄reno. ita am̄a
n̄a nō pot̄ vivē sine d̄o r̄ ei⁹ doctr̄a. h̄c r̄onē dix̄ d̄s
discip̄lis suis quō vivens erat. sive passionis. Et q̄ scie
bat qd̄ discip̄li de morte sua turbaret̄. dixit illis h̄c
exemplū. Sic q̄ q̄m̄ frum̄ti n̄ fuit seminatū. nul
lū facit fructū. ita d̄s n̄r̄ n̄ eēt. p̄ nob̄ mortu⁹. t̄p̄
solū salus eēt. t̄m̄d̄s om̄s in potestate d̄b̄li. V̄q̄ mor
tu⁹ p̄t̄ p̄c̄a n̄r̄a. id̄o sua media de potestate d̄b̄li lib̄ta
sum⁹. Qui amat am̄a suā p̄det eā. V̄q̄ hodie am̄a suā
n̄h̄ m̄udo in vitā et̄na custodit eā. Am̄a in sc̄a sp̄r̄a
aliquis figent̄ sp̄m̄ h̄s. Aliquis p̄sentem vitā. Sic
un⁹ q̄sq̄ delectat semp̄ vivē in carnali voluptate.
p̄cepta d̄m̄ nō vult fac̄. r̄ plus diligit corp̄ suū q̄
am̄a. ille p̄det in actā vitā suā am̄a. Et qui desideria
sue carnis constringit. r̄ p̄cepta d̄m̄ custodit. ille suā
am̄a salvat̄ in vitā et̄na. Sicut̄ m̄ ministrat me seq̄t̄.
Sequi d̄m̄. quid aliud ē nisi imitari. In multis mo
dis d̄o condie ministrare debem̄. Quō insipientes
docem̄. r̄ negligētis admonem̄. r̄ p̄ d̄m̄ corp̄ affi
gim̄. tūc d̄o b̄ne ministrare. Nam̄ b̄s laurenci⁹
cui⁹ festivitātē hodie celebram̄. ip̄e d̄o b̄ne minist
ravit quō thesaurus eccl̄e dedit paup̄ib̄. Legim̄ q̄
de eo quō d̄cis imperator misit eū nudū ligatū sup̄ cri
stallam̄ p̄t̄ nom̄ d̄m̄ ut vivis d̄der̄. P̄m̄ dicebat ei. Tu
miser cognosce quia est̄ v̄til̄ dū mei. Sente carbo
nes tui n̄ dolorem. s̄ refrigeriū in p̄sente. Jam̄ ar̄isti par
tem unā. volue aliam r̄ manduca. Sūq̄ tur̄m̄ h̄
talia audisset. v̄t̄. statim̄ discessit. D̄s om̄q̄s. cū
videt servū suū ~~tantis~~ torm̄ta sustinē p̄ suo nomine.
statim̄ suā suscepit am̄a. r̄ p̄ tanto torm̄to dedit ei

gaudiū sempiternū. Et nos hinc fr̄s quōdā in hac vi-
ta sumus. semp̄ vitam for̄ in corde hāmus. Et sic ip̄i gau-
diū p̄sentis vite fuger̄. sic nos gaudiū istud fugi-
amus. ut gaudiū sempiternū hāc vitam. ad ip̄e p̄pare-

Hillo t̄p̄e: **Intrauit Sēdm Luchā. Assumpto. S. G.**

Ihs in quoddā castellū & mulier quēdā martha nōie.
excepit illū in domū suā. Et reliq̄. Sp̄at̄ at̄ castelli
quo dñs ingressū ē. p̄sens sc̄m signat. Quasi enī caste-
llū ingressū est. quō p̄pter nos & p̄t̄ n̄ram salutem
descendit de celo. & semetip̄m exinanivit formam
serui accipiens. vnde quōdam sapiens ait. Descendit de
celis missus ab arce pat̄s. S; ihu ingrediente in quō-
dam castellū. mulier quōdā martha nōie ex. illū i. d. s.
suscepit eū hōspitem & p̄gnū. quasi p̄phiam & ingrem̄
q̄i amicum familiarē ac dñm. illi nimirū q̄i ministra-
tura cui angeli ministrāt in celo. felices namq; illi q̄
dñm in domū suā n̄uerūt susceper̄. Ille nāq; dñm in do-
mū suā suscepit. q̄ fidelit̄ eis p̄cepta audit libentiq; **adimplet.**
sc̄a ecclia illū in unitate fidei recepit. Per domū nāq;
unitas fidei intelligit̄. iuxta illud qd̄ scriptū est. mul-
titudinis credencū erat cor unū. & aīa una. Et
p̄ph̄a. Ecce qm̄ bonū. & qm̄ iō. ha. fr̄es in unū. Dne
hec deuote sorores que dñm in domū suā suscepe-
runt eccliam signant. que quāuis una sit in toto orbe
longe lateq; diffusa. tam̄ duas habet uitas in quib;
dño ministrat actiuā scilicet & contemplatiuā. quaz
similitudinē hec due sorores tenuerūt. P̄ marthā que
frequēs erat cura ministrū & sollicita: actiua uita
p̄figat̄ que in labore & sollicitudine ē posita. P̄ ma-
riam autē que cura pedes dñi conuulsabat. & in di-
uinis ūbis cōtemplabat̄: contemplatiua uita designat̄
que in meditatione dei ē posita. Actiua uita nempe
est esuriens cibū tribuere. siciens potū. uestire nu-

dum. collige hospitem. uisitare infirmū. in carcere
 positū requirere. subiectos bñe regere. & necessaria illis mi-
 nistrare. & cetera opa mēde impendē. Contemplatā. uita est
 omnib⁹ curis sc̄i remotis soli deo inhēre. orationi & elec-
 tioni uacare. & q̄ntū humana natā p̄mittit mente. it̄
 choros angloꝝ intesse. In t̄dū etiā p̄ dilectione ut amo-
 re uite et̄ne dulciter flere. frequenter enī nōnulli. i.
 multi alioꝝ p̄cib⁹ indigent. nōnūq̄m. i. semp̄ uo suis
 oronib⁹ aliquo supplicite dñm implozāt. ut bonū opus
 p̄ficere possint. vnde & martha his uerbis dñm int̄pellans
 ait. Dñe nō ē t̄ cura eo qd̄ soroz mei reliq̄d me solam
 ministrare. Actiua uita in labore & sollicitudine & adūsi-
 tate atq; diuisis curis posita est. & aliquo p̄pter p̄secutio-
 nem p̄uoz. aliquo in correctione subiecta est. tamē tur-
 batur. Quia uo martha in actiua uita posita erit. recte ei
 a dño d̄r. Martha martha sollicita es. & turbaris erga plu-
 rima. Porro unū ē necēū. Sic ḡ dictū ē actiua uita
 in labore & sollicitudine eē posita. s; unū ē necēū. q̄
 am̄s in contemplacione posit⁹. totus collect⁹ nichil
 aliud desiderat nisi ut dño cōtemplet. Sive certe unū
 est necēū. q̄ unū est regnū. Qd̄ unū desiderabat iha:
 cum dicebat. Vnā pecū ad dño. h. re. ut iha. i. d. dñm.
 oib⁹. d. u. m. Sciendū est enī q̄ cū actiua ut contē-
 platiua uita ex dei sine gr̄a. una nob̄ ex necessitate.
 alia in uoluntate. Quis enī cognoscens dñm. aut ei⁹
 regnū ingreditur nisi bñe opet. Cū actiua ḡ uita
 & contemplatiua intrare possum⁹ ad celestem gl̄am. &
 regnare cūm aḡo. Non enī pars marie reprehendit. s;
 marie p̄ponitur. hec bona. s; illa melior. Maria obti-
 nā partem elegit que nō auferretur ab ea in et̄num.
 Sic enī sūt ista intelligenda. Quisq; uo in p̄senti fecit op⁹
 bonū. in futuro possidebit regnū sempiternū. In quo reg-
 no nulla erit miser. nulla inuidia. nulla isticia. nulla ma-

licia. nullus labor. nullus dolor. nullus fletus nullus gemitus. nulla
 nox nullae tenebrae. omne bonum. omne gaudium. ibi leticia
 et prosperitas. requies et iocunditas. sempiterna lux et claritas.
 non claritas lune nec stellarum sed veri solis iusticie
 ihu xpi dñi nr̄i qui nos illuminabit sua perpetua
 claritate. et concives faciet nos in celis cum angelis. et
 electis suis. si precepta eius seruauerim. Quid n̄e p̄tare
 dignetur qui uiuit et regnat per infinita seculorum secula amen.

In illo tempore: audiuit herodes **Secundum marchum. Decollatio.**
 tetrarcha famam de ihu: et ait pueris suis. Hic est iohannis
 baptista quem ego decollauimus. ipse surrexit et uideo uirtutes
 operantem in eo. Et res. Iste herodes filius fuit herodis
 qui regnabat tempore illo quo dominus ihesus christus natus fuit.
 Et mortuo: filius eius archelaus suscepit regnum. et uiuit
 decem annis. Et post hoc accusatus fuit ad romanum
 imperatorem a iudeis propter suam crudelitatem et continuo con-
 prehensus et missus est in exilium apud ueniam ciuitatem. ibique
 obiit. Postea imperator iussit regnum iudeorum diuidi in qua-
 tuor partes. et dedit tres partes filiis herodis. quartam
 partem dedit pilato. herodes iste qui iohannem baptista
 decollauit. cum multa miracula ab eo fieri audisset.
 existimabat eum quem decollauerat a mortuis surrexisse.
 Quamdiu beatus iohannes uiuit in hoc seculo tanta scitatus et uirtus
 et tanta abstinentia erat in eo quod omnes credebant eum
 esse christum. herodes enim tenuit iohannem et alligatum eum et po-
 suit in carcerem propter herodiadem uxorem philippi fratris sui
 quae duxerat eam. Historia ecclesiastica narrat quod philippus qui fuit
 herodis filius accepit uxorem filiam archae regis arabie.
 que uocabatur herodias. Postea uero nata est discordia
 inter socerum et generum. Venit archa et tulit eam philippo.
 et dedit herodi eo quod esset maioris potestatis et fame.
 et factum est publicum adulterium. Postquam iohannes tale eum
 audiuit: antea uoluit displicere terno regi. quoniam cetera

re dñi pceptū dicebat enī illi iohes. Non licet t̄ h̄re
uxorem fr̄is tui. Sicut in lege pceptū qđ si aliq̄s mo
retur sine filijs: frat̄ illi aut p̄pinq̄s accipet ei
uxorem ad recuperandū sem̄ fr̄is sui. Sed q̄a herodes
accepit eam uiuente marito: idō hoc contradicebat.
contradicebat Et uolebat occidē eū. Timuit ū p̄ph̄m.
Qua de causa timuit herodes p̄ph̄m. eugl̄ista manife
stat. q̄ p̄ph̄s habebat b̄m iohem sic p̄ph̄am. Non
solū p̄ph̄s: sed etiā herodes eū timebat. sic mareh̄
eugl̄ista manifestat. herodes timebat iohem. sc̄is
illū uirū iustū r̄ sc̄m r̄ custodiebat eū. Sed si he
rodes timuit iohem. quare eū occidē fecit. Idēo
q̄ uoluntas luxuriosa erat. r̄ amor illicitus eū
uicit. r̄ q̄ luxuriā nō construxit ī homicidium
occidit. In hoc cognoscē possum⁹ qđ min⁹ p̄c̄m est
occasio maioris. q̄m luxuria herodis fuit plena
homicidij. Semp̄ fr̄is b̄m in nos min⁹ p̄c̄m extin
guam⁹. ne maius inde oriat̄. Die aut̄ natalis
herodis saltant̄ filia ei⁹ in medio cōiuiancū. r̄ plac
uit herodi. Unde eū uiraino pollicit⁹ est ei dare:
quicquid postulasset ab eo. De nullis alijs legim⁹ ce
lebrasse diem natiuitatis sue eū gaudio r̄ leticia.
nisi de pharaone r̄ herode. r̄ ambo in die natiui
tatis sue p̄petrauer̄ homicidiū. S; pharo non
fecit tale homicidiū qđ herodes. herodes occidit
uirū sc̄m r̄ iustū. p̄ph̄am r̄ doctoreū ueritatis. q̄ ratione eū
occidit: q̄m de malo ope eū increpabat. Illi idēo diem
natiuitatis sue celebrabant: q̄ nullā aliā uitā dilige
bant: nisi istā mortale. Et ut etiā uitā h̄am⁹: semper
diem mortis ante oculos mentis nr̄e ponam⁹. r̄ cotidie
recordem⁹ qđ homo ad laborem nascitur in hoc sc̄lo r̄
ad dolorem. Nam sc̄i q̄no exeūt de hac p̄senti uita. d̄
labore mūdi r̄ miseria. ad regem paradisi transeūt

sempiterna. Herodes enim cum iuramento promissit filie herodias dare quodcumque sibi petisset. videtur hoc iuramentum ut occasione haberet occidendi prophetam. Melius est herodi frangere iuramentum quam occidere prophetam domini. Debemus itaque omnem sollicitudinem ut non facile iuremur. Quod si uero pro fragilitatem nostram aliquo iurare presumpserimus. melius est transgredi iuramentum quam mortale perpetrare peccatum. Nam legimus quod deo iurauit per dominum. ut occideret nabal uirum stultum ac impium. tota sibi potentia dissiparet. Sed continuo abigens uxor nabal ad eum uenit. et rogauit eum ut non occideretur. et statim renouit quod iurauerat et placuit ei. Sed puella filia herodias ammonita a matre sua. dixit. Da mihi in disco caput iohannis beati. herodias timebat ne herodes audiret uocem prophete. et fieret amicus fratris sui tunc nuptie destruerent. tunc ammonuit filiam suam ut in conuiuio petisset caput iohannis in disco. Et confertus est rex propter iuramentum. et propter quoniam in conuiuio recumbentibus. iussit dari. herodes in facie hostendit tristitiam quam habebat in mente letitiam. Sed talis fuit tristitia herodis. quia fuit penitentia iudei et pharaonis. Misit et decollauit iohannem in carcere. et ablatum est caput iohannis in disco. Spiritually caput iohannis significat christum. herodes et quique illi iudeos significat. Et quod herodes et quique illi perdidit caput iohannis: significat quod iudei perdituri erant christum dominum qui est caput omni prophetarum. Et accedentes discipuli eius. tulerunt corpus eius. et sepelierunt illud in monumento. Legitur in ecclesiasticis historiis quod corpus beati iohannis beati in ciuitate samarie que sabastia uocatur fuisse sepultum: et caput eius in iherosolymis postea fuisse absconditum. Decollatus uero fuit in quodam castro arabie quod appellatur macheionta. Post longum uero tempus translata fuit in alexandria ossa eius. ubi ecclesia in

honore ip̄i est fabricata. in ip̄o loco mita beneficia d̄s sui
fidelib⁹ p̄stat p̄ intercessionē b̄i ioh̄is ad laudem ⁊ gl̄iam
sui nōis. Cui est honor. **S. ioh̄em. Exaltatio sc̄e cruc̄.**

Nullo t̄p̄e. Dixit ih̄s discipulis suis ⁊ turbis iudeoꝝ.
Hūc iudiciū est mūdi. nūc p̄nceps hui⁹ mūdi eicietur
foras. Et res. nūc q̄m d̄s in hūc ueniret. diabol⁹ p̄n
ceps mūdi erat. q̄ postquā adam in paradiso ab eo
deceptus fuit usq; ad aduentū d̄ni humanū genus
in sua potestate habuit. Qd̄ dicit d̄s p̄nceps mūdi
hui⁹ eicietur foras: intelligendū est qd̄ diabol⁹ exat
de cordib⁹ fidelium: p̄ labasimū. Item. Ego si exaltat⁹
fuerō a t̄ra: omnia traham ad me ip̄m. D̄ns hoc de
morte sua dicit. q̄ eo eleuato in cruce. omnia p̄
crucem redemit. id est corp⁹ ⁊ animā de potestate dia
boli liberat. Hui⁹ enī d̄s fuisse in cruce exaltatus.
nullo m̄ de potestate diaboli humanū gen⁹ liberat. Res
pondit ei turba. Nos auduim⁹ ex lege q̄ xp̄s manet in
et̄nū. Et quom̄ tu dicis oportet exaltari filiū hoīs?
Iudei semp̄ odientes xp̄m desiderant crucifigē eū.
Iudei nō intellexerūt uerba ei⁹. ⁊ dixerūt. Nos legim⁹ in
lege q̄ xp̄s semp̄ debet uiuere. ⁊ si xp̄s sc̄dm̄ p̄cep
tum legis semp̄ debet uiuere q̄lem debet passionem
sustine. Iudei in lege et̄nitate a cognoscebāt. Iudei
non putabant xp̄m posse mori. Veracit̄ xp̄s sc̄dm̄
diuinitatē manet in et̄nū. s; sc̄dm̄ humanitatē mor
tem suscepit. Ip̄ sue diuinitatis potenciā a mortuis
resurrexit. Respondit ih̄s ⁊ dixit eis. Adhuc modi
cū lum̄ in uob̄ est. ambulatē ḡ dum lucē habetis
ne tenebre uos comprehendant. Quasi dicit. Vos ha
beas modicū lum̄. i. paruā fidem q̄ sc̄dm̄ p̄ceptū
ueteris legis creditis xp̄m et̄nā uiuere. s; necesse
est ut ut credatis qd̄ xp̄s moriet̄ ut humanū
gen⁹ de potestate diaboli liberet ⁊ eū ad illā beat

tunc tenebre renouat de q̄ expulsus fuerat. Qui ambulat i
 tenebris nescit quo uadit. i. q̄ ambulat in peccatis. et
 facit opa diabli. Ille nescit quo uadit. quia non ag
 noscit dnm q̄ est uia om̄i bonoz. Dum lucem habe
 tis credite in lucem ut filij lucis sitis. Quis audim⁹
 ueritatē nullā in corde retinem⁹? tūc sum⁹ filij lucis. i.
 filij ueritatis. Ille ueritatē audit qui p̄cepta dei uolūta
 rie audit et op̄e adimplet. Illi uo qui diligunt ueritatē
 bona opa faciūt filij sūt ueritatis. et qui falsitatē au
 dite desidant et secunt̄ mendaciū. filij sūt diabli. quia
 diabol⁹ ab inicio mūdi mendax fuit. et iniqu⁹ in uerita
 te stetit. Certe un⁹ q̄sq; cui⁹ facit opa. illi⁹ est seru⁹.
 Si enī bonū op⁹ facit p̄p̄t̄ dnm. filij est dei. et cū eo i eē
 na uita gaudebit. Si uo opa mala facit. filij ei⁹ erit p̄p̄t̄
 malū op⁹. et cū eo dāpnabitur in infernū. Et idō fr̄s
 vrm̄ p̄cepta dnm obseruem⁹. ut illi⁹ filij eē possim⁹. Et
 t̄p̄e ei⁹ mediā postulem⁹. sic ille dignatus est nos p
 lignū scē crucis redimē. ita dignet̄ de etna morte et de
 diabli potestate nos liberare. et faciat nos cū angelis sēp
 gaudē in celis. Ad ip̄e. **Scdm mathm. ule s mathi.**

In illo t̄p̄e. uidit ih̄s hoīem sedentē in theloneo ma
 theū n̄m. et ait illi sequere me. Et rex. egit in
 hac lectōne qd̄ dñs uocauit mathm ap̄tm qui sede
 bat in theloneo q̄ curis et negocijs scli plenus erat.
 Magnā spem peccōres inde suscipuūt. qm̄o audiuūt
 qd̄ dñs uocauit de publicano ap̄tm. et de raptore eugli
 stam fecit. Postq̄m illi dñs uocauit. statim a theloneo
 surrexit. et om̄ia lucra scli sp̄uit. et cū om̄i uolūtate secut⁹
 ē dnm. Ille uacit̄ sequit̄ dnm q̄ carnalia hui⁹ scli sp̄m̄
 et desid̄ia. p̄cepta dnm adimplet. In hoc qd̄ b̄s mathi
 om̄ia ad p̄ceptū dnm reliq̄d. et dnm secut⁹ fuit. hostēdit
 se uacit̄ habrae filiū fuisse. Quia sic abraham ad uisio
 nem dnm reliq̄t p̄p̄am suā domū. sic et iste ad dnm uisio
 nem

omnia reliquit et secutus est christum. Item qui honores huius
seculi spernit. et omnes iniurias patienter sustinet. et pro inimicis
domini orat. ut talis sequatur uestigia christi. Non debemus
mirari quod mattheus ad unam vocem secutus est dominum. quia
ille qui eum suo iure foris vocavit. ipse intus ut sub
ito dominum sequeretur illuminatum. Et factum est eo discum
bente in domo: ecce multi peccatores et publicanos ve
nerunt et discubuerunt cum ihesu. Secundus evangelista mattheus non
narrat in cuius domo incarnatus dominus ad manducandum.
Sed lucas evangelista aperte declarat. quod dominus in domo ipsius
comedit. Quia lucas in evangelio suo appellat eum le
ui et dicit. Fecit illi. leui quatuor magnam in domo
sua. In hoc scire possumus quod beatus mattheus bimonium
fuit. Thaceus enim vocatur et leui. Postquam scriba
et pharisaei pleni invidia et superbia. dominum cum publi
canis et peccatoribus comedere viderunt: dicebant. Quare
cum publicanis et peccatoribus manducat magister noster? Scri
bae et pharisaei estimabant se puros esse et iustos. et do
celestem medicum spernabant. Illi celestem medicum pre
sentem habebant. sed eum requirere dedignabantur. et do
mum suum infirmitatibus permanere. Spualiter per domum
mathei sancta ecclesia designatur. que de publicanis et
peccatoribus est congregata. Tunc beatus mattheus in hac domo
paravit convivium. quod scripsit evangelium. Per murmuracionem
scribarum et pharisaeorum: debemus intelligere invidiam
illorum qui cotidie contra sanctam ecclesiam persecutionem com
mouent. et de peccatorum questione semper turbant. Postquam
dominus intellexit eorum murmuracionem: dixit eis. Non
veni vocare iustos. sed peccatores. Infirmos et peccatores
vocat dominus. illos videlicet qui se peccatores esse recog
noscunt et celestem medicum querunt. Dominus omnes electos
suos ad celeste regnum vocat. sed quos videt iacere
in vicis et peccatis ad penitentiam vocat. Vocat eos

91
ad penitentiā ut a malis opib' se emendant. Dñs n̄ dili-
git p̄cores in hoc qd̄ sūt p̄cores. s; sic diligit eos. ut
medicus diligit egrotū. Medicus idō diligit egrotū
ut illū possit reddē sanitati. ⁊ dñs sic diligit p̄cores.
ut p̄ penitentiā ⁊ satisfactionē eos iustos faciat. ⁊ p̄
fies h̄m̄i p̄ penitentiā ⁊ confessionē mūdē corda m̄a.
ut meamur fieri sp̄s sc̄i habitaculū. Qd̄ q̄e p̄iare.

In illo t̄p̄e: accesserūt **Scdm̄ math̄m. s̄ m̄ch̄tis.**
ad ih̄m discipuli ei⁹ dicentes. Quis putas maior ē
in regno celoz? Et aduocatis ih̄s paruulū statu-
it eū in medio eoz ⁊ dixit. Am̄ dico uob̄ nisi quisi-
fueritis ⁊ efficiamini sic paruuli: nō intrabitis
in regnū celoz. **¶** Et eugl̄ista manifestat qd̄
dñs uenit in capharnaū. ⁊ illi q̄ accipiebant tributum
imperatoris. uenerūt ad petrū ⁊ req̄rebūt ab eo censum.
Postquā dñs h̄ audiuit p̄cepit petro ut iret ad ma-
re. ⁊ mittet am̄m ut piscaret. ⁊ iussit ei ut os piscis q̄
p̄m̄t capet aperiret. ⁊ aurū qd̄ ibi inueniret p̄ dño ⁊
p̄ seip̄o daret. Cūq; ceteri ap̄t̄i p̄ dño ⁊ petro tributū da-
re uidissent. arbitrati sūt petrū oib' ap̄t̄is ēē pla-
tū idest maiorē q̄ in redicione tributū suū compa-
ratus. Et idō interrogant q̄s eoz maior sit in regno
celoz. Vidensq; ih̄s cogitationes eoz ⁊ causas erro-
ris intelligens. uult desid̄iū gl̄e humilitatis cōte-
cione sanare. Et aduocans ih̄s paruulū. statuit
eū in medio eoz. **¶** Vel simpliciter quēlib; paruulū
ut ec̄atem quereret. ⁊ similitudinē innocēcie demō-
straret. **¶** Vel certe paruulū statuit ī medio eoz seip̄m
q̄ nō ministrari ueniat s; ministrare. ut eis exemplū
humilitatis tribueret. **¶** Alij paruulū interpretant̄ sp̄m
sc̄m quē posuerit in cordib' discipuloz. ut superbia pro
humilitate mutaret. Am̄ dico uob̄ nisi uidi fueritis. ⁊
efficiamini sic paruuli nō intrabitis ī regnū celoz.

fecerunt. et ad aliquem errorem ducere. et proinde de uicia peccare.
 melius nobis esset ut amore illorum dimittamus. et eorum con-
 sortia: quam pure cum illis in eterna supplicia. Et melius
 est ut soli ad uitam ingrediamur eterna. quam cum multa
 propinquorum turba in inferno dampnemur. Videte ne
 contempnatis unum ex his pusillis. Nam qui in hac uita
 simplices sunt et humiles propter dominum: nullo modo sunt con-
 temnendi. quia humiles et pacifici. pusilli sunt in hac
 uita et despecti. sed in futura uita cum angelis gaudium sem-
 pernum possidebunt. Certe qui tales scandalizat dominum of-
 fendit qui habitat in illis. sic ipse ait per prophetam. Quis
 uos spernit me spernit. et qui recipit uultum in nomine iusti in
 eadem iusti accipiet. Quamuis simplices sint despecti et
 uiles. tamen apud dominum magni sunt et potentes. De talibus
 dominus manifestat in hiis locis. quia non sunt contempnendi. Dico
 enim uobis quia angeli eorum semper. uel. facti. per. me. qui in celo est. In hoc
 agnosce possumus quia unusquisque fidelis habet angelum a
 deo sibi datum qui cotidie eum custodit et a temptationibus
 diaboli defendit. et omne opus bonum et orationem ante cons-
 pectum dei annuntiat. sic de beato tobia legimus cum angelis dicitur.
 Cum oraretis ego ante dominum orationes uestras effundam.
 propterea necesse est frater ut omni hora in seruitio dei sint sol-
 liciti. et omni tempore illud operemur ut cum sanctis angelis qui custodes
 sunt nostri gaudere mereamur. ad ipse.

Secundum matthiam.
In illo tempore. ambulans dominus iuxta mare **sancti andree.**
 galilee. uidit duos fratres symonem qui uocatur petrus
 et andream fratrem eius intentes rexa sua in mare uo-
 cauerunt eos. Et beatus. **A** Hic quoniam dominus non predicaret
 euangelium in hunc mundum. Tanta quoniam discipulos eligeret.
 pro a iohanne beato dignatus est baptizari et post hoc
 iuit in desertum. ubi. xl. diebus. et. xl. noctibus ieiunauit.
 temptationes diaboli superanda. Et postea inde egres-
 sus ambulabat iuxta mare galilee ubi discipulos

suos elegit sic euangista manifestat. Mare in hoc loco.
plenus scilicet figurat. Quia sic mare turbatur et multas res
pestantibus commouet. et nullo in quiescere potest. sic iste mundus
multis tribulationibus et angustiis diuisisque temptationibus
commouetur. Isti duo discipuli petrus uidelicet et andreas quos
deus prius elegit. fratres fuerunt non solum carnaliter sed etiam
spiritualiter. hinc ueritas agnosceri possumus quod si discipuli
domini esse uolumus. fratres esse debemus. non solum carnaliter. sed
et spiritualiter. Quia omnes in christo per baptismum generati sumus.
unum patrem habemus dominum cui cotidie in oratione dicimus.
Pater noster qui es in caelis. Quia nostra sancta ecclesia est. que nos
spiritualiter generat per baptismum et fidem. Si deus pater
noster est et sancta ecclesia est mater nostra. iustum est ut fratres simus.
et concordiam ac uiam caritatis habeamus. Ad deum elegit
duos fratres figurat quod unusquisque debet in se habere dilectio-
nem dei et proximi. Dominus noster non elegit sapientes huius
mundi sed simplices et pauperes quoniam manibus suis uic-
torem de quo uiuebant. adhibebant. tam per predicationem
illoz dignatus est uocare potentes et huius sancti sapientes.
hunc audiamus quod dominus discipulis suis dixit. Venite post
me obedite preceptis meis et mandatis. et faciam uos
fieri piscatores hominum. id est per predicationem unam faciamus animas
hominum de potestate diaboli liberare. Legimus enim in ac-
tibus apostolorum quod postquam dominus ascendit in celum beatus petrus
quadam die sua predicatione. v. milia quirit. aliam uero
die tria milia crediderunt. Item de beato andrea cuius ho-
die festiuitatem celebramus. legimus quod ad predicationem
eius quidecim milia crediderunt. postquam dominus dixit
discipulis suis ut uenerunt post se. greges illi relicta
rebus secuti sunt eum. Istorum obediencia que subito dominum
secuti sunt. uiam confundit superbia. et duriciam cordis
nostram reprehendit quod neque per flagella neque per miracula
uolumus dominum sequi. Sed isti duo discipuli non uiderunt

dñm miracula facientē. itam̄ ad unā uocē dñi oīa
 reliquerūt. — secuti sūt eum. Et nos fr̄s exempla
 scōz aplōz sequimur. — hūc mūdū uarietatib⁹ — ma
 lis opib⁹ plenum relinqm⁹. S; parum nob⁹ p̄ficet reli
 quere mūdū: nisi sequendo dñm. eius opa faciam⁹.
 Et p̄cedens inde uidit alios duos fr̄s iacobū zele
 dei. — iohēn fr̄m eius in nauim cū zebedo patre
 eoz. reficientes uicia sua: — uocauit eos. Illi autem
 statim relicta reatib⁹ suis — patre: secuti sūt eū. Ze
 bedo⁹ inq̄ratur de allucio. — sigēt diablm̄. Isti disci
 pli qui a dño fuerūt uocati postq̄m patre reliquerūt
 secuti sūt dñm. — ultra ad patre nō sūt reuēsi. Sic
 — nos de potestate diabli libatū. p̄t̄ amore paren
 tū nec p̄pter sc̄li cupiditatē nō debem⁹ reuēti ad
 uicia — p̄p̄a. nec ad r̄cedē. s; illi soli bonis opib⁹
 adherere. — usq; ad finem in bonis opib⁹ p̄seuera
 re. Et ut ait euāgista. 2° p̄seuauerit usq; in finem
 bene faciendo — bñe uiuendo: hic salu⁹ erit. hoc
 qd̄ dñs in eadem hora. iiii. discipulos eligit. sig
 nificat quoz p̄ncipales uirtutes. idest pruden
 ciam. — fortitudinē. iusticiam. — temperanciā. Isti
 quoz uirtutes om̄is homō habere debet. si uult deo
 placē. Et nos lem̄ fr̄s dep̄amur dñm ut accedat
 nob⁹ habere has uirtutes. ut nos p̄ gr̄am ipsi⁹ libatū
 a diaboli potestate: — liberemur: — in uiuis. **Sedm̄**

In illo t̄p̄e. Dixit ih̄s discipulis **iohēn. aplōz.**
 suis. hoc est p̄ceptū meū ut diligatis inuicem
 sic dilexi uos. Et ref. **D**ñs n̄r p̄pter hoc
 dignatus est de celis descendē: ut mentes hom̄ū
 ad celum leuaret. — italem inuicem habent
 dilectionē qualē in celis h̄nt angli. Sp̄s enī
 maligni nil aliud cotidie opat̄. nisi qd̄ possit dis
 cordiam int̄ hoīes seminare. S; dñs int̄ om̄ia

precepta que nobis dedit: uult et ammonet ut inuice
nos diligamus. sic ipse pro dilexit nos. Certe tantum
dilexit nos quod pro nobis semetipsum morti tradidit. Sed
multi diligunt proximos idcirco quod propinquus sunt eis secundum
carnem. Verumpeccatum talem dilectionem non graditur
dominus. sed ille uiam caritatis habet qui et amicum diligit in
dominum. et inimicum diligit propter dominum. Maiorem caritatem
nemo habet. ut animam suam ponat quod pro amicis suis.
Dominus uenit in hunc mundum pro inimicis. et tamen dice-
bat se positurum animam suam pro amicis. Ecce nullus prosequitur
nos usque ad mortem. Unde possumus probare. si
diligamus inimicos. Certe qui pro deo in questione pacis non
subuenit fratri suo huiusmodi necessitate: nullo modo in persecu-
tionem dare pro amicis animam suam potest. Ille uocatur cari-
tatem habet qui amat proximum suum sic seipsum. Vos ami-
ci mei estis si facitis que ego precipio uobis. Audite fratres
hunc potestis uideri quia est uerum redemptoris media.
Hos enim non sumus digni serui appellari. uocamur
uerum amici. magna dignitas est esse amicum dei. Ille uerum
dei amicus est qui facit ea que deus precipit. Jam non
dicam uos seruos quod seruus nescit quod faciat dominus eius.
vos autem dixi amicos quod omnia quecumque audiui a patre meo:
nota feci uobis. Omnia que dominus meus a patre suo audiuit:
id est gaudia uerum caritatis et dilectionis facit cognita
suis seruis. propterea ut ipse faceret seruos: amicos suos.
Ille qui uoluntatem dei facit. et qui cor suum ab amore
huius seculi remouet. uerum amicus dei est. Sed si quis habet hanc
dignitatem ut amicus dei uocetur. uideat ut non glorie-
tur hoc donum sibi pro sua merita euenisse. sed hoc donum
sibi credat a domino esse datum. Non uos me elegistis sed
ego elegi uos. et posui uos. ut caritas et fructum afferatis.
et fructus uerum maneat. Omne quodcumque laborat homo in hac pre-
senti uita uix durabile est et permanere potest. usque ad

mortem. s; qd laborat p etna vita illud etnalit man;
 rseruat post mortē. ut quisq; fidel' iam etna cognouit
 glām. r omēs delectaciones huius scli odio habuit. Et
 qdōq; peccatas patem: in mīe mō det ut. Ille hō in
 mīe saluatoris petit: qui illud petit qd ad uiam salu
 tem ptinet. s; ille nō petit i mīe dñi q p morte sui
 immi erat. r quē nō potest gladio psequi: psequit
 in orōne. Quisq; sic orat. in ipis oronib; qd dñm
 pugnat. s; nos frēs terrm illud adō queram; qd ad
 mām salutē eē utile scim; ut cū mō aditōze i etna
 uita gaude possim;. s; p adiuuāt. **Scdm iohem. i. c.**

In illo tpe: Dixit ih̄s discipulis suis. hec mando
 ut ut diligatis iucem. & c. **D**ñs n̄r nos am
 monet. ut int nos semp uiam dilectionē hām. qz
 cetera sum; si nos si nos iucem dilexerim; omnia
 que in eius n̄ie peccerim; nob dabit. Certe si ca
 ritatē nō habuerim; nulla bona opa sibi accepta
 bilia opari possum;. Si mūd; uos odit scitote qz me
 porem uos odio habuit. (Hund; in facia scripta ua
 rias h̄c figtōnes. Aliqño iustos hoīes figtat. Aliqño
 mūdi amatores. sic in hoc sc̄la non est mirū si xp̄i
 membra. idest fideles psecucionē a mūdo. idest ab
 amatorib' mūdi sustinet. cū xp̄s q ē caput omiū bo
 noz multas p nob dignat' est psecuciones sustine.
 Si enim de mūdo fuissetis: mūd; qd suū erat diligeret.
 hoc nō dicit dñs solūm aptis. s; etiam omib' suis fide
 lib;. apti fuerūt de hoc mūdo. s; nō erāt d' hoc mūdo qā
 iam electi erant a dño. r ppter h' qd cū saquebantur
 mūdi amatores habebant eos in odio. Quia uō d' mū
 do nō estis. s; ego elegi uos de mundo: ptea odit uos
 mūd;. p mūdū uiciosos hoīes intelligim;. qui p h
 mūdū. quā dñm diligunt. Ptea dñs ad aptos dicit.
 Si uos de mundo fuissetis. idest si eētis mendaces r

uiciosi: mali hoīes uos diligunt. Sed q̄a huius mū-
di uanitates non diligitis: p̄p̄ta odit uos mūdi.
Dñs nob̄ gradicat ut nō mūdū neq; mūdi delectā-
tāta diligam; q̄ qui diligūt mūdū. idest qui
uicia et mūdi concupiscentiā amat: nullo mō dō
placebūt. Sed h̄ omnia facient uob̄ p̄t̄ nom̄ m̄m
q̄ nesciunt eum qui me misit. Oīah hoīes ideo
fideles et p̄sequēbant̄: q̄ nom̄ illi; ignorabant.
Si non uenissem et locutus eis nō fuisset: p̄c̄m
non habent. aduent̄ dñi in carne fuit uia credētib;
et moys fuit mercurius. p̄p̄ta iudei sūt infidelitat̄
p̄c̄m q̄ ad eos dñs ueniens eis locut̄ ē. certe si dñs
ad eos nō uenisset: et eis locutus nō fuisset: p̄c̄m nō
h̄rent. Qui me odit. et pat̄rē m̄m odit. et qui odit fi-
liū odit pat̄rē. q̄a substantia patris et filij una ē. Sed
ut impleat̄ sermo q̄ in lege eorū scriptus est. q̄ odio
habuerūt me gratias. iudei sine ratione dñm odio ha-
buerūt q̄ regnū dei eis annūciabat. et mlt̄a signa et mi-
racula eis faciebat. Hos itaq; sicut leuē q̄ signa et dñm
miracula cotidie legim;. et eius uirtutes cognoscim;. p̄
amore et q̄ oīa mūdi delectāta fugiam;. et h̄ mūdi
adūsitates p̄ uie ei; sustineam;. ut cū sc̄is et electis
dei gaudere possim;. p̄p̄ adiuuāte. **Secūm math̄m.**
T illo t̄p̄e. Dixit ih̄s discipulis suis. Ecce ego **ap̄toz.**
mitto uos sicut oues in medio luporū. Et c̄. **D**ilectissimi
fr̄es diligēt̄ attendam; quēadmodū dñs suos mi-
sit discipulos in hūc mūdū contra neq̄ciā et impietatē
malorū hoīū. et contra insidias diaboli. Dñs n̄r cō-
parauit discipulos suos ouib; p̄t̄ innocentiā q̄ ip̄i
in pacienciā habebant. Et lupos appellat illos qui sūt
p̄secutores et sc̄orū inimici. Dñs discipulos suos am-
monuit qualit̄ debent se int̄ lupos seruari. idest
int̄ hoīes quō dixit. Et t̄ote prudentes sicut serpentes

⁊ simplices sic columbe. Dñs nr̄ p̄cepit discipulis suis
 ut eent prudentes in bono ope ⁊ solliciti q̄t insidias
 diaboli. ⁊ simplices sic columbe. idest ut eent sine
 dolo ⁊ amantudine p̄ci. ⁊ sine discordia. Caveat autē
 ab hōib⁹. Tradent enim uos in manus. ⁊ in synagogis
 suis flagellabūt uos. ⁊ ante reges ⁊ principes ducem⁹
 in p̄ter me in testimoniu⁹ illis ⁊ gentib⁹. Dñs facit
 discipulos suos sollicitos de omnib⁹ malis que ip̄i p̄t
 n̄ eis sustinent. p̄tea ne q̄starent si p̄secucionem a
 malis hōib⁹ sustinent. Qui autē p̄seuauit usq; i finē
 hic salu⁹ erit. Cotidie fr̄es p̄secuciones ⁊ diaboli insidia
 timeam⁹. nō solū carnalitē s; etiā spūalitē. quent⁹
 nos cū eo semp̄ pugnare cū armis lucis idest cū opib⁹
 bonis. ne ille callid⁹ adūsari⁹ nos seducat. Omnia mala
 uicia deponam⁹ insup̄ auariciā ac sup̄biā ⁊ mundiciā
 fugiam⁹. ⁊ ad detractionē ⁊ irrisiōne ⁊ iactanciam receda
 mus. paciēciam ac benignitatē diligam⁹. amabilem
 concordia m̄ nos semp̄ hāam⁹. in dilectione dei ⁊ timore
 p̄seuem⁹. hāam⁹ fidem. spem. ⁊ caritatē. ⁊ purā cordis
 contricionem ac cōfessionē. ⁊ firmi ac deuoti sum⁹ obe
 diendo p̄ceptis dei ⁊ mandatis ei⁹. Certe si q̄s uolun
 tate dei facit. ⁊ in bonis opib⁹ usq; i finē p̄seuauit.
 ad lucem sempiternā claritatemq; etiā p̄culdubio
 m̄ebitur puenire. ⁊ cū angelis dei ⁊ electis suis sine
 fine gaudebit. Item fr̄es oportet nos exempla scōr
 nr̄m ⁊ uirtutes eorū imitari ut possim⁹ celeste p̄mi
 um consequi. Certe si cū sc̄is gaudē uolum⁹. oportet
 nos hui⁹ mundi tribulaciones sustinē sic ip̄i susti
 nuerūt. ⁊ in quantum possum⁹ oportet nos eorū uirtu
 tes imitari. S; si uolum⁹ eos imitari in nr̄o. im
 itemur in bonis. bene uiuendo. bene opando. a ui
 cijs carnalib⁹ abstinendo. ⁊ ita nr̄es se possum⁹ sine
 gladio. Ip̄e qui creauit omnia talit̄ in hoc mundo

nos faciat quiescere. ut cum eo in celesti iherusalem id est in paradiso possimus regnare. Ad ipse ubi pater dignetur. et mitti ut.
T Alio tempore. Designavit dominus dominus **secundum lucam. s. luche.**
et alios septuaginta duos discipulos. et misit illos hinc
ante faciem suam in omnem civitatem et locum quo erat ipse
venturus. Et etc. **S**ecundum istud evangelium manifestat quod dominus
misit discipulos suos hinc ad predicandum propterea quod duo
sunt opera caritatis videlicet dilectionis dei et proximi. quia
caritas non potest esse nisi inter duos. Ille qui non habet
caritatem. nullo modo in predicacionis officium suscipere debet.
Qui vult esse predicator veritatis semper dominum timeat debet ne
aliter vivat quam docet. Sed valde nobis est timendum quod dominus
dicit discipulis suis. Messis quidem multa operarii autem
pauci. Pro messem debemus intelligere partem. Pro operarios
doctores. Sicut gregorius dicit. Ecce totus mundus ple-
nus est sacerdotibus. sed pauci operarii inveniuntur
in messe dei. Ministerium sacerdotale habemus. sed
nullum studium de opere dei habemus? Non enim cogitamus
quod deo placere possimus. sed hominibus. Si videmus aliquam po-
tentem in pecis iacentem. non audemus eam reprehendere.
quod timemus ne contra nos nascatur. et timemus ne sub-
trahat nobis substantiam quam ab eis accipimus. Sed nos
valde time debemus quod dominus dicit per prophetam. Peccata
populi mei comedunt sacerdotes. Illi comedunt peccata
populi. qui blandiunt hominibus facientibus peccatum. et non
reprehendunt eorum mala opera. Sed nos qui de oblationibus
fidelium vivimus. quos pro suis obtulerunt peccatis. si nos ea
comedimus et mala eorum tacemus opera. pro certo tunc
peccata eorum comedimus. Rogate ergo dominum messis ut im-
tat operarios in messem suam. id est rogate dominum ut
bonos predicatores in populo suo mitti dignetur. id est
mucat doctores et rectores qui partem dei semel iuste re-
gant et gubernent. et illis iustitiam et iure ac bone

consiliorum ostendat. Ecce ego mitto vos sicut oves inter
 lupos. Dominus misit discipulos suos sicut agni mittunt inter
 lupos. propterea ut teneant simplicitatem. et ut sustinent
 pro deo omnia adversa. Ille qui suscipit officium predicationis
 omnia mala pro eo debet tollere. Nolite portare sacculum neque
 peram. neque calciamenta. et neminem pro via salutantis.
 hoc precepit dominus quando predicator ad predicandum vadit.
 nullam curam de terrenis substantiis habere debet. sed totam
 spem suam debet ponere in domino. qui non relinquit sperantes in se.
 Et hoc precepit dominus ut predicator nullam debet habere indu-
 ciam nec aliquam excusationem in predicatione domini. sed semper
 debet esse sollicitus quomodo possit laborare in messe dei.
 In quacumque domum intraveritis. primum dicite pax huic
 domui. Et si ibi fuerit filius pacis. requiescet super eam pax
 vestra. Sin autem ad vos revertetur. Quomodo primus homo peccavit in
 paradiso. tunc omnes perdidimus veram pacem. Quisquis
 verbum dei voluntarie audierit. et opere amplevit. pax dei
 requiescet super eum. Et qui verbum dei audire noluit. tamen
 ipse predicator non potest mercedem suam. Quod ipse dominus dicit
 in hoc loco. Dignus est enim operarius mercede sua. et ubi
 discipulis suis ut intraret in domos illorum et manducarent
 et bibant apud illos qui verbum dei gaudent suscipere.
 iustum est enim ut aliquid stipendium ab eis accipiamus. quibus
 verbum dei annunciamus. Sed tamen verus predicator non debet
 ideo predicare. ut in hoc seculo mercedem accipiat. Quisquis
 porro propter hoc predicat in hoc seculo laudem humanam accipiat.
 aut aliquam terrenam substantiam. ille pro certo non habebit
 eternum meritum. Super omnia debet doctor cogitare quod dicere
 possit unicuique. et quali modo unicuique ammonere. tunc
 ergo esse debet sicut dicit in evangelio. Vos estis sal terre. Sal quod
 inani perit. et saporem prebet cibo. sic et predicator sancte ecclesie
 debet suis subiectis bonum prebere saporem. verbo scilicet et
 exemplo. Certe ille doctor qui suis subiectis bonum

præstat adiuturum. non subtrahat eis uerbum dei. Omni hora debet
impendere subiectis suis sermonem domini et bonorum patrum
exempla. et quos uidit non posse quæriti suo uerbo. debet
illis sanctorum exempla narrare ut ad uiam domini animos
eorum possit flectere. Concedat nobis dominus ita uerbum suum
implere. ut celestem remunerationem ab eo suscipere
mereamus. ipso prestante. **Secundum matthæum. uel omnium sanctorum.**

T H illo tempore. Videns dominus turbas. ascendit in montem.
Et cum sedisset. accesserunt ad eum discipuli eius. Et re-

His in quibus predicabat in hoc mundo: multi ad eum
ueniebant. non solum ex iudeis sed etiam ex diuisis par-
tibus. Quadam die uidens multas turbas ad se uenien-
tes: ascendit in montem. Ideo dominus ascendit in montem
ut hostenderet apostolis magna precepta reueliora. Se-
dente domino: accesserunt ad eum discipuli eius tanquam fami-
liares et domestici eius. et qui uoluntarie uerbum dei
audiebant. Nunc audiamus quod eis dominus dixit. Beati
pauperes spiritu. quoniam ipsorum est regnum celorum. Pauperes spiritu
sunt humiles et mansueti. et qui non habent superbiam
in corde. Certe enim multi sunt pauperes quos ipsa paup-
tas non facit beatos quia non sponte sustinent paupertatem.
sed iniuria. Certe ubi fuit per deum humilitas: ibi omnes
beatitudines regnant. Sed illi pauperes sunt beatiore
qui pompas huius mundi ac substantias amore
dei relinquunt. et se ipsos abnegant uicia ac morta-
lia relinquendo. et sequuntur dominum sicut monachi et alii re-
ligiosi. contemplatiuam tenendo uitam. Beati mitis.
quoniam ipsi possidebunt terram. Mitis sunt mansueti et
humiles qui non reddunt malum pro malo. sed cum omni
humilitate uincunt malum. Isti hereditabunt terram. non
terram morientium: sed uiuentium. de qua beatus iob loquitur
dicens. Credo uide bona domini in terra uiuentium. quæ
terram uidelicet paradisi regem quoniam isti possidebunt. Beati

97
qui lugent: qm̄ ip̄i solabunt̄. Multa sūt q̄ lugent
bona huius mundi ⁊ plangūt p̄t̄ amorē parentū. si d̄
amiserunt. Isti tales nō sūt beati. s; illi uacit̄ sūt b̄i
qui sua plangūt p̄c̄a. ut ⁊ p̄ximoz suoz sic samu-
el plangebāt saul. p̄t̄ea q̄ peccauit contra d̄m. Cer-
te qui p̄ p̄c̄is suis plangit ⁊ p̄ximoz: ipse in p̄senti
in futuro et̄nā solacionē recipiet. Beati qui esurunt
⁊ sitiunt iusticiam: qm̄ ip̄i saturabuntur. Iusticia in
hoc loco. d̄m̄ ih̄m xp̄m significat. Illi sūt beati qui
semp̄ desidant placere d̄o. ⁊ qui iusticiā sup̄ malis
exercent. ⁊ t̄iam iure defendūt. ⁊ p̄tin̄ sibi cōmissū
regunt. Beati medes: qm̄ ip̄i mediam sequent̄. Q̄nō
aliq̄s subuenit alicui in tribulatione posito uel in
aliqua necessitate. ille misericors appellat̄. ⁊ p̄ certo
iste talis mediam sequet̄. Beati mundo corde: qm̄
ip̄i d̄m̄ uidebūt. Ille h̄t̄ cor mundū qui simplex est
⁊ mundus. ⁊ nullā hab; duplicitatē in corde. Ille tal̄
mebitur d̄m̄ uidere. nullus pot̄t uidere d̄m̄. nisi ha-
buerit mundū cor. Beati pacifici: qm̄ filij dei uocabū-
tur. Pacifici uocant̄ illi q̄ seminat̄ int̄ fr̄es pacem
⁊ concordia. ⁊ sustinet̄ p̄ d̄o huius mundi aduersa. sic
d̄ns ih̄s xp̄s om̄s adūitates ⁊ obp̄bra pacient̄ sus-
tinuit. Beati qui p̄secucionē paciunt̄ p̄t̄ iusticiā:
qm̄ ip̄oz est regnum celoz. Multa sustinet̄ p̄secutio-
nes p̄t̄er p̄c̄a sua. sic faciunt̄ adult̄ ⁊ latrones. Isti
tales nō sūt beati. qz nō sustinet̄ p̄t̄ iusticiā. s; p̄t̄
p̄c̄a que fecerūt. s; illi sūt beati qui p̄t̄ iusticiā. id est
p̄t̄er d̄m̄ multas tribulaciones sustinet̄ sic sc̄i m̄res
fecerūt. q̄ p̄ xp̄i nōie flagellati ac decollati fuerūt. B̄i
estis cum maledix̄it̄ uob̄ hoīes ⁊ p̄secuti uos fue-
runt. ⁊ dixerunt om̄e malū adūsi uos mēcient̄
p̄t̄er me. D̄ns nr̄ hostendat̄ uos et̄ suos ⁊ fideles. q̄
in hoc mundo p̄ xp̄i nōie p̄secuciones ⁊ obp̄bra ⁊

omne malū ab hoīb⁹ malis paciuntē. S; illi nō sunt
beati de quib⁹ iactat dicunt mala. S; illi uo s̄ beati
q̄ multa obprobria p̄ dō sustinēt. ⁊ p̄secuciones mul-
tas ⁊ tribulaciones paciuntē. Et nos fr̄s h̄m̄ si cum
dō gaude uolum⁹. necesse est nob̄ ut p̄notatas p̄se-
cuciones p̄ illo sustineam⁹. ⁊ ut ait ap̄t̄s paul⁹. Non
sūt condigne passionēs hui⁹ t̄p̄is. ad futurā gl̄am q̄
reuelabit̄ in nob̄. Gaude ⁊ exultate qm̄ merces ūa
copiosa est in celis. Gaude ⁊ q̄ gaude debetis. exulta-
te q̄ oportet uos de tali q̄sacione exultare. ⁊ uideatis:
qm̄ merces ūa idest p̄mū ūm ⁊ corona sempit̄na.
iam sūt uob̄ in celis sp̄ata. merces dico copiosa. idē
dulcis. ferax. p̄spera. nūq̄m deficiens om̄ib⁹ bonis
plena. in celis idest in paradiso. ubi nulla erit nox.
nulle tenebre. nulla inuidia. nulla tristitia. null⁹ la-
bor. null⁹ dolor. s̄c̄ omne bonum. om̄e p̄sperum. om̄e
iocundum. om̄e ineffabile gaudū p̄manens unq̄m.
Quod ip̄e nob̄ p̄are dignetur. cui⁹ regnū ⁊ imp̄ium
p̄manet in s̄cla sc̄loꝝ amen.

In n̄te ḡfelloꝝ. S̄ Luchā.

In illo t̄p̄e. Dixit dñs. i. d. s. Sicut lumbrici ūi p̄cuncti
et lucerne ardentes in manib⁹ ūis. Et reliqua.

Has uirtutes docuit dñs discipulos suos idest ut ha-
bent castitatem. sic in hoc euglio legitur. Ip̄e enī p̄ce-
pit eis ut lumbricos p̄cunctos habent. ⁊ lucernas arde-
tes in manib⁹ tenent. idest constringent corpus
suū a luxuria. ⁊ bona exempla hominib⁹ ostendent.
Duo enim p̄cepta dñs in hoc euglio. uidelicet lumbricos
p̄cunctos. ⁊ lucernas in manib⁹ tenere. quia nichil
p̄ficiat nob̄ habere castitatem sine bono ope. neq; bonū
opus sine castitate. Sed ille qui p̄cunctat lumbricos suos
idest qui refrenat corp⁹ suū a luxuria. ⁊ portat lu-
cernas ardentes in manib⁹ idest qui ostendit
alijs bonū exemplū. ille sine aly timore pot̄it

P

98
dñm ad iudiciũ expectare. Et uos similes hoib⁹ expectantibus dñm suũ. qño reuertat⁹ amptis. Ut cũ ueniret
impulsauit: festum apant ei. Tunc abiit dñs ad mi-
ptas qño ascendit in celum. tñc reuertet⁹ ad ser-
uos suos qño p suam grām ip̄e dignatur uisitare cõ-
sciencias n̄as. t̄ cor n̄m suo timore inflamat. tñc
pulsat nos ut illi apam qño denũciat nob mortẽ
p aliquã infirmitatem. Certe ille apit dño hostiu suũ
qui letus de corpore exiit de hac uita. t̄ uidet illud
gaudiũ quod semp uide optant. Ille uo tuncet ho-
stiu apite pulsanti iudici qui cognoscit se nulla
bona opa fecisse. Sic fures t̄ latrones timent ad-
uentũ seueri iudicis. t̄ boni gaudent de aduen-
tu ei⁹. ita mali timent aduentũ dñi. t̄ boni desi-
dant. Beati sunt serui illi q̄s cũ uenit dñs. t̄ inue-
nit uigilantes. uigilantes p similitudinẽ dicit. quia
un⁹ quisq̄ debet esse semp sollicit⁹ in bono ope. Ille
bene uigilat qui recte credit. recte uiuit. Ille recte
uigilat qui semp tenet oculos cordis sui ap̄tos ad
lumen dei. Certe ille recte uigilat qui oẽm negligẽ-
ciam a se tollit. t̄ de ope dei est sollicitus. Hũc audia-
m⁹ quam remunerationẽ ipsi accipient: qui bene uig-
ilant. Amen dico uob qd̄ p̄cinget se t̄ faciet illos
discumbere. t̄ transiens ministrabit illis. Tunc dñs p̄cinget
se post iudiciũ ad dandam remunerationẽ seruis suis.
Et qui in hoc mundo bene custodierit p̄ceptũ dñi. illi
in uitam etnã discumbent. idest requiescent t̄ gaude-
bunt in regno dei. Et quia t̄m⁹ p̄sens uite est n̄
incertus. ammonet nos dñs assidue uigilare. dicens
ita. Et si uenit in scda uigilia. t̄ si in t̄cia uigilia uenit.
ita inuenit: beati sũt serui illi. Antiq̄ diuidet no-
ctem in quatuor partes. idest uigilias. ita una queq̄
uigilia habet tres horas. Prima uigilia significat

q̄s n̄e etatis solis p̄uenciam. Secūda uigilia: siḡnat adole-
lescenciam. ut iuuentutem. Tercia uigilia: siḡnat
senectutem. ut decrepitam etatem. Certe in qua-
cumq; etate dñs hominē de hac uita uocauit: an in
puericia. an in adulescia. ut in iuuentute. an in senec-
tute. an in decrepita etate. in bono ope fuisse iuuen-
tus: ille beatus erit. uitam et̄nam p̄culdubio posside-
bit. hoc aut̄ scitote qm̄ si sciret pat̄ familias qua hora
fuit ueniret uigilaret utiq; inō sineret p̄fodi domu
suā. Sp̄ualit̄ iste pat̄ familias: n̄r est ams̄ qui tūc dormit
q̄uo in obliuionē h̄t diē mortis sue. et est negligēs d̄ ope
dei q̄m̄dā uisus. p̄ furem: debem; intellige subitaneā
mortē. Semp̄ diem mortē ante oculos n̄ros h̄am; ut
de potestate diaboli euade possim;. Et uos estote parati
q̄a qua hora nō putatis filius hōis ueniet. Sed si n̄b̄c̄t
cognit̄ timor uite n̄e: uno t̄p̄e uoluntate corp̄ale face-
m;. in alio t̄p̄e ad penitenciam et̄ satisfactionē uenirem;.
Et q̄ de timore uite uite incerti sum;. in ope dei pigri
ēē nōn debem;. sed om̄i hora solliciti. Q̄ps d̄s faciat nos
ita ēē sollicitos in suo ope: ut cū fidelib; suis in et̄na
uita gaude possim;. ip̄o adiunx̄te quij. u. et. p. o. s.

In illo t̄p̄e: Dixit ih̄s. d. s. **In ille confessoris math.**
Vigilate q̄ quia nescitis qua hora dñs uer̄ uentur̄ sit.
Et rel. **R**edemptor n̄r fr̄es h̄m̄ uoluit qd̄ dies iudicij
ēēt occultus om̄ib; hōib;. idō ut om̄s sint parati et̄ uigi-
larēt in bonis opib;. Et nos uicente audiam; acnomic
nē dñi et̄ oī hora in bonis opib; uigilem;. q̄ nescim;
finē uite n̄e. Ille b̄n̄e uigilat qui oculos n̄ris h̄e ad uo-
luntatē dei faciendā aptos tenet. et̄ ille b̄n̄e uigilat qui
semp̄ de ope dei est sollicitus. Itō at̄ scitote q̄ si sciret pat̄
familias qua hora fuit uentur̄ ēēt: uigilaret utiq; inō
fuit p̄fodi domu suā. Sic pat̄ familias semp̄ est sollicitus
in domo sua ne fuit rapiat h̄ qd̄ h̄t: ita nos qui diē mortis

99

nre ignoramus: semp debemus ee parati & solliciti. Iste paterfamilias: est nre animi qui nrm regit corpus & in eo habitat qm dum vivimus. Per furem q domum devastat: mortem intelligimus. que impropria qm fur ad nos venit. Patfamilias si vigilaret resistet furi. id est qa si sps nre cognosceret die mortis: oia hora eet sollicitus & suspensus ne mors inveni-
ret in peccis iacentem. Q' spiritus e fidel' & prudens que ostituit dñs sup familia sua ut det illis cibum in tpe. Certe utatq inveniunt valde servus fidel' & prudens dispensator qd donec conseruit suis cibum qno ei peccent. Iste dñs qui constituit fidelē servum sup familia sua: significat dñm ihm xpm. familia hui' dñi: scilicet ecclesia qm ipse a potestate abli redemit. Servus fidel' est aliquis p'dicator & doctor i scia ecclesia qui bene cognoscit vitam & qualitatem singulorum hominum. & secundum intelligentiam uniuscuiusq; divinum verbum ministrat. Ut ille servus que cum veniat dñs. invenit sic faciem rem. Am dico vobis qm sup oia bona sua constituet eos. Sic magna distancia est int bonos p'dicatores & bonos auditores: ita magna distancia est int p'mum & p'mum. vigilantes faciet secum sine fine gaude. Et si inveniunt bonos & doctos p'dicatores patient' & fidelit' regentes subiectos: tunc constituet eos sup oia bona sua. id est dabit illis isto regnum qd nunquam finiet. Et sic stella discreta stella in claritate: ita doctores scie eccleie erunt splendidiores & lucidiores int cetos electos. Quia unusquisq; fidel' quanto plus p' deo laboraverit in hac vita: tanto maiorem accipiet mercedem in eterna vita. Omi tpe stes heni in bonis opib' vigilemus. & semp ante oculos nris nre diem iudicii hant. ubi reddentur erunt' ratione de oib' opib' nris. & p' h' no-
luit dñs ut nob' eet incognitum tps finis vite. ut semp possimus ee parati ne repentina mors inveniatur iacentes in peccis. Certe si dñs inveniunt nos sollicitos in ope suo: faciet nos transire de temporalis vita ad gaudium sempiternum. Ad

ipe p̄tate dignet̄ q̄ mittit .i. t. **In n̄te cōfessor. S. Math̄m.**

In illo t̄p̄e: Dixit .i. d. s. parabolam h̄ac. Homo quōdam p̄gre
p̄ficiens uocauit seruos suos et tradidit illis bona sua. Et
ret. **D**ñs interrogatus a discipulis suis de die iudicij et de con
sumatione sc̄li: dedit eis similitudinē de hoīe q̄ p̄gre p̄fe
ctus ē. et uocans seruos suos tradidit illis bona sua. Iste hō
ē filius d̄i qui habuit in ea carne in celū q̄m assūpsit de lig
ne. P̄ seruos: fideles dei intelligim̄. q̄b̄ tradidit bona s̄.
idest caritatē. pacienciā. humilitatē. castitatē. et multa
alia sp̄ualia dona. Iste hō q̄ an̄ quā p̄fectus ēet uocauit
seruos suos et tradidit illis bona sua: significat qd̄ redemp
tor n̄r̄ an̄ q̄m ascendet in celū: concessit suis fidelib̄ gr̄am
sp̄s sc̄i. Et unū dedit quicq; talenta. alij autē duo: alij uero unū.
Unusquicq; sc̄dm̄ p̄p̄riam uirtutē: p̄fectus est statim. idest sc̄dm̄
ingeniū uniuscuiusq; donauit dñs dona sp̄ualia. et post hec
statim p̄fectus ē. idest p̄ q̄m dedit fidelib̄ sp̄ualia dona: statim
ascendit in celū. Per quicq; talenta: quicq; sensus corporis
intelligim̄. i. uisū. auditū. gustū. odoratū. et tactū.
Et p̄ duo talenta: intelligim̄ intellectū. et op̄ationē. Et
p̄ unū talentū: solūm̄ intellectū intelligim̄. Sed ille q̄
accepit quicq; talenta. et adquisiuit alia quicq;: significat illū
qui p̄ om̄s suos sensus cotidie d̄o seruit. Ille uero qui custo
dit se a carnali desidio. et restringit linguā suā a det̄cto
ne et inuidione. et alios amonet a malis op̄ib̄ se custodi
re: tūc ille p̄ .v. talenta: adquisiuit alia .v. idest semet
ip̄m custodit. et alios p̄ bonū exemplū instruit et il
luminat. Et ille qui p̄ duo talenta. adquisiuit alia duo:
significat illū qui diuinas sc̄pt̄as b̄ne intelligit et bene
op̄at. Ille uero q̄ b̄ne itelligit et b̄ne op̄at: talentū reponit
duplicatū. Sed q̄ unū talentū accepit habēs fodit in
terram et abscondit pecuniā dñi sui: significat illū q̄ cor suū
in terrenis cogitationib̄ et negociis cotidie ponit. et de op̄e
dei et seruicio nūquā cogitat. Sūt multi q̄ h̄nt donū

intelligencie ser semp de carnalib' negocijs cogitat. Post
 multu u' t'p'is: uenit dñs seruoꝝ illoꝝ & posuit t'cne cu
 eis. Per multu t'p's: illud t'p's intelligim' qd' erit ab ascen
 sione dñi usq' ad diem iudicij. In die iudicij posuit erit
 dñs racionem cu seruis suis. & illic laborem unsculq' ex
 ceperet. Tunc illi remunerabunt' qui dum i h' mudo uiaer:
 b'ne semp dño seruer. Et illi u' male remunerabunt': qui
 plus amat delectones mudi: qua p'cepta dei adimplere.
 Et ido ualde necesse est ut un'quisq' g'udet cotidie quod
 accepit a dño. & diligent' cogitet qualib' uentur' sit an
 maiestate xpi. Et accedens q. v. talenta accepit: & ait.
 Dñe. v. talenta mi tradidisti. ecce alia. v. sup lucratum sum.
 Dicit illi dñs ei. Euge serue bone & fidelis q' p' pauca
 fuisse fidel' sup multa te g'stitua' m' in gaudiu dñi tui.
 Seru' q' talenta duplicata reportat: laudat' a dño
 qui dicit ei. Euge serue bone & fidel' gaude & letare.
 Seru' fidel' g'stituit' sup multa bona q'no post morte
 carnis g'stituit' in celesti regno. Sibi. & ille laudat' a
 dño qui duo talenta duplicata reportauit. Conside
 mus fr'es h'mi cotidie qd' a dño accepim'. & cu o'i sollici
 tudine in o'i ope dñi ingilem'. & h' q'm talentu qd'
 a dño accepim': studiose duplicem'. scilicet amone
 do & ostendo alijs bonu exemplu. & du t'p's habem'
 cogitem' qualib' talentu dñi duplicare possim'. ut
 a dño in die iudicij audire meam. Venite benedic
 ti p'ris m'. p. r. ad ipe p'are. **In nle uirgini. scdm**

H illo t'p'e: Dicit ihs. d. s. parabola hanc. **Orathm.**
 Simile est regnu celoy thesauru abscondito in
 agro que qui inuenit homo abscondit & p' gaudio
 illo uadit & uendit uniusa que habet: & tenet
 agru illu. Et cel. **T**hesauru abscondit' in agro:
 celeste desid'iu fig'at. Ager in quo thesaur' abs
 condit' inuenit: disciplina celestis est. Ille homo ue

dit omnia que habet et erunt agrum istum: qui conueniat omnes
delectationes carnis. et postponit cuncta desideria terrena propter hoc
ut possit soli deo placere. Quem thesaurum qui inuenit:
abscondit. Unde sapiens ait. Depolari enim desiderat: qui
thesaurum in uia publice portat. In hac presenti uita
qui in uia sumus. maligni spiritus quasi latronum obsident iter
nostrum ut rapiant nostra bona. Non sufficit ut custodiamus
bonum opus tantum a maligno spiritu. nisi ab humana laude.
Qui in aliquid bonum opus operatur ut laudet ab hominibus: sine
dubio totum quod operatur amittit. Item simile est regnum celorum
homini negotiatori qui et bonas margaritas. Inuenta autem una
preciosa margarita abiit et uendidit omnia que habuit et em-
nit eam. Margarita: amor et dulcedine paradisi intel-
ligitur. Dicitur bonum autem erunt margarita: quoniam contemnit
omnia huius mundi propter pulchritudinem celestis patrie. Quia ille propter
regnum celorum delectationem et dulcedinem eterne uite: qui cum omni
dificio relinquat omnia delectamenta et adueniat huius mundi. in
comparatione eterne uite omnia huius seculi sunt uiles. Item simile est
regnum celorum lagene misse in mari. et ex omni genere piscium
congregati. Hec lagena secundum ecclesiam significat que usat in huius
seculo. quasi nauis in mari. Sic lagena congregat omnes pisces. ita
et sancta ecclesia recipit omnes homines bonos et malos. iustos et ini-
ustos. Et sic ignotum est piscantibus quales pisces lagena
trahit. sicut ignotum est doctoribus quales homines bonos et
malos. Que cum impleta esset educebat et hoc habet sedentes
elegantibus bona in uasa sua. malos autem foras nosset. Sicut
in mare agitat huius seculum: ita et huius maris similitudo. Sic boni
pisces in uoce discernuntur a malis et mittuntur in uasa. et
malis foras periciuntur. sic in fine seculi sancti et electi re-
cipiuntur in celesti regno. mali uero et impij in inferno eru-
ciantur. Exibit angelus et depabunt malos de medio ius-
torum: et mittent eos in caminum ignis ibi erit fletus et
stridor dencium. Per caminum intelligitur illa damnationem

ppetua que nunq̄ habebit fine. Qd̄ die ibi erit fletus
 florum d̄nciū: demōstrat q̄ duplex ē pena in inferno.
 Certe ibi ē frigus in corpore. & calor in mentibus sic
 b̄s iob dicit. A calore ignis trāsibūt in aquas inuū.
 Ap̄te dicit d̄ns t̄m̄ta p̄cc̄m. p̄tea ne aliq̄s h̄er ex
 cusaenē. si d̄ns dicit obscure aliq̄s d̄ etno sup̄bia.
 Intellexit h̄ oīa. dicit ei. et̄a. Postq̄m discipuli
 dixer̄ se intellexisse: d̄ns dedit illis dignū testimo
 niū dicens. s̄c̄o oīs s̄cludet̄ in regno celoz̄ similis
 ē p̄tombas q̄ p̄fert d̄ thesaur̄ suo noua & uet̄a.
 Doct̄ s̄clu ē intelligend̄ aliq̄s bon̄s p̄dicatoz̄. Ille p̄
 dicatoz̄ ē doct̄ in sc̄a eccl̄ia q̄ aliquō suos auditoz̄ al
 loquit̄ de amore celest̄is patrie. & aliquō loquit̄ de et
 no sup̄bia. Bon̄s doct̄o q̄no p̄dicat debet p̄mitte
 illis l̄na qui bona op̄ant. & illis q̄ male op̄ant deb̄
 manifestare penas inferni. b̄m̄ fr̄es de h̄oem̄ ga
 ude cū d̄no. uanam leticiā h̄ uite ex toto corde fu
 gam. & humiliē ele. m̄ciā dei de p̄cc̄m ut dignet̄ ab
 concedē iudiciā cordis. & ad illud gaudiū uel fa
 ciat p̄uenire qd̄ nob̄ p̄mitte dignatū est. ad ip̄e n̄
 p̄t̄e dignetur qui uiuit & regnat p̄ oīa s̄cl̄a s̄cl̄oz̄

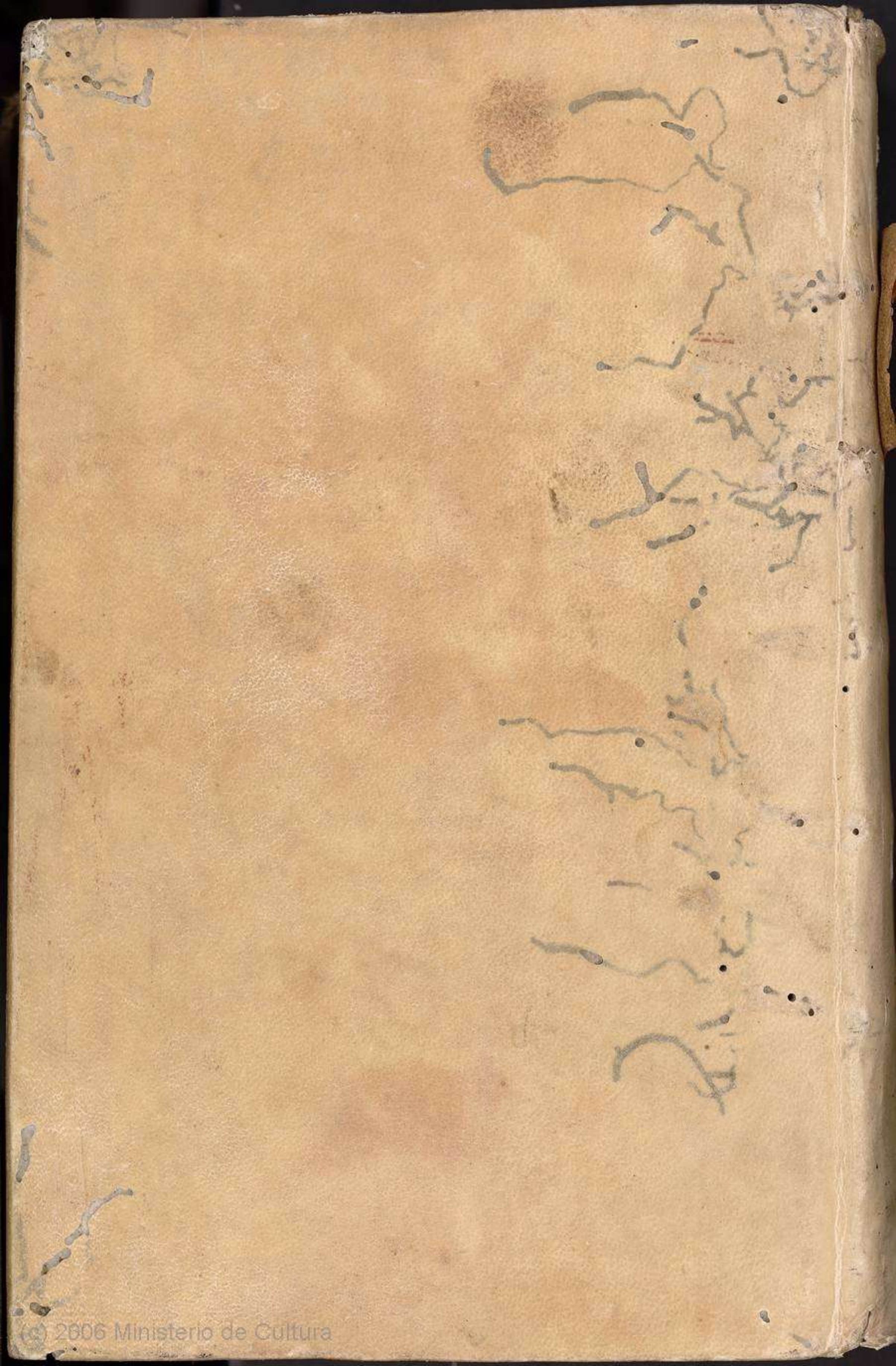
A M S H. Dominus uobiscum a a
 Pu a quest libre maueu donat ami fra
 bn̄lis bomen pasareu

50

HOMILIA
IN EUANGELIUM
TOTIUS
ANNI.

21